

Джералд Даръл

МОЕТО СЕМЕЙСТВО И ДРУГИ ЖИВОТНИ

ИЗДАТЕЛСТВО ОТЕЧЕСТВО

**ДЖЕРАЛД ДАРЪЛ
МОЕТО СЕМЕЙСТВО И
ДРУГИ ЖИВОТНИ**

Превод: Огняна Иванова

chitanka.info

Това е разказ за петте години, през които аз и моето семейство живяхме на гръцкия остров Корфу. Първоначално възнамерявах книгата да представлява леко носталгично описание на флората и фауната на острова, но направих фатална грешка, защото още на първите няколко страници въведох и моето семейство.

„Но меланхолията ми е по-различна:

тя се дължи на много безразсъдство

и е екстракт от множество съставки;

потънал в размишления за всички

пътувания, взети поотделно, обзема ме особена тъга.“

*Шекспир
, „Както ви се харесва“*

На майка ми

ЗАЩИТНА РЕЧ

„Понякога ми се е случвало да повярвам в не по-малко от шест невъзможни неща преди закуска.“

Бялата царица от
„Алиса в Огледалния
свят“

Това е разказ за петте години, през които аз и моето семейство живяхме на гръцкия остров Корфу. Първоначално възнамерявах книгата да представлява леко носталгично описание на флората и фауната на острова, но направих фатална грешка, защото още на първите няколко страници въведох и моето семейство. След като се видяха черно на бяло, близките ми продължиха настойчиво да си завоюват място и да канят различни приятели; с които да споделят главите. С невероятни затруднения и едва когато употребих доста хитрости, успях да запазя по някоя и друга страница, която да посветя изцяло на животните.

В своята книга се опитах да нарисувам без да преувеличавам точна картина на членовете на моето семейство — такива, каквито ги виждах тогава.

Смятам обаче, че някои по-странни случки ще станат по-обясними ако не пропусна да отбележа, че по време на престоя ни в Корфу всички бяха много млади: Лари, най-големият от нас, беше на двадесет и три години; Лесли на деветнадесет, Марго на осемнадесет, а аз, най-малкият, бях на крехката и впечатлителна десетгодишна възраст. Никога не сме знаели със сигурност възрастта на майка си — по простата причина, че тя не може да си спомни рождената си дата; затова само ще се ограничи да кажа, че тя беше достатъчно възрастна, за да е родила четири деца. Майка ми също така настоява да обясня, че

е вдовица — защото, както тя мъдро забеляза „кой знае какво ще си помислят хората“.

За да успея да предам сбито петте години, изпълнени със случки, наблюдения и приятни преживявания, в нещо, което да не е по-обемисто от „Енциклопедия Британика“, бях принуден да сгъстявам, окастриям и присаждам, поради което не остана много от естествения ход на събитията. Бях също така принуден да изпусна много истории и лица, които исках да опиша.

Съмнително е, че всичко това щеше да бъде постигнато без помощта и въодушевлението на следните хора (споменавам ги, за да може обвиненията да бъдат отпратени на точния адрес):

Доктор Теодор Стефанидис. С типичната за него щедрост, той ми позволи да използвам материал от непубликувания му труд за Корфу и ме снабди с безброй забележителни каламбури, някои от които използвах.

Моето семейство. В крайна сметка, неговите членове, макар и несъзнателно, ми доставиха много от материала и ми оказваха значителна помощ по време на написването на книгата, като спореха ожесточено и рядко постигаха съгласие за която и да е случка, когато се обръщах за съвет към тях.

Жена ми, която ми достави радост, защото се смееше на висок глас, докато четеше ръкописа и в последствие ме уведоми, че се забавлявала с правописните ми грешки.

Соуфи — секретарката ми — която е причината да се появят запетаите и безжалостно да бъдат изличени сложните конструкции в текста.

Бих искал да изкажа специална благодарност на майка си, на която съм посветил своята книга. Като един нежен, въодушевен и пълен с разбиране Ной тя управляваше много умело кораба си, натоварен със странни изчадия, през бурния океан на живота, вечно изправена пред опасността от бунт, вечно заобиколена от гибелните плитчини на превишения банков кредит и екстравагантността, без да бъде някога сигурна, че екипажът одобрява способностите ѝ на мореплавател, но убедена, че ако се случи нещо лошо, виновната ще бъде тя. Направо е чудо, че мама успя да оцелее при това „пътешествие“, но тя е жива и здрава — нещо повече, запази разума си горе-долу непокътнат. Както брат ми Лари разумно подчертава, можем

да се гордеем с начина, по който сме я възпитали — тя прави чест на всички нас. Това, че тя постигна състоянието на щастлива нирвана, в което нищо не я изненадва или стъписва, проличава от следния факт: неотдавна в един от почивните дни, останала сама в къщи, тя преживя внезапното пристигане на няколко клетки, съдържащи два пеликана, червен ибис, лешояд и осем маймуни. Всеки друг простосмъртен би изпаднал в паника, но не и мама. В понеделник сутринта я открих в гаража, из който я гонеше един ядосан пеликан, докато тя се опитваше да го нахрани с консерва сардини.

— Радвам се, че дойде, миличък — каза задъхано мама. — Този пеликан има малко тежък характер.

Когато я запитах откъде е знаела, че животните са мои, тя отвърна:

— Естествено знаех, че са твои, миличък — та кой друг би ми изпратил пеликани?

Което идва да покаже колко добре познава тя поне един член от семейството си.

Накрая искам да ви уверя, че всички анекдоти за острова и жителите му са съвършено верни. Животът на Корфу бе като някаква пищна комична опера. Мисля, че цялата атмосфера и очарование на мястото се съдържат, в ясното обяснение върху адмиралтейската карта, която притежавахме. Островът и принадлежащата му брегова линия бяха показани там с множество подробности. А в долния ѝ край имаше малка добавка, която гласеше:

„Предупреждение:

Често шамандурите, отбелязващи плитчините, са разместени, затова съветваме моряците да бъдат нащрек, когато плават край тези брегове.“

ПЪРВА ЧАСТ

„Да бъдеш луд е несъмнено щастие, което само лудите познават.“

Драйдън^[1],
„Испанският монах“

ПРЕСЕЛВАНЕТО

Месец юли бе духнат като свещ от режещия вятър, който се втурна в оловносивото августовско небе. Ситните капки пронизващ дъжд се превръщаха в непрогледна вълниста завеса там, където ги подхванеше вятърът. Къщичките по плажната ивица на Борнмът бяха обърнали слепите си дървени лица към сивозеленикавата пяна, обрамчила морето, а то с въодушевление прехвърляше вълнолома и се изсипваше на брега. Чайките, запокитени към сушата над града, се виеха, опънали крила високо над покривите, и сърдите пищяха. Такова време е предназначено да поставя на изпитание човешката издържливост.

Взето като цяло, моето семейство този следобед не представляваше особено привлекателна гледка, защото лошото време дойде заедно с обичайните си болести, към които бяхме предразположени. На мене, легнал на пода, докато надписвах сбирката си от мидени черупки, то донесе катар — бе го насипало в черепа ми като цимент, поради което бях принуден да дишам на пресекулки с отворена уста. Брат ми Лесли, свил се мрачно с кръвнишко изражение край камината, бе получил възпаление на вътрешното ухо и от ушите му течеше кръв — слабо, но непрекъснато. Сестра ми Марго бе ощастлива с нови шарки от акне по лицето, което и без друго бе изпъстрено с петна като червен воал. Майка ми получи обилна, непрестанно бликаща хрема и за разнообразие — ревматичен пристъп. Само най-големият ми брат Лари остана незасегнат, но му стигаше, че се изнервя от нашите страдания.

Разбира се, тъкмо Лари започна цялата работа. Останалите се чувствуваха прекалено апатични, за да мислят за друго, освен за болките си, но Лари бе избран от провидението да преминава през живота като малък рус фойерверк, чиито идеи избухват в мозъците на други хора, докато самият той се свива като умилкваща се котка и отказва да поеме вината за последствията. С приближаването на вечерта Лари ставаше все по-раздражителен. Накрая, като огледа мрачно

стаята, той реши да нападне мама, която според него беше очевидната причина за бедите ни.

— Защо търпим този отвратителен климат? — попита изведнъж той, като посочи залятия от дъжда прозорец. — Погледни на какво прилича! А ако е въпрос, и нас погледни... Марго се е издула като паница с алена овесена каша... Лесли броди насам-натам с по петнайсет ярда^[2] памук във всяко ухо... Джери говори така, сякаш по рождение има вълча уста... Погледни и себе си: с всеки изминат ден все повече грохваш и се състаряваш!

Мама надникна иззад големия том, озаглавен „Лесни рецепти от Раджпутана“.

— Нищо подобно! — каза възмутено тя.

— Как така? — настояваше Лари. — Започваш да приличаш на ирландска перачка... а членовете на семейството ти изглеждат като куп илюстрации към медицинска енциклопедия!

Майка ни не можа да измисли никакъв съкрушителен отговор, затова се задоволи да го изгледа втренчено, преди да се оттегли отново зад книгата.

— Това, от което имаме нужда, е слънце — продължаваше Лари. — Не си ли съгласен, Лес? Лес!

Лесли размота дълго парче памук от едното си ухо.

— Какво казваш? — попита той Лари.

— Виждаш ли! — отвърна Лари, и погледна победоносно мама. — Да се проведе разговор с Лесли се е превърнало в ужасно трудно действие. Питам те, на какво прилича всичко това? Единият брат не чува това, което му казват, другият не го разбира. Крайно време е да се направи нещо. Не може да се очаква да пиша безсмъртна проза в атмосфера на мрак и миризма на евкалиптово масло!

— Да, миличък — отвърна мама разсеяно.

— Това, от което всички ние имаме нужда — каза Лари, като отново набираше скорост, — е слънце... Страна, където можем да растем.

— Да, миличък, няма да е лошо — съгласи се мама, която всъщност не го слушаше.

— Тази сутрин получих писмо от Джордж; пише, че на Корфу е прекрасно. Защо не си съберем багажа и не заминем за Гърция?

— Добре, миличък, щом искаш... — каза мама непредпазливо.

Когато нещо беше свързано с Лари, тя обикновено много внимаваше да не се ангажира.

— Кога? — попита Лари, доста учуден от готовността ѝ.

Усетила, че е направила тактическа грешка, мама предпазливо наведе „Лесни рецепти от Раджпутана“.

— Струва ми се, че най-разумно ще бъде ти да заминеш пръв, миличък, и да подготвиш нещата. После можеш да ми пишеш, за да узная дали там е хубаво, и ние ще те последваме — каза умно тя.

Лари ѝ хвърли смразяващ поглед.

— Точно това каза, когато предложих да заминем за Испания — припомни ѝ той. — Цели два месеца седях в Севиля и ви чаках да дойдете, а ти само ми пишеше дебели писма за канализацията и водата за пиене, като че ли съм кмет на града. Не, ако ще ходим в Гърция, заминаваме всички заедно!

— Ужасно преувеличаваш, Лари — каза мама с умолителен глас. — Знаеш, че не мога да замина веднага. Трябва да уредя някои работи с тази къща.

— Да уреждаш? Какво, за бога, ще уреждаш? Продай я!

— Не мога да направя това, миличък! — каза изумено мама.

— Защо пък не?

— Нали току-що я купих.

— Точно затова я продай преди още да сме я съсипали.

— Не приказвай смешни работи, миличък — каза твърдо мама.

— И дума не може да става. Това е направо лудост.

След което продадохме къщата и избягахме от мрачното английско лято като ято мигриращи лястовици.

Никой не взе много багаж — всеки носеше само това, което смяташе най-насъщно в своя живот. Когато отворихме чантите за митническа проверка, съдържанието им доста добре разкриваше различните характери и интереси. Така например багажът на Марго съдържаше множество одежди от прозрачна материя, три ръководства за отслабване и цяла купчина шишенца, всяко пълно с някакъв еликсир, гарантиращ излекуването на акне. В пътната чанта на Лесли имаше няколко пуловера с висока яка, чифт панталони, в които бяха увити два револвера, въздушен пистолет, книга със заглавие „Как да си

направим сами оръжие“ и голямо шише със смазка, което течеше. Лари пътуваше с два сандъка, пълни с книгите му и с малко куфарче дрехи. Багажът на мама беше благоразумно разделен: една част с дрехи и втора с различни томове по готварство и градинарство. Аз бях приготвил само тези неща, които смятах за необходими, за да облекчат досадата на дългото пътешествие: четири книги по естествена история, сакче за пеперуди, куче и буркан от сладко, пълен с гъсеници, които всеки миг заплашваха да се превърнат на какавиди. Според нашите схващания, бяхме напълно екипирани и в този вид напуснахме хладните и влажни английски брегове.

От Франция — тъжна и подгизнала от дъжда, Швейцария — напомняща коледен сладкиш и Италия — пищна, шумна и миризлива, у нас останаха само объркани спомени. Корабчето треперливо се отдалечи от тока на италианския ботуш към сумрачното открито море и докато спяхме в душните каюти, някъде по ивицата огряна от луната вода прекосихме невидимата гранична линия и навлязохме в яркия огледален свят на Гърция. Постепенно чувството за промяна се просмука в нас и ето че на зазоряване се събудихме неспокойни и излязохме на палубата.

В светлината на утрото морето се движеше, изпъваше гладките си сини мускули — вълните — и блестящите мехурчета пяна от килватера се стелеха подире ни кротко като разперена опашка на бял паун. По хоризонта на изток бледото небе бе изпъстрено с жълтина. Пред нас се виждаше шоколаденокафявото петно на сушата, обвито в мъгла, с дантели от пяна около брега. Това беше Корфу и ние напъгахме очи, за да различим точните форми на планините, да открием долини, върхове, клисури и плажове, но виждахме само силует. След това слънцето внезапно прехвърли хоризонта и небето доби гладкия емайловосин цвят на око на сойка. За миг безкрайните педантични извивки на вълните припламнаха, после се обагриха в пурпурночервено на зелени капчици. Мъглата на ивици се източи бързо и леко и пред нас се появи островът — с планини, сякаш заспали под намачкано кафяво одеяло, с петната на зелените маслинови горички по гънките. По брега се виеха бели като слонски бивни плажове, а помежду им — градчета със схлупени къщи от яркозлатист, червен и бял камък. Заобиколихме северния нос, където в гладкия склон на ръждивочервен зъбер се виждаха множество огромни

пещери. Дирята на кораба бе подхваната от тъмните вълни, които я понесоха леко към самия вход на пещерите и там тя с жадно съскане се пръсна сред скалите. Когато заобиколихме носа, планините останаха зад нас, а островът плавно се спускаше към морето в мъглявото сияние на сребристорозелените маслинови дръвчета, сред които тук-таме като пръст, вдигнат предупредително, се извисяваха черни кипариси на фона на небето. Морето в плитчините на заливите бе синьо като пеперудени крилца, а дори през шума на корабните мотори дочувахме слабо звънък звук от брега, като хор от детски гласчета — пронизителното победоносно свирене на жътварките^[3].

[1] Англ. поет, драматург и критик (1631–1700). — Б.пр. ↑

[2] Мярка за дължина (91,4 см). — Б.пр. ↑

[3] Пеещи насекоми, наричани още цикади. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ПЪРВА

НЕОЧАКВАНИЯТ ОСТРОВ

Пробихме си път далече от шума и бъркотията на бараката за митнически контрол към блестящото слънце на кея. По стръмните хълмове наоколо се издигаше градът: струпани безразборно разноцветни къщи, със зелени отворени капаци на прозорците, подобни на крила на хиляди мушици. Зад нас лежеше гладкият като чиния залив, а невероятно синият му цвят трептеше.

Забързан, отметнал назад глава с израз на такова величествено презрение на лицето, че човек не забелязваше колко дребничък е на ръст, Лари следеше носачите, които се мъчеха със сандъците. Подир него бавно вървеше Лесли — нисък и набит, безгласно излъчващ войнственост, а след Лесли — Марго, оставяща следа от муселин и парфюм. Мама, с вид на мъничка, изтерзана по време на въстание мисионерка, бе повлечена насила към най-близкия уличен фенер от темпераментния Роджър и бе принудена да стои там, вперила поглед в пространството, докато кучето се освобождаваше от насъбралите се поради дългото затваряне чувства. Лари избра два възхитително разнебитени файтона, сложи багажа в единия, а в другия седна. После с раздражение се огледа:

— Е? — попита той. — Какво чакаме?

— Чакаме мама — обясни му Лесли. — Роджър си намери уличен фенер.

— Господи боже мой! — възкликна Лари, изправи се в цял ръст във файтона и изрева:

— Хайде, мамо, хайде! Не може ли кучето да почака?

— Идем, миличък — извика вяло мама в отговор и излъга, защото Роджър не даваше признаци, че ще напусне фенера.

— Това куче ни досаждаше през цялото пътуване — каза Лари.

— Бъди по-търпелив — възмутено се намеси Марго. — Кучето не е виновно... освен това как те чакахме цял час в Неапол?

— Стомахът ми не беше в ред — обясни надменно Лари.

— Е, сега стомахът на Роджър може да не е в ред — каза победоносно Марго. — Ясно като две и две.

— Искаш да кажеш, като две и две — четири.

— И така да е — все едно.

В този момент пристигна мама, леко разрошена, и трябваше да съсредоточим вниманието си върху задачата да качим Роджър във файтона. Никога не беше пътувал с подобно превозно средство и се отнасяше към него подозрително. Накрая се принудихме да го вдигнем на ръце и да го метнем вътре, докато той квичеше като обезумял и после, останали без дъх, се накатерихме при него и го уловихме. Конят, уплашен от това оживление, препусна в тронав тръс, поради което се озовахме на пода преплели тела, а Роджър стенеше яростно под нас.

— Ама че начало — каза с горчивина Лари. — Искаше ми се да направим впечатление на достолепно величие, а какво излезе... Пристигаме в града като трупа средновековни акробати.

— Не го вземай присърце, миличък — успокояваше го мама, докато си гласеше шапката. — Скоро ще стигнем в хотела.

И така, файтонът с трополене и дрънчене минаваше през града, докато ние седяхме на увитите с росер пейки и се мъчехме да излъчваме достолепното величие, което Лари изискваше от нас. Роджър бе потънал в силните ръце на Лесли, главата му се клатушкаше извън файтона и бе обелил очи, сякаш береше душа. След малко шумно се понесохме по една уличка, където четири келяви песа се припичаха на слънце. Роджър се изпъна, загледа ги и изригна фонтан от гърлен лай. Като че ли през песовете премина електрически ток — те се втурнаха след файтона и заджафкаха гласовито. Спокойствието ни безвъзвратно се сгромоляса, защото двама души трябваше да удържат побеснелия Роджър, а останалите се подадоха от файтона и неистово започнаха да размахват книги и списания към преследващата ни орда. Това обаче само раздразни още повече песовете — с всяка измината уличка броят им се увеличаваше, и когато минавахме по главната улица на града, поне две дузини кучета тичаха вихрено край колелата, почти побеснели от яд.

— Няма ли кой да направи нещо? — попита Лари, извисил глас над олелията. — Това прилича на епизод от „Чичо Томовата колиба“.

— Не можеш ли ти да направиш нещо, вместо само да критикуваш? — сопна се Лесли, вкопчен в схватка с Роджър.

Мигновено Лари се изправи на крака, измъкна камшика от ръката на изумения кочияш, замахна към кучешката пасмина и, без да я улучи, плесна Лесли по врата.

— Какво по дяволите си въобразяваш, че правиш? — озъби се Лесли, като обърна към Лари пламналото си разгневено лице.

— Без да искам — обясни небрежно Лари. — Липсва ми практика — толкова отдавна не съм използвал камшик.

— Внимавай тогава със скапания камшик! — извика му войнствено Лесли.

— Успокой се, миличък, Лари го направи без да иска — каза мама.

Лари замахна отново по кучетата и събори шапката на мама.

— Ти си по-голяма беля от кучетата — рече Марго.

— Моля те, внимавай, миличък — каза мама, стиснала в ръка шапката си. — Може да нараниш някого. На твое място бих оставила камшика.

В този миг файтонът с дрънчене спря пред един вход, над който висеше табела с надпис „Швейцарски пансион“. Задъханите псета, усетили че най-последно ще се докопат до женственото черно куче, което се вози на файтони, ни заобиколиха като плътна стена. Вратата на хотела се отвори и се появи престарял портиер с бакенбарди, който втренчи безизразен поглед в суматохата на улицата. Трудностите по измъкването на Роджър от файтона и вкарването му в хотела бяха значителни, защото беше тежък — цялото семейство обедини усилия да го вдига, носи и удържи. Лари вече бе забравил величествената си поза и направо се забавляваше. Подскачаше и танцуваше по тротоара и размахваше камшика, за да направи пътека сред кучетата, по която бързо минахме аз, Лесли, Марго и мама, понесли съпротивляващия се ръмжащ Роджър. Дотътрихме се до фоайето, портиерът затръшна вратата и се облегна на нея, а мустаците му потреперваха. Появи се управителят и ни загледа със смесица от страх и любопитство. Мама отвърна на погледа му — шапката ѝ се бе смъкнала настрани, а в ръка стискаше буркана ми с гъсеници.

— О — каза тя и се усмихна подкупващо, като че ли бяхме пристигнали по най-нормалния възможен начин. — Ние сме семейство

Даръл. Надявам се, че има запазени стаи за нас?

— Да, мадам — отвърна управителят, като заобиколи все още роптаещия Роджър. — На първия етаж. Четири стаи и балкон.

— Прекрасно — засия мама. — Смятам тогава веднага да се качим горе, за да си починем малко преди обед.

И с доста царствена снизходителност тя поведе семейството нагоре.

По-късно слязохме да обядваме в голяма и мрачна стая, пълна с прашни палми в саксии и с криви скулптури. Обслужваше ни портиерът с бакенбардите, превърнат в келнер посредством фрак и целулоиден нагръдник, който проскърцваше като събрани на куп шурци. Храната обаче беше предостатъчна и добре приготвена и ядохме с апетит. Когато донесоха кафето, Лари се облегна с въздишка на стола.

— Поносимо беше — каза великодушно той. — Как ти се вижда мястото, мамо?

— Храната е добра, миличък — отвърна мама, която не искаше да се ангажира.

— Персоналът е доста грижлив — продължи Лари. — Самият управител премести леглото ми по-близо до прозореца.

— Не беше толкова грижлив, когато го помолих за хартия — каза Лесли.

— Хартия ли? — попита мама. — За какво ти е?

— За тоалетната... Нямаше хартия в тоалетната — обясни Лесли.

— Шъш-шът! Не на масата! — прошепна мама.

— Явно не си видял — каза Марго с ясен и звънлив глас. — До клозета имаше малка кутия, пълна с хартии.

— Марго, моля те! — възкликна ужасено мама.

— Какво толкова? Не видя ли кутията?

Лари шумно се изсмя.

— Поради малко ексцентричната канализационна система на града — обясни любезно той на Марго, — слагат тази малка кутия за... отпадъците, така да се каже, когато човек свърши общуването си с природата...

Лицето на Марго пламна от смесица на смущение и отвращение.

— Искаш да кажеш... искаш да кажеш, че това е било... Господи! Може да съм прихванала някоя лоша болест! — изплака тя,

избухна в сълзи и напусна трапезарията.

— Ужасно нехигиенично — каза сурово мама. — Наистина е отвратително като хрумване! Да оставим настрана грешките, които човек може да направи — струва ми се, в това се крие опасност от коремен тиф.

— Нямаше да стават грешки, ако организираха всичко както трябва — подчерта Лесли, като се върна на първоначалното си оплакване.

— Прав си, миличък, но мисля, че не бива да обсъждаме това сега. Най-доброто, което можем да направим, е да си намерим къща колкото се може по-скоро, преди да се изпоразболеем.

Горе в стаята си Марго бе в полуголо състояние и се обливаше от глава до пети с дезинфекционни препарати, а мама преживя един изтощителен следобед, защото Марго я принуждаваше периодично да я оглежда за симптомите на болести, които тя бе уверена, че е прихванала. Душевният покой на мама бе нарушен и от обстоятелството, че Швейцарският пансион се оказа разположен на пътя към местните гробища. Докато седяхме на малкия балкон, издаден над улицата, погребалните шествия, които минаха отдолу, ни се видяха безкрайни. Жителите на Корфу явно смятаха, че най-приятната част от тяхната печал е погребението, защото всяко следващо шествие беше по-пищно от предишното. Файтони, украсени с ярдове пурпурен и червен креп бяха теглени от коне, така накичени с пера и покрови, че беше чудо как изобщо се движат. Покойникът се предхождаше от шест-седем такива файтона, в които седяха опечалените, изцяло потънали в безутешна скръб. Той самият ги следваше в някакво подобие на каруца, настанен в нещо толкова голямо и разкошно, че приличаше повече на гигантска торта за рожден ден, отколкото на ковчег. Някои ковчези бяха с пурпурни, черни и алени, или наситено сини украси, други бяха блестящо черни, покрити обилно със сложни преплетени инкрустации от злато и сребро, и с лъскави месингови дръжки. Ето така, реших аз, трябва да умира човек — конете да бъдат наметнати със саван, да има хиляди цветя и приятна тълпа от потънали в скръб роднини. Надвесих се над перилата на балкона и захласнат и очарован гледах как отдолу минават ковчезите.

С всяко следващо погребение, когато плачът на опечалените и чаткането на копитата позаглъхнеше в далечината, мама се вълнуваше

все повече и повече.

— Убедена съм, че има някаква епидемия — извика накрая тя, като нервно надникна към улицата.

— Глупости, мамо, не се притеснявай — каза безгрижно Лари.

— Но, миличък, толкова много покойници... някак не е естествено.

— В смъртта няма нищо неестествено... хората непрекъснато умират.

— Да, обаче не мрат като мухи без всякаква причина.

— Може да ги събират и да ги погребват на куп — подхвърли безжалостно Лесли.

— Глупости говориш — каза мама. — Положително това е във връзка с канализацията. Не е здравословно за хората да живеят при такива условия.

— Божичко! — каза Марго със задгробен глас. — Тогава аз сигурно ще се разболея.

— Не, защо, миличка, не е задължително — каза мама разсеяно. — Може да не е нещо заразно.

— Не ми е ясно как една епидемия може да не е заразна — забеляза логично Лесли.

— Както и да е — приключи мама, като отказа да бъде въввлечена в медицински спорове. — Смятам, че трябва да разберем причината. Не може ли да се обадиш на здравните власти, Лари?

— По всяка вероятност тук няма здравни власти — предположи Лари. — А дори и да има, съмнявам се дали ще ми кажат нещо.

— Е — рече мама решително, — нямаме избор. Ще трябва да се преместим. Да напуснем града. Да намерим незабавно някаква отдалечена вила.

На следващата сутрин се заехме да търсим къща, придружени от господин Бийлър, гида от хотела — дебело човече с раболепен поглед и лъснало от пот лице. Беше доста оживен, когато тръгнахме, но не предполагаше какви изненади го очакват. Никой, който не е търсил къща заедно с майка ми, не може да си го представи. Пътувахме с файтон сред облак прах из острова, господин Бийлър ни показваше вила след вила, изумително подбрани по размери, цветовете и разположение, но на всяка от тях мама твърдо поклащаше с неодобрение глава. Накрая разгледахме десетата и последна вила от

списъка на господин Бийлър и мама отново поклати глава. Съсипан, гидът седна на стъпалата и си изтри лицето с кърпичка.

— Мадам Даръл — каза след малко той. — Показах ви всички вили, които зная, но вие не ги харесвате. Мадам, какви точно са изискванията ви? Какво им е на тези вили?

Мама го изгледа с изумление.

— Нима не забелязахте? — попита тя. — В никоя от тях нямаше баня.

Господин Бийлър втренчи в нея очите си, изхвъркнали от орбитите.

— Но, мадам — проплака той с непресторена скръб, — за какво ви е баня? Не ви ли стига морето?

Завърнахме се в хотела, потънали в мълчание.

На следващата сутрин мама вече бе решила да наемем кола и да тръгнем да търсим къща сами. Беше убедена, че някъде из острова се спотайва вила с баня. Ние не споделяхме нейната увереност, затова групата, която тя подбра към такситата на главния площад беше леко раздражена и спореща. Съзрели невинния ни вид, таксиметровите шофьори се измъкнаха от колите си и ни наобиколиха както лешояди мърша, като всеки се опитваше да надвика сънародниците си. Гласовете им се извисяваха все повече и повече, очите им блестяха, хващаха си ръцете и се зъбеха един на друг, след което се хвърляха към нас сякаш искаха да ни разкъсат на парчета. Всъщност, бяхме свидетели на възможно най-безобидната разправия, но тъй като не бяхме свикнали с гръцкия темперамент, струваше ни се, че животът ни е в опасност.

— Не можеш ли да направиш нещо, Лари? — изписка мама, която с мъка се откъсна от прегръдката на един едър шофьор.

— Кажи им, че ще се оплачеш от тях на английския консул — предложи й Лари, извисил глас над шума.

— Това са фантазии, миличък — каза мама, останала без дъх. — Просто им обясни, че не ги разбираме.

Марго, като се усмихваше глупаво, използва прекъсването:

— Ние англичани — извика тя на жестикулиращите шофьори. — Ние не разбира гръцки.

— Ако този човек отново ме блъсне, ще му бръкна в окото — каза Лесли с почервено лице.

— Успокой се, миличък — на пресекулки изрече мама, все още съпротивлявайки се на шофьора, който я тикаше енергично към колата си. — Мисля, че те не искат да ни направят нищо лошо.

В този миг всички замръзнаха — чу се глас, който прокълтня над врявата: гърлен, красив, ясен глас; такъв глас сигурно имат вулканите.

— Хей! — проехтя гласът в настъпилата тишина. — Защо не намира някой да разбираш твоя език?

Обърнахме се и видяхме паркиран до бордюра овехтял Додж, а зад кормилото седеше набит човек с тумбесто тяло, с ръце като свински бутове и едро, обветрено и смръщено лице, над което бе кацнала наперено накривена островърха шапка. Той отвори вратата на колата, изсипа се на тротоара, и закрачи с клатушкаща се походка към нас. После се поспря, като се мръщеше още по-кръвожадно, и огледа групата притихнали шофьори.

— Те ви досаждали? — попита той мама.

— Не, не — излъга го тя. — Просто се затруднявахме да ги разберем.

— Вие имаш нужда някой да говориш вашия език — повтори новодошлият. — Кучи синове... Извиняваш за израза... Могат измамиш и собствените си майки. Извиняваш ме за миг, ей сега ще ги наредиш.

Той изсипа върху шофьорите порой от гръцки думи, който едва не ги събори на земята. Натъжени, жестикулиращи, начумерени, те бяха подкарани като стадо овце към колите си. Като ги засипа за последен път с явно оскърбителни гръцки ругатни, човекът отново се обърна към нас.

— Къде искаш да отивате? — изрече той почти нападателно.

— Можете ли да ни заведете да потърсим някоя вила? — попита Лари.

— Естествено. Мога да ви заведа навсякъде. Където поискаш.

— Ние търсим — каза мама твърдо — вила с баня. Знаете ли такава вила?

Човекът, приличащ на огромно, изпечено от слънцето чудовище, изпадна в размисъл. От напрежението черните му вежди сякаш се вързаха на възел.

— Бани ли? Вие искаш бани?

— Колкото видяхме досега, всичките бяха без баня — каза мама.

— О, знаеш вила с баня — каза човекът. — Само се чудеше дали са достатъчно големи за вас.

— Ако обичате, може ли да ни заведете да я видим? — попита мама.

— Естествено, ще ви заведеш. Качваш се в кола!

Вмъкнахме се в просторното купе, а шофьорът намести телесата си зад кормилото и задърпа ръчките, от което се чу страхотно скърцане. Стрелнахме се по кривите улици към предградията, като завивахме покрай натоварени магарета, каруци, тълпи селянки и безброй кучета, а клаксонът оглушително ги предупреждаваше. През това време нашият шофьор не изпусна възможността да поведе разговор. Всеки път, когато кажеше нещо, той изпъваше врат и извърщаше назад масивната си глава, за да види въздействието на думите си, а колата се лашкаше насам-натам по пътя като пияна лястовица.

— Вие си англичани? Така и мислеше. Англичанът винаги искаш баня. Аз имаш баня в къщи. Името ми е Спиро — Спиро Хакиаопулос... Викаше ми Спиро Американо, защото съм живееш в Америка. Да, беше осем години в Чикаго. Там научиш така добре да приказваш английски. Отидеше там да прави пари. А подир осем години си казваше: „Спиро — казваше си, — достатъчно вече спечелеше“. Затова се върнеше в Гърция и донесеше тази кола... Никой няма такава кола. Всички английски туристи ме знае, търсиш ме, когато идваш тук... Те знае, че няма да ги измамиш. Харесваш англичанът... Много хубави човек. Честен кръст, да не беше грък, щеше да иска бъде англичан...

Носехме се по белия път, покрит с дебел пласт кадифен прах, който се вдигаше на врящи кълба подире ни; от двете страни на пътя растеше опунция^[1] като ограда от зелени плочки, хитроумно закрепени една върху друга, а сред тях пъстрееха алените топчици на плодовете. Минахме покрай лозя с малки криви стебла, изгубени в дантелата на зелените листа; покрай маслинови горички, където стотици дълбоко заровени стволоче обръщаха към нас изумените си лица от сумрака на собствената си сянка; край множество скупчени тръстики, нашарени като зебри, които размахваха остри листа, сякаш бяха безброй зелени знаменца. Накрая с рев се изкачихме до върха на един хълм, Спиро удари спирачките и колата спря в облак прах.

— Готово — каза той и посочи с дебелия си къс показалец. — Ето я вила с баните, както вие искаше.

Мама, която през цялото време на пътуването плътно стискаше клепачи, сега предпазливо отвори очи и погледна. Спиро сочеше към един полегат склон на хълма, спускащ се към блесналото море. Хълмът и долините наоколо представляваха килим от маслинови горички, които просветваха като люспи на риба там, където вятърът докосваше листата. На средата на хълма, сред изправени на стража високи и стройни кипариси се бе сгушила малка вила с ягодовочервен цвят, като някакъв екзотичен плод в парник. Кипарисите леко се поклащаха от бриза, сякаш се бяха заели да пребоядисат небето по-ярко синьо в чест на нашето пристигане.

[1] Вид кактус. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ВТОРА

ЯГОВОЧЕРВЕНАТА ВИЛА

Червеното лице на неголямата, квадратна вила, разположена сред своята градинка, излъчваше увереност. Капаците на прозорците бяха избелели от слънцето до нежно пастелнозелено; на места боята се бе попукала и надигнала. Градината, заобиколена с жив плет от обички, бе с цветни лехи, изобразяващи сложни геометрични фигури, по краищата с гладки бели камъни. Белите калдъръмени пътечки, широки колкото по тях да се мине с гребло, се виеха изкусно около лехите с размери колкото голяма сламена шапка, оформени като звезди, полумесеци, триъгълници и кръгове, всичките обрасли с раздърпани, вплетени едно в друго подивели цветя. Рози ронеха листа, които изглеждаха големи и гладки като чинийки — огненочервени, луннобледи, лъскави и свежи. Невените, като плеяда раздърпани слънца, стояха и гледаха как техният родител се движи по небето. Под тях градинските и дивите теменуги се мъчеха да покажат кадифените си невинни очи или тъжно клюмаха глави под листенцата с формата на сърце. Пищната бугенвилея^[1], плъзнала на всички страни по малкото предно балконче, беше като специална карнавална украса с тъмнопурпурните си, висящи като фенери цветове. В сумрака на живия плет хиляди главички се поклащаха в очакване, подобно на балерини. Топлият въздух тегнеше от мириса на стотици умиращи растения, изпълнен с нежното, успокояващо шумолене и жужене на насекоми. Още щом видяхме това място, прииска ни се да живеем там — изглеждаше така, като че вилата стоеше и очакваше нашето идване. Усетихме, че сме пристигнали у дома.

Спиро, който се вмъкна толкова непредвидено в нашия живот, сега пое напълно нещата в ръцете си. Обясни ни, че е по-добре той да се оправя с всичко, защото хората го познавали и е сигурно, че няма да го измамат. „Не се безпокоиш себе си за нищо, госпожа Дарълс — каза начумерено той. — Оставял всичко на мене“.

Така например той ни водеше да пазаруваме и след едночасово потене и разпавии успяваше да уговори покупката по-евтино, да

речем, с две драхми. Това бе равно точно на едно пени, но както той обясни, важни са не парите, а принципът. Другата причина, разбира се, се криеше във факта, че той беше грък и му правеше удоволствие да се пазари. Спиро бе човекът, който като разбра, че парите ни не са пристигнали още от Англия, ни субсидира и пое ангажимента да отиде и да проведе заплашителен разговор с банковия управител за недостатъците в учреждението му. Това, че грешката не беше на управителя, ни най-малко не го възпря. Спиро бе човекът, който плати хотелската ни сметка, намери каруца да откара багажа ни до вилата и взе самите нас в колата си, натоварена догоре с храна, която беше купил за семейството ни.

Скоро разбрахме, че той не се хвали като казва, че се познава с всички хора на острова. Където и да спреше колата му, половин дузина гласове го викаха по име, ръце го придърпваха да седне при тези, които пиеха кафе на малки масички под дърветата. Полицаи, селяни и свещеници му махаха с усмивка, когато минаваше; рибари, бакали и кафеджии го поздравяваха като роден брат. „А, Спиро!“, казваха те и му се усмихваха приятелски, сякаш беше пакостливо, но обично дете. Уважаваха неговата честност, войнствения му нрав, а повече от всичко се възхищаваха на типично гръцкото му презрение и безстрашие, когато имаше работа с държавната бюрокрация под каквато и да е форма. При пристигането ни два от куфарите, съдържащи спално бельо и други вещи, бяха конфискувани на митницата под предлог, че това са търговски стоки. Затова когато се преместихме в ягодовочервената вила и изникна въпросът за бельото, мама каза на Спиро за куфарите ни, изчезнали в митницата, и поиска от него съвет.

— Божке, госпожа Дарълс — изрева той, а огромното му лице почервения от гняв. — Защо досега не ми казвала? Кучите синове в митницата. Ще ви заведеш утре там и ще ги наредиш: аз всичките ги познаваш, а и те ме познаваш. На мене оставяла всичко — ще ги наредиш.

На следващата сутрин той закара мама до митническата барака. Ние ги придружихме, защото не искахме да пропуснем гледката. Спиро се втурна в митницата като разярена мечка.

— Къде били вещите на тия хора? — попита той дебеличкия дребен митничар.

— Искаш да кажеш кутиите им със стока? — попита митническият служител на най-добрия си английски.

— Не разбира ли ти какво говориш аз?

— Тука са — призна неуверено митничарят.

— Дошъл сме да ги вземе — ядосано каза Спиро. — Приготвяш ги.

И като му обърна гръб, излезе от бараката, за да потърси някой, който да му помогне да носи багажа, а когато се върна, видя, че служителят, взел ключовете от мама, тъкмо се кани да повдигне капака на един от куфарите. Спиро изръмжа гневно, втурна се и затръшна капака върху пръстите на нещастника.

— За какво ги отварял, кучи сине? — попита вбесен той.

Митничарят размаха свитата си в юмрук ръка и ядосано взе да протестира, че било негов дълг да провери съдържанието.

— Дълг ли? — каза Спиро с лека насмешка. — Какво говори ти, дълг? Твой дълг ли е да напада беззащитни чужденци, а? Все едно, че контрабандисти ли? Това ли ти нарича дълг?

Спиро замълча за миг и дълбоко пое въздух, после взе във всяка ръка по един голям куфар и тръгна към вратата. Там спря и се обърна, за да изстреля последния си куршум.

— Добре те познаваш, Христки, затова ти недей ми говориш за дълг. Аз си спомня, че те глобиха дванадесет хиляди драхми за риболов с динамит. Няма да позволи на някакъв престъпник да ми говори за дълг!

Заминахме си от митницата победоносно с непокътнатия и непрегледан багаж.

— Тия кучи синове си мислиш, че островът им е бащиния — беше коментарът на Спиро. Изглежда съвсем не осъзнаваше факта, че той самият се отнасяше към острова като към своя собственост.

Заел се веднъж с нещата, Спиро се залепи за нас като ореол. Само няколко часа му трябваша, за да се превърне от таксиметров шофьор в наш защитник; след седмица стана наш гид, философ и приятел. Превърна се дотолкова в член на семейството, че скоро почти нямаше нещо, което да замислим, без той по някакъв начин да участва. Винаги беше наоколо: с волски дебел глас, начумерен, той вечно уреждаше необходимите ни неща, съветваше ни колко да плащаме за покупките, загрижено наблюдаваше „децата“ и

уведомяваше мама за всичко, което смяташе, че тя трябва да знае. Като огромен, почернял и грозен ангел, той нежно ни закриляше, сякаш бяхме малко бавноразвиващи се младенци. А мама направо боготвореше и на висок глас пееше „осанна“ в нейна чест където и да се намирахме, от което тя силно се притесняваше.

— Вие трябва да внимаваш какво правите — казваше ни той, като угрижено кривеше лице. — Не иска да тревожиш ваша майка.

— Защо не, Спиро? — протестираше Лари с престорено учудване. — Тя никога не ни е помагала с нищо. Защо да се съобразяваме с нея?

— Божке, млади господине Лорис, не си правите такива шеги — казваше Спиро с изтерзан вид.

— Лари е напълно прав, Спиро — обаждаше се сериозно Лесли. — Нали разбираш, не я бива много като майка.

— Не приказваш така, не приказваш така! — изреваваше Спиро. — Честен кръст, ако аз имаше майка като ваша, всяка сутрин ще падах на колене и ще ѝ целувах крака.

Така се настанихме във вилата и всеки съответно започна да привиква и да се приспособява към обстановката. Марго си навлече микроскопичен бански костюм и тръгна да прави слънчеви бани в маслиновите горички, поради което привлече пламенна банда от красиви селски момци, които изникваха от привидно безлюдната околност винаги, когато някоя пчела кръжеше около нея или когато шезлонгът ѝ трябваше да се премести. Мама се видя принудена да изтъкне, че смята тези слънчеви бани за доста неразумно нещо.

— В края на краищата, миличка, банският ти не прикрива кой знае какво, нали така? — обоснова се тя.

— О, мамо, не бъди толкова старомодна — припряно отвърна Марго. — В края на краищата човек умира само веднъж.

Макар да стъписа мама, тази забележка съдържаше истина, затова успя да я накара да млъкне. Три плещести селски момчета се бяха потили и пъшкали половин час, за да вкарат сандъците на Лари във вилата, докато той се суетеше около тях и ръководеше действията им. Единият от сандъците бе толкова голям, че се наложи да го внесат през прозореца. След като настаниха багажа, Лари преживя един щастлив ден в разопаковане и стаята така се напълни с книги, че стана почти невъзможно да се влиза и излиза. Като построи крепости от

книги около стените, Лари прекара целия следващ ден там с пишещата машина и виждахме унесената му физиономия само по време на ядене. На втората сутрин той се появи в доста изнервено състояние на духа, защото един селянин бе вързал магарето си досами оградата. През точно определено време животното отмяташе високо глава и издаваше продължителен и печален рев.

— Питам ви: има ли нещо смешно във факта, че бъдещите поколения ще бъдат лишени от моите творби само защото някакъв грубиян е вързал миризливия си впрегатен добитък до прозореца ми? — каза Лари.

— Прав си, миличък — съгласи се мама. — Защо не го преместиш, щом ти пречи?

— Мила ми майко, не можеш да очакваш от мене да си губя времето, като гоня магарета из маслиновите горички. Хвърлих по добитъка една брошура за „Крисчън сайънтисънс“^[2] — какво друго очакваш да направя?

— Клетото животно е вързано. Не можеш да очакваш да се отвърже само — обади се Марго.

— Трябва да има закон, който да забранява паркирането на тези отвратителни зверове близо до къщите. Не може ли някой от вас да излезе и да го премести?

— Откъде-накъде? На нас не ни пречи — каза Лесли.

— Точно тук се крие нещастieto на това семейство — каза с горчивина Лари. — Никакво разбирателство, никакво зачитане на другите.

— Ти самият не зачиташ особено другите — каза Марго.

— Мамо, ти си виновна за всичко — заяви безмилостно Лари. — Можеше да ни възпитаеш да не бъдем такива егоисти.

— Хубава работа! — извика мама. — Че кога съм ви възпитавала така?!

— Не е възможно да сме станали такива егоисти без да си ни насочвала поне малко към това — каза Лари.

Накрая мама и аз отвързахме магарето и го преместихме по-надолу по хълма.

Междувременно Лесли бе разопаковал револверите си и стряскаше всички ни с безкрайна поредица от експлозии, докато се целеше в някаква стара консервена кутия от прозореца на спалнята си.

След една особено оглушителна сутрин Лари изскочи като светкавица от стаята си и заяви, че не може да се очаква да работи, докато вилата се клати из основи на всеки пет минути. Лесли се наскърби и каза, че трябва да се упражнява. Лари отвърна, че това му прилича по-скоро на индийски метеж, отколкото на упражнения. Мама, чиито нерви също бяха малко поопънати от изстрелите, предложи на Лесли да се упражнява с празен револвер. Лесли изгуби половин час да ѝ обяснява защо това е невъзможно. Накрая с нежелание премести консервената кутия по-далече от къщата и шумът достигаше до нас малко позаглушен, но все така ни изненадаваше.

Покрай това да се грижи за всички ни, мама малко по малко привикваше към живота на Корфу по свой начин. Къщата се просмука с миризмата на билки и с острия дъх на чесън и лук; кухнята бе пълна с множество къкрещи тенджери, между които тя се движеше с изкривени настрани очила и си мърмореше на глас. На масата се извисяваше куп от книги, в които тя надзърташе от време на време. Когато успяваше да се отскубне от кухнята, бродеше щастлива из градината, като подрязваше и оформяше с нежелание, но плевеше и засаждаше с въодушевление.

За самия мен градината представляваше доста голям интерес; двамата с Роджър научихме там някои изумителни неща. Роджър например установи, че е неразумно да души стършелите, че селските кучета се разбягват с квичене, ако ги гледа от вратата, и че пилетата, които изскачат внезапно от живия плет и с писък се разпръсват като обезумели, са незаконна, макар и желана плячка.

Голямата колкото за кукленска къща градинка беше вълшебна страна — гора от цветя, където се скитаха създания, каквито не бях виждал дотогава. Между стегнатите копнинени листенца на всяка роза живееха дребни, прилични на морски раци паяци, които отстъпваха странично, ако нещо ги разтревожеше. Прозрачните им телца бяха с цвета на растението, в което живееха: розови, слонова кост, виненочервени, жълти като масло. По стеблата на розите, инкрустирани с листни въшки, се движеха калинки, наподобяващи току-що боядисани играчки: бледочервени на големи черни точки, ябълковочервени на кафяви точки, оранжеви на сиви и черни лунички. Закръглени и дружелюбни, калинките пълзяха и се хранеха сред анемичните стада листни въшки. Диви пчели, прилични на мечки с

електрикова козина, летяха на зиг-заг между цветята и бръмчаха равномерно и усърдно. Пърхащи като колибри нощни пеперуди, лъскави и изящни, се стрелкаха нагоре-надолу по пътеките, като припряно се суетяха, а невидимите им от бързото движение крилца се появяваха само ако спираха, за да пъхнат дългите си нежни хоботчета в цветовете. По белия калдъръм огромни черни мравки се събираха и оживено разговаряха около някой странен трофей: умряла гъсеница, късче розово листенце, сух клас тревица, пълен със семенца. Като съпровод на цялата тази дейност, от маслиновите горички отвъд живия плет се носеше непрекъснатото треперливо свирене на жътварките. Ако странната мъглява мараня издаваше звук, той щеше да бъде точно чудното и отчетливо жужене на тези насекоми.

Отначало бях така зашеметен от това изобилие на живот на самия ни праг, че само се движех из градината в захлас и наблюдавах ту едно, ту друго същество, докато вниманието ми непрекъснато бе отклонявано от летящите ярки пеперуди, които кръжаха над живия плет. Постепенно, като посвикнах с оживената дейност на насекомите сред цветята, открих, че мога по-добре да се съсредоточавам. Часове наред седях подгънал крака или легнал по корем и наблюдавах личния живот на заобикалящите ме създания, а Роджър седеше наблизо с израз на примирение. По този начин научих множество великолепни неща.

Установих, че паячетата-раци могат да сменят цвета си не по-малко успешно от хамелеона — вземаш паяк от някоя виненочервена роза, където той е изглеждал като зърно от корал, и го поставяш надълбоко в хладната бяла роза. Ако остане там (а повечето оставаха), виждаш как цветът му постепенно избледнява, сякаш от промяната е получил анемия, докато горе-долу два дни по-късно го видиш как лежи сред белите листенца като бисер.

Открих, че под окапалата шума на живия плет живее друг вид паяк — малък свиреп ловец, коварен и кръвожаден като тигър. С блестящи от слънцето очи той се спотайваше на континента си от листа, после се сепваше и се изправяше на косматите си крачета, за да огледа околността. Видеше ли някоя муха да се разполага на припек, замръзваше; след това бавно като покълващо стръкче се придвижваше

напред: незабележимо, все по-близо и по-близо, като понякога спираше, за да закрепим „водолазното“ си въже — копринената нишка — към повърхността на листата. Едва когато скъсеше разстоянието, ловецът заставаше на едно място, леко помръдваше крачетата докато се намести и после скачаше с разперени за космата прегръдка крака право върху сънливата муха. Нито веднъж не видях някой от малките паяци да не улучи жертвата си, след като беше извършил маневри да заеме точна позиция.

Всички тези открития ме изпълваха с невероятен възторг, затова трябваше да ги споделям: обикновено се втурвах внезапно в къщата и стресвах цялото семейство с вестта, че странните островърхи черни гъсеници върху розите изобщо не са гъсеници, а новородени калинки, или пък с не по-малко изумителната вест, че мушиците златоочици с дантелени крилца си снасят яйцата върху нишки. Имах щастието да бъда свидетел на това чудо. Видях златоочица, кацнала върху една роза и я гледах как се провира между листенцата, възхищавах се на красивите ѝ крехки крилца, приличащи на зелено стъкло и на огромните ѝ воднисти златни очи. След малко тя спря върху едно листенце и наведе надолу върха на коремчето си. Остана за миг неподвижно, после повдигна задната си част и от нея, за мое учудване, се проточи тънка като бял косъм нишка. После на самото връхче на това стъбълце се появи яйцето. Женската си почина малко и повтори представлението, докато върху повърхността на листенцето сякаш порасна горичка от дребен плавун. Като приключи снасянето, женската леко поклати антените си и отлетя в зеления газен облак на крилцата си.

Може би най-вълнуващото откритие, направено от мене в тази разноцветна Лилипутия, до която имах достъп, беше гнездото на щипалката. Отдавна си мечтаех да намеря такова гнездо и бях търсил безуспешно навсякъде, затова, когато се натъкнах неочаквано на него, радостта ме обзе така, сякаш внезапно бях получил прекрасен подарък. Отместих парче кора и под нея видях люпилня — малка вдлъбнатина в земята, която насекомото сигурно бе изкопало само. В средата клечеше щипалката и криеше под себе си няколко бели яйца. Беше се разположила върху им като квачка и не се помръдна от нахлулия поток светлина, когато повдигнах кората. Не можех да преброя яйцата, но не

изглеждаха много, затова реших, че все още не е снесла всичките. Внимателно поставих обратно парчето кора.

От този миг нататък ревниво пазех гнездото. Издигнах около него защитна стена от камъчета и като допълнителна предпазна мярка написах бележка с червено мастило и я закачих на близкия стълб, за да предупреждава семейството. Бележката гласеше: „Внемавай — гнездо на щипалка — саблюдавай тишена.“ Забележителното беше, че единствените думи без грешки бяха биологическите. Горедолу на всеки час подлагах майката-щипалка на внимателен оглед. Не смеех да я изследвам по-често, защото се боях да не напусне гнездото. Постепенно купчината яйца под нея се увеличи и тя като че ли свикна с това, че повдигах покрива на къщата ѝ. Дори реших, че е започнала да ме разпознава, защото поклащаше приятелски антените си.

За мое горчиво разочарование, независимо от всичките ми усилия и това, че постоянно стоях на пост, малките се бяха излюпили през нощта. Мислех си, че след всичко, което бях направил, женската можеше да забави излюпването, за да присъствувам и аз на него. Както и да е — те вече съществуваха: чудесно котило от малки щипалки — дребни, нежни, като че изрязани от слонова кост. Движеха се внимателно под тялото на майка си, минаваха между краката ѝ, а подръзките дори се изкатерваха по щипците ѝ. Гледката бе радост за очите. На следващия ден люпилнята бе празна — прекрасното семейство се бе пръснало из градината. Видях едно от децата малко по-късно — естествено, вече по-голямо, кафяво на цвят и заякнало, но аз го познах веднага. Беше се свило и заспало в купчинка листа от роза, а когато го закачих, само повдигна ядосано щипците над гръбчето си. Искане ми се да вярвам, че това бе приветствие, весел поздрав, но честността ме принуждава да призная, че това бе само предупреждението, което всички щипалки отправят към вероятния враг. И все пак не му се обидих. В крайна сметка, когато го бях видял за последен път, беше съвсем малко дете.

Запознах се със закръглените селски девойки, които минаваха покрай градината всяка сутрин и вечер. Яздеха седнали странично върху лениви магарета с клепнали уши; имаха пискливи гласове и бяха ярко облечени, като папагали; бърборенето и смехът им отекваха из маслиновите горички. Сутрин те засмяно извикваха за поздрав, докато магаретата им отминаваха тупуркайки, а вечер се навеждаха през

живия плет, като с мъка се крепяха върху гърбовете на „бързите си коне“ и с усмивка ми подаваха някой подарък: чепка кехлибарено грозде, запазило топлината на слънцето, черни като катран смокини с розови ивици там, където се бяха напукали от сладост, или огромна диня със сърцевина като розов лед. С времето започнах да разбирам какво ми казват. Това, което отначало ми се виждаше объркано бърборене, се превърна в поредица от разбираеми звуци. После изведнъж в тях откривах смисъл и бавно и със запъване сам започнах да ги употребявам; след време струпвах научените нови думи и ги подреждах в граматически неправилни и тромави изречения. Съседите ни бяха много доволни, сякаш им правех някакъв изискан комплимент с това, че се опитвах да науча езика им. Облягах се на оградата с напрегнати лица, докато аз неумело се мъчех да изкажа поздрав или проста мисъл, а когато успешно завърших, погледите им грейваха, засмяно ми кимаха одобрително и пляскаха с ръце. Малко по малко научих имената им, кой на кого беше роднина, кой беше женен и кой се надяваше да се ожени, както и други подробности. Научих, че къщичките им са сред маслиновите горички и когато се случеше двамата с Роджър да минем край някоя, цялото семейство, оживено и зарадвано, излизаше да ни поздрави и изнасяха стол, за да мога да седна под асмата и да ме почерпят с плодове.

Постепенно островът ни завладя с магията си — лека и прилепваща към нас като цветен прашец. Всеки ден криеше спокойствие, беше извън времето и на човек му се искаше това да продължава безкрайно. Но след като тъмната кора на нощта се обелеше, ни очакваше нов ден — светъл и пъстър като детска рисунка и също като нея малко фантастичен.

[1] Тропически храст. — Б.пр. ↑

[2] Привърженици на система, според която болестите се лекуват без лекарства. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ТРЕТА

ЧОВЕКЪТ СЪС ЗЛАТКИТЕ

Сутринта, когато се събудех, капациите на прозорците блестяха, превърнати в златна решетка от изгряващото слънце. Утринният въздух бе напоен с миризмата на възлища от кухненския огън; бойко кукуригаха петли, отдалече се носеше кучешки лай и глъхнещия меланхоличен звън на стадата кози, изкарвани на паша.

Закусвахме в градината, под малките мандаринови дръвчета. Небето беше бистро и грейнало, все още не сурово синьо, както по пладне, а с наситен млечно-опалов цвят. Цветята още не се бяха разсънили: розите бяха изпомачкани от росата, невените — с плътно затворени чашки. Най-често закусвахме без да бързаме, в мълчание, защото никой член от семейството не беше приказлив по това време на деня. На края на яденето се проявяваше влиянието на кафето, яйцата и препечения хляб — започвахме да се оживяваме и да споделяме какво възнамеряваме да правим, защо ще го правим, а после сериозно обсъждахме дали всеки е взел мъдро решение. Никога не участвах в тези спорове, защото знаех отлично какво възнамерявах да правя; затова се съсредоточавах да приключа с яденето колкото се може по-скоро.

— Не можеш ли да се храниш без да се тъпчеш така? — питаше Лари с болка в гласа, докато чистеше зъбите си с клечка кибрит.

— Яж бавно, миличък — промърморваше мама. — Няма закъде да бързаш.

Нямало закъде да бързам ли? Роджър вече стоеше на градинската порта — черна фигура с изпъната стойка и живи кафяви очи и очакваше моето появяване! Как да не бързам, когато първите още сънливи жътварки вече се опитваха да настройват цигулките си из маслиновите горички? Да не бързам, когато целият остров, блеснал като звезда, очакваше в утринния хлад своя изследовател? Обаче едва ли можех да искам от семейството да разбере гледната ми точка, затова започвах да се храня по-бавно докато усетех, че вниманието им е отвлечено от нещо друго и тогава отново си натъпквах устата.

Когато най-после свърших, измъквах се от масата и препусках към портата, където седеше Роджър и ме зяпаше с въпрос в очите. Двата хвърляхме поглед през портата от ковано желязо към маслиновите горички. Понякога подмятах на Роджър, че не си струва днес да излизаме. Тогава той избързваше да размаха неодобрително отрязаната си опашка, и тикаше нос в ръцете, ми. „Не — повтарях аз, — наистина не мисля, че си струва да излизаме днес. Изглежда се кани да вали.“ И поглеждах с разтревожено изражение към ясното, излъскано до блясък небе. Роджър наостряше уши и също поглеждаше към небето, а после, умолително, към мене. Но аз продължавах: „Може и да не си личи отсега, че ще вали, обаче положително ще завали покъсно, затова е много по-добре човек да си стои с книга в градината.“ Отчаяният Роджър слагаше голямата си черна лапа на портата и ме поглеждаше, повдигнал настрани горната си устна и оголил бели зъби в крива, предразполагаща усмивка, докато чуканчето на опашката му ставаше невидимо от припряното въртене. Това беше силният му коз — знаеше, че не мога да устоя на нелепата му усмивка. Спирах да го дразня, вземах кибритените си кутийки и сака за пеперуди, градинската порта със скърцане се отваряше, после се затръшваше и двамата с Роджър потегляхме бързо през маслиновите горички като сянка на облак, а гърленият му лай приветствуваше новия ден.

В тези първи изследователски дни Роджър непрекъснато ме съпровождаше. Двата прониквахме все по-далече и по-далече в околността, откривахме тихи, отдалечени маслинови горички, които трябваше да проучим и запомним, пробивахме си път из гъстите, населени с косове миртови храсти, минавахме през тесни долчинки, където кипарисите събличаха като пелерини тайнствените си мастиленочерни сенки. Кучето беше отличен другар за приключения: държеше се приятелски, без да бъде досадно; беше храбро, но не войнствено; отнасяше се разумно към моите чудатости и добродушно ги търпеше. Ако се подхлъзнах, когато изкачвах някой блеснал от роса склон, Роджър се появяваше, изръмжаваше така, сякаш сдържаше смеха си, набързо ме оглеждаше, близваше ме съчувствено, отърсваше козина, кихваше и ме награждаваше с кривата си усмивка. Ако откриех нещо, което ме интересуваше (мравуняк, гъсеница върху листо или паяк, загръщащ някоя муха в копринени повои), Роджър присядаше и ме чакаше, докато престана да ги разглеждам. Ако решеше, че

прекалено много се бавя, примъкваше се по-близо, изквичаваше леко, после въздишаше дълбоко и започваше да върти опашка. Ако намереното не беше особено важно, продължавахме нататък, но ако ме поглъщаше и изискваше размисления, само поглеждах смръщено Роджър и той разбираше, че работата изисква време. Ушите му клепваха, завърташе по-бавно опашка и спираше, после се прокрадваше към най-близкия храст, просваше се на сянка и ме поглеждаше с вид на мъченик.

През тези обиколки двамата с Роджър опознахме и бяхме опознати от много хора, живеещи в различни части на местността. Имаше например един странен малоумен младеж с безизразно и кръгло като гъбата прахавица лице. Винаги бе облечен с окъсана риза и лъснали шевиотени панталони, навити до коленете, а на главата си носеше тленните останки от бомбе без периферия. Щом ни видеше, той се втурваше към нас през маслиновата горичка, повдигаше за поздрав невероятната си шапка и ни приветствуваше с детски глас, сладък като звук на флейта. Заставаше и около десет минути безизразно ни гледаше, като кимаше на всяка дума, която кажех. После отново учтиво приповдигаше шапката си и изчезваше между дърветата. Имаше и една страшно дебела и весела жена — Агати — която живееше в порутена къщурка високо на стръмния хълм. Винаги стоеше пред къщата си, пресукваше и изтегляше овчата вълна на груби нишки. Трябва да е била на повече от седемдесет години, но косата ѝ бе все още черна и лъскава, старателно сплетена и завита около чифт гладки волски рога — украшение, което използваша някои по-възрастни селянки. Седеше на припек като огромна черна жаба, наметнала яркочервена кърпа върху волските рога; нишката на вретеното, което се въртеше като пумпал, се вдигаше и спускаше; пръстите ѝ чевръсто я придърпваха и оправяха; увисналата ѝ уста с оградката счупени и загубили цвета си зъби бе отворена широко и тя пееше — високо, с дрезгав глас, но с много чувство.

Точно от Агати научих някои от най-красивите и незабравими селски песни. Седнал на припек върху някоя празна тенекия, аз ядях грозде или нарове от нейната градина като ѝ пригласях, а тя спираше от време на време, за да поправи произношението ми. Пеехме — стих подир стих — веселата, вълнуваща песен „Вангелио“ — за реката, която се спуска от планините и прави градините буйни, ливадите —

тучни, а дърветата — натежали от плод. Пеехме, като се гледахме в очите престорено дяволито, смешната любовна песничка, наречена „Измяна“. „Лъжи, лъжи... — чуруликахме ние и клатехме глави, — все лъжи, но вината е моя, защото те научих да обикаляш из нашия край и да разправяш на хората колко много те обичам.“ После се появяваше тъжна нотка и тогава често запявахме бавната, ритмична песен „Защо ме оставяш?“ Тази песен направо ни поглъщаше и изплаквахме дългата, задушевна лирика с треперливи гласове. Когато стигахме почти до края, до най-сърцераздирателната част, Агати слагаше ръце на огромната си гръд, очите ѝ се натъжаваха и замъгляваха, а брадичката ѝ потреперваше от вълнение. Щом последните нестройни звуци от нашия дует замираха, Агати избърсваше носа си с края на забрадката и се обръщаше към мене:

— Ама какви глупаци сме, а? Глупаци, които седят на припек и пеят. И то за любов! Аз съм твърде стара, а ти си твърде млад, и при все това си губим времето да пеем за любов. Както и да е. Да пийнем по чаша вино, а?

Освен Агати, човекът, който ми харесваше най-много, беше старият козар Яни — висок, прегърбен мъж с дълъг закривен като орлов клон нос и невероятни мустаци. За първи път го срещнах един горещ следобед, когато двамата с Роджър бяхме прекарали цял изтощителен час в усилия да измъкнем един голям зелен гушер от дупката му в каменната ограда. Накрая, без да успеем, потни и уморени се проснахме под пет млади кипариса, които хвърляха квадратна сянка върху изсветлялата от слънцето трева. Както си лежах, дочух лекото приспивно прозвъняване на хлопката на козел и след малко стадата преминаха край нас; животните спираха и ни зяпаха с празните си жълти очи, иронично изблейваха и продължаваха пътя си. Галещият звук от хлопките и от късащите и хрупаци трева зъби ми действуваше успокоително и докато всички животни се източат бавно край нас и се появи козарят, бях почти задрямал. Той спря и ме загледа, облегнат тежко върху кафявата гега от маслинов клон; черните му очички просветваха под проскубаните вежди, а големите му обуца бяха дълбоко потънали в пирена.

— Добър ден — поздрави ме той с дрезгав глас. — Ти трябва да си чужденчето... английското лордче?

По това време вече бях свикнал със странната идея на селяните, че всички англичани са лордове, затова потвърдих думите на Яни. Той се обърна, изрева на един козел, който се беше изправил на задни крака и шмулеше младо маслиново дръвче, после отново ме погледна.

— Ще ти кажа нещо, лордче — продължи овчарят. — Опасно е да лежиш тук, под тези дървета.

Вдигнах очи към кипарисите, но те ми се видяха съвсем дружелюбни, затова го попитах защо ги смята за опасни.

— А, няма нищо, ако седиш под тях. Добра сянка хвърлят, хладна като кладенчова вода; там е белята обаче, че те карат на сън. А човек никога, в никакъв случай, не бива да заспива под кипарис.

Яни спря, поглади мустаците си, изчака ме да запитам „защо“ и продължи:

— Защо, защо... Защото като се събудиш, няма да бъдеш същият. Да, черните кипариси са опасни. Докато спиш, корените им прорастват в главата ти и ти вземат мозъка — когато се събудиш, вече си подлудял, а главата ти е празна като бъчва.

Попитах го дали това се отнася само за кипарисите, или се случва и с други дървета.

— Не, само с кипарисите — каза старецът и хвърли свиреп поглед към дърветата над мене, сякаш провери дали го чуват. — Само кипарисите са крадци на разум. Така че, внимавай, лордче, и недей да спиш тук.

Той кимна леко и отново изгледа свирепо заострените черни върхове на кипарисите, сякаш очакваше от тях да направят някакъв коментар, после внимателно започна да се придвижва през миртовия храсталак към мястото на хълма, където пасяха пръснати неговите кози с огромни вимета, увиснали като гайди под коремите им.

Опознах добре Яни, защото винаги го срещах по време на експедициите си и понякога го посещавах в малката му къща, където той ме тъпчеше с плодове, даваше ми съвети и ме предупреждаваше да внимавам, когато правя разходките си.

Но един от най-необикновените и изключителни хора, които срещнах при своите обиколки, беше човекът със златките. Наоколо му витаеше дух на вълшебство, на който не можеше да се устои, и аз с нетърпение очаквах редките си срещи с него. За първи път го видях на един стръмен изоставен път, водещ към едно от отдалечените

планински села. Чух го много преди да го забележа, защото свиреше игрива мелодия на овчарски кавал, като спираше от време на време, за да изпее няколко думи с особен, носов глас. Когато се показа на завоя и аз, и Роджър спряхме и го зяпнахме учудено.

Имаше остро като лисича муцунка лице с дръпнати очи — толкова тъмнокафяви, че изглеждаха черни. Изражението им беше странно и отнесено, покриваше ги нещо бисерно, наподобяващо матовия прашец по сините сливи — почти като перде. Беше дребен и съсухрен, толкова изтънял около китките и врата, че можеше да се предполага, че не си дояжда. Дрехите му бяха направо фантастични, а на главата си имаше безформена шапка с много широка клюмнала периферия. Някога е била тъмнозелена, но сега беше замърсена, изпъстрена с петна от прах, вино и прогорено от цигари. В лентата се вееше затъкнат цял букет пера: от петел, от папуняк, от кукумявка, крило от синьо рибарче, крак от ястреб и голямо мръсно бяло перо, което може би е принадлежало на лебед. Ризата му беше износена и окъсана, посивяла от пот, а на шията му се клатеше огромна широка вратовръзка от невероятно син атлаз. Облечен беше с тъмно на цвят безформено палто, с пришити тук-таме разноцветни кръпки: на ръкава си имаше бяло парче плат на неразцъфнали рози, на рамото — виненочервен триъгълник на бели точки. Джобовете на тази одежда бяха издути и съдържанието им почти се изсипваше: гребени, балони, яркобоядисани портретчета на светци, изрязани от маслиново дърво змии, камили, кучета и коне, евтини огледала, купища кърпички, дълги извити тестени хлебчета, украсени със семенца. Панталоните му, закърпени като палтото, висяха размъкнати над чифт аленочервени царухия — кожени обувки с извити върхове, украсени с големи чернобели помпони. Този странен човек носеше на гръб бамбукови клетки, пълни с гълъби и новоизлюпени пиленца, няколко загадъчни торби и голям наръч праз-лук. С едната си ръка придържаше свирката към устата си, а в другата стискаше няколко памучни конци, и към всеки от тях имаше привързан голям колкото бадем бръмбар, който блестеше златистозелено на слънцето. Насекомите хвърчаха около шапката му и бръмчаха отчаяно и глухо, като се опитваха да се отскубнат от конеца, здраво вързан през кръста им. Понякога, уморена да кръжи безуспешно наоколо, някоя златка за миг кацваше върху

шапката на човека, преди да се втурне отново в безкрайната въртележка.

Когато ни видя, човекът със златките се спря, престори се на много изненадан, свали смешната си шапка и със замах ни отправи дълбок поклон. Роджър така се впечатли от неочакваното внимание, че учуденият му лай прозвуча като залп. Човекът ни се усмихна, отново наложи шапката си, вдигна ръце и размаха към мене дългите си костеливи пръсти. Зарадван и леко уплашен от това привидение, аз възпитано го поздравих с „добър ден“. Той отново изискано се поклони. Попитах го дали не е бил на някакъв празник. Той енергично закима, вдигна кавала до устата си и изсвири игрива мелодия, направи няколко танцови стъпки в прахта на пътя, после спря и посочи с палец зад гърба си откъде беше дошъл. Засмя се, потупа джобовете си и потри палеца си о показалеца — този жест при гърците означава пари. Изведнъж разбрах, че той сигурно е глухоням. Стояхме на средата на пътя: аз продължих да говоря с него, а той ми отвърщаше с разнообразни и много умни пантомими. Попитах го за какво му са златките и защо ги е вързал с конец. Той изпъна ръка невисоко от земята, за да покаже малки момченца, хвана един конец, от който висеше бръмбар и го завъртя бързо над главата си. Насекомото мигновено се съвзе и започна да обикаля като планета по орбита около шапката му, а човекът ме погледна с грейнали очи. Посочи към небето, разпери ръце и забръмча глухо и носово, като правеше виражи и пикираше по пътя. Изобразяваше аероплан — всеки глупак би го разбрал. После човекът посочи бръмбарите, отново протегна ръка, за да покаже деца и завъртя около главата си всички бръмбари, които започнаха да жужат недоволно.

Изтощен от обяснението, човекът приседна в края на пътя и посвири малко с кавала, като прекъсваше и припяваше с особен, носов глас. Това не бяха членоразделни думи, а поредица от странно ръмжене и тенорово пискливи звуци, които явно се образуваха дълбоко в гърлото му и се изливаха навън носово. Той обаче ги „изпяваше“ с такъв замах и с такова прекрасно изражение на лицето, че неволно изпитах чувството, че тези странни звуци наистина имат смисъл. След малко човекът пъкна свирката в издутия си джоб, известно време ме гледа унесено и после свали една торбица от рамото си, развърза я, и за моя радост и учудване изсипа на прашния път половин дузина костенурки. Черупките им бяха излъскани със зехтин до блясък, а по някакъв начин той беше успял да украси предните им крака с малки червени панделки. Бавно и умислено те подадоха глави и крака от

блестящите черупки и тръгнаха надолу по пътя — предпазливо, но без въодушевление. Наблюдавах ги като омагьосан — особено ми се понрави една съвсем мъничка костенурка с черупка, голяма колкото чаша за чай. Изглеждаше по-подвижна от останалите, а черупката ѝ бе по-бледа, с цвят на кестен, карамел и кехлибар. Очите и бяха живи и се движеше бързо — доколкото е възможно за една костенурка. Седнах и дълго я гледах. Убеждавах се, че семейството ще приветствува нашето пристигане във вилата с невероятен възторг, дори може и да ме поздравят, че съм намерил такъв чудесен екземпляр. Фактът, че нямах пари у себе си, не ме тревожеше ни най-малко — просто щях да кажа на човека да се отбие във вилата за парите на следващия ден. Изобщо не ми мина през ума, че може да се усъмни в мене. Това, че бях англичанин, стигаше, защото островитяните изпитваха безгранична и направо неоправдана любов и уважение към англичаните. Имаха им вяра повече, отколкото един на друг. Попитах човека със златките за цената на малката костенурка. Той вдигна и двете си ръце с разперени пръсти. Аз обаче не напразно бях наблюдавал как селяните търгуват. Поклатих решително глава и вдигнах два пръста, несъзнателно подражавайки на човека. Той ужасено затвори очи и вдигна девет пръста; аз вдигнах три, той поклати глава и след като поразмисли, вдигна шест пръста; в отговор аз поклатих глава и вдигнах пет. Човекът със златките поклати глава, въздъхна дълбоко и скръбно и продължихме да стоим в мълчание, наблюдавайки как костенурките пълзят тромаво и несигурно по пътя, някак странно лишени от грация, но упорити като малки деца. След малко човекът със златките посочи малката костенурка и отново вдигна шест пръста. Поклатих глава и вдигнах пет. Роджър шумно излая — съвсем се беше отегчил от безгласното пазарене. Човекът вдигна влечугото и ми показа със знаци колко гладка и красива е черупката му, как изправя глава, колко остри са ноктите му. Аз не се трогнах. Той сви рамене, подаде ми костенурката и вдигна пет пръста.

Тогава му казах, че нямам пари, че ще трябва да дойде на другия ден във вилата и той кимна, сякаш това беше най-естественото нещо на света. Развълнуван, че си имам ново животинче, аз исках да се върна у дома колкото се може по-скоро, за да го покажа на всички, затова си взех довиждане, благодарих и забързах надолу по пътя. Когато стигнах мястото, където трябваше да пресека направо през

маслиновите горички, спрях и разгледах внимателно придобивката си. Без съмнение това беше най-хубавата костенурка, която бях виждал, и според мене струваше поне два пъти по-скъпо, отколкото щях да платя. Погладих с пръст люспестата глава и внимателно сложих отново костенурката в джоба си. Преди да се спусна надолу по хълма, погледнах назад. Човекът със златките си беше на същото място на пътя, но изпълняваше някакъв танц — подскачаше и се поклащаше, свирката му чуруликаше, а в краката му насам-натам се мотаеха костенурките, които пристъпваха тежко и неуверено.

Кръстихме новодошлата костенурка Ахил и тя се оказа много умно и мило животно, което притежаваше особено чувство за хумор. Отначало я оставихме завързана за единия крак в градината, но когато се поопитоми, я пускахме да ходи където си иска. Много скоро тя научи името си и само да я повикахме един-два пъти и търпеливо да я почакахме, тя се появяваше, като с мъка вървеше на пръсти по калдъръмените пътечки, протегнала нетърпеливо дългия си врат. Обичаше да я хранят и се просваше доволно на слънцето, докато ѝ подавахме салата, млечка или грозде. Обичаше грозде не по-малко от Роджър, затова вечно си съперничеха. Ахил седеше и дъвчеше зърната, сокът се стичаше по устата му, а Роджър лежеше наблизко и го гледаше с мъка в очите, а от муцуната му капеше слюнка. Роджър винаги получаваше своя дял от грозда, но явно смяташе, че не си струва такъв деликатес да се дава на костенурки. Когато храненето приключеше, ако не го държахме под око, Роджър пропълзяваше до Ахил и се опитваше да оближе сока, с който влечугото се бе покапало. Възмутен, че кучето си позволява толкова много, Ахил се мъчеше да захапне носа му, а след време, когато близането ставаше прекалено енергично и започнеше да му мокрее, той се оттегляше в черупката, съскаше недоволно и отказваше да се покаже, докато не прогонехме Роджър.

Но плодовете, които Ахил обичаше най-много, бяха дивите ягоди. Полудяваше само като ги зърнеше, източваше глава, за да види дали се каним да му дадем от тях и ни гледаше умолително с мъничките си като копчета за ботинки очи. Най-дребните ягоди поглъщаше на един дъх, защото те бяха не по-големи от грахово зърно. Но ако му дадеше човек голяма ягода, да речем колкото лешник, той използваше начин, който надминаваше всичко видяно. Сграбчваше плода и като го държеше здраво в уста, тромаво се понасяше към някое

сигурно и потайно място сред цветните лехи, където пускаше ягодата на земята, ядеше я на спокойствие и когато свършеше, се връщаше за нова.

Към разгорялата се страст за ягоди Ахил добави и страстта си за човешка компания. Само някой да излезеше и да седнеше в градината на слънце — за да почете или по някаква друга причина, и не след дълго се чуваше шумолене сред мушкатото и между цветовете се подаваше сериозното сбръчкано лице на Ахил. Ако човекът седеше на стол, костенурката се задоволяваше да се промъкне колкото се може по-близо до краката му и там потъваше в дълбок спокоен сън, положила подадената от черупката глава, опряла в земята муцунка. Ако обаче човекът лежеше на постелка, за да прави слънчеви бани, Ахил смяташе, че той се намира на земята единствено за да го забавлява. Тогава се втурваше през пътечката върху постелката с доволно добродушно изражение на лицето. Поспираше, оглеждаше замислено легналия и после си избираше някоя част от тялото му, на която да демонстрира алпинизъм. Да усетиш внезапно как остриите нокти на решителна костенурка се забиват в бедрото ти, докато тя се мъчи да ти се изкатери върху корема, едва ли би те накарало да се отпуснеш спокойно. Ако човек отърсеше Ахил от себе си и преместеше постелката, отдъхваше си само временно — костенурката преброждаше градината и отново го намираще. Този обичай на Ахил стана толкова досаден, че след множество оплаквания и заплахи от страна на семейството, ми се наложи да го прибирам винаги, когато лежахме в градината. После един ден бяха оставили градинската порта отворена и Ахил изчезна. Веднага организирахме спасителни групи и членовете на семейството, които до този миг прекарваха времето си, като открито заплашваха да убият влечугото, се скитаха из маслиновите горички и викаха: „Ахил! Ахил! Ягоди! Ахил, ягоди!“ Накрая го намерихме. Търрил се по обичайния си начин, той беше паднал в един пресъхнал кладенец, чиито стени отдавна се бяха срутили, а дупката бе обрасла с папрат. За голяма жалост бе безвъзвратно мъртъв. Дори опитите на Лесли да му прави изкуствено дишане и предложението на Марго да пъхнем насила ягоди в гърлото му (за да му припомним, както тя обясни, красотата на живота), бяха безответни. Сред печал и мълчание погребяхме тленните му останки в градината под една ягода (по предложение на мама). Кратката

надгробна реч, написана от Лари, която той прочете с треперлив глас, превърна събитието в паметно. Единствено Роджър разваляше обстановката, защото независимо от протестите ми въртя опашка по време на цялата погребална церемония.

Скоро след като загубихме завинаги Ахил, получих друго животинче от човека със златките. Този път — гълъб. Беше още много мъничък и трябваше да го храним насила с хляб, напоен с мляко или с размекнати зрънца. На глед беше ужасно неприятна птица, перцата му бяха наболи по розовата кожа, покрита с отвратителния жълт пух, който имат новородените гълъбчета и от който изглеждаше като с изрусена коса. Поради отблъскващия му вид, Лари предложи да наречем охраненото пиле Квазимодо и аз се съгласих без да зная какво има предвид, защото името ми хареса. Дълго след като вече се хранеше сам и му бяха пораснали пера, Квазимодо остана с петно жълт пух на главата, поради което приличаше на важен съдия с перука, която му е много малка.

Получил необичайно възпитание, а и поради факта, че нямаше родители, които да го насочат в живота, Квазимодо бе убеден, че изобщо не е птица и отказваше да лети. Където и да отиваше, вървеше. Ако искаше да се покачи на маса или на стол, той заставаше отдолу, навеждаше глава и гукаше контраалтово, докато някой го вдигне. Винаги изпитваше желание да се присъедини към нас, каквото и да правехме, и дори се опитваше да ни придружава по време на разходките. Принудихме се обаче да го спрем, защото или трябваше да го носим на рамо, което заплашваше с нежелано произшествие по отношение на дрехите, или да го оставим да върви подире ни. Когато вървеше, трябваше да се движим бавно, в крак с него, защото ако избързахме далече напред, се чуваха дивни жалостиви крясъци и когато се обърнехме, виждахме Квазимодо отчаяно да тича след нас и да поклаща умолително опашка, а гърдта му с преливащи се отънъци беше издута от възмущение поради проявената жестокост.

Квазимодо настояваше да спи в къщата; нито с добро, нито с лошо можехме да го накараме да се засели в гълъбарника, който му бях направил. Предпочиташе да спи на края на леглото на Марго. В последствие обаче го изгонихме на канапето във всекидневната, защото ако Марго се обърнеше на сън, Квазимодо се будеше,

подскачаше по леглото и се разполагаше върху лицето ѝ, като гукаше високо и любовно.

Лари беше човекът, който откри, че Квазимодо е музикален гълъб. Не само че обичаше музика, но изглежда дори различаваше две разновидности — валса и военния марш. Когато музиката беше обикновена, той се примъкваше колкото се може по-близо до грамофона и заставаше, надул гърд с полупритворени очи, като тихичко си гукаше. Но ако се изпълняваше валс, непрекъснато обикаляше около апарата, като се кланяше, въртеше и гукаше възбудено. При маршове обаче (предпочиташе Суса^[1]) той се изпълваше в цял ръст, изпълчваше се и крачеше нагоре-надолу из стаята, а гукането му ставаше дотолкова плътно и гърлено, че се бояхме да не се задуши. Никога не предприемаше такива действия, ако музиката не беше маршова или валсова. Случваше се обаче, ако отдавна не бе слушал музика, да приеме марша за валс и обратно (от ентусиазъм, че е пуснат грамофонът), но още по време на изпълнението винаги спираше и се поправяше.

Един тъжен ден, когато събудихме Квазимодо, открихме, че е правил всички ни на глупаци, защото между възглавничките лежеше лъскаво бяло яйце. Гълъбът не можа да се примири с това. Стана подтиснат, мрачен и ядосано кълвеше, ако човек се опиташе да го вземе на ръце. После снесе още едно яйце и характерът му изцяло се промени. Той, или по-скоро — тя — подивяваше все повече и повече, държеше се към нас като че бяхме най-големите ѝ врагове и се прокрадваше към вратата на кухнята за храна така, сякаш животът ѝ бе в опасност. Дори грамофонът не можеше да я изкуши да се върне в къщата. Последния път, когато я видяхме, бе кацнала на едно маслиново дръвче и гукаше престорено и свенливо, а недалече на същия клон един огромен гълъб с мъжествен вид се надуваше и гукаше, полудял от възхищение.

Известно време човекът със златките се появяваше във вилата доста редовно и добавяше нещо към менажерията ми: някоя жаба, или врабче със счупен крак. Един следобед мама и аз, изпаднали в екстравагантна сантименталност, купихме всичките му златки, и когато той си отиде, ги пуснахме в градината. Дни наред вилата бе пълна с тях — пълзяха по леглата, спотайваха се в банята, летяха срещу запалените лампи и падаха като изумруди в скутовете ни.

За последен път видях човека със златките една вечер, когато седях на върха на малък хълм над пътя. Той явно се връщаше от някакъв празник, където му бяха дали да пие много вино, защото криволичеше из пътя и свиреше тъжна мелодия на кавала си. Извиках му за поздрав, но той унесено ми махна с ръка, без да се обърне. Когато изчезваше на завоя, за миг силуетът му се очерта на фона на бледото лавандуловосиньо вечерно небе. Виждах ясно старата му шапка с разветите пера, издутите джобове на палтото му, бамбуковите клетки на гърба, пълни със сънливи гълъби, а над главата му различавах неясните петънца на златките, обикалящи унило в кръг. После човекът зави по пътя и останаха само младият месец, плаващ като сребърно перце в бледото небе и нежният глас на кавала, който замираше в здрачината.

[1] Амер. композитор (1854–1932 г.). — Б.пр. ↑

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА БЪЧВА СЪС ЗНАНИЯ

Едва се бяхме настанили в ягодовочервената вила и мама реши, че подивявам и че е необходимо да получа някакво образование. Но кой беше начинът да се осъществи това на един отдалечен гръцки остров? Както обикновено когато изникнеше някой въпрос, цялото семейство се хвърляше с въодушевление да търси решението му. Всеки си имаше собствена представа кое е най-доброто за мене, затова всеки разговор за бъдещето ми като цяло се превръщаше в такъв разпален спор, че обикновено водеше до бъркотия.

— Има време да се образова — казваше Лесли. — В края на краищата нали знае да чете? Мога да го науча да стреля, а ако купим лодка, ще го науча и да гребе.

— Но, миличък, това няма да му е от голяма полза по-късно — подчертаваше мама и разсеяно добавяше: — Освен ако не отиде, да речем, в търговския флот.

— Смятам, че е задължително да се научи да танцува — казваше Марго. — Иначе ще израсне като тези ужасни дангалаци с отрязани езици.

— Да, миличка, но с това можем да почакаме. Джери трябва да получи някаква основа в неща като математика, френски... пък и правописът му е отвратителен.

— Литература! — казваше убедено Лари. — Това му трябва. Добра, солидна основа по литература. Останалото ще дойде от само себе си. Насърчавах го да прочете някои хубави книги.

— Не смяташ ли обаче, че му беше малко рано за Рабле? — попита мама със съмнение в гласа.

— Чудесна смехория, чиста работа — каза небрежно Лари. — Важното е да разбере секса правилно отсега.

— Ти си маниак на тема секс — каза свенливо Марго. — Каквото и да обсъждаме, все гледаш да го вмъкнеш.

— Джери има нужда единствено от здравословен живот на открито. Ако се научи да стреля и да управлява лодка... — започна

отново Лесли...

— О, престани да проповядваш като епископ... Още малко, и ще му препоръчаш хладни бани! — прекъсна го Лари.

— Грешката ти е там, че като изпаднеш в някое от проклетите си настроения, смяташ всяко свое хрумване за възможно най-доброто и отказваш дори да изслушаш чуждите гледни точки.

— Твоята гледна точка е толкова ограничена, че едва ли можеш да очакваш да те изслушам.

— Е, престанете, няма смисъл да се карате — намеси се мама.

— Защо? Лари е страшно неразумен.

— Виж го ти! — възмути се Лари. — Ако искаш да знаеш, аз съм най-разумният член на това семейство!

— Миличък, разбери, караниците ви няма да решат въпроса. Според мене имаме нужда от човек, който да преподава на Джери и да развива интересите му.

— Изглежда, че Джери има само един интерес — каза с горчивина Лари. — Някаква ужасна страст да запълва времето си със зверове. Не смятам, че трябва да бъде насърчаван в това. В живота и без друго има толкова опасности... Тази сутрин например исках да си запаля цигара и една огромна земна пчела излетя от кибритената кутия...

— А в моята имаше скакалец — каза мрачно Лесли.

— Да, смятам че трябва да се сложи край на това — каза Марго. — Намерих един отвратителен буркан с разни извиващи се неща и то не другаде, а на тоалетната си масичка.

— Клетото дете не го прави умишлено — взе да ги успокоява мама. — Толкова се интересува от тези неща!

— Нямам нищо против да ме нападат земни пчели, ако имаше смисъл — изтъкна Лари. — Но това е просто някакъв период. До четиринадесетата си година ще престане да се занимава с животни.

— Джери е в този период от двегодишната си възраст насам — каза мама. — И никакви признаци не дава, че ще престане някога.

— Е, в случай че настояваш да се натъпче с безполезна информация, предполагам, че Джордж може да се опита да го обучава — каза Лари.

— Това се казва щастливо хрумване — каза доволно мама. — Би ли отишъл при него? Мисля, че колкото по-скоро започне Джери,

толкова по-добре.

Стоях в здрача под отворения прозорец, прегърнал рунтавия врат на Роджър и слушах с интерес, в който бе примесено и възмущение, семейното обсъждане на съдбата ми. Когато решението беше взето, зачудих се малко кой е Джордж и защо да е толкова необходимо да вземам уроци. Но сумракът бе натезал от аромата на цветя, а маслиновите горички изглеждаха черни, тайнствени и привлекателни. Забравих за непосредствената опасност — че се готвят да ме образovat — и се отпавих с Роджър из гъстия къпинак на лов за светулки.

Открих, че Джордж е стар приятел на Лари, дошъл на остров Корфу, за да пише. В това нямаше нищо необикновено, защото по това време познатите на Лари бяха все писатели, поети или художници. Нещо повече — на Джордж дължахме идването си в Корфу — написаните от него хвалебствени писма за острова бяха убедили Лари, че това е единственото място, където можем да живеем. Сега Джордж трябваше да изкупи прибързаността си. Той дойде до вилата, за да разговаря за моето образование с мама, и ни запознаха. Гледахме се с подозрение. Джордж беше много висок и невероятно слаб човек, който се движеше със странните отсечени движения на марионетка. Мъртвешки изпитото му лице бе отчасти прикрито от плавно изостряща се кестенява брада и огромни очила с рамка от черупка на костенурка. Имаше дълбок и меланхоличен глас и сухо и саркастично чувство за хумор. Когато кажеше нещо смешно, усмихваше се доволно в брадата си хитро като лисица, без изобщо да се интересува как реагират другите.

Джордж прие сериозно задачата да ме обучава. Фактът, че на острова нямаше учебници, не представляваше пречка за него: просто прерови библиотеката си и в определения ден се появи въоръжен с твърде необичайно подбрани томове. Печално и търпеливо той ми предаде основите на географията по картите в края на едно старо издание на популярната Пеърсова енциклопедия, английски по книги, включващи времето от Уайлд^[1] до Гибън^[2], френски от дебелиата и вълнуваща книга „Le Petit Larousse“^[3], и математика — по памет. От моя гледна точка обаче най-важното нещо беше, че посветихме част от времето си на естествената история и Джордж педантично и внимателно ме научи как да наблюдавам и как да записвам наблюденията си в дневник. Мигновено ентузиазираният ми, но

случаен интерес към природата беше фокусиран и открих, че като си вода записки, научавам и запомням много повече. Единствените сутрини, в които не закъснявах за уроците бяха, когато се занимавахме с естествена история.

Всяка сутрин в девет часа Джордж се появяваше с наперена походка откъм маслиновите горички, облечен с къси панталони, по сандали, на главата с огромна сламена шапка с оръфани краища, сграбчил под мишница куп книги и размахал енергично бастун в свободната си ръка.

— Добро утро. Ученикът трескаво очаква учителя, надявам се? — поздравяваше ме той с мрачна усмивка.

В малката всекидневна на вилата капациите бяха пуснати, за да не влиза слънце, и в зеления сумрак Джордж се извисяваше над масата, като методично подреждаше книгите. Пияни от горещината мухи пълзяха бавно по стените или хвърчаха унесено из стаята, като жужаха сънливо. Отвън жътварките приветствуваха новия ден с възторжения си писък.

— Така, така... — мърмореше Джордж и прекарваше дългия си показалец по внимателно изготвената програма. — Да, да... математика. Ако не се лъжа, занимахме се с херкулесовата задача да установим колко време е необходимо на шестима души да издигнат една стена, ако трима души я издигат за една седмица. Струва ми се, че отделихме на този въпрос почти толкова време, колкото е било необходимо за построяването на стената. Както и да е. Нека препашем саби и отново влезем в бой. Може би формата на задачата те смущава, а? Да видим дали не можем да я направим по-занимателна...

Той свеждаше замислено поглед над тетрадката с упражнения и подръпваше брадата си. После изписваше условието по нов начин с едрия си ясен почерк.

— Ако две гъсеници изаядат за една седмица осем листа, за колко време четири гъсеници ще изядат същия брой листа? Хайде, заеми се с това.

Докато аз се борех с явно неподлежащата на решаване задача за апетита на гъсениците, Джордж си намираше друго занимание. Той отлично се фехтуваше, а същевременно се бе заел да изучи някои от местните селски танци, към които имаше страст. Затова докато чакаше да направя сбора, обикаляше из сумрака на стаята и упражняваше

позиции от фехтовката или сложни танцови стъпки — навик, който ме разсейваше, да не кажа нещо повече, и на който винаги отдавам неспособността си да се справям с математиката. Дори сега, ако сложите пред очите ми една проста сметка, тя веднага извиква спомена за дългурестото тяло на Джордж, което се поклаща и върти из слабоосветената стая. Той пригласяше на танцовите си упражнения с плътно и фалшиво тананикане, наподобяващо кошер с обезумели пчели.

— Там-та-там-та-там... тарарара там та ра... левият крак отгоре... три стъпки надясно... там-та-там-та-там-ра-рам... назад, завъртане, приклякане, изправяне... тири ри ра-па-па... — бръмчеше гласът му, а той крачеше и правеше пируети като тъжен жерав. После внезапно тананикането спираше, погледът му ставаше твърд като стомана и той заставаше в положение на отбрана, като насочваше въображаемата шпага към въображания враг. Очите му се присвиваха, очилата блесваха и той помиташе противника си назад през цялата стая, като ловко избягваше мебелите. Когато притиснеше врага в ъгъла, Джордж започваше да подскача и да се върти около него, подвижен като оса — пронизваше го, пробощдаше го, отстъпваше и нападале. Почти виждах блясъка на стоманата. После идваше заключителният миг — светкавичното движение нагоре и настрани, с което приклещваше оръжието на противника и умело го избиваше на една страна, след това бързо изтегляше шпагата си и с точен удар я забиваше право в сърцето на врага. През цялото това време аз го наблюдавах без да мога да откъсна очи, забравил за тетрадката пред мене. Математиката не беше от предметите, в които имахме успех.

По география имахме по-голям напредък, защото Джордж съумяваше да предаде по-зоологична окраска на уроците. Рисувахме гигантски карти с нагънати планини, а после попълвахме най-интересните места, като правехме и рисунки на по-вълнуващата фауна, която се намира там. Така за мене най-важните продукти на Цейлон бяха тапирите и чаят; на Индия — тигрите и оризът; на Австралия — кенгуруто и овцете; а сините извити течения, които рисувахме през океаните, носеха китове, албатроси, пингвини и моржове, както и урагани, попътни ветрове, хубаво и лошо време. Картите ни бяха произведение на изкуството. Главните вулкани изригнаха такива огньовете и искри, че човек се боеше да не би да подпалят хартиените

континенти; световните планински вериги бяха толкова сини и бели от ледове и сняг, че ни побиваха тръпки само като ги погледнехме. В кафявите ни, напоени със слънце пустини, имаше купища гърбести камили и пирамиди; прокрадващите се ягуари, гъвкавите змии и начумерените горили с мъка си пробиваха път през гъсти и пищни тропически гори, а по края им мършави туземци лениво изсичаха нарисуваните дървета и разчистваха полянки — явно с цел там с несигурни букви да бъде изписано „кафе“, или например „зърнени храни“. Реките ни бяха широки, сини като забравки, целите в лунички от канутата и крокодилите. Океаните ни бяха всичко друго, но не и празни — там, където не бяха разбушувани от яростните бури или не бяха събрали води за някоя бъдеща страх приливна вълна, надвиснала над отдалечен и покрит с недорасли палми остров, те бяха пълни с живот. Добродушни китове позволяваха на непригодени за плаване галеони, въоръжени с гора от харпуни, да ги преследват неумолимо; любезни октоподи с невинен вид нежно прегръщаха малки лодки с пипалата си; китайски джонки с жълтеникав екипаж бяха следвани от опасни, страшно озъбени акули, а облечени с кожи ескимоси гонеха стада тлъсти моржове през ледените полета, гъсто населени с полярни мечки и пингвини. Това бяха карти, които имаха свой живот, карти, които човек може да изучава, да не одобрява или да внася поправки; накратко — карти, които наистина имат смисъл.

Опитите ни с историята отначало не бяха особено успешни, докато Джордж не откри, че като добавя за гарнитура множество противни факти със зоологическа окраска и ги поръсва с напълно странични подробности, успява да ме заинтересува. Така аз станах специалист по някои исторически данни, които, доколкото зная, дотогава не са били установявани. Затаил дъх, урок след урок следях пътя на Анибал през Алпите. Причината, поради която той извършваше такъв подвиг и това, което възнамеряваше да прави, когато ги прекоси, бяха подробности, които почти не ме засягаха. Нищо подобно — интересът ми към тази според мене лошо замислена експедиция се криеше във факта, че знаех по име абсолютно всеки слон. Знаех също, че Анибал е отделил специален човек не само да храни животните, но да им раздава мехове с топла вода, когато времето се застуди. Този интересен факт явно се беше изплъзнал на по-сериозните историци. Друго, което повечето исторически книги почти

никога не споменават, е че първите думи на Колумб, когато стъпил на американския бряг, са били: „Боже господи! Погледнете — ягуар!“ Възможно ли е при такова въведение човек да не изпита интерес към историческите събития по земята? И така, Джордж, затрудняван от неподходящите книги и неподатливия ученик, се стремеше да направи преподаването си интересно и времето на уроците минаваше незабелязано.

Роджър, естествено, смяташе, че само си губя сутрините. Той обаче не ме изостави, а спеше под масата, докато се преборвах със задълженията си. От време на време, ако трябваше да взема някоя книга, той се събуждаше, ставаше, отърсваше се, широко се прозяваше и завърташе опашка. После, като видеше, че се връщам на масата, ушите му клюмваха, и той тежко се упътваше към своя кът и се просваше на пода с примирен вид. Джордж нямаше нищо против Роджър да стои в стаята, защото кучето се държеше добре и не ме разсейваше. Понякога, ако спеше много дълбоко и дочуеше лая на селски кучета, Роджър се сепваше и започваше да ръмжи яростно, преди да усети къде се намира. После вдигаше засрамено очи към лицата ни, на които бе изписано неодобрение, започваше да мърда опашка и оглеждаше глупаво стаята.

Известно време Квазимодо също участвуваше в уроците и се държеше много добре, стига да му позволим да седи в скута ми. Там прекарваше в дрямка цялата сутрин, като си гукаше. Всъщност аз бях този, който му забрани да идва — една сутрин Квазимодо разсипа шише зелено мастило точно в средата на огромната и красива карта, която току-що бяхме завършили. Естествено, разбирах, че вандалската му постъпка не е преднамерена, но въпреки това се ядосах. Гълъбът се опита да възвърне благоразположението ми, като стоеше на процепа на вратата и гукаше умолително, но всеки път, когато се размеквах, хвърлях поглед към перата на опашката му — ужасно яркозелени на цвят и сърцето ми отново се превръщаше в камък.

Ахил също присъствува на един урок, но не му хареса да стои вътре в къщата. Цяла сутрин обикаля из стаята, като дереше с нокти перваза на дюшемето и вратата. Освен това непрекъснато се заклещваше под някоя мебел и започваше отчаяно да дращи, докато не разместехме вещите и не го освобождавахме. Тъй като стаята беше малка, преместването на една мебел изискваше всъщност

преместването на всички останали. След третата суматоха Джордж заяви, че никога не е работил с компанията за товарни автопревози „Картър Патерсън“ и не е навикнал на такива усилия, пък и намира, че Ахил ще бъде по-щастлив в градината.

По време на уроците при мене остана единствено Роджър. Вярно е, че ми действуваше успокояващо да мога да си опирам краката на огромното покрито с козина тяло, докато превземах с абордаж някоя задача, но дори тогава се съсредоточавах с усилие, защото слънцето се процеждаше през капациите, превръщаше масата и пода в тигрова кожа и ми напомняше за всичко друго, с което можех да се занимавам.

Заобикаляха ме обширните безлюдни маслинови горички, в които отекваха гласовете на жътварките, обраслите с мъх каменни стени, превръщащи лозята на стъпала, където тичаха шарени гуцери, миртовите храсталаци, гъмжащи от насекоми и тревистите синури, из които пееха ята ослепителноярки щиглеци и пърхаха сред магарешките бодили от цвят на цвят.

Като разбра това, Джордж разумно въведе нова система — уроци сред природата. Някои сутрини пристигаше с голяма мъхеста кърпа и двамата се отправяхме през маслиновите горички нагоре по пътя, наподобяващ килим от бяло кадифе под слой прах. После се отклонявахме по една козя пътека, която минаваше по билото на неголеми скали, докато стигнем до усамотено заливче във формата на полумесец, заобиколено от ивица бял пясък. Там имаше горичка от закърнели маслинови дръвчета, които хвърляха приятна сянка. От върха на малката скала водата в залива изглеждаше неподвижна и прозрачна, и трудно можеше да повярваш, че това е наистина вода. Рибите бавно се носеха над набраздения от вълните пясък сякаш бяха замрели във въздуха, а през шестте фута^[4] дълбока чиста вода се виждаха камъни, на които актиниите повдигаха нежните си разноцветни пипала, и се движеха рачета-пустинници, помъкнали своите приличащи на пумпали къщи.

Събличахме се под маслиновите дървета, нагазвахме в топлата, бистра вода и се отпускахме по корем над камъните и храстите от водорасли, като от време на време се гмуркахме, за да извадим на повърхността нещо, което привлечеше погледа ни: някоя по-ярка мида или рак-пустинник с огромни размери, понесъл актиния на черупката си, като шапчица с розово цвете. Тук-таме по пясъчливото дъно

растяха на ребровидни лехи черни лентовидни водорасли и сред тези водорасли живееха морските краставици^[5]. Както газехме и гледахме надолу, виждахме дъното под лъскавите тесни листенца на зелените и черни водорасли, които растяха редом и се преплитаха, а ние висяхме отгоре като ястреби, замрели неподвижно във въздуха над непозната гориста местност. В празните пространства между водораслите лежах морските краставици — може би най-грозните представители на тази фауна. Дълги около шест инча^[6], те изглеждат точно като гигантски наденици, направени от дебела кафява месеста кожа — неоформени примитивни гадинки, които лежат неподвижно, преобръщат се лениво от морското вълнение, всмукват вода през единия си край и я изпускат през другия. Някъде вътре в наденицата микроскопичният растителен и животински свят се прецежда и преминава в простия механизъм на стомаха. Никой не би казал, че морските краставици водят интересен живот. Те глупаво се въргалят по пясъка и всмукват вода с еднообразна последователност. Трудно е да повярва човек, че тези охранени същества могат някак да се защищават или че може да им се наложи да се защищават, но всъщност те притежават необичаен метод да показват своето недоволство. Извадиш ли ги навън, изстрелват струя вода от единия си край, и то явно без да напрягат мускулите си. Точно тази тяхна прилика с „воден пистолет“ ни подсказа да измислим една игра. Всеки се въръжаваше с краставица и стреляхме, като отбелязвахме как и къде водната струя стига морската повърхност. После се премествахме на това място и този, който откриеше най-много морска фауна там, печелеше по точки. Понякога, както във всяка игра, страстите се разгаряха, отправяхме си възмутени обвинения в лъжа и се препирахме. Точно тогава открихме, че морските краставици са удобно оръжие срещу врага. След като използвахме услугите на надениците, ние винаги отивахме с плуване към дълбокото и ги връщахме във водорасловите гори. Следващия път, когато се гмурнехме, ги намирахме точно там, може би дори в същото положение, в което ги бяхме оставили — кротко търкаляни напред-назад от вълните.

След като изчерпехме възможностите на морските краставици, започвахме да търсим нови раковини за моята сбирка, или разговаряхме надълго и нашироко за друга фауна, която намерехме, докато Джордж изведнъж проумяваше, че всичко това, макар и твърде

приятно, едва ли може да се приеме за образование в точния смисъл на думата, затова се връщахме към плитчините и лягахме там. Тогава урокът продължаваше, а ятата дребни рибки се събираха около нас и леко се опитваха да захаят краката ни.

— Значи така, френската и британската флота бавно се приближавали, за да поведат морска битка от решаващо значение за войната. Когато врагът бил забелязан, Нелсън^[7] бил на мостика и наблюдавал птиците през телескопа... вече бил предупреден за приближаването на французите от една дружелюбна чайка... Какво?... Ами, струва ми се, че е била голяма черногръба чайка... И корабите започнали да маневрират, да обикалят един около друг... Естествено, по онова време не можели да се движат бързо, всичко ставало с платна... нямало мотори... не, и външни мотори не е имало. Британските моряци малко се тревожели, защото французите им изглеждали много силни, но когато видели, че Нелсън ни най-малко не се вълнува от това и че седи на мостика и слага етикети на колекцията си от птичи яйца, решили, че наистина няма от какво да се боят...

Морето беше като топла, копринена завивка, която плавно носи тялото ми насам-натам. Нямаше вълни, а само това нежно подводно движение — пулсът на морето, което леко ме люлееше. Около краката ми проблясваха и трепкаха разноцветни рибки и се изправяха на глава, когато се опитваха да ме захаят с беззъбите си венци. В оклюмалите маслинови горички жътварките тихо си шепнеха.

— ... И отнесли Нелсън долу колкото се може по-бързо, за да не разбере никой от екипажа, че е улучен... Бил смъртоносно ранен, останал да лежи в трюма, и докато битката на палубата все още бушувала, той прошепнал последните си слова: „Целуни ме, Харди...“ А после издъхнал... Какво? А, да. Ами той вече бил казал на Харди, че ако се случи нещо с него, може да задържи сбирката с яйцата... Да... Макар че Англия изгубила най-добрия си моряк, битката била спечелена и това имало дългогодишни последствия за Европа...

Някоя избеляла от слънцето лодка прекосяваше залива, карана от застанал на кърмата почернял рибар с окъсани панталони, който въртеше във водата гребло, подобно на рибешка опашка. Той лениво вдигаше ръка за поздрав и по неподвижната синя повърхност се донасяше жалостивото проскърцване на въртящото се гребло и мекият плясък от потапянето му в морето.

-
- [1] Англ. писател (1856–1900). — Б.пр. ↑
- [2] Англ. писател, археолог и историк (1901–1935). — Б.пр. ↑
- [3] Енциклопедия на името на френския лексикограф Ларус, издавана от 1852 г. насам. — Б.пр. ↑
- [4] Мярка за дължина (30.48 см). — Б.пр. ↑
- [5] Бодлокожи, наричани още „трепанги“. — Б.пр. ↑
- [6] Мярка за дължина (2.6 см). — Б.пр. ↑
- [7] Адмирал Нелсън (1758–1805 г.) командувал английския флот в битката срещу френския флот при нос Трафалгар през 1805 г. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ПЕТА

СЪКРОВИЩЕ ОТ ПАЯЦИ

Един горещ сънлив следобед, когато всичко освен свирещите жътварки беше задрямало, двамата с Роджър потеглихме да проверим докъде можем да се изкачим по хълмовете преди да се здрачи. Пътят ни минаваше през маслиновите горички, набраздени и петнисти от бялата слънчева светлина, където въздухът беше горещ и неподвижен; след време се изкачихме над дърветата, излязохме на голия каменист връх и седнахме да си починем. Островът под нас бе потънал в сън и потрепваше като акварел в маранята: сивозелени маслини, черни кипариси, разноцветни скали по морския бряг и морето — гладко и опалесцентно, с цвят на синьо рибарче или нефритовозелено с леки гънки по лъскавата повърхност там, където заобикаляше някой скалист нос с преплели клони маслинови дръвчета. Точно под нас беше заливчето с форма на полумесец, оградено от ивицата бял пясък — толкова плитко и с такъв ослепително чист пясък, че водата изглеждаше бледо синя, едва ли не бяла. Бях се изпотил от катеренето, а Роджър седеше с изплезен език и покрити с пяна бакенбарди. Решихме в крайна сметка да не изкачваме хълмовете, а да се изкъпем. Втурнахме се надолу по склона, докато стигнахме заливчето — безлюдно, тихо, заспало под блестящата слънчева светлина. Лениво се отпуснахме в топлата плитчина и аз започнах да ровя пясъка наоколо. От време на време намирах огладено камъче или парче стъкло от бутилка, изтъркано и облизано от морето, докато се бе превърнало в изумителен скъпоценен камък — зелено и прозрачно. Тези находки подавах на Роджър, който стоеше и ме наблюдаваше. Той не знаеше със сигурност какво очаквам от него, но тъй като нямаше желание да ме обиди, внимателно ги лапваше. После, когато смяташе, че не го гледам, ги изплюваше във водата и дълбоко въздъхваше.

По-късно легнах на една скала да съхна, докато Роджър кихаше и се препъваше из плитчините, като се опитваше да хване някоя от рибите със сини перки — от семейство морски кучки, които имаха нацупени безизразни лица и се стрелкаха от камък към камък с

бързината на лястовици. Задъхан и втренчил поглед в бистрата вода, Роджър ги следваше с крайно съсредоточено изражение. Когато изсъхнах, сложих си късите панталони и ризата и го извиках. Той с нежелание дойде, като много пъти се обръщаше да погледне рибите, които продължаваха да се мяркат бързо на фона на пясъчното дъно, изпъстрено със слънчеви петънца. Когато се доближи съвсем до мене, Роджър се отърси енергично и ме обля с водни капки от къдравата си козина.

След плуването усещах тялото си натежало и успокоено, а кожата си — покрита с мека солена кора. Отпуснати и сънливи, ние се отправихме към пътя. Открих, че съм гладен и започнах да се чудя коя е най-близката къща, където мога да получа нещо за ядене. Докато размишлявах върху въпроса, стоях и риех с крак ситния кълбящ се бял прах на пътя. Ако отидех при Леонора, която без съмнение живееше най-близо, тя щеше да ми даде смокини и хляб, но също така настойчиво щеше да ми съобщи последните известия за здравословното състояние на дъщеря си. Дъщеря ѝ беше мъжкарана с груб глас, кривогледа с едното око, която не понасях с цялото си сърце, затова здравето ѝ не ме интересуваше. Реших да не ходя при Леонора — а изпитвах съжаление, защото нейните смокини бяха най-хубавите в цялата околност; но все пак това, което можех да изтърпя заради черни смокини, си имаше предел. Ако отидех да видя Таки — рибаря, по това време на следобед той си почиваше и само щеше да ми извика от вътрешността на къщата си с плътно затворени капаци: „Върви си, осилче!“ Христки и семейството му сигурно щяха да са будни, но в замяна на храната щяха да поискат да им отговоря на множество досадни въпроси: „По-голяма ли е Англия от Корфу? Колко хора живеят там? Всичките ли са лордове? Как изглежда един влак? Растат ли дървета в Англия?“ и така нататък, безкрай. Ако беше сутрин, можех да мина направо през градините и лозята, и преди да стигна у дома, щях да се нахраня от волни пожертвования на различни приятели: с маслини, хляб, грозде, смокини, а сигурно щях да завърша и с кратко отклонение към бостаните на Филомена, където за десерт щях да получа хрупкав, червен резен диня, студен като лед. Но беше времето за следобедната почивка и повечето селяни спяха в къщите си зад плътно затворени врати и капаци. Въпросът беше труден, и докато си мислех за него, болките в стомаха ми се усилиха и аз все по-

яростно риех с крак прашния път, докато Роджър не се разкиха в знак на протест и не ме погледна оскърбено.

Изведнъж се сетих. Точно зад хълма, в мъничка, светнала от белота къща, живееха Яни — старият козар — и жена му. Знаех, че Яни спеше следобед пред къщата, под сянката на асмата, и ако вдигнех достатъчно шум, когато се приближавах, той щеше да се събуди. Събудеше ли се, нямаше съмнение, че ще ми окаже гостоприемство. Почти нямаше селска къща, която човек да посети и да си отиде с празни ръце. Развеселен от хрумването си, тръгнах по каменистата криволичеща пътека, направена от тупуркащите копитца на козите на Яни през билото към долината, където между дебелия ствол на маслиновите дървета блестеше червеният покрив на къщата. Когато прецених, че съм достатъчно близо, спрях и хвърлих камък, за да ми го донесе Роджър. Това беше едно от любимите му забавления, но започнеш ли го веднъж, не бива да преставащ, иначе кучето ти препречва пътя и залайва грозно, докато отчаянието те принуди да повториш представлението. Роджър донесе камъка, пусна го в краката ми и се отдръпна в очакване, с наострени уши и светнал поглед, а мускулите му бяха напрегнати и готови за действие. Аз не обърнах внимание нито на него, нито на камъка. Той леко се озадачи — огледа камъка от всички страни и отново ме погледна. Аз си засвируках, после вдигнах очи към небето. За всеки случай, Роджър изджафка, но като видя, че не ми направи впечатление, започна да изригва гърлен и плътен лай, който отекваше сред дърветата. Оставих го да лае пет минути. Толкова време трябваше според мене, за да разбере Яни, че идваме. После хвърлих камъка, за да го донесе Роджър и докато той радостно тичаше подире му, заобиколих, за да изляза пред къщата.

Както и предполагах, старият козар почиваше в шарената сянка на лозата, увила се около плетеницата от железни пръти над главата му; но за моя най-голяма досада, не се беше събудил. Беше се проснал на обикновен, дъсчен стол, наклонен към стената под опасен ъгъл. Ръцете му бяха безжизнено отпуснати, краката — протегнати, а великолепните му мустаци, оранжевобели от никотина и възрастта, се повдигаха и разклащаха при всяко похъркване, подобно на странни водорасли, които се люшкат нагоре-надолу от леко вълнение. Възлестите пръсти на мазолестите му ръце потръпваха в съня, и виждах ясно жълтите удебелени краища на ноктите му — като капки от лоена свещ. Почернялото му лице, сбръчкано и набраздено като борова кора, беше безизразно, а очите му — плътно затворени.

Втренчих поглед в него и се опитвах да му внуша да се събуди, но безрезултатно. Не беше прието аз да го будя, затова размишлявах дали си струва да го чакам, докато се събуди от само себе си, или е по-добре да отида да ми досажда Леонора. Точно в този миг се появи Роджър, който ме търсеше — втурна се иззад къщата с наострени уши и изплезен език. Видя ме, махна ми за поздрав с опашка и започна да се оглежда с вид на посетител, който знае, че е добре дошъл. Изведнъж замря, мустаците му щръкнаха и той тръгна бавно напред; краката му бяха като отсечени и трепереха. Гледаше нещо, което бях пропуснал да забележа: под наклонения стол на Яни стоеше голяма, дългнеста сива котка, вперила в нас наглите си зелени очи. Преди да успее да се протегна и да го сграбча, Роджър скоочи. С гъвкаво движение, което говореше за голям опит, котката полетя като камъче по гладка водна повърхност към мястото, където извитата лоза се бе увъртяла като пияна около железните пръчки и се стрелна нагоре, забивайки в стеблото острите си нокти. Сгушена сред белите гроздове, тя гледаше към Роджър и изящно плюеше. Объркан и ядосан, Роджър отметна назад глава и изляя своите заплахи и обиди. Яни се сепна, отвори очи, столът му се заклати и той размаха ръце, като се мъчеше да запази равновесие. Столът заплашително се люшна, после тупна и се закрепил на четирите си крака.

— Свети Спиридоне, спаси ме! — на висок глас молеше Яни. — Господи, помилуй!

Мустаците му трепереха. Той сърдито се огледа, за да установи причината за суматохата, и ме видя как седя кротичко на стената. Поздравих го любезно и възпитано, сякаш нищо не се беше случило, и го попитах добре ли е спал. Той се изправи на крака, засмя се и енергично се почеса по корема.

— А, значи ти вдигаш този шум, от който ще ми се пръсне сърцето? Живо-здрово, живо-здрово. Седни, лордче — каза той, като обърса от праха един стол и го постави, за да седна. — Радвам се да те видя. Нали ще хапнеш с мене, а може и да пийнеш? Много горещ следобед, много горещ. Може да стопи стъклото на бутилка.

Той се протегна, прозина се шумно и се показаха венците му — без нито един зъб. После се обърна към къщата и извика високо:

— Афродито, Афродито! Ставай, жено... дойдоха чужденци. Седим тука с лордчето... Донеси да хапнем, чуваш ли?

— Чувам, чувам — донесе се приглушен глас иззад капаците.

Яни изсумтя, избърса мустаците си, запъти се към най-близкото маслиново дръвче и дискретно се скри зад него. После се върна, като закопчаваше панталоните си и се прозяваше, и дойде да седне при мене на стената.

— Днес трябваше да заведа козите до Гастури. Но е много горещо, прекалено горещо е. По хълмовете скалите така са се нажежили, че можеш да си запалиш от тях цигарата. Затова взех, че отидох до Таки и опитах новото му бяло вино. Свети Спиридоне! Какво вино само... С вкус на драконска кръв, и се плъзга като риба... Върнах се, а целият въздух спеше, та така...

Той въздъхна дълбоко, но без да изпитва разкаяние и взе да бърка в джоба си за очуканата тенекиена кутия с тютюн и тънките сиви цигарени хартийки. Кафявата му, загрубяла ръка се сви, за да подхване купчето златисти листа, а с пръстите на другата леко ги издърпваше и вадеше. Сви цигарата бързо, очука тютюна, който стърчеше от краищата и го върна обратно в кутията, а после я запали с помощта на огромна тенекиена запалка, от която фитилът се подаваше и извиваше като разсърдена змия. Дърпа известно време замислено, махна парче тютюн от мустака си и отново бръкна в джоба.

— Гледам те, че все се интересуваш от божиите гадинки. Виж какво хванах тази сутрин, свило се беше като самия дявол под една скала — каза той и извади от джоба си плътно запушено шишенце, пълно със златист зехтин. — Бива си го, цял борец е. Единственият борец, който знам да може да използва като оръжие гърба си.

Шишенцето, напълнено догоре със зехтин, изглеждаше направено от светъл кехлибар, а в средата му, в плен на гъстата течност, лежаха мощите на шоколадовокафяво скорпионче със закривена като ятаган опашка над гърба. Беше съвсем мъртво, задушено в лепкавия си гроб. Около телцето му течността леко се беше обезцветила, като златиста мъгла.

— Виждаш ли? — каза Яни. — Това е отровата. Пълен беше с отрова.

Попитах с любопитство защо е било необходимо да слага скорпиона в зехтин.

Яни се засмя шумно и поглади мустаците си.

— Не знаеш, а, лордче, макар че цял ден лежиш по корем, и ловиш тия животинки? — изрече той много доволно. — Е, ще ти кажа. Кой знае, може и да ти е от полза. Най-напред хващаш скорпиона — хващаш го жив, внимателно, като че е падащо перце. После го слагаш жив — забележи, жив — в шише със зехтин. Оставяш го да предаде богу дух там, да умре, и сладкият зехтин да попие отровата му. А после, ако ти се случи да те ужили някой от братята му (дано свети Спиридон те пази!), трябва да натъркаш мястото с този зехтин. Това ще излекува ужилването и ще го усещаш така, все едно че си се убол на трън.

Докато смислах тези любопитни сведения, Афродита излезе от къщата; сбръчканото ѝ лице бе почервенияло като разрязан нар. Носеше метална табла, на която имаше бутилка вино, кана с вода, и чиния с хляб, маслини и смокини. Дватама с Яни пиехме виното, като го разреждахме с вода до бледорозово, и се хранехме в мълчание. Въпреки беззъбата си уста Яни чупеше големи комати хляб и лакомо дъвчеше, като поглъщаше цели буци, от които сбръчканата му шия се издуваше. Когато свършихме, той се облегна, старателно избърса мустаците си и отново поде разговора, сякаш не бяхме спирали.

— Познавах някога един човек, козар като мене, който беше ходил на празник в едно отдалечено село. На връщане стомахът му бил затоплен от виното и той решил да подремне, затова си намерил местенце под миртовите храсти. Но докато спял, един скорпион пропълзял изпод листата и влязъл в ухото му, а когато човекът се събудил, го ужилил.

Яни спря в психологически подходящия момент, плю на стената и си сви нова цигара.

— Да — въздъхна накрая той, — тъжна работа. Такъв млад човек! Скорпиончето го ужилило в ухото — хоп! Ей така. Клетникът започнал да се мята от болки. Втурнал се през маслиновата гора и викал колкото му глас държи. Ах... ужасно е било. Никой не чул писъците му, за да се притече на помощ. Съвсем никой. В ужасни мъки той се затичал към селото, но не успял да стигне. Паднал мъртъв още тук, в долината, недалече от пътя. Намерихме го на другата сутрин, когато излизахме на полето. Каква гледка! Каква печална гледка! От това едничко ухапване главата му се бе подула, сякаш мозъкът му щеше да ражда, и беше мъртъв, съвсем мъртъв.

Яни въздъхна дълбоко и скръбно, като въртеше малкото шишенце зехтин между пръстите си.

— Затова — продължи той — никога не лягам да спя по хълмовете. А ако се случи да си пийна малко вино с някой приятел и забравя за опасността, винаги нося със себе си шишенцето със скорпиона.

Разговорът премина на други, не по-малко привлекателни теми и след около час аз станах, отърсих трошите от скута си, поблагодарих на стареца и на жена му за тяхното гостоприемство, приех няколко чепки грозде като прощален подарък и тръгнах към къщи. Роджър вървеше редом с мене, без да откъсва очи от джоба ми — беше забелязал гроздето. Накрая стигнахме до маслинова горичка, тъмна и прохладна от дългите вечерни сенки, седнахме на края на обрасъл с мъх сипей и си разделихме подаръка. Роджър ядеше гроздето цяло, заедно със семките. Аз плюех семките в кръг около себе си и доволен си представях буйните лозя, които щяха да пораснат на това място. Когато изядохме всичко, обърнах се по корем и, подпрял брадичката си с ръце, започнах да изследвам сипея.

Малък зелен скакалец с удължено меланхолично лице стоеше и нервно мърдаше задните си крака. Охлювче с нежна черупка седеше на купче мъх, потънало в размисъл и очакваше вечерната роса. Дебело, алено на цвят червейче, голямо колкото главичка на кибритена клечка, като тантурест копой си пробиваше път през гората от мъх. Това беше микроскопичен свят, пълен с вълнуващ живот. Докато гледах как червеят бавно напредва, забелязах нещо странно. Тук-там по зелената плюшена повърхност видях пръснати почти незабележими кръгли отпечатъци, всеки голям колкото шилинг^[1]. Толкова бяха бледи, че си личаха само гледани под определен ъгъл. Приличаха ми на пълна луна, прозираща иззад плътни облаци — бледи кръгчета, които сякаш се местеха и променяха. Мина ми през ума, че е интересно как са се получили. Имаха прекалено неправилна форма и бяха твърде разпръснати, за да са следи, пък и кое ли животинче можеше да върви по почти отвесен сипей така безогледно? При това не приличаха на следи. Побутнах края на едно кръгче със стрък трева. То не се промени. Започнах да си мисля, че отпечатъкът се дължи на някаква особеност в начина, по който расте мъхът. Отново опитах със стръкчето, този път по-дълбоко и внезапно сърцето ми се сви от

вълнение. Тревичката като че ли бе попаднала на скрита пружина, тъй като цялото кръгче се повдигна като люк. Зяпнах от учудване, защото това се оказа наистина люк, облицован с нещо като свила, с точно скосен край, прилягащ към входа на дупката, която прикриваше. От едната страна вратата беше прикрепена към отвора на тунела с тънка ивица свила, която играеше ролята на панта. Съзерцавах това прекрасно произведение на изкуството и се чудех кой може да го е направил. Надникнах през увития в свила тунел, но не видях нищо; пъхнах стръкчето трева вътре, но отново не получих отговор. Дълго време стоях, вперил поглед в тази фантастична къща, като се мъчех да предположа що за животно я беше построило. Мислех, че може да е някакъв вид оса, но никога не бях чувал за оси, които да затварят жилищата си с тайни врати. Чувствувах, че трябва да проуча до дъно явлението, и то незабавно. Щях да отида и да попитам Джордж дали знае кое е това загадъчно същество. Повиках Роджър, който се беше заловил да изкорени едно маслиново дръвче, и тичешком потеглихме.

Стигнах до вилата на Джордж, останал без дъх; щях да се пръсна от насъбралото се в мен вълнение, затова почуках криво-ляво на вратата и се втурнах вътре. Едва тогава разбрах, че Джордж не е сам. На стола до него различих фигура, за която на пръв поглед реших, че е на брат му, защото и този човек имаше брада. За разлика от Джордж обаче той беше грижливо облечен със сив костюм от трико и с жилетка, с ослепително бяла риза; имаше подобрена с вкус вратовръзка, макар и в убити тонове, а на краката си — големи и солидни, лъснати до блясък туристически обувки. Спрях смутен на прага, а Джордж иронично ме гледаше.

— Добър вечер — поздрави ме той. — От възторжената скорост, с която влезе, изпитвам чувството, че не идваш за допълнителни уроци.

Извиних се за нахълтването и после разказах на Джордж за странните дупки, които бях намерил.

— Слава богу, че си тука, Теодор — обърна се Джордж към брататия си събеседник. — Сега мога да прехвърля въпроса в ръцете на специалист.

— Едва ли точно специалист... — промърмори с укор мъжът на име Теодор.

— Джери, това е доктор Теодор Стефанидис — каза Джордж. — Той е специалист почти по всичко, за което спомене човек. А не го ли споменеш ти, споменава го той. И той като тебе е ексцентричен природолюбител. Теодор, да ти представя Джери Даръл.

Казах учтиво „Приятно ми е“, но за мое учудване брадатият мъж стана на крака, бързо прекоси стаята и ми протегна голямата си бяла десница.

— Много се радвам да се запознаем — каза той, като явно се обръщаше към брадата си и блесналите му очи ме погледнаха бързо и стеснително.

Стиснах ръката му и отвърнах, че и аз много се радвам да се запознаем. После останахме прави, в неловко мълчание, а Джордж ни гледаше и се подсмиваше. Накрая каза:

— Е, Теодор, според тебе какво животно е направило тези странни тайни ходове?

Теодор склочи ръце зад гърба си, повдигна се на пръсти няколко пъти, докато обущата му недоволно проскърцваха, и заби поглед в пода.

— Хъм... да... — каза той, като изричаше бавно и внимателно думите, — струва ми се, че това може би са издълбани в земята дупки на... паяци... Този вид е доста разпространен тук, в Корфу... Като казвам „разпространен“, имам предвид, че за времето, прекарано на острова, съм намерил тридесет... или, да речем, четиридесет екземпляра.

— Значи така, подземни паяци? — повтори Джордж.

— Да — каза Теодор. — Мисля, че това е най-вероятното, което може да се предположи. Но може и да греша.

Той се поклащаше и заставаше на пръсти, от което се чуваше леко проскърцване, а след малко ме стрелна с очи.

— Може би ако не е много далече, бихме могли да отидем да проверим — предложи той несигурно. — Искам да кажа, ако не сте заети с нещо друго и ако не е много далече...

Гласът му заглъхна с леко въпросителен тон. Отговорих му, че дупките не са много далече, намират се отвъд хълма.

— Хъм — каза Теодор.

— Не се поддавай да те влечи насам-натам, Теодор. Освен ако не искаш да препускаш в галоп из острова — каза Джордж.

— Какво говориш, какво говориш. Тъкмо се канех да си тръгвам и нищо не ми пречи да се върна по този път. Няма да ми представлява трудност... хъм... да се спусна направо през маслиновите горички до Канони.

И Теодор взе елегантната си мека шапка и я сложи на главата си. На вратата подаде ръка и набързо си взе довиждане с Джордж, с думите:

— Благодаря за прекрасния чай.

И като трополеше тежко, тръгна по пътеката редом с мене.

Докато вървахме, аз тайно го оглеждах. Носът му беше правилен и добре оформен; сред пепеливорусата брада се мяркаше устата му, готова да се разсмее, под правите и доста рунтави вежди строгите му, но дяволити очи с бръчици в зъглчетата оглеждаха света. Той крачеше енергично и си тананикаше. Когато стигна до един ров със застояла вода, спря се за миг и погледна надолу, а космите по брадата му се наежиха.

— Хъм — подхвърли той — *daphnia magna*^[2]. Потърка брадата си с палец и добави. — За съжаление, имах среща с едни хора... с мои приятели... затова не си взех торбата за сбирки. Жалко, в този ров може и да има нещо.

Когато се отклонихме от сравнително равната пътека, по която бяхме вървели и тръгнахме по каменистата козя пътечка, очаквах някакви признаци на протест, но Теодор ме следваше все така ентузиазирано и продължаваше да си тананика. Накрая стигнахме до тъмната маслинова горичка и аз го заведох до сипея, където му показах един тайнствен люк. Той го погледна и очите му се присвиха.

— Аха... да... хъм... да...

И извади от джоба на жилетката си малко ножче, пъкна внимателно върха му под вратата и я отметна настрана.

— Да, правилно — повтори той. — *Steniza*^[3].

Погледна в тунела, духна и после остави люка да се затвори.

— Да, това е дупка на подземен паяк, но изглежда ненаселена. Обикновено животинчето се държи за... люка... с крака, по-скоро, с пипала и я дърпа толкова силно, че ако насилваш вратата, за да я отвориш, можеш да я повредиш. Хъм... да... естествено, в такива дупки живеят женските. И мъжките правят подобни, но са едва на половината на тези.

Казах, че това е една от най-забележителните конструкции, които съм виждал.

— А, да! Наистина е забележителна. Винаги ме е озадачавало как женската усеща, че мъжкият се приближава.

Сигурно съм го изгледал неразбиращо, защото той се залюля на пръсти, хвърли ми поглед и продължи:

— Паякът, както може да се предполага, чака в дупката, докато някое насекомо — муха, скакалец или нещо подобно — случайно мине край нея. Изглежда успява да прецени кога насекомото е достатъчно близо, за да го хване. В такъв случай паякът изскача от дупката и го хваща. Когато мъжкият идва при женската, той минава през мъха към люка, и аз често се чудя защо женската... хъм... не го разкъсва по погрешка. Възможно е, разбира се, стъпките му да отекуват по-особено. Или пък може да издава някакъв... така да се каже... звук, който женската разпознава.

Слизахме надолу по хълма в мълчание. Когато стигнахме мястото, където пътеката се разклоняваше, казах, че пътят ни се разделя.

— А, така ли, довиждане — рече той, забил поглед в обущата си. — Радвам се, че се запознахме.

Постояхме още малко, като мълчахме. Теодор бе обзет от силна стеснителност, която винаги го завладяваше, когато поздравяваше или си вземаше довиждане с някого. Той продължи за миг напрегнато да си гледа обущата, след това тържествено се ръкува за сбогом и изрече:

— Довиждане. Да... хъм... Предполагам, че отново ще се видим.

Обърна се и тежко закри надолу по хълма, като клатеше бастуна си и оглеждаше изпитателно околността. Наблюдавах го, докато се изгуби от погледа ми и после бавно потеглих към вилата.

Запознанството едновременно ме обърка и изуми. Първо, тъй като той явно беше доста известен учен (разбрах го още по брадата му), аз го възприемах като много важна личност. Всъщност за първи път срещях човек, който да споделя моята страст към зоологията. Второ, бях изключително поласкан от откритието, че той ми заговори и се отнася към мене така, сякаш съм негов връстник. Това ми хареса, защото и семейството ми се държеше с мене като с равен, а когато чужд човек не постъпваше така, правеше ми доста лошо впечатление. Но Теодор не само че разговаряше с мен като с възрастен, но и като с човек, който знае не по-малко от самия него.

Подробностите, които той ми разказа за подземния паяк, преследваха въображението ми: виждах как животинката се спотайва в свиленото си тунелче и дърпа вратата със закривените си пипала, като се ослушва за движението горе по мъха. Как ли, мислех си аз, звучат шумовете за паяка? Можех да си представя, че плъзването на охлюва върху вратата наподобява звука на лейкопласт, който някой бавно отлепва. Стоножката сигурно минава като кавалерийски взвод. Мухата потропва със ситни стъпки, после поспира — докато мърда крачетата, сякаш се мие — звукът сигурно е стържещ, като че острят ножове. Реших, че по-големите бръмбари шумят като парни валяци, а по-малките (калинките например) сигурно бръмчат по мъха като количките, които се навиват с ключе. Погълнат от тези мисли, крачех в здрача през ливадите към къщи, за да разкажа на семейството за новото си откритие и за срещата си с Теодор. Надявах се отново да го видя, защото имаше много неща, за които исках да го питам, но не ми се вярваше да може да ми отдели от времето си. Излезе обаче, че греша, защото два дни по-късно Лесли се върна от града и ми подаде малък пакет. „Срещнах оня брадатко — подхвърли той. — Нали се сецаш, оня учен. Каза, че това е за тебе.“

Гледах пакета и не вярвах на очите си. Нима наистина беше за мене? Сигурно имаше някаква грешка, не беше възможно един велик учен да вземе да ми изпраца нещо. Обърнах пакета и от другата страна видях името си, изписано с красив паяжинен почерк. Веднага бързо скъсах хартията, с която бе увит пакетът. Вътре имаше малка кутия и писмо.

„Драги Джери Даръл,

След нашия разговор онзи ден се чудех дали няма да ви е от полза в изследванията на местната естествена история някой уред с увеличително стъкло. Затова ви изпращам този малък микроскоп с надеждата, че ще ви послужи. Разбира се, увеличението не е особено голямо, но ще ви върши работа за наблюдения сред природата.

С най-добри пожелания, искрено ваш Тео
Стефанидис

P.S. Ако в четвъртък не сте зает, може би няма да имате нищо против да дойдете у нас на чай и тогава ще ви покажа някои от микроскопските си препарати.“

[1] Монета, тогава равна на 1/12 от лирата. — Б.пр. ↑

[2] Вид раче, „водна бълха“. — Б.пр. ↑

[3] Вид подземен паяк. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ШЕСТА

ДЪХАВА ПРОЛЕТ

През последните дни на отиващото си лято и цялата топла, влажна зима, чаят у Теодор се превърна в ежеседмично занимание. Всеки четвъртък потеглях за града с колата на Спиро — с джобове, издути от кибритени кутии и пълни с екземпляри епруветки. За нищо на света не исках да изпускам уговорената с Теодор среща.

Той ме приемаше в кабинета си — стая, която напълно одобрявах. Точно такава според мене трябваше да бъде една стая. По стените имаше високи етажерки за книги, пълни с литература за сладководния животински и растителен свят, по ботаника, астрономия, медицина, фолклор и по други не по-малко вълнуващи и нужни въпроси. Сред тях бяха пръснати подобрани томове за призраци и детективи. Шерлок Холмс стоеше редом с Дарвин, Ле Фану^[1] с Фабр^[2] и според мене това представляваше една съвсем правилно събрана библиотека. На единия прозорец на стаята Теодор бе поставил телескопа си, вдигнал като виещо куче нос към небето, а на первазите на останалите прозорци се виждаше цяла изложба от буркани и шишета, пълни със сладководна фауна, която плуваше и мърдаше из нежните ивици зелени водорасли. В единия край на стаята имаше масивно писалище, направо отрупано с папки за изрезки, микроснимки, рентгенови плаки, дневници и бележници. На противоположния край на стаята стоеше лабораторната маса, със силна лампа върху разтягаща се поставка, наведена като лилия над плоските кутии с Теодоровите сбирки от микроскопски препарати. Самите лъскави като свраки микроскопи бяха скрити под множество стъклени похлупаци с формата на пчелни кошери.

— Как сте? — питаше ме Теодор, все едно, че бях напълно непознат, след това се ръкуваше, както обикновено: дръпваше силно ръката ми надолу като човек, който опитва здравината на въже. Когато официалната част свършваше, вече можехме да насочим мислите си към по-важни теми. — Хъм... да... Точно преди да дойдете, преглеждах препаратите и попаднах на един, който сигурно ще ви

заинтересува. Представява препарат от устата на... да... на... *ceratophyllus fasciatus*^[3]. Сега ще наглася микроскопа. Ето. Виждате ли? Извънредно любопитно. Искам да кажа, почти можеш да си въобразиш, че е човешко лице, нали? Имах и един друг препарат... някъде тук... Ама че работа... А, ето го. Той е пък от паяжинна жлеза на градински паяк. На... *ereira fasciata*...

Така погълнати и щастливи, ние напругахме очи над микроскопа. Изпълнени с въодушевление, редувахме темите, и ако Теодор не можеше сам да отговори на нещо от безкрайния поток въпроси, неговите книги правеха това. В етажерката едно след друго се появяваха празни места и до нас се трупаше непрестанно растяща купчина от томове, където поглеждахме за справка.

— Това пък е циклоп... *cyclops viridis*^[4], хванах го онзи ден близо до Говино. Екземплярът е женски и има торбички за яйцата. Сега ще наглася микроскопа... Яйцата се виждат съвсем ясно... Така, да го сложа на фокус... Хъм... Да... На Корфу има няколко вида такива рачета...

И в блестящото от бяла светлина кръгче се появяваше някакво странно създание с крушовидно тяло, дълги мустачки, които недоволно помръдваха и опашка като стръкче пирен, а отстрани (преметнати като чували с лук върху гърба на магаре) имаше две големи торби, пълни с розови яйца.

— ... Наричат го циклоп, защото, както сам виждате, има само едно око — в средата на челото. Тоест, в средата на това, което би могло да се приеме за чело, ако циклопите имаха чела. В древногръцката митология, както знаете, циклопи са наричали великаните, които... хъм... били еднооки. Те работели като ковачи при Хефест.

Топлият вятър отвън наблягаше на капаците и те проскърцваха, а дъждовните капки се гонеха по стъклата като прозрачни попови лъжички.

— Виж ти! Интересно как ви хрумна това. Селяните от Солунско имат много подобно... хъм... поверие. Не, не точно поверие. Намира ми се една книга, която дава твърде любопитни сведения за вампирите... във... хъм... Босненско. Изглежда, че местното население там...

Пристигаше чаят, сладките бяха поставени на възглавнички от крем, препеченият хляб — покрит с топящо се масло, чашите блестяха, а от чучура на чайника се вдигаше лек облак пара.

— ... От друга страна обаче не може да се каже със сигурност, че на Марс няма живот. Според мене е напълно възможно да намерят... хъм... да открият някакви форми на живот, ако някога хората успеят да отидат там. Няма причина обаче да се предполага, че каквато и да е, формата на живот там ще бъде напълно еднаква с...

Теодор седеше, облечен в спретнатия си и елегантен туидов костюм и бавно и методично отхапваше от препечения хляб. Брадата му стърчеше, очите му пламваха от възбуда при всяка нова тема, която подемахме в разговора. Неговите знания ми изглеждаха безкрайни. Те криеха богати залежи от сведения и аз усърдно ги експлоатирах. Какъвто и да беше въпросът, Теодор добавяше нещо интересно. После чувах как Спиро натиска клаксона долу на улицата и с нежелание ставах да си вървя.

— Довиждане — казваше Теодор и разтърсваше ръката ми. — Радвам се, че ми погостувахте... Хъм... Не, в никакъв случай. До следващия четвъртък. Когато времето се оправи... хъм... и не е толкова влажно... да... през пролетта... може би ще направим няколко обиколки заедно... да видим какво ще намерим. Има няколко твърде интересни рова във Вал де Роба... хъм... да... Е, довиждане. Няма защо.

Носехме се по тъмните, измити от дъжда пътища; Спиро, наведен над кормилото, си тананикаше в захлас, а аз мечтаех за предстоящата пролет и за всички прекрасни създания, които щяхме да уловим с Теодор.

След време топлият вятър и зимният дъжд сякаш излъскаха небето и когато дойде януари, то блесна с ясен нежносин цвят... Такъв цвят имат пламъчетата, които облизват маслиновите цепеници в огнището. Нощите все още бяха тихи и хладни, а луната изглеждаше толкова крехка, че едва-едва покриваше повърхността на морето със сребърни петънца. Утрините бяха бледи, прозрачни, и мъглата ги увиваше като гигантски пашкули на копринена буба, докато се вдигнеше слънцето и посипеше острова с тъничък слой златен прах.

С месец март дойде и пролетта, островът се изпълни с цветя, с миризми и потрепващи нови листа. Кипарисите, които цяла зима се

поклащаха и просъскваха на вятъра, изправиха стройни снаги към небето, облечени с проблясващата одежда от зеленикаво-бели шишарки. Големи китки минзухари, жълти като пчелен восък, надничаха между корените на дърветата и се втурваха надолу по сипеите. Под миртовите храсти кукувичето грозде подаваше тъмнопурпурни главички, приличащи на капки сироп, а сумракът на дъбовия гъсталак като че бе потънал в синя мъгла от хиляди разцъфнали ириса. Нежни и крехки дори за полъха на вятъра съсънки повдигаха бледи като слонова кост цветове, чиито листенца сякаш са били потапяни във вино. Змийски грах, невени, бърдун и стотици други растения бяха плъзнали по поляните и горите. Дори престарелите маслинови дръвчета, криви и изкорубени от хиляди пролети, се бяха накичили с венци от дребни кремави цветчета — скромни, но красиви, както подхождаше на напредналата им възраст. Пролетта бе дошла с пълна сила: целият остров пулсираше от нейното присъствие, сякаш тя бе дръпнала някаква голяма, звънлива струна. Нейният звук достигна всичко наоколо и не остана без отклик. Това си личеше по излъчващите светлина цветя, по проблясващите крила на птиците и по искрите в тъмните, влажни очи на селските девойки. Хор от жаби, които изглеждаха като току-що емайлрани, пееше с въодушевление в избуялите треви на пълните с вода ровове. Виното в селските кръчми сякаш бе станало по-тъмночервено и по-силно. Мазолестите, загрубели от работа пръсти дърпаха някак необичайно нежно струните на китарите, а плътните гласове извиваха весели, мелодични песни.

Пролетта повлия различно на членовете на семейството ни. Лари си купи китара и голяма бъчва силно червено вино. Започна да изпъстря промеждутъците между писането, като неумело дрънкаше на инструмента, пееше с тъничък тенор любовни песни от Елизабетинската епоха^[5] и често спираше, за да си пийне. Това скоро го довеждаше до меланхолия, любовните песни ставаха все по-тъжни, а след всяка от тях Лари правеше пауза, за да уведоми този от нас, който се случи наблизко, че за него пролетта означава не раждане на новата година, а смърт на старата. С всеки изминат сезон, заявяваше той, като изтръгваше зловещи акорди, гробът зейва все по-широко.

Една вечер всички излязохме, а мама и Лари останаха сами в къщи. През това време Лари бе пял все по-жални песни, докато накрая

това докарало и двамата до пристъп на тежка депресия. Опитали се да облекчат състоянието си с вино, но за жалост постигнали обратен резултат, защото не бяха свикнали с тежките гръцки вина. При завръщането си малко се изненадахме, когато видяхме мама да ни посреща на вратата на вилата с ветроупорен фенер в ръка. Изпълнена с достойнство като истинска дама, тя ни уведоми, че желае да бъде погребана под розовите храсти. Необикновеното в това изявление бе, че тя избираше толкова леснодостъпно място за тленните си останки. Мама прекарваше голяма част от свободното си време да си избира места, където да я погребем, но те обикновено се намираха в най-отдалечените краища и човек си представяше как погребалното шествие изтощено спира край пътя много преди да стигне до гроба.

Но когато Лари не смущаваше духа на мама, пролетта за нея означаваше безкраен низ от експерименти с пресни зеленчуци и богатството на отглежданите нови цветя в градината. От кухнята се лееше неспирен поток нови ястия: супи, яхнии, пикантни деликатеси и сосове, всяко следващо ядене — по-вкусно, по-ароматно и по-екзотично от предишното. Лари започна да страда от стомах. Презрял простото средство срещу това — да яде по-малко — той се снабди с огромна кутия сода за хляб и тържествено си вземаше дозата след като се нахранеше.

— Миличък, защо ядеш толкова много, щом като не ти понася?
— попита мама.

— Ако ям по-малко, ще обидя готварските ти способности — отвърна Лари лицемерно.

— Започнал си ужасно да надебеляваш — обади се Марго. — Не е хубаво.

— Глупости! — уплашено извика Лари. — Мамо, нали не съм надебелял?

— Струва ми се, че малко си наддал — призна мама, като го оглеждаше критично.

— Ти си виновна! — каза Лари без да се замисли. — Непрекъснато ме изкушаваш с тези вкусни деликатеси. Ще ми докараш язва. Трябва да започна да пазя диета. Коя диета е подходяща, Марго?

Марго с въодушевление се впусна в любимата си тема.

— Можеш да опиташ диета с портокалов сок и салата. Много е сполучлива. Или с мляко и сурови зеленчуци — и тя е добра, но изисква повече време. Има и една диета с варена риба и черен хляб. Но не зная дали е подходяща — още не съм я пробвала.

— Боже господи, та това диети ли са? — възкликна искрено изумен Лари.

— Да, при това добри — отвърна сериозно Марго. — Бях на диетата с портокаловия сок и тя повлия направо чудотворно върху пъпките ми.

— Не — твърдо заяви Лари. — Няма да пазя диета, щом от мене се иска да хрупам купища сурови плодове и зеленчуци, като че съм копитно животно. По-добре вие да се примирите с мисълта, че ще ви напусна без време поради затлъстяване на сърцето.

Преди следващото ядене Лари предприе предпазна мярка, като изпи голяма доза сода за хляб, а после жалостно се оплакваше, че храната има странен вкус.

Пролетта винаги влияеше зле на Марго. Грижите за външния ѝ вид, към който проявяваше дълбок интерес, сега се превръщаха в натрапчивост. Стаята ѝ бе отрупана с току-що изпрани дрехи, а въжето вече бе увиснало под тежестта на ново пране. Тя се мотаеше из вилата, като пееше фалшиво с писклив глас, понесла купища фино долно бельо или шишета парфюм. Не изпускаше възможност да се напъха в банята, увита в множество бели кърпи, а влезеше ли веднъж вътре, полесно беше да се откъсне залепена за скала китайска шапчица^[6], отколкото да я измъкнем от там. Всички се изреждахме да викаме и да тропаме по вратата, но в отговор трябваше да се задоволим с уверението, че тя почти свършва, а от горчив опит знаехме, че не може да ѝ се вярва. Най-после тя се появяваше, светнала и безупречно чиста и се понасяше навън, за да прави слънчеви бани край маслиновите горички, или да плува в морето. В една от тези екскурзии до морето Марго беше срещнала някакъв неимоверно красив турски младеж. С неприсъща скромност тя не сподели с никого, че е зачестила къпането в морето заради този съвършен образец. Чувствувала, както ни каза покъсно, че това няма да представлява интерес за нас. Естествено, Спиро беше човекът, който научи пръв. Като вярно санбернарско куче той бдеше загрижено за благоденствието на Марго и почти нямаше начин тя да направи нещо, което той да не узнае. Една сутрин Спиро

причакал мама в кухнята, огледал се тайнствено да провери дали някой не подслушва, въздъхнал тежко и ѝ съобщил тази вест.

— Много съм жален да ви го казвам, госпожо Дарълс — избоботил той, — но мислеше, че трябва да знаете.

Мама, напълно свикнала с конспираторския тон, използван от Спиро когато има да съобщи нещо за семейството, изобщо не се разтревожила.

— Какво има, Спиро? — попитала тя.

— За госпожица Марго — тъжно казал Спиро.

— Какво е станало?

Спиро притеснено се огледал.

— Известно ли ви е, че тя се среща с мъж? — попитал той с треперлив шепот.

— С мъж ли? Ах, да, зная — храбро излъгала мама.

Спиро попривдигнал смъкналите се панталони и се навел напред.

— Обаче известно ли ви е, че той е турчин? — задал той въпроса толкова свирепо, че кръвта се смръзвала в жилите.

— Турчин ли? — небрежно попитала мама. — Не, не знаех, че е турчин. Какво лошо има в това?

Спиро изглеждал ужасен.

— Божке, госпожо Дарълс, как какво лошо? Та той е турчин! Нямам им вяра, когато ставаш въпрос за момичета. Ще взема да ѝ прережа гърлото. Честен кръст, опасно е госпожица Марго да плуваш с него.

— Добре, Спиро — успокоила го мама. — Ще поговоря с Марго.

— Смяташ, че трябва да знаете. Но не се безпокойте — ако той направиш нещо на госпожицата, ще го наредя добре — уверил я най-сериозно Спиро.

В съответствие с получените сведения, мама спомена за разговора на Марго, без да представя нещата толкова смразяващи кръвта, и ѝ предложи да покани младия турчин на чай. Зарадвана, Марго отиде да го доведе, а мама набързо приготви кейк и кифлички, като предупреди всички ни да се държим възможно най-прилично. Пристигналият турчин се оказа висок млад човек със старателно накъдрена коса и ослепителна усмивка, която успяваше да изрази минимум чувства и максимум снизходителност. Притежаваше

увереността на подмилкващ се, мазен, мартенски котарак. Притисна ръката на мама до устните си сякаш ѝ оказваше някаква чест, а останалите награди с великодушна усмивка. Мама, усетила как се наежваме, отчаяно се хвърли да спасява положението.

— Колко е хубаво, че дойдохте... Отдавна исках... Просто нямаше кога, нали разбирате... Времето сякаш лети... Марго толкова много ни е разказвала за вас... Вземете си кифличка... — редеше тя задъхано и му се усмихваше невероятно очарователно, докато му подаваше парче кейк.

— Любезно — измърмори турчинът, като ни накара малко да се усъмним дали има предвид нас, или себе си. Последва мълчание.

— Той е на почивка тук — внезапно съобщи Марго, като че ли това беше нещо неповторимо.

— Нима? — заядливо попита Лари. — На почивка, така ли? Изумително!

— И аз веднъж бях на почивка — изрече Лесли нечленоразделно, защото устата му бе пълна с кейк. — Добре си спомням.

Мама започна нервно да мести приборите за чая и свирепо изглежда братята ми.

— Да ви сложа ли захар? — попита с меден глас тя. — Искате ли захар в чая?

— Да, благодаря.

Отново последва кратко мълчание, докато седяхме и наблюдавахме как мама сипва чая и отчаяно се мъчи да измисли тема за разговор. Накрая турчинът се обърна към Лари:

— Струва ми се, че вие пишете? — попита той без всякакъв интерес.

Очите на Лари проблеснаха. Мама, забелязала признаците на опасност, бързо се намеси, преди Лари да успее да отговори.

— Да, да, той непрекъснато пише, всеки ден. Вечно чука на машината — усмихнато каза тя.

— Винаги съм чувствувал, че ако се опитам да пиша, ще го правя изключително хубаво — подхвърли младежът.

— О, нима? — отвърна мама. — Е да, разбира се, това е дарба, както много други неща.

— Той плува добре — отбеляза Марго. — И отива страшно навътре.

— Не изпитвам страх — скромно заяви турчинът. — Плувам великолепно, затова не изпитвам страх. И когато яздя не изпитвам страх, защото яздя великолепно. А по време на ураган прекрасно се справям с лодката и изобщо не изпитвам страх.

Той отпиваше с изтънчени движения от чая, като гледаше с одобрение страхопочитанието по лицата ни.

— Нали разбирате — продължи той, сякаш се боеше, че не сме схванали мисълта му, — не съм страхливец.

Резултатът от поканата за чай беше, че на следващия ден Марго получи от турчина бележка, с която той питаше дали не би искала вечерта да отиде с него на кино.

— Смяташ ли, че трябва да отида? — попита Марго мама.

— Ако искаш, върви, миличка — отвърна мама, като добави твърдо: — Но му кажи, че и аз ще дойда.

— Страшно ще се забавлявате — отбеляза Лари.

— О, мамо, как така ще идваш! — възпротиви се Марго. — Ще му се види толкова странно!

— Глупости, миличка — каза мама небрежно. — Турците са свикнали момичетата да бъдат придружавани. Помисли си за харемите.

И така, вечерта мама и Марго, облечени подходящо за случая, се спуснаха по хълма, за да се срещнат с турчина. В града имаше едноединствено кино — лятно — и ние преценихме, че прожекцията ще свърши най-късно в десет часа. Лари, Лесли и аз с нетърпение очаквахме завръщането им. В един и половина след полунощ мама и Марго, на границата на пълното изтощение, се доवлякоха до вилата и се строполиха на столовете.

— А, върнахте ли се? — попита Лари. — А ние си мислехме, че сте избягали с турчина. Представяхме си как препускате из Константинопол на камили, а ветрецът привлекателно развява яшмаците ви.

— Отвратителна вечер беше — отвърна мама, като изхлузваше обувките си. — Направо отвратителна.

— Какво стана? — попита Лесли.

— Първо на първо той миришеше на такъв ужасен парфюм, че веднага ми подействува отблъскващо — каза Марго.

— Седнахме на най-евтините места, толкова близо до екрана, че ме заболя глава — оплака се мама. — Бяхме натъпкани като сардели.

Такава задуха, че не можех да дишам. И като капак на всичко, започна да ме хапе бълха. Не се смей, Лари, просто не знаех как да постъпя. Гадинката се напъха под корсета ми и усещах как тича насам-натам. Не можех да се почеша — толкова неудобно щеше да бъде. Трябваше да не мърдам от стола. Обаче мисля, че той забеляза... Непрекъснато ми хвърляше странни погледи с крайчето на окото си. През почивката пък излезе и донесе от ония ужасни локуми, от които ми се повдига; след миг вече бяхме покрити с пудра захар и страшно ожаднях. През втората почивка отново излезе и се върна с цветя. Питам те, миличък, за какво са му на човек цветя по средата на филма?! Това на масата е букетът на Марго.

Мама посочи огромна китка пролетни цветя, вързана с преплетени разноцветни панделки. После се порови в чантата и измъкна букетче теменужки, които изглеждаха като стъпкани от невероятно тежък кон.

— А това е моят.

— Най-лошото обаче беше като се прибирахме — каза Марго.

— Ужасно пътувахме! — съгласи се мама. — Като излязохме от киното мислех, че ще вземем такси, но той ни напъха в един файтон, при това страшно вмирисан. Честна дума, това момче трябва да е побъркано щом смята, че целият този път може да се измине с файтон. Пътуването трая с часове, защото клетият кон бе изморен. Седях и се опитвах да се държа учтиво, а умирах от желание да се почеша и гърлото ми бе пресъхнало. А глупакът му с глупак не се помръдваше, усмихваше се на Марго и пееше турски любовни песни. Малко ми оставаше да го цапардосам. Струваше ми се, че никога няма да пристигнем. Не можахме да се отървем от него дори в подножието на хълма. Настоя да ни придружи, въоръжен с огромна тояга, защото смятал, че по това време на годината в горите е пълно със змии. Такава радост изпитах, когато му видях гърба. Марго, боя се, че ти се налага в бъдеще да подбиращ по-внимателно приятелите си. Не бих могла втори път да преживея подобно нещо. Изпитах ужас, че ще дойде чак до вратата и ще се наложи да го поканим вътре. Струваше ми се, че никога няма да се отървем от него.

— Явно не си успяла да се представиш като страшилище — заключи Лари.

За Лесли идването на пролетта означаваше леко свистене на птичи крила, когато пристигаха гургулиците и гривяците, а дивите зайци се мяркаха и изчезваха сред миртовите храсти. След като посети различни магазини за оръжие и след много спорове по технически въпроси, един ден той се завърна във вилата, понесъл гордо двуцевка. Първата му работа беше да влезе в стаята и да я разглоби и почисти, докато аз гледах, приковал очи в лъскавите цеви и приклади и с упоение вдишвах плътната, тежка миризма на смазката.

— Нали е прекрасна? — промърмори Лесли повече на себе си, отколкото на мене, а ясните му сини очи проблеснаха. — Нали е чудесна?

И той нежно погали гладката повърхност на оръжието. После рязко го вдигна, опря го на рамо, насочи го към тавана и започна да го мести, следвайки въображаемо птиче ято.

— Бум! Бум! — напевно редеше той, а пушката отскачаше от рамото му. — Първо наляво, после надясно, паднаха до една!

За последен път прекара напоения в масло парцал по пушката и внимателно я положи в ъгъла на стаята до леглото.

— Утре ще си опитаме късмета с гургулиците, нали? — продължи да говори той, като разкъса една кутия и изсипа алените сачми върху леглото. — Долитат към шест часа. Хълмчето отвъд долината е подходящо място.

И така, призори ние двамата тръгнахме забързани през потъналите в мъгла маслинови горички с разкривени дръвчета, минахме долината с мокрите, скрипящи от росата миртови храсти и стигнахме на хълмчето. Стояхме, потънали до пояс сред лозите, в очакване да се развидели и да долетят птиците. Внезапно бледото утринно небе се изпъстри с тъмни петна, които се носеха шеметно като стрели и дочухме честия плясък от размахвани крила. Лесли чакаше, здраво стъпил на земята, опрял пушката на хълбок и следеше с напрегнат и светнал поглед птиците. Те идваха все по-близо, докато ни се стори, че ще прелетят над нас и ще се зареят в далечните сребристи хълмове с маслинови дръвчета. В последния миг Лесли плавно вдигна пушката към рамото си, лъскавите като бръмбари цеви насочиха муцунки към небето и двуцевката подскочи, а изстрелът за миг проехтя като изпукване на голям клон в тиха гора. Гургулицата, доскоро устремена в бързия си полет, сега бавно падаше към земята, следвана

от вихъра на меки светлокафяви перца. Когато на колана му увиснаха пет безжизнени, окървавени гургулици, свенливо склопили очи, Лесли запали цигара, дръпна козирката на шапката над очите си и прегърна пушката.

— Е, стига толкова — каза той. — Нека клетите дяволи си отдъхнат.

Завърнахме се през нашарените със слънчеви петна маслинови горички, където гласовете на сипките прозвънтяваха сред листака като стотици дребни монети. Козарят Яни бе подкарал стадото си на паша. Почернялото му лице с огромните пожълтели от никотина мустаци се сбърчи в усмивка, от тежките гънки на ямурлука се подаде съсухрената му, вдигната за поздрав ръка.

— Хèрете!^[7] — изрече той с плътен глас красивото гръцко приветствие. — Хèрете, к̀ирии!^[8] Бъдете щастливи!

Козите се пръснаха сред дръвчетата, като отсечено блееха и си отговаряха, а хлопката на водача им ритмично дрънчеше. Сипките оживено бѣбреха. Сред миртовите храсти една червеношийка издуваше портокаловата си грѣд и отронваше своята песен. Островът, потопен в роса, блестеше на ранното утринно слънце, пѣлен с живот. Бъдете щастливи... Нима можеше човек да не бѣде щастлив през пролетта?

[1] Ирландски писател, автор на разкази за свръхестествени явления (1814–1873). — Б.пр. ↑

[2] Френски ентомолог (1823–1915). — Б.пр. ↑

[3] Бълха по птиците и бозайниците. — Б.пр. ↑

[4] Нисше раче. — Б.пр. ↑

[5] Времето на Елизабет I (1558–1603) — епоха на литературен ренесанс. — Б.пр. ↑

[6] Мекотело с черупка, подобна на калпаче. — Б.пр. ↑

[7] Здравейте! (гр.). — Б.пр. ↑

[8] Здравейте, господа! (гр.). — Б.пр. ↑

РАЗГОВОР

Още когато се настанихме на острова и изпитвахме първата радост от това, Лари, с характерната си щедрост, изпрати писма на всичките си приятели с покана да ни гостуват. Фактът, че вилата можеше да побере само семейството ни, явно не му беше дошъл на ум.

— Поканих няколко души за седмица-две — подхвърли той на мама една сутрин.

— Чудесно, миличък — отвърна мама без да се замисля.

— Реших, че не е зле известно време да се заобиколим с приятно и стимулиращо присъствие. Няма защо да вегетираме.

— Надявам се, че те не са прекалено интелектуални, миличък — каза мама.

— Господи, мамо, разбира се. Те са просто очарователни, обикновени хора. Чудя се откъде имаш тази фобия, че хората са интелектуални.

— Не обичам интелектуалците — каза жално мама. — Аз не съм интелектуална и не мога да водя разговор за поезия и тем подобни. Но тъй като съм твоя майка, те винаги си въобразяват, че можем да разговаряме надълго и нашироко за литература. Идват и ми задават глупави въпроси точно по средата на готвенето.

— Не те карам да обсъждаш с тях изкуството — дръпна се Лари, — но смятам, че можеш да се постараяш да прикриеш отвратителния си литературен вкус. Аз пълня къщата с хубави книги, а масата ти до леглото се огъва под тежестта на готварски книги, градинарски книги и разни потресаващи приключенски истории. Кой знае откъде ги намираш.

— Това са много хубави криминални романи — защити се мама. — Взех ги от Теодор.

Лари ядосано въздъхна и отново се залови да чете.

— По-добре се обади в Швейцарския пансион, когато приближи да пристигат — обади се мама.

— Защо? — учуди се Лари.

— За да запазят стаи — отвърна не по-малко учудено мама.

— Но аз ги поканих у нас — подчерта той.

— Лари! Как си могъл?! Наистина не мислиш достатъчно. Къде бихме могли да ги настаним?

— Не виждам защо вдигаш толкова шум — хладно отбеляза Лари.

— Но къде ще спят? — попита объркано мама. — Ние самите едва се побираме.

— Глупости, мамо. Организираме ли нещата както трябва, ще има много място. Ако Марго и Лес спят на верандата, опразват се две стаи, а вие с Джери можете да се преместите във всекидневната — ето и още две.

— Какво говориш, миличък! Не можем да плъзнем по цялата къща като катунари. Освен това нощем е все още студено и не мисля, че Марго и Лес трябва да спят навън. Просто във вилата няма място за гости. Ще се наложи да пишеш на тези хора да се откажат.

— Не могат да се откажат. Вече са на път.

— Лари, ти наистина ставаш досаден. Защо не ми каза досега? Чакаш ги да пристигнат и едва тогава ми съобщаваш.

— Нямах представа, че ще възприемеш пристигането на няколко мои приятели като трагедия — обясни Лари.

— Миличък, наистина е глупаво да каниш хора, след като във вилата няма място.

— Умолявам те да престанеш с тази суматоха — каза раздражено Лари. — Въпросът може да се реши съвсем лесно.

— Как? — с подозрение попита мама.

— Щом като вилата не е достатъчно голяма, ще се преместим в друга.

— Говориш смешни работи. Къде се е чуло и видяло човек да се мести в по-голяма къща, само защото си е поканил приятели на гости?

— Защо не ти харесва идеята ми? Според мене това е най-разумното разрешение на въпроса. От твърдението ти, че тук е тясно, следва, че трябва да се преместим.

— От твърдението ми следва, че не бива да се канят гости — отсече сурово мама.

— Не смятам, че е хубаво да живеем като отшелници. Поканих ги всъщност заради тебе. Прекрасна компания са. Мислех, че ще се радваш да ни гостуват. Щяха да те разнообразят малко.

— Благодаря, достатъчно се разнообразявам — отвърна му с достойнство мама.

— Какво да правим тогава?

— Не виждам защо да не отседнат в Швейцарския пансион, миличък.

— Не може да каниш хора на гости и после да ги караш да живеят в третокласен хотел.

— Колко души си поканил? — попита мама.

— Малко. Двама-трима. Няма да пристигнат наведнъж. Сигурно ще дойдат на групи.

— Мисля, че можеш поне да ме уведомиш колко души точно си поканил — каза мама.

— Не си спомням. Някои не отговориха на писмата ми, но това всъщност не означава нищо... Може би всеки момент ще пристигнат и са решили, че не си струва труда да пишат. Според мене, трябва да предвидиш разходи за седем-осем души, не повече.

— С нас включително ли?

— Не, не, седем-осем души освен нас.

— Но това е невъзможно, Лари! При най-добро желание в тази вила няма как да живеят тринадесет души.

— Да се преместим тогава. Предложих ти напълно разумно разрешение. Не виждам за какво спорим.

— Но това е смешно, миличък! Дори да се преместим във вила, която побира тринадесет души, какво ще правим с толкова много място, когато си заминат?

— Ще поканим отново гости — отвърна Лари учуден, че мама не се бе досетила за толкова просто нещо.

Мама го изгледа сърдито над очилата и накрая каза:

— Лари, ти започваш да ме ядосваш.

— Мисля, че не е честно да ме обвиняваш само защото не можеш да се организираш, понеже съм поканил малко гости — не отстъпваше Лари.

— Малко гости ли?! — извика мама. — Много хубаво, че смяташ осем души за „малко гости“.

— Мисля, че отношението ти не подхожда за случая.

— А много ли подхожда да каниш гости, без да ми казваш?

Лари я погледна обидено, отново взе книгата си и заяви:

— Направих всичко възможно. Нищо повече не мога да направя.

Последва дълго мълчание, през което време Лари кротко си четеше, а мама слагаше огромни букети от рози във вазите и ги оставяше безразборно из стаята, като си мърмореше.

— На твое място не бих се размотавала — каза накрая мама. — В края на краищата, това са ти приятели. Би могъл да направиш нещо.

С мъченически вид Лари остави книгата.

— Наистина не разбирам какво очакваш да направя — отвърна той. — Не си съгласна с нито едно от предложенията ми.

— Ако правеше разумни предложения, щях да ги приема.

— Не виждам нищо нелепо в предложенията си.

— Лари, миличък, бъди разумен. Не можем да се прехвърляме в нова вила само защото някакви хора идват на гости. Пък и изобщо се съмнявам, че ще успеем да го направим навреме. А и Джери трябва да взема уроци.

— Всичко това лесно се оправя, ако поразмислиш малко.

— В друга вила няма да се местим — твърдо каза мама. — Върху това съм размислила вече.

Тя оправи очилата си, хвърли на Лари унищожителен поглед и се запъти към кухнята, а всяка нейна стъпка излъчваше решителност.

ВТОРА ЧАСТ

*И винаги бъди добър към странника:
нерядко ангелите се предрешиват и като
странници при хората отиват.*

Послание на апостол
Павел към евреите, XII:2

ГЛАВА СЕДМА

ВИЛАТА С ЦВЯТ НА ЖЪЛТ НАРЦИС

Новата вила беше огромна, висока правоъгълна постройка във венециански стил с избледнели стени с цвят на жълт нарцис, зелени капаци и червен като лисича козина покрив. Намираше се на един хълм над морето, заобиколена от занемарени маслинови горички и притихнали градини с лимонови и портокалови дръвчета. Цялото място навяваше чувство на старинна меланхолия: къщата с попуканите обелени стени, просторните кънтящи стаи, верандите с натрупаните от вятъра миналогодишни листа, обрасли с пълзящи растения, от което стаите в по-ниската част бяха винаги потънали в зелен сумрак; малката, заобиколена със стена изоставена градина от едната страна на къщата и покритата с ръжда порта от ковано желязо; розите, съсънките и здравеца, пропъззели до обраслите в трева пътечки и разклонилите се неокастри мандаринови дръвчета, покрити толкова нагъсто с цвят, че човек усещаше аромата им почти непрекъснато. Отвъд оградата бяха неподвижните овощни градини, потънали в тишина, която се нарушаваше само от жуженето на пчелите и от пърхащите от време на време сред листата птици. Къщата и околните земи бавно и тъжно се разпадаха, потънали в забрава върху хълма над блесналото море срещу тъмните ронливи албански възвишения. Сякаш и вилата, и пейзажът бяха полузаспали, лежаха в унес под пролетното слънце и се сливаха с мъха, папратите и скупчените дребни отровни гъби.

Човекът, който ни намери вилата и организира преместването ни с възможно най-малка суматоха и най-голяма експедитивност, беше, естествено, Спиро. Три дни след като бяхме разгледали вилата, по пътя вече се носеше потъналото в прах шествие на дългите дървени каруци, натоварени догоре с нашите вещи, а на четвъртия ден вече се бяхме настанили.

В края на имението имаше къщичка, където живееше градинарят със своята съпруга — доста грохнала от напредналата възраст двойка, която сякаш западаше едновременно с имението. Задълженията на мъжа бяха да пълни варелите с вода, да бере плодовете, да мачка

маслините и веднъж в годината да се подлага на жестоките жила на пчелите, докато измъква меда сред жуженето на седемнадесетте кошера под лимоновите дръвчета. В един прилив на зле насочен ентузиазъм, мама нае жената на градинаря за домашна помощница във вилата. Тя се казваше Лугареция. Беше слаба, с печален вид и косата ѝ все се измъкваше изпод множеството фуркети и гребенчета, които я прикрепяха. По характер бе твърде чувствителна — скоро мама се убеди в това, защото и най-малката забележка за работата ѝ, колкото и тактично да бе отправяна, караше кафявите ѝ очи да плувнат в сълзи, а подобна проява на скръб смуцава. Гледката бе толкова сърцераздирателна, че не след дълго мама напълно се отказа да ѝ прави забележки.

Само едно нещо на света можеше да накара тъжното лице на Лугареция да се озари от усмивка, а очите ѝ — като очи на спаниел^[1] да проблеснат: разговор за болестите ѝ. Докато за повечето хора ипохондрията е хоби, за Лугареция тя беше ежедневие. Когато пристигнахме, тя не се чувствуваше добре със стомаха. Първите вести за състоянието на нейния стомах получавахме в седем часа сутрин, когато ни носеше чая. Минаваше от стая в стая с подносите и даваше на всеки подробен отчет за нощните пристъпи на вътрешностите си. Беше специалистка по изкуството на графичното описание: пъшкеше, задъхваше се, превиваше се от болки, тропаше с крака из стаите и ни представяше такава реалистична картина на страданието си, че скоро собствените стомаси ни заболяваха от съчувствие.

Една сутрин, след като стомахът на Лугареция бе прекарал особено лоша нощ, Лари запита мама:

— Не можеш ли да помогнеш някак на тази жена?

— Какво очакваш да направя? Дадох ѝ малко от твоята сода за хляб.

— Сигурно затова е изкарала толкова зле нощта.

— Положително не се храни правилно — каза Марго. — Вероятно се нуждае от диета.

— Само щик може да ѝ оправи стомаха — забеляза жлъчно Лари. — През последната седмица всяко свиване на дебелото ѝ черво ми стана до болка познато.

— Известно ми е, че тя малко досажда — каза мама, — но в крайна сметка клетата жена наистина страда.

— Глупости — обади се Лесли. — Това ѝ доставя непрестанно удоволствие. Като на Лари, когато боледува.

— Както и да е — побърза да се намеси мама. — Просто трябва да я търпим, защото няма къде да намерим друга помощница. Ще накарам Теодор да я прегледа следващия път, когато дойде.

— Ако това, което Лугареция ми разказа тази сутрин е вярно, трябва да го снабдиш с кирка и миньорска лампа — подметна Лари.

— Лари, дръж се прилично — сърдито каза мама.

За наше облекчение не след дълго стомахът на Лугареция се оправи, но почти в същия миг тя закъса с краката. Куцаше жално из къщата и непрекъснато стенеше на висок глас. Лари забеляза, че мама си е наела не прислужничка, а върколак и предложи да ѝ закупим вериги и топуз. Подчерта, че така поне ще разбираме, кога приближава и ще имаме време да избягаме, защото Лугареция имаше обичай да се промъкне незабелязано зад тебе и да изстене високо и неочаквано право в ухото ти. След сутринта, когато тя си свали обувките във всекидневната, за да покаже точно кои пръсти я болят, Лари започна да закусва в стаята си.

Но освен оплакванията на Лугареция, в къщата имаше и други неудобства. Мебелите (които бяхме наели заедно с вилата) представляваха фантастична колекция от викториански реликви, престояли заключени в стаите през последните двадесет години. Бяха изтърбушени, грозни, тежки, непрактични, проскърцваха така, сякаш се заканваха един на друг и ако човек не вървеше на пръсти, те се разпадаха с пронизителен трясък, с шум като от изстрели с мускети, придружени от облаци прах. Първата вечер единият крак на масата в трапезарията се счупи и всичката храна се изсипа на пода. Няколко дни по-късно Лари седна в едно огромно, солидно на вид кресло, но след миг облегалката изчезна в кълбящия се, щипещ носа прах. Когато мама се опита да отвори един дрешник, голям колкото лятна къща, и цялата врата остана в ръцете ѝ, тя реши, че нещо трябва да се направи.

— Не можем да поканим хората в къща, където всичко става на парчета още щом го погледнеш — каза тя. — Единственото спасение е да купим нови мебели. Не ще и дума, това ще бъдат най-скъпо струващите гости, които сме имали.

На следващата сутрин Спирос закара мама, Марго и мене в града, за да купим мебели. Забелязахме, че градът е по-многолюден и по-

оживен от обикновено, но не ни мина през ума, че се е случило нещо особено — разбрахме това едва когато приключихме да се пазарим с продавача в магазина и тръгнахме по тесните криволичещи улички. Мъчехме се да си пробием път до мястото, където бяхме оставили колата, а хората ни бутеха и блъскаха. Тълпата ставаше все по-гъста и по-гъста и толкова плътна, че ни понесе напред против волята ни.

— Струва ми се, че нещо се е случило — мъдро забеляза Марго.
— Сигурно има празник или нещо интересно.

— Каквото ще да е, стига да си стигнем до колата — каза мама.

Но бяхме повлечени в обратна посока на колата и накрая ни притиснаха към огромната тълпа, насъбрала се на главния градски площад. Попитах една възрастна селянка наблизко какво се е случило и тя обърна към мене грейнало от гордост лице.

— Днес е свети Спиридон, кѝрие^[2] — обясни ми тя. — На този ден влизаме в църквата и целуваме краката на светията.

Свети Спиридон беше покровителят на острова. Мумифицираното му тяло стоеше положено в сребърен ковчег в църквата и веднъж в годината правеха шествие което го разнасяше из града. Той притежаваше много сила: можеше да удовлетворява молби, да изцелява от болести и изобщо да изпълнява много прекрасни неща, ако се случеше човек да се обърне към него, когато светията е в подходящо настроение. Жителите на острова го боготворяха и в негова чест всяко второ новородено момче се кръщаваше Спиро. Този ден бе особен — явно щяха да отхлупят ковчега, да позволят на вярващите да целунат обутите в чехли крака на мумията и да отправят към светията каквито молби имат. Съставът на тълпата показваше колко много жителите на Корфу обичаха светията: виждаха се възрастни селянки, облекли най-хубавите си черни дрехи и съпрузите им, сгърбени като маслинови дръвчета, с буйни бели мустаци; имаше загорели и мускулести рибари с тъмни следи от октоподово „мастило“ по ризите; имаше и болни — малоумни, охтичави, сакати и старци, които едва пристъпваха, както и бебета, увити и стегнати като пашкули, със сбръчкани от непрестанна кашлица восъчнобледи личица. Имаше дори няколко албанци — високи, буйни по нрав овчари, мустакати, с бръснати глави и дълги ямурлуци от овча кожа. Многоцветната маса от мургави хора се движеше бавно към тъмния вход на храма и ни влечеше със себе си като камъчета, пометени от поток ларви. Аз бях по

средата — Марго вече се носеше далече пред мене, а мама бе останала назад. Вървах заклещен от пет дебели селянки, които ме притискаха отвсякъде като възглавници и от тях се носеше миризма на пот и чесън, а мама бе безнадеждно смачкана между двама огромни албански овчари. Бавно и неотклонно ни тласкаха към стъпалата на църквата.

Вътре беше тъмно като в рог. Само една от стените бе осветена от свещи, приличащи на леха разцъфнали минзухари. Брадат свещеник с висока шапка, облечен в черно расо, размахваше в тъмното ръце като крила на гарван и караше хората да застават в колона, която се виеше из църквата, минаваше край големия сребърен ковчег и излизаше навън през другата врата. Ковчегът стоеше изправен и наподобяваше сребърна какавида, а в долната му част капакът бе отхлупен и оттам се подаваха краката на светията, обути с богато избродирани чехли. Всеки, стигнал до ковчега, се навеждаше, целуваше краката и тихо казваше молитва, а в горната част на саркофага иззад стъклен похлупак надничаше черното съсухрено лице на светията с израз на силно неодобрение. Щем не щем, явно ни се налагаше да целунем краката на свети Спиридон. Озърнах се и видях, че мама прави неистови опити да се добере до мене, но албанските телохранители не се отместваха и тя напразно се съпротивляваше. След малко погледите ни се срещнаха и тя започна да прави гримаси, като сочеше ковчега и въртеше ожесточено глава. Това много ме озадачи, а двамата албанци я наблюдаваха с неприкрито подозрение. Мисля, че те стигнаха до заключението, че мама ще получи припадък и имаха донякъде право, защото лицето ѝ беше почервеняло и гримасите ѝ ставаха все побезумни. Отчаяна, накрая тя пое дълбоко въздух и изсъска над главите на хората: „Кажете на Марго да не целува... да целува въздуха, въздуха...“

Обърнах се да предам маминото послание на Марго, но беше вече твърде късно: тя се беше навела над обутите в чехли крака и ги целуваше с въодушевление, което възхити и доста учуди тълпата. Когато дойде моят ред, аз се подчиних на указанията на мама, като целунах шумно и с израз на много голямо почитание въздуха на около шест инча от левия крак на мумията. След това тълпата ме понесе през църковната врата на улицата, където хората заставаха на групички, смееха се и си приказваха. Марго чакаше на стъпалата и изглеждаше

невероятно доволна от себе си. В следващия миг се появи мама, изблъскана през вратата от мускулестите рамене на своите овчари. Олюлявайки се, тя бързо слезе по стълбите и дойде при нас.

— Тези овчари се държаха толкова невъзпитано — с мъка успя да изрече тя. — А от миризмата едва не умрях... тамян и чесън... Как успяват да го постигнат?

— Няма значение — весело каза Марго. — Струва си, ако свети Спиридон изпълни желанието ми.

— Твърде нехигиенично занимание — забеляза мама. — По-скоро може да донесе болести, а не изцеление. Тръпки ме побиват като си помисля от какво можехме да се разболеем, ако наистина бяхме целунали краката на светията.

— Но аз ги целунах! — извика учудено Марго.

— Марго, не може да бъде!

— Всички ги целуваха.

— След като изрично ти казах да не ги целуваш!

— Изобщо не си ми казвала...

Аз се намесих, за да обясня, че не бях успял да предам маминото предупреждение.

— След като толкова хора олигавиха чехлите, да отидеш и да ги целуваш!

— Просто правех това, което правеха всички.

— Трябва да си се побъркала, иначе не мога да си го обясня!

— Реших, че може да ме излекува от пъпките.

— От пъпките! — презрително каза мама. — Дано имаш късмет да не пипнеш нещо, което да се добави към пъпките.

На следващия ден Марго се разболя сериозно от инфлуенца и престижът на свети Спиридон пред мама потъна вдън земя. Спиро прегусна към града за лекар и доведе дребен човечец с лъскава като лачена кожа коса, с тънички мустачки и очи като копчета за ботинки зад големите рогови рамки на очилата. Казваше се доктор Андручели — очарователен човек. Държанието му край леглото на болната беше неповторимо.

— Тц, тц, тц... — завайка се той, влезе важно в стаята и презрително изгледа Марго. — Тц, тц, тц... Голям ум сте показали, няма що. Да целувате краката на светията! Тц, тц, тц... Можеха да ви нападнат едни неприятни гадини... Но имате късмет — това е

инфлуенца. Сега или ще изпълнявате нарежданията ми, или вдигам ръце от вас. И ви моля да не усложнявате работата ми с глупости. Ако в бъдеще пак целунете краката на някой светец, няма да дойда да ви лекувам. Тц, тц, тц... Как можяхте!

И докато Марго вехнеше три седмици на легло, а Андручели идваше всеки два-три дни да каже „тц, тц“, ние се нанасяхме във вилата. Лари се настани в огромния таван и нае двама дърводелци, за да направят полици за книги. Лесли превърна покритата веранда зад къщата в стрелбище и закачваше отвън голямо червено знаме, когато се упражняваше. Мама се щуреше разсеяно из просторната, застлана с плочи кухня в подземния етаж, готвеше огромни количества говежди бульон, и изслушваше монолозите на Лугареция, като през цялото време се безпокоеше за Марго. Както може да се предполага, ние с Роджър се занимавахме с изследване на петнадесетакровата градина — нов обширен рай, който плавно се спускаше към плитък топъл залив. Тъй като бях временно останал без преподавател (Джордж си беше заминал), можех да прекарвам целия ден навън и се връщах във вилата само за да хапна надве-натри.

В разнообразната околност открих много създания, които вече смятах за стари приятели: златките, сините земни пчели, калинките и паяците с къщичките. Открих обаче и много нови животни, които ме занимаваха. В порутената каменна стена на занемарената градина живееха десетки черни скорпиончета — лъскави и гладки, като че бяха направени от бакелит; сред листата на смокиновите и лимонови дървета точно до градината се криеха множество изумруденозелени дървесни жаби, приличащи на вкусни меки сладкиши. По хълмистите склонове живееха различни видове змии, шарени гущери и костенурки. В овощните градини имаше много птици: сипки, зеленики, червеноопашки, стърчиопашки, авлиги, а понякога и папуняци — розовооранжеви, черни и бели, които тикаха в меката почва дългите си извити човки, а когато ме забележеха, наежваха учудено качулки и отлитаха.

Под стрехите на вилата се бяха заселили лястовици. Бяха пристигнали малко преди нас и току-що бяха завършили къщичките си, все още тъмнокафяви и мокри, приличащи на сочен пудинг със стафиди. Докато те съхнеха и добиваха по-светлокафявия цвят на бисквити, бъдещите родители усилено ги тапицираха отвътре: ровеха

се из градината за коренчета, овча вълна и пера. Две от лястовичите гнезда бяха по-ниско от останалите и точно върху тях съсредоточих вниманието си. Дни наред на стената между двете гнезда стоя опряна дълга стълба и всеки изминат ден аз бавно се катерех все по-високо, докато накрая седнах на най-горната пречка, откъдето можех да надничам в гнездата, вече на четири стъпки от мене. Птиците не изглеждаха ни най-малко обезпокоени от това и продължаваха сериозно да се подготвят за създаването на семейство, докато аз клечах на върха на стълбата, а Роджър лежеше под нея.

Опознах тези лястовици много добре и наблюдавах ежедневната им работа с голям интерес. Две от птиците, за които реших, че са женските, много си приличаха по държание: целенасочени, погълнати от труда, припряни и шумни. Затова пък мъжките птици показваха съвсем различни характери. По време на обзавеждането на гнездото единият носеше отличен материал, но отказваше да приема това за работа. Задаваше се в устремен полет, понесъл стиска овча вълна в човката си, но няколко минути се бавеше, спускаше се ниско над цветята в градината и изписваше осморки, или пък се стрелкаше край стълбовете, които крепяха асмата. Съпругата му се вкопчваше в гнездото и ядосано го хокеше, обаче той отказваше да се отнася сериозно към живота. И втората женска имаше затруднения с другаря си, но от друг вид. Неговото поведение може да се опише само като свръхентузиазъм. В желанието си да снабди своите малки с най-мекото гнездо в птичата колония, той не оставяше необърнато камъче. За съжаление обаче птицата не притежаваше математически заложби и колкото и усилия да полагаше, не можеше да запомни размерите на гнездото. Долиташе обратно, цвърчеше възбудено, макар и леко приглушено, като носеше голямо колкото себе си перо от кокошка или пуйка, което е толкова здраво, че не може да се огъне. Обикновено няколко минути бяха необходими на жена му, за да го убеди, че колкото и да се мъчат и да се зальгват, перото няма да се хване в гнездото. Силно разочарован, мъжкият накрая пускаше перото и то плавно се понасяше надолу към непрестанно увеличаващия се куп на земята, а после отлиташе, за да потърси нещо по-подходящо. След малко се завръщаше, като едва летеше под товара на овча вълна, толкова сплъстена и втвърдена от кал и клечки, че с мъка успяваше да я вдигне на височината на стрехите, но не и да я постави в гнездото.

Когато най-сетне довършиха гнездата и изпъстрените яйца бяха снесени и излюпени, двамата съпрузи сякаш си промениха характерите. Този, който намираще все ненужни неща за гнездото, сега безгрижно се спускаше и извисяваше над хълмовете, и се завръщаше, небрежно понесъл в човка множество насекоми, подходящи по размери и вкус, които да допаднат на треперещите, едва покрити с пух потомци. Другият явно бе станал жертва на ужасната мисъл, че малките в гнездото гладуват. Непрекъснато гонеше насекоми и заприлича на сянка, но се завръщаше все с неподходяща храна: големи бодливи бръмбари, които се състояха сякаш само от крака и твърди крила, или огромни водни кончета, толкова сухи, че изобщо не могат да се смелят. Птицата кацваше на ръба на гнездото и правеше храбри, но напразни опити да натъпче гигантските дарове във вечно зиналите гърла на децата си. Страх ме е да си помисля какво можеше да стане, ако беше успяла да натика някой от тези бодливи трофеи в гърлата им. За щастие, никога не смогваше да го направи, и още повече измъчвана от същата мисъл, тя хвърляше насекомото на земята и бързо отлиташе да търси нещо друго за ядене. Бях много благодарен на тази лястовица, защото тя добави три пеперуди, шест водни кончета и два мраволъва^[3] към моята сбирка.

След като се излюпиха малките, женските продължиха да се държат почти както преди, само дето летяха малко по-бързо и станаха малко по-енергични. Бях заинтригуван, когато за пръв път видях как се поддържа хигиената в едно птиче гнездо. Когато ми се бе случвало да отглеждам в къщи пиленце, винаги се бях чудил защо то си върти опашката и я вдига нагоре, ако иска да екскретира. Сега установих причината. Екскрементите на лястовичетата представляваха топчици, а слузта по повърхността им ги покриваше като желатинова обвивка. Птичетата се изправяха на глава, започваха да въртят опашки, като че известно време играеха буйна румба, и оставяха малките си дарове на ръба на гнездото. Когато пристигаха майките им, те натъпкваха донесената храна в зейналите гърла и после внимателно вземаха в човки топченцата и отлитаха да ги хвърлят над маслиновите горички. Действията им заслужаваха възхищение и аз наблюдавах цялото изпълнение със затаен дъх — от въртенето на опашките, което винаги ми изглеждаше смешно, до последното спускане на птиците над

короните на дърветата и хвърлянето на черно-белите бомбички към земята.

Поради навика на едната птица да събира необикновени и неподходящи насекоми за птичетата си, започнах да изследвам мястото под гнездото по два пъти на ден, с надеждата да открия нови екземпляри за сбирката си. Точно там една сутрин видях да лази някакъв твърде необикновен бръмбар. Не мисля, че дори умствено увредена лястовица бе могла да донесе толкова огромно насекомо, или дори че може да го улови, но бръмбарът си стоеше там — под гнездата. Беше голям и тромав, синьо-черен на цвят, с огромна кръгла глава, дълги начупени антени и валчесто тяло. Странното в него бяха крилата — изглеждаха така, сякаш ги бе изпращал на пране и се бяха свили: бяха съвсем мънички, като че правени за два пъти по-малко по размер насекомо. Развеселих се от мисълта, че тази сутрин бръмбарът сигурно бе останал без чисти крила, затова бе взел един чифт назаем от по-малкия си брат, но накрая реших, че колкото и да е привлекателна подобна мисъл, тя не може да се приеме за научна. След като го бях пипал, забелязах, че пръстите ми станаха мазни и замирисаха лошо, макар да не го бях видял да изпуска някаква течност. Дадох на Роджър да го помирише, за да разбере дали съм прав, и кучето силно кихна и се дръпна, от което направих заключението, че миризмата не е от ръката ми, а от бръмбара. Внимателно прибрах насекомото, за да може Теодор да определи вида му, когато дойде.

Щом започнаха топлите пролетни дни, Теодор идваше всеки четвъртък във вилата на чай. Пристигаше с фйтон от града, облечен с безукорно чистия си костюм, с колосана яка на ризата и мека шапка, странно контрастиращи с мрежите, торбите и кутиите, пълни с епруветки, които го заобикаляха. Преди чая разглеждахме новите екземпляри, с които се бях снабдил, и определяхме към кой вид принадлежат. След чая скитахме из околността и търсехме животинки, или правехме, по думите на Теодор, „екскурзия“ до близко езерце или ров, за да събираме микроскопични представители за неговата колекция. Теодор определи без особено затруднение и странния бръмбар с неподходящите крила и се залови да ми разказва разни необикновени неща.

— Аха. Хъм, да — каза той, като го разглеждаше внимателно. — Това е майка... *meloe proscaraboeus*... Да, тези бръмбари наистина

имат странен вид. Какво казваш? Ах, да, крилата. Това е защото не могат да летят. Има няколко вида твърдокрили, които по една или друга причина са изгубили способността да летят. Много любопитен е животът на този бръмбар. Ти си намерил женски. Мъжкия е значително по-дребен — може да се каже, точно наполовина. Женската снася множество жълти яйчица. От тях се излюпват ларви, покатерват се по стеблата на близките цветя и се скриват в чашките. Там чакат да дойде един специален вид пчела. Когато пчелата кацне на чашката, ларвата... хъм... като кука се забива в нея... забива нокътчетата си в мъхестото ѝ телце. Ако ларвата има късмет, пчелата се оказва женска, която събира мед, за да го сложи в килийката при яйцето си. Щом като пчелата приключи пълненето на килийката и снесе яйцето, ларвата се прехвърля върху него, а пчелата зазижда килийката. Тогава ларвата изяжда яйцето и започва да расте. Това, което винаги ми е изглеждало най-любопитно е, че жертва на ларвата стават само определен вид пчели. Минавало ми е през ума, че много ларви сигурно се насочват към други видове пчели, и накрая умират. После, дори пчелата да е от нужния вид, нищо... хъм... не гарантира, че ще снесе яйца.

Теодор замълча, залюля се няколко пъти на пети и пръсти и замислено впери поглед в пода. После вдигна блесналите си очи.

— Струва ми се — продължи той, — че това прилича на залагане при конни състезания... хъм... когато няма много шансове за успех...

Той леко наведе кутийката с прозрачен капак и бръмбарът се плъзна към другия край, като учудено мърдаше антените си. После Теодор го сложи на полицата при другите екземпляри от сбирката.

— Понеже стана дума за коне... — започна весело Теодор, сложил ръце на хълбоците си, като леко се поклащаше, — казвал ли съм ти за случая, когато бях начело на кавалкадата и влязох в Смирна, яхнал бял кон? Не? Беше през Световната война... Командирът на нашия батальон си науми да влезем в Смирна... хъм... триумфално... предвождани, по възможност, от кавалерист на бял кон. За нещастие, отредиха ми съмнителната чест да водя войската. Естествено, както можеш да предположиш, бях се научил да яздя, но... хъм... не смятам, че съм опитен ездач. Всичко тръгна добре и конят се държеше много достойно, докато стигнахме предградията. В тази част на Гърция, както ти е известно, имат обичай да заливат героите-завоеватели с благовония, парфюми, розова вода и така нататък. Точно когато яздох

началото на колоната, една старица се спусна от някаква странична уличка и започна да пръска наоколо одеколон. Конят нямаше нищо против, но за жалост сигурно капчици от течността попаднаха в очите му. Беше свикнал с парадите и всичко около тях, но не беше свикнал да пръскат в очите му одеколон. Затова... хъм... твърде се разстрои и започна да се държи повече като циркаджийски, отколкото като кавалерийски кон. Успях да се закрепя отгоре му само защото краката ми се бяха оплели в стремената. Колоната се разбърка, наложи се да опитат да го укротят, но конят беше толкова неспокоен, че накрая командирът реши, че ще бъде неразумно, ако го остави да вземе участие в триумфалното шествие. И докато колоната минаваше през центъра на града под музиката на оркестри и приветствията на хората, аз трябваше да се промъквам през задните улички на белия си кон, а достойнството ми бе допълнително накърнено от факта, че и двамата направо воняхме на одеколон. Хъм... Оттогава насам не обичам да яздя...

[1] Ловджийски кучета, отглеждани най-напред в Испания. — Б.пр. ↑

[2] Господине (гр.). — Б.пр. ↑

[3] Мрежокрило насекомо. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ОСМА

ХЪЛМОВЕТЕ НА КОСТЕНУРКИТЕ

Зад вилата имаше верига невисоки хълмове, които издигаха рошави чела над близките маслинови горички. Те бяха покрити с редици от зелени миртови храсти, избуял пирен и на места с клонести кипариси. Тази околност ме привличаше най-силно, защото в нея кипеше живот. По песъчливите пътечки ларвите на мраволъва дълбаеха малките си конусовидни дупки и се притаяваха в очакване да заспят всяка непредпазлива мравка, престъпила ръба, с пясъчни бомби, от които тя се прекатурваше на дъното на капана, където я захапваха ужасните, остри като щипци челюсти на ларвата. По червеникавите песъчливи сипеи осите помпила — ловци на паяци — копаеха тунели и се спотайваха на дъното, забиваха жилата си в жертвата, парализираха я и я отнасяха за храна на ларвите си. Между цветчетата на пирена бавно се хранеха големите дебели космати гъсеници на пеперудата нощно пауново око^[1], които приличаха на оживели кожени яки. Сред топлия дъхав сумрак на миртовите листа въртяха насам-натам глави богомолките^[2] и дебнеха за плячка. Високо в клоните на кипарисите бяха спретнатите гнезда на сипките, пълни с грозни опулени птичета. Под тях жълтоглавите кралчета виеха малките си крехки гнезда от мъх и влакънца, или увиснали надолу с главите, се ровеха в кората на стъблото за насекоми. Когато откриеха някое паяче или мушица, надаваха едва доловимо радостно цвърчене, а златните им качулки блесваха като малки войнишки кепета, докато подскачаха изцяло в сянката на дървото.

Скоро след като пристигнахме във вилата, открих, че тези хълмове всъщност принадлежат на костенурките. Един горещ следобед Роджър и аз се бяхме скрили зад някакъв храст и търпеливо очаквахме една голяма лястовича опашка^[3] да се завърне на любимото си слънчево място, за да я уловим. Това бе всъщност първият горещ ден тази година и сякаш всичко бе потънало в сънлив унес, попило слънчевите лъчи. Пеперудата не бързаше — летеше край маслиновите горички в самостоятелно балетно изпълнение: въртеше се на слънцето,

спускаше се и правеше пируети. Както я наблюдавах, забелязах с ъгълчето на очите си, че храстът, зад който се криехме, леко се раздвижи от едната страна. Бързо погледнах на какво може да се дължи това, но кафявата спечена от слънцето земя беше безжизнена. Тъкмо се канех отново да съсредоточа вниманието си върху пеперудата и видях нещо почти невероятно: късчето земя, което бях гледал, изведнъж се повдигна, сякаш нещо го побутваше нагоре, почвата изпука и един малък филиз силно се олюля, преди бледите му коренчета да се изскубнат и да падне настрани.

Зачудих се — какво ли можеше да бъде причина за това внезапно изригване? Може би земетресение? Но има ли толкова малки и ограничени земетресения? Да не би къртица? Не, сухата и безводна местност бе неподходяща за къртици. Докато размишлявах, почвата отново се повдигна, буци пръст се отчупиха и претърколиха и се показва една кафяво-жълта черупка. Черупката изтика още пръст нагоре, а после през дупката бавно и предпазливо се показва сбръчкана люспеста глава, последвана от дълъг мършав врат. Замъглените очи премигнаха веднъж-дваж, докато костенурката ме изучаваше; после, решила че съм безопасен, тя внимателно и с безкрайни усилия се измъкна от килията си, извървя две-три крачки, спря се на слънце и се унесе в дрямка. След дългата зима под влажната, студена почва първата слънчева баня сигурно е била за влечугото като глътка вино. То лежеше с разперени крака, източило врат, опряло глава на земята, сякаш поглъщаше слънце с всяка клетка на тялото и черупката си. Костенурката стоя така около десет минути, после се надигна бавно и целенасочено, и се затътри по пътечката към сянката на кипариса, където растяха млечка и детелина. Там сякаш краката престанаха да я държат, тя се отпусна и глухо изтропа върху долната част на черупката. После отново подаде глава, бавно се наведе към сочната китка зелена детелина и широко отвори уста. Последва миг, изпълнен с напрежение, след което челюстите ѝ захапаха свежите листа. Костенурката отмяташе глава, за да ги откъсва, и задъвка щастливо с уста, изцапана от първата храна през годината.

Това трябва да беше първата костенурка тази пролет, защото появяването ѝ от подземното леговище прозвуча като сигнал — внезапно целите хълмове се покриха с костенурки. Никога не бях виждал толкова много костенурки, събрани на толкова малко място:

големи колкото чиния за супа и малки колкото чашка, шоколадово-кафяви прадядовци и бели като кост хлапета. Всички те тежко пристъпваха по песъчливите пътечки, влизаха и излизаха от пирена и миртовите храсти, а понякога се спускаха към маслиновите горички, където растителността бе по-сочна. Ако човек стоеше на едно място около час, можеше да види да минават не по-малко от десет костенурки, а един следобед си направих експеримент и за два часа намерих тридесет и пет — просто вървах по хълма и ги събирах както си скитаха с целенасочен вид и краката им като чукачетата потропваха по земята.

Едва черупчестите притежатели на хълмовете се бяха появили от зимните си квартири и се нахраниха за първи път, когато мъжките започнаха да показват романтични наклонности. Вървах гордо на пръсти с невероятна бързина, протегнали вратове до крайност в търсене на другарка. Сегиз-тогиз спираха и издаваха странен писклив звук — страстната любовна песен на мъжката костенурка. Женските вървах тромаво из пирена, като поспираха да си похапнат и високомерно откликваха. Две-три мъжки костенурки, понесли се в „галоп“, обикновено се срещаха при една и съща женска. Пристигаха задъхани, пламнали от страст и се гледаха с ненавист, като преглъщаха конвулсивно. После се приготвиха за бой.

Беше вълнуващо и интересно да се наблюдават тези боеве. Приличаха по-скоро на свободна борба, отколкото на бокс, защото бойците не притежаваха нито бързината, нито физическата грация, за да осъществят сложни движения с краката си. Общата насока беше да нападнат съперника колкото се може по-устремно и точно преди сблъскването да скрият глави в черупката. Най-добрият удар се смяташе страничният — тогава костенурката притискаше и силно блъскаше черупката на съперника си, а така можеше да го преобърне и да го остави безпомощно да размахва крака във въздуха. Ако не успяваха да ударят отстрани, удряха по коя да е част от тялото на противника. Мъжките водеха боя, като се спускаха един към друг, блъскаха се и се удряха, черупките им потракваха, а понякога с бавно движение захапваха вратовете си, или със съскане скриваха глави в черупките си. Междувременно женската — обект на тяхната полуда — тромаво продължаваше пътя си, като поспираше, за да си хапва, явно безразлична към стърженето и удрянето на черупките зад гърба ѝ.

Неведнъж тези боеве така се разгорещяваха, че обзетият от зле насочен ентузиазъм съперник нанасяше страничен удар на дамата на своето сърце. Тогава тя се прибираше в черупката си, сърдито изсумтяваше и изчакваше търпеливо докато битката я отмине. Тези боеве ми изглеждаха твърде необмислени и ненужни, защото не винаги победител излизаше най-силната костенурка — когато повърхността позволяваше, някоя дребна костенурка лесно успяваше да преобърне два пъти по-едрия си съперник. Освен това не винаги воините спечелваха дамата — на няколко пъти видях как женската се отдалечава от двама сражаващи се мъжки и се спира с друга, новодошла костенурка (която дори не бе ожулила черупката си, за да я спечели), и двете щастливо потеглят заедно.

Часове наред двамата с Роджър клечахме в пирена и наблюдавахме как рицарите-костенурки, облечени в неудобни доспехи, се сражават за своите дами, и тези турнири никога не ни разочароваха. Понякога се хващахме на бас кой ще спечели и до края на лятото Роджър толкова пъти бе залагал неуспешно, че ми дължеше значителна сума. Понякога, ако битката бе свирепа, кучето се вживяваше и проявяваше желание да се включи, но аз го възпирах.

Когато накрая дамата правеше своя избор, следвахме щастливата двойка през медения ѝ месец сред миртовите храсти и дори наблюдавахме (дискретно скрити) заключителното действие на романтичната драма. Брачната нощ (или, по-скоро, ден) на костенурките не буди особено възхищение. Първо, женската проявява неподходящ свян — държи се ужасно презрително и избягва ухажванията на жениха си. Дразни го така, докато той се принуди да използва похватите на пещерния човек и покори моминските ѝ предразсъдъци с няколко бързи странични удара. Последвалият полов акт е най-странното и неумело действие, което съм виждал. Страшно мъчително е да наблюдаваш колко трмаво и неуверено мъжката се опитва да се изкатери върху черупката на женската, как се хлъзга и пързала, като отчаяно се опитва да намери опора върху гладката броня, как губи равновесие и едва не се преобръща. Изпитвах почти непреодолимо желание да отида и да помогна на клетника и едва се въздържах да не се намеся. Веднъж мъжкият беше дори по-неспокоен от обикновено — падна три пъти, докато се катереше по черупката, и се държеше толкова глупаво, че си зададох въпроса дали няма да му

бъде необходимо цяло лято... Накрая, по-скоро благодарение на късмета си, отколкото на сръчността си, той успя да се изкатери и тъкмо се канех да въздъхна с облекчение, когато женската — явно отегчена от некомпетентността на мъжкия — пристъпи към едно листо млечка. Съпругът ѝ отчаяно се мъчеше да се закрепил върху мърдащата черупка, но не намери опора — плъзна се надолу, известно време несигурно се задържа и накрая безславно се прекатури по гръб. Изглежда не можеше да преживее този последен неуспех, защото вместо да направи опит да се изправи, той просто се сви в черупката си и остана така, потънал в скръб. Междувременно женската изяде стръка млечка. Тъй като страстта на мъжкия сякаш се беше изпарила, аз го обърнах и след малко той се отдалечи, като се озърташе с недоумение, без да обърне внимание на нявгашната си съпруга, която му отправи безчувствен поглед, а устата ѝ бе пълна с храна. Като наказание за безсърдечното ѝ поведение аз я отнесох до най-голямата и суха част на хълма и я оставих там — налагаше ѝ се да извърви невероятно дълъг път, преди да стигне до най-близката детелина.

Толкова отблизо и ентузиазирано наблюдавах ежедневието на костенурките, че започнах да разпознавам много от тях. Едни различавах по формата и цвета на черупката, други по някой физически недостатък — отчупено парче от бронята, липсващ нокът и така нататък. Имаше една голяма женска с цвят на мед и катран, която не можех да сбъркам с друга, защото беше едноока. Толкова се сближихме с нея, че я нарекох мадам Циклопова. Тя също доста ме опозна и когато се увери, че не ѝ мисля злото, не се криеше в черупката си при появата ми, а протягаше врат, за да види дали не ѝ нося някое лакомство, като парче салата или малко охлювче, които страшно обичаше. Без да се смущава от нас с Роджър, тя съвсем спокойно си вървеше по пътя, а ние я следвахме. Понякога, като специална награда, я занасяхме до маслиновите горички, за да си направи пир с детелина. За голямо съжаление не успях да присъствувам на сватбата ѝ, но имах щастието да бъда свидетел на резултата от медения месец.

Един ден я заварих усилено да копае дупка в меката почва на дъното на един сипей. Когато пристигнах, тя вече бе изкопала доста, затова явно се зарадва от възможността да почине и да се подкрепи с няколко цветчета детелина. После отново се залови за работа:

дълбаеше дупката с предните си крака и отместваше пръстта на една страна с черупката си. Тъй като не знаех със сигурност каква точно е целта ѝ, не направих опит да ѝ помогна, а легнах по корем в пирена, за да я наблюдавам. След малко, когато натрупа доста пръст, тя внимателно огледа дупката от всички страни и изпита явно задоволство. Тогава се обърна, наведе задната си част над дупката и остана така, с унесен и разсеян поглед, докато снесе девет бели яйца. Аз се изненадах, много се зарадвах и сърдечно я поздравих с постижението ѝ, а тя замислено преглъщаше. После започна да засипва яйцата с изкопаната пръст и накрая я утъпка плътно, като застана отгоре и на няколко пъти се отпусна с цяло тяло. Като свърши тази работа, костенурката си почина и се зае с остатъците от детелината.

Оказах се в ужасно положение — страшно исках да взема едно яйце за сбирката си, но не смеех да го направя в нейно присъствие от страх да не би костенурката да се почувствува обидена, да изкопае останалите яйца и да ги изяде, или да направи нещо не по-малко ужасно. Затова седнах и изчаках търпеливо да привърши закуската си, после да поспи и накрая — да се запъти към храстите. Известно време вървах подире ѝ, за да се уверя, че няма намерение да се върне, после се втурнах към дупката и внимателно изрових едно яйце. По размери беше като яйце на гълъб, с овална форма и грапава тебеширено-бяла повърхност. Утъпках пръстта над дупката, за да не разбере костенурката, че съм бил там и победоносно отнесох трофея си във вилата. Много предпазливо извадих жълтъка от яйцето, сложих черупката в малка кутия със стъклен похлупак и я наредих сред другите си находки. Надписът представляваше достойна смесица на научното и сантименталното: „Яйце от гръцка костенурка (*Testudo graeca*). Снесено от мадам Циклопова.“

През пролетта и началото на лятото, докато изучавах любовния период на костенурките, към вилата течеше непрестанен поток от приятели на Лари. Едва смогнахме да изпратим една група и да си откъхнем с облекчение, когато пристигаше ново корабче с гости: по пътя затрополяваха и надуваха клаксони такситата и файтони и вилата отново се изпълваше с хора. Понякога новите гости се появяваха преди да сме се отървали от старите и настъпваше невъобразим хаос — къщата и градината бяха претъпкани с поети, писатели, артисти и драматурзи, които спореха, рисуваха, пиеха, пишеха на машина и

съчиняваха. Вместо обикновените очарователни хора, които ни беше обещал Лари, те се оказаха най-невероятни чудаци, които бяха толкова „интелектуални“, че им представляваше трудност да се разбират един друг.

Между първите пристигна Затопек — арменски поет. Беше нисък и набит, с извит, орлов нос и дълга до раменете сребриста грива, а ръцете му бяха подути и изкривени от артрит. Облечен бе с грамадна надиплена черна пелерина и черна шапка с широка периферия и пристигна с файтон, натоварен догоре с вино. Гласът му разтърси къщата като сироко^[4], когато той връхлетя вътре с развята пелерина, понесъл куп бутилки. През цялото време на гостуването си почти не спря да приказва. Приказваше от сутрин до вечер и изпиваше невероятни количества вино, дремваше си от време на време, където и да се намира, и почти не спеше нощем. Независимо от напредналата си възраст не беше изгубил въодушевлението си по отношение на противоположния пол — към мама и Марго се отнасяше с някаква овехтяла, старомодна учтивост, но настойчиво преследваше всяка селска девойка от околността. Препъваше се из маслиновите горички, като се смееше гръмогласно и крещеше подире им гальовни думи, а пелерината му се развяваше и единият му джоб бе издут от бутилка вино. Дори Лугареция не бе пренебрегната — когато веднъж метеше под канапето, Затопек я ощипа. Това беше като божия благословия, защото през следващите няколко дни тя забрави да се оплаква, само се изчервяваше и кокетно се смееше, когато видеше поета. Накрая Затопек си замина по същия начин, както бе пристигнал — разположен царствено, увит в пелерината, като непрекъснато редеше ласкави думи, докато файтонът трополеше надолу по пътя, а поетът ни обещавахе да се завърне скоро от Босна и да ни донесе още вино.

Следващото нашествие извършиха трима художници — Джонкил, Дюран и Майкъл. Джонкил изглеждаше и се държеше нагло като коренячка-лондончанка от бедните квартали; Дюран беше възслаб французин, меланхоличен и толкова нервен, че ако човек го заговореше неочаквано, направо подскачаше; Майкъл се явяваше негова противоположност: нисък, пълен човечец с наклонности на сомнамбул, който приличаше на добре сварена скарида, с тъмна, къдрава и рошава коса. Само едно нещо свързвахе тримата: желанието

да свършат някоя работа. Още с влизането в къщи, Джонкил ясно заяви това на смаяната ни майка.

— По дяволите почивката — каза свирепо тя. — Дойдох да свърша някоя работа, а не да се занимавам с излети и тем подобни, нали разбирате?

— О, не... тоест, да, естествено — гузно отвърна майка, сякаш беше предвидила огромни банкети в чест на Джонкил сред миртовите храсти.

— Смятам, че трябва да ви уведомя — продължи Джонкил. — Нямам намерение да преча на нещо, само искам да свърша някоя и друга работа.

И, облечена с бански костюм, Джонкил излезе в градината, където кротко проспана на слънце целия си престой.

Дюран ни съобщи, че също възнамерява да поработи, но най-напред иска да си успокои нервите. Каза, че е разнебитен и то напълно от неотдавнашни преживявания. Разбра се, че когато били в Италия, той бил обзет от желанието да нарисова шедьовър. След много размишления решил, че една градина с цъфнали бадеми би могла донякъде да даде размах на четката му. Загубил доста време и похарчил много пари, докато обикалял с кола да търси подходяща градина. Най-накрая намерил свършения модел; пейзажът бил великолепен, а цветовете — едри и напълно разцъфнали. Той трескаво се заловил за работа и в края на първия ден вече бил поставил фона на платното. Уморен, но доволен, събрал пособията си и се завърнал в селото. След като се наспал добре през нощта, станал освежен и изпълнен с енергия и се втурнал към градината, за да довърши картината си. Но когато пристигнал, онемял от ужас и учудване — дърветата го посрещнали с мрачни оголели клони, а земята под тях била покрита с дебел килим от розови и бели листенца. Явно през нощта се била извила пролетна буря, която игриво съблякла всички градини от околността, включително и специалната градина на Дюран.

— Бях съсипан — каза ни той, а гласът му трепереше и очите му бяха пълни със сълзи. — Заклех се никога да не рисувам отново... Никога! Но постепенно се възстановявам... Не съм вече толкова разнебитен... Някога ще започна отново да рисувам...

Като го разпитахме по-подробно, излезе, че това нещастно преживяване се било случило преди две години, а Дюран все още не се

беше съвзел напълно...

Майкъл започна зле. Беше пленен от багрите на острова и ни заяви ентузиазирано, че ще работи върху огромно платно, което да предаде същността на Корфу. Нямаше търпение да започне. Но не му провървя, тъй като се оказа, че страда от астма. Нямаше късмет и защото Лугареция беше сложила върху един стол в неговата стая одеялото, което аз използвах при езда, понеже няхаме седла. Посред нощ бяхме събудени от шум, сякаш някой бавно душеше глутница копои. Все още сънени, ние се събрахме в стаята на Майкъл и го заварихме да хрипти и да се задъхва, а по лицето му се стичаше пот. Докато Марго отиде да направи чай, Лари — да донесе коняк, а Лесли — да отвори прозореца, мама накара Майкъл отново да си легне и тъй като той вече лепнеше от пот, нежно го зави с въпросното одеяло. За наше учудване, независимо от грижите, стана му още по-зле. Докато все още можеше да говори, ние с интерес го разпитахме каква е причината за страданието му.

— Психологическа, психологическа и нищо повече — каза Лари. — На какво ви напомня хриптенето?

Майкъл безмълвно поклати глава.

— Мисля, че трябва да помирише нещо... Да речем, амоняк — предложи Марго. — Амонякът прави чудеса, ако човек припадне.

— Е, той няма намерение да припада — сръза я Лесли, — но ако му дадеш амоняк, може и да припадне.

— Да, миличка, амонякът е малко силен — каза мама. — Чудно ми е какво му се е случило... Да не би да си алергичен към нещо, Майкъл?

В промеждутъците на пристъпа Майкъл ни уведоми, че е алергичен само към три неща: пращец от люляк, котки и коне. Ние надникнахме през прозореца, но докъдето стигаше погледът, нямаше люлякови храсти. Претърсихме стаята, но не намерихме никаква котка. Възмутено отхвърлих обвинението на Лари, че съм довякъл в къщата някой кон. Едва когато Майкъл изглеждаше почти на умиране, забелязахме одеялото, с което мама грижливо го бе увила чак до брадичката... Този случай толкова зле повлия на клетника, че по време на гостуването си той изобщо не можа да хване четката, за да рисува. Двамата с Дюран седяха редом на шезлонгите и заедно се възстановяваха.

Докато още се занимавахме с тримата художници, пристигна нова гостенка под името Мелани — графиня дьо Торо. Тя бе висока и слаба, с лице на престарял кон, гарвановочерни вежди и огромна копа аленочервена коса. Беше стояла в къщата не повече от пет минути, и вече се оплака от горещината. За ужас на мама и за моя радост графинята хвана аленочервената коса и я махна от главата си, която се оказа гладка като шапчица на гъба. Като видя учудения поглед на мама, графинята обясни с дрезгавия си груб глас:

— Доскоро бях болна от еризипел^[5]. Цялата ми коса окапа. Не успях да намеря в Милано вежди и перука, които да си подходдат. Може би ще успея да намеря в Атина.

За съжаление графинята фъфлеше, тъй като изкуствените ѝ зъби не прилягаха добре и мама доби впечатлението, че прекараната от нея

болест е доста неблагоородна по характер. И при първия удобен случай мама притисна Лари в един ъгъл.

— Безобразие! — прошепна тя с треперещ глас. — Чу ли я какво каза? И твърдиш, че ти е приятелка!

— Приятелка ли? — попита учудено Лари. — Та аз почти не я познавам... не мога да я търпя. Обаче характерът ѝ е интересен и ми се искаше да го проуча отблизо.

— Похвално! — възмути се мама. — Поканваш това същество, за да ни зарази с някоя отвратителна болест, докато ти си водиш бележки. Съжалявам, Лари, но тя трябва да си замине.

— Що за глупост, мамо?! — ядоса се Лари. — Не можеш да се заразиш, освен ако не възнамеряваш да спиш в едно и също легло с нея.

— Ти си невъзможен! — каза вбесена мама. — Няма да търпя тази долна жена в къщата си!

Двамата продължиха да спорят шепнешком през целия ден, но мама остана непреклонна. Накрая Лари предложи да повика Теодор и да го запита за мнението му по въпроса и мама се съгласи. Изпратиха бележка до Теодор, в която го молеха да ни дойде на гости. Отговорът, с който приемаше поканата, пристигна с файтон, в който се бе разположила увитата в пелерина фигура на Затопек. Оказа се, че той погълнал невероятно количество вино, когато си вземал сбогом с Корфу, сбъркал кораба, на който щял да пътува и по погрешка пристигнал в Атина. Тъй като за това време изпуснал уговорката си в Босна, мъдро се натоварил на следващия плавателен съд за Корфу, като докарал няколко коша с вино. Теодор се появи на следващия ден, нахлупил в чест на лятото панамена шапка вместо обичайното бомбе. Преди мама да има възможност да го предупреди за плешивата ни гостенка, Лари вече ги беше запознал.

— Лекар ли сте? — възкликна графиня дьо Торо с блеснали очи. — Много любопитно. Може би ще ми помогнете със съвет... Наскоро прекарах еризипел.

— Ах... Така ли? — отвърна Теодор и я заразглежда. — С какво ви лекуваха?

И те ентусиазирано се впуснаха в дълъг професионален разговор. Мама трябваше да направи твърде явни усилия, за да ги откъсне от темата, която според нея беше неподходяща.

— И Теодор не пада по-долу от тази жена — каза мама на Лари. — Опитвам се да бъда с широки възгледи, но всичко си има граници, пък и не смятам, че подобни неща могат да бъдат обсъждани по време на чай.

По-късно мама видя Теодор насаме и той ѝ обясни естеството на болестта на графинята. Тогава мама започна да страда от угризения на съвестта, че е обвинила несправедливо жената, затова до края на деня се държа много приветливо и дори ѝ предлагаше да си свали перуката, ако ѝ е горещо.

Вечерята беше необикновено колоритна. Така се захласнах по събраните на едно място оригинали и различните разговори, че не знаех какво да слушам, без да раздвоявам вниманието си. Газените лампи кротко пушеха и хвърляха върху масата топла светлина с цвят на мед, от която порцеланът и стъклото заблестяваха, а червеното вино се плискаше в чашите като лумнал огън.

— Не, момчето ми, не си проникнал в същността... Наистина, наистина! — гърмеше гласът на Затопек, а извитият му нос бе увиснал над чаша с вино. — Не може да се говори за поезия така, като че ли става въпрос за бояджийство...

— ... и аз му казвам: „Няма да направя проклетата рисунка за по-малко от десет лири, и без това е дяволски евтино“...

— ... а на следващата сутрин направо се вкамених... Изумлението ми нямаше граници... Хиляди смачкани и изпопадали цветове... Казвам ви — ще престана да рисувам... Нервите ми бяха напълно разбити... Цялата градина бе изчезнала... Хоп! И вече я нямаше... А аз...

— ... а после, разбира се, си правих серни бани...

— А, да... хъм... макар че, според мене балнеолечението... малко... така да се каже... се надценява. Убеден съм, че деветдесет и два процента от боледуващите...

Чиниите бяха отрупани с храна като леко димящи вулкани. В средата на масата имаше поставена фруктиера с извисяваща се купчина лъскави ранни плодове. Лугареция куцукаше около масата и тихичко охкаше. Братата на Теодор проблесваше на светлината на лампата. Лесли усърдно фабрикуваше хлебни топчета, за да замерва една мушица, която се въртеше около лампите. Мама сипваше яденето, усмихваше се разсеяно на всички и следеше какво прави Лугареция. А

под масата Роджър бе опрял студения си нос в коляното ми с няма молба.

Марго и все още хъхрещият Майкъл в разговор за изкуството:

— ... обаче аз мисля, че Лорънс прави същото много по-добре. Той разполага с много по-богати краски, така да се каже... Нали сте съгласна? Имам предвид „Лейди Чатърли“^[6]...

— Да, имате право. При това в пустинята той е правил истински чудеса, нали? После написва онази прекрасна книга... как се казваше... „Седмата стълба на мъдростта“^[7], мисля че така беше...

Лари и графинята в разговор за изкуството:

— ... човек трябва да притежава целенасочена простота, яснотата на детското виждане... Да вземем най-хубавото детско стихотворение... стихотворението за Хамти Дампти... Това се казва поезия... Простота, освобождаване от клишетата и старомодните кумири...

— ... обаче е безсмислено да се приказва за прост подход към поезията, ако човек се готви да създаде дрънканици, които са не по-директни и неусложнени от камилски стомах...

Мама и Дюран:

— ... можете да си представите как ми действа това... Бях направо съсипан...

— Не се съмнявам, положително. Какво безобразие, след такава подготовка... Да ви сложа ли още малко ориз?

Джонкил и Теодор:

— ... а латвийските селяни... Не бях виждала такова нещо...

— Да, тук в Корфу... хъм... струва ми се, че в някои части на Албания селяните имат много подобен... да... обичай...

През прозореца надничаше лицето на луната сред филигранна на лозовите листа, а кукумявките пицяха странно и напевно.

Кафето, както и още вино, поднесоха на терасата, между увитите с лоза колони. Лари задрънка на китара и изпя маршова песен от Елизабетинската епоха. Това припомни на Теодор един от фантастичните, но основани на истината анекдоти за Корфу, който той ни разказа с дяволито задоволство.

— Както знаете, в Корфу правят всичко наопаки. Всеки първоначално има най-добри намерения, но нещо се променя. Когато преди няколко години гръцкият крал посети острова... хъм... върхът

на обиколката му представляваше... да... нещо като театрално представление... пиеса. Кулминация на драмата беше битката при Термопилите. При спускането на завесата гръцката армия трябваше да подкара... хъм... персийската армия победоносно към... как се казваше? Ах, да... към кулисите. Обаче хората, които играеха персийците, бяха малко недоволни, че трябва да се оттеглят пред очите на краля, пък и фактът, че играеха ролята на персийците също малко... хъм... ги измъчваше. Необходим бе само дребен повод, за да обърка всичко. Не щеш ли, по време на битката водачът на гръцката армия... хъм... прецени лошо разстоянието и доста силно удари по главата персийския военачалник с дървения си меч. Разбира се, направи го неволно. Искам да кажа, че клетникът нямаше такова намерение. Но това бе достатъчно, за да развълнува персийската армия до такава степен, че... хъм... вместо да отстъпва, тя започна да напада. Сцената се превърна в мелница от тела на нахлупили шлемове войници, вкопчили се в мъртва схватка. Двама паднаха в оркестъра, преди някой да се сети да спусне завесата. По-късно кралят споменал, че най-силно впечатление му направил... хъм... реализмът, показан в сцената на битката.

Избухналият смях накара геконите^[8] да избягат уплашено нагоре по стената. Лари се усмихна иронично:

— Теодор, положително ти си съчинил тази история.

— Не, не! — запротестира Теодор. — Самата истина е. С очите си я видях.

— Звучи ужасно неправдоподобно.

— Тук, в Корфу — каза Теодор със светнали от гордост очи — може да се случи всичко.

Морето, набраздено от лунната светлина, проблясваше през клоните на маслините. Долу край кладенеца квакаха дървесните жаби, повели оживен разговор. На дървото под терасата двете кукумявки спореха. В асмата над главите ни гущерите пълзяха по кривите клони и жадно наблюдаваха рояците насекоми, привлечени като прилив от светлината на лампата.

[1] Най-едрата пеперуда по нашите земи. Размахът на крилата ѝ достига 12–13 см. — Б.пр. ↑

[2] Хищно насекомо. — Б.пр. ↑

- [3] Пеперуда с размах на крилата до 6 см. — Б.пр. ↑
- [4] Прашен вятър, духащ от пустинята. — Б.пр. ↑
- [5] Червен вятър — инфекциозно заболяване. — Б.пр. ↑
- [6] От англ. писател Дейвид Х. Лорънс (1885–1930 г.). — Б.пр. ↑
- [7] „Седемте стълба на мъдростта“, от англ. писател Томас Лорънс (1888–1935 г.). — Б.пр. ↑
- [8] Гущери с прилепващи се плътно към повърхността лапи. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ДЕВЕТА

СВЕТЪТ В ЕДНА СЕНА

Порутената стена, която ограждаше запустялата градина до къщата, ми предоставяше богато място за лов. Беше много стара, направена от покрити с мазилка тухли, но сега тази горна дреха бе позеленяла от мъх, издута или хлътнала от влагата на много зими. Повърхността ѝ представляваше сложна плетеница от пукнатини, едни — по няколко инча широки, а други — тесни като косъм. Тук-таме се бяха откъртили големи парчета, а под тях се виждаха редиците розови тухли, приличащи на ребра. Ако човек се вгледаше отблизо, различаваше истински пейзажи: червени, жълти и кафяви шапчици на стотици мънички гъби като покриви на селски къщи, растящи вкупом на по-влажните места; хълмове от зелен като стъкло на бутилка мъх, чиито туфи бяха толкова симетрични, сякаш ги бяха засаждали и подстригвали специално; „гори“ от дребни папрати, избуяли от по-сенчестите пукнатини, провлачили се надолу като зелени фонтанчета. Отгоре стената представляваше пустиня — беше прекалено сухо за някаква растителност, освен за един ръждивочервен мъх и прекалено горещо, освен за слънчевите бани на водните кончета. В основата на стената растяха различни цветя: циклами, минзухари, бърдуни, пробили със стъбълцата си купчините счупени и очукани керемиди, нахвърляни там. По цялото продължение на страж край стената имаше къпинак, наесен окичен с узрели плодове — меки, сочни и черни като абанос.

Жителите, населяващи стената, бяха от всякакви видове. Разделяха се на дневни и нощни работници, на ловци и дивеч. Нощните ловци бяха жабите, живеещи в къпинака и гущерите гекони — бледи и прозрачни, с изпъкнали очи, криещи се в пукнатините в горната част на стената. Жертва им ставаха колонията глупави разсеяни дългоножки^[1], които жужаха и се лутаха в листака, мушиците с всякакви размери и форми: на райета, на мозаечни фигури, на карета, на точки и петънца, които летяха като пухкави облачета край обелената мазилка, закръглените бръмбари, облечени елегантно

като внушителни и компетентни бизнесмени, забързани по нощните си дела. Когато последната светулка понесеше фенерчето си, излъчващо изумрудено студена светлина, над хълмчето мъх на път за леглото си и слънцето изгряваше, стената ставаше царство на дневните жители. При тях по-трудно се правеше разлика между похитеното и похитителя — сякаш всеки безразборно използваше всичко за храна. Така например хищните оси ядяха гъсеници и паяци, паяците — мухи, големите, крехки и войнствено-червени водни кончета преживяваха с паяците и мухите, а бързите, подвижни и шарени гущери не подбираха насекомите.

Но най-свенливите обитатели на стената, които вечно гледаха да бъдат в сянка, бяха и най-опасни. Човек ги забелязваше само ако ги потърси специално, а те сигурно със стотици живееха в пукнатините. Стигаше само да обелиш с нож парче повдигната мазилка и да я отделиш внимателно от тухлата, за да видиш свито отдолу някое дълго цял инч черно скорпионче, сякаш направено от гладък шоколад. Скорпионите бяха странни на вид — имаха сплескани овални тела, тънки и закривени крачка и огромни рачешки щипци, издути и съставени от свързани като на ризница плочици, а опашката им приличаше на наниз кафяви мъниста и завършваше с жило като трън на роза. Докато човек го разглежда, скорпионът продължава кротко да лежи, само повдига опашка, сякаш с този жест умолява и предупреждава да не дишаш прекалено отблизо върху му. Ако го оставиш твърде дълго на слънце, той просто ти обръща гръб и тръгва нанякъде, за да се подпъхне бавно в друга тясна пукнатина на мазилката.

Привързах се много към скорпионите. Според мене те бяха приятни и скромни създания, които общо взето имаха очарователни навици. Стига да не направи човек нещо глупаво (като например неволно да ги пипне с ръка), скорпионите се отнасят към него с уважение, макар единственото им желание да е да се отскубнат и да се скрият колкото се може по-бързо. Сигурно са ме смятали за голям досадник, защото за да ги наблюдавам, непрекъснато къртех от мазилката, или ги хващах и ги карах да вървят в буркана от сладко, за да видя как се движат краката им. Чрез своите внезапни и неочаквани нападения върху стената научих много за скорпионите. Открих, че се хранят с мухи-месарки (макар че никога не разгадах тайната как ги

хващат), скакалци, молци и златоочици. На няколко пъти ги заварих да ядат ближните си — такъв навик ми се видя много странен за същества с толкова безукорно поведение.

Като клечах нощем до стената с фенерче, успях да видя откъслеци от прекрасните любовни танци на скорпионите. Стояха изправени, със свити щипци, вдигнали тела към небесата, любовно преплели опашки, после се завъртаха в бавен валс сред мекия мъх, уловени за щипците. Но имах възможност да гледам тези представления съвсем кратко време, защото почти веднага, след като светнех с фенерчето, танцьорите се сепваха, спираха за миг, и след като разбираха, че нямам намерение да угася светлината, ми обръщаха гръб и се отдалечаваха рамо до рамо, уловени за щипци. Явно бяха животни, които държаха да не се излагат на показ. Ако можех да отгледам колония от тях у дома, сигурно щях да видя целия процес на ухажването, но моите близки ми бяха забранили това, независимо, че изтъквах аргументи в полза на скорпионите.

Един ден обаче открих на стената дебел женски скорпион, който ми се видя облечен в нещо като бледо сивобежово палто. Като го разгледах по-внимателно установих, че странната одежда не е нищо друго, освен дребни скорпиончета, уловили се за гърба на майка си. Наблюдавах в захлас това семейство и реших да ги пренеса незабелязано в моята стая, за да мога да ги следя и да видя как растат. Крайно внимателно побутнах майката и малките, докато влязат в една кибритена кутийка, и после хукнах към вилата. За зла участ тъкмо тогава поднасяха обета. Затова сложих кутията на полицата над камината във всекидневната — там скорпионите нямаше да страдат от липса на въздух — и се запътих към трапезарията, за да обядвам заедно с всички. Клъвнах отгук-оттам, тайно давах храна на Роджър под масата и докато слушах споровете на близките ми, съвсем забравих за новите си интересни пленници. Като свърши да обядва, Лари донесе от всекидневната цигарите си, облегна се удобно на стола, лапна една цигара и вдигна кибритената кутия, която бях взел. Забравил за надвисващата опасност, аз го наблюдавах с интерес. Той продължи да говори словоохотливо и отвори кутията.

До ден-дневен съм убеден, че женският скорпион не беше злонамерен. Само се беше изнервил, защото му бе досадило да стои затворен толкова дълго време, затова използва удалата му се

възможност да избяга. Измъкна се невероятно бързо от кутията (малките уплашено се държаха за гърба на майката), и се покатери по ръката на Лари. Там се поспря, защото не знаеше какво да прави по-нататък, но за всеки случай бе извил жило. Лари, усетил движението от щипците на скорпиона, погледна към ръката си да види какво е това, и оттам нататък нещата още повече се объркаха.

Уплашеният му рев накара Лугареция да изпусне чинията, която носеше, а Роджър изскочи изпод масата и високо залая. Лари отърси ръката си и запрати нещастния скорпион на масата между Марго и Лесли, а новородените се посипаха като конфети, докато майката се изтърколи по покривката. Крайно разярено от подобно отношение, насекомото забърза към Лесли, а жилото му трепереше от вълнение. Лесли скочи на крака, като преобърна стола си и отчаяно заразмахва салфетка, поради което запрати скорпиона към Марго, а тя нададе писък, който би представлявал гордост за всеки локомотив. Мама, напълно объркана от този пълен обрат от спокойствие към хаос, си сложи очилата и втренчи поглед в масата, за да открие каква е причината за суматохата, а в същия миг Марго направи безуспешен опит да спре придвижването на скорпиона и го замери с чаша вода. Водната струя мина покрай животното, но изкъпа мама, която не може да търпи студена вода, затова дъхът ѝ секна и тя продължи да седи, без да има сили дори да протестира. Скорпионът се беше скрил под чинията на Лесли, а новородените пълзяха безредно по масата. Роджър, изпаднал в недоумение от паниката, но твърдо решен да внесе своя дял, обикаляше из стаята и лаеше като обезумял.

— Проклетото му хлапе! — викаше Лари.

— Внимавайте! Внимавайте! Приближават! — пищеше Марго.

— Дайте някоя книга — крещеше Лесли. — Запазете спокойствие, удряйте ги с книга!

— Какво ви прихвана? — умолително питаше мама, като бършеше очилата си.

— Проклетото му хлапе... ще ни убие всичките... Погледни масата... Прелива от скорпиони...

— Бързо... бързо... Направете нещо! Внимавайте, внимавайте!

— За бога, престани да пициш и намери някоя книга! Не се различаваш от кучето. Млъкни, Роджър!

— По божия милост не бях ухапан...

— Внимавай! Ето още един. Бързо, бързо!

— О, млъкни и ми донеси книга или нещо тежко!

— Но как скорпионите се оказаха на масата, миличък?

— Проклетото му хлапе... Всяка кибритена кутия в къщата е смъртоносен капан...

— Внимавай, идва към мене... Бързо, бързо, направи нещо!

— Ударете го с ножа си!... С ножа... Давай, удари го!

Тъй като никой не си направи труда да му обясни какво става, Роджър получи погрешното впечатление, че семейството е нападнато и че негов дълг е да го защити. И понеже Лугареция беше единственият чужд човек в стаята, кучето стигна до логичния извод, че тя е виновна за всичко, и я ухапа по глезена. А това не облекчи положението.

Когато редът донякъде се възстанови, новородените скорпиончета се бяха изпокрили под чиниите и разните прибори. Накрая, след страстни молби от моя страна и с подкрепата на мама, отменихме предложението на Лари цялото котило да бъде унищожено. Докато семейството, все още кипнало от гняв и уплаха, се оттегли във всекидневната, аз прекарах половин час, като търсех новородените скорпиончета, събирах ги с лъжичка и ги връщах на гърба на майка им. После ги сложих върху плитка чиния и страшно неохотно ги пуснах на градинската стена. Двамата с Роджър отидохме да прекараме следобеда из хълмовете, защото ми се стори най-благоразумно да дам възможност на семейството за почивка, преди отново да се появим у дома.

Този случай имаше многобройни последствия. Лари разви фобия от кибритени кутии и ги отваряше невероятно предпазливо, увил носна кърпа около ръката си. Лугареция куцаше из къщата, стегнала около глезена си ярдове дълъг бинт седмици наред, след като ухапването беше заздравяло и всяка сутрин, когато донасяше чая, ни показваше как нараства раната. От моя гледна точка обаче най-неприятният отглас бе, когато мама реши, че отново съм подивял и е крайно време да ме образават още малко. Докато търсеха начин да ми наемат редовен домашен учител, тя стигна до извода, че поне френският ми език може да се поддържа. Уговориха се и всяка сутрин Спиро ме закарваше в града на урок по френски при белгийския консул.

Къщата на консула се намираше в лабиринта от тесни вонещи улички на еврейския квартал. Тази част на града бе много привлекателна: по калдъръмената настилка имаше наредени сергии, отрупани с топове шарени платове, с планини от лъскави бонбони, с украшения, изковани от сребро, с плодове и зеленчуци. Улиците бяха толкова тесни, че за да даде път на натоварените със стоки магарета, човек се прилепваше до стената. Мястото бе пищно и колоритно, с шум и суетня, с пискливи гласове на пазарещи се жени, кудкудякане на кокошки, кучешки лай и протяжните викове на мъже, понесли върху главите си големи табли с пресни топли питки. Точно в центъра на квартала, в най-горния апартамент на висока разнебитена сграда, уморено надвиснала над малък площад, живееше белгийският консул.

Той беше приятен дребен човек, чиято най-голяма забележителност представляваше тривърхата му брада и грижливо намазаните с помада мустаци. Приемаше ангажимента си много сериозно и винаги бе облечен така, сякаш се готвеше всеки миг да тръгне да изпълнява някакви служебни задължения — с късо черно сако, раирани панталони, сиво-бежови гети над излъсканите до блясък обуца, огромна вратовръзка като копринен водопад, закопчана със семпла златна игла и висок лъскав цилиндър, завършващ тоалета. Човек можеше да го срещне по всяко време на деня, все в същите одежди, да върви внимателно из мръсните тесни улички, като заобикаля придирчиво локвите, дръпва се със страхотно галантен жест към стената, за да направи път на някое магаре, и докато то минава, леко го потупва по хълбока с бамбуковия си бастун. Хората от града изобщо не намираха облеклото му необикновено. Мислеха, че той е англичанин, а след като всички англичани са лордове, не само се предполагаше, но и беше задължително всеки от тях да носи съответната „униформа“.

Първата сутрин, когато пристигнах, консултът ме прие във всекидневната, чиито стени бяха украсени с множество фотографии в солидни рамки, на които той бе позирал като един Наполеон. Викторианските столове, облечени с червен брокат, бяха целите застлани с покривчици, а на работната му маса имаше виненочервена кадифена драперия, обточена с ярки зелени ресни. Стаята изглеждаше чудновато грозна. За да провери доколко зная френски, консултът ме

покани да седна на масата, извади един дебел и опърпан том на „Le Petit Larousse“, отвори го на първа страница и го сложи пред мене.

— Вас моля те да прочетете това — каза ми той, а златните му зъби приятелски проблеснаха в брадата му.

После започна да суче краищата на мустаците си, присви устни, сложи ръце на гърба си и бавно закрачи към прозореца, докато аз втренчено гледах изброените думи, започващи с „а“. Едва бях успял да разчета първите три, когато консултът замръзна на място, неспособен да сподави възклицанието си. Отначало помислих, че го е стъписало моето произношение, но явно случаят нямаше нищо общо с мене. Консултът бързо прекоси стаята, като си мърмореше, рязко отвори един бюфет и измъкна оттам страшна на вид въздушна пушка, а аз го наблюдавах с нарастващо учудване и интерес, примесени с известен страх за собствената ми безопасност. Той зареди оръжието, като припряно разсипа сачми по килима. После се приведе, пропълзя към прозореца и нетърпеливо надникна навън, полуприкрит зад завесата. След това вдигна пушката, внимателно се прицели в нещо и стреля. Обърна се към мене, бавно и тъжно поклати глава и остави оръжието. С изненада забелязах сълзи в очите му. Консултът издърпа от горното си джобче огромна копринена носна кърпа и шумно се изсекна.

— Ах, ах, ах — занарежда той, като жално клатеше глава. — Клетникът... Но ние с вас трябва да работим... Моля да продължавай четеш, mon ami^[2].

През останалата част от сутринта ме занимаваше вълнуващата мисъл, че консултът бе извършил убийство пред очите ми, или поне враждува на живот и смърт с някой собственик от околностите. Но когато и на четвъртия урок консултът продължи да стреля периодично през прозореца, реших че не съм намерил вярното обяснение, освен ако не водеше война с многочленно семейство, при това семейство, което явно нямаше възможност да стреля в отговор. Едва след седмица установих какво предизвикваше тези непрекъснати стрелби — причина за тях бяха котките. В еврейския квартал, както и в другите части на града, се въдеха на свобода много котки. Бяха буквално стотици. Не принадлежаха на никого, никой не се грижеше за тях, затова и повечето бяха в ужасно състояние: покрити с язви, с проскубана козина, оголила големи петна по телата им, с изкривени от рахит крака, и толкова кльошави, че беше чудо как са още живи.

Консулт много обичаше котки. Доказателство за това бяха трите му персийки^[3] — огромни и охранени. Но видът на гладуващите, страдащи от язва улични животни, които се разхождаха по покривите срещу прозореца му, бе непоносим за чувствителния му характер.

— Не ми е възможно да храня всичките — обясни ми той. — Поне им създавам щастието да ги застрелям. Така те са по-добре, но толкова голяма е скръбта ми!

Всеки, видял котките, щеше да се съгласи, че консулт изпълнява една много необходима и хуманна мисия. И така, уроците ми по френски бяха непрестанно прекъсвани — консулт се втурваше към прозореца, за да изпрати още някоя котка в едни по-щастливи ловни полета. След проехтяването на изстрела настъпваше тишина в памет на мъртвите, после консулт шумно се изсекваше, покъртително въздъхваше и отново се втурвахме в объркания лабиринт на френските глаголи.

По някаква необяснима причина консулт бе останал с впечатлението, че мама знае френски, и никога не пропускаше възможността да я въвлече в разговор. Когато пазаруваше из града и имаше късмет да забележи цилиндъра, плуващ над тълпата към нея, тя бързо се оттегляше в най-близкия магазин и купуваше множество безполезни неща, докато опасността отmine. Понякога обаче консулт се появяваше внезапно от някоя уличка и я пресрещаше. Приближаваше се широко усмихнат, като въртеше бастуна си, свалеше цилиндъра и се покланяше, като почти се прегъваше на две, докато улавяше неохотно подадената ръка и я притискаше към брадата си. После двамата стояха на средата на улицата, като от време на време някое минаващо магаре ги разделяше, и консулт удавяше мама в поток от френски, като изящно жестикулираше с шапката и бастуна си, явно без изобщо да забелязва недоумението върху лицето ѝ. Сегиз-тогиз той изпъстряше речта си с въпросителното „n'est-ce pas, madame?“^[4], и това ориентираще мама. Тя събираше всичката си смелост и демонстрираше как прекрасно владее френския език.

— Oui, oui!^[5] — възкликваше тя и се усмихваше нервно, а после добавяше, в случай че не е прозвучало достатъчно възторжено, отново и по-високо: — Oui, oui!

Тази процедура задоволяваше консула. Сигурен съм, че той изобщо не разбра, че това е единствената френска дума, която мама

знае. Но тези разговори разсипваха нервите ѝ — стигаше само да кажем: „Я гледай, мамо, консултът иде!“ и тя се втурваше по улицата с походка, подходяща за една дама, но твърде прилична на галоп.

В известен смисъл уроците по френски ми бяха от полза — вярно е, че не научих френски, но към края на сутринта се чувствавах толкова отегчен, че следобед правех разходките си из околността с удвоен ентузиазъм. Освен това оставаше ми винаги четвъртъкът, който чаках с нетърпение. Теодор пристигаше във вилата рано следобед — толкова рано, колкото бе в рамките на приличието и си отиваше, когато луната се издигне високо над албанските планини. Денят бе сполучливо избран, защото точно в четвъртък долиташе хидропланът от Атина, който кацаше в залива недалече от къщата. Теодор страшно обичаше да гледа как кацат хидропланите. За съжаление единствената част от къщата, откъдето можехме добре да наблюдаваме залива, беше таванът, което значеше, че се навеждахме застрашително с протегнати вратове през прозореца. Хидропланът винаги пристигаше по средата на чая. Чуваше се леко монотонно бръмчене — толкова слабо че човек можеше да го вземе за жужене на пчела. Теодор, тъкмо стигнал до средата на някой анекдот или обяснение, внезапно млъкваше, очите му фанатично заблестяваха, брадата му настръхваше, той накланяше глава на една страна и ни питаше:

— Дали това не е... хъм... да... дали не е шум от хидроплана?

Всички спираха да говорят и се заслушваха. Шумът бавно се усилваше все повече и повече. Теодор внимателно слагаше недоядената кифличка в чинията, старателно си избърсваше пръстите и казваше:

— Аха! Да, шумът е като от аероплан. Наистина. Хъм... да...

Шумът продължаваше да се усилва, а Теодор започваше да се върти на стола. Накрая мама облекчаваше мъките му.

— Искаш ли да отидем горе, за да видиш как каца? — питаше го тя.

— Ами... да... ако не смятате, че... — мънкаше Теодор и пъргаво напускаше мястото си. — Хъм... да... гледката е много привлекателна... щом като нямате нищо против...

В този миг шумът от машините на хидроплана се чуваше точно над нас — нямаше време за губене.

— Винаги... хъм... ме е привличало...

— Побързай, Тео, ще го изпуснеш — в хор му казвахме ние...

След което цялото семейство ставаше от масата, помъквахме и Теодор и се понасяхме нагоре по стълбите, водени от Роджър, който тичаше отпред и весело лаеше. Влетяхахме, останали без дъх, в таванската стая, избухвахме в смях, докато краката тупуркаха като канонада по голия под, отваряхме прозорците и надничяхме отвъд маслиновите горички към залива, приличащ на кръгло синьо око сред дърветата с гладката си като течен мед повърхност. Хидропланът, подобно на тежка охранена гъска, прелиташе над маслиновите горички и се спускаше все по-ниско и по-ниско. Изведнъж се озоваваше над водата и започваше да преследва отражението си върху синята повърхност. После бавно слизаше още по-ниско. Теодор го наблюдаваше, затаил дъх. Очите му се присвиваха, брадата му настръхваше. Хидропланът продължаваше да намалява височината, докато в един миг докосваше водата и оставяше след себе си широка разпенена ивица, след което подскокваше, после се закрепваше и се плъзваше през залива, като оставяше подире си ветрило от бяла пяна. Когато накрая постепенно спреше, Теодор потъркваше с палец брадата си и се дръпваше назад в таванската стая.

— Хъм... да... — казваше той, като отупваше ръце от прахта. — Това наистина е... хъм... много приятна гледка.

Представлението свършваше. Щеше да чака цяла седмица, докато пристигне следващият аероплан. Затваряхме таванските прозорци и шумно слизахме по стълбите, за да възобновим прекъснатия чай. А на следващата седмица всичко се повтаряше.

В четвъртъците двамата с Теодор излизахме заедно — понякога се ограничавахме с градината, друг път предприемахме разходки из околността. Натоварени с кутии и сакове за новите екземпляри, ние се отправяхме към маслиновите горички, а Роджър тичаше отпред и душеше земята. Всичко, което виждахме по пътя си, служеше за мливо на мелницата ни: цветя, насекоми, скали или птици. Теодор очевидно притежаваше неизтощим запас от знания за всяко нещо, но споделяше тези знания с някаква педантична скромност, от която ти се струваше, че той не толкова те учи, колкото ти припомня нещо, което ти си знаел, но по някаква причина се е изплъзнало от паметта ти. Разказите му бяха изпълнени с весели анекдоти, с невероятно несполучливи каламбури и още по-лоши шеги, но той ги разказваше с голяма наслада

— очите му блестяха, а носът му се сбръчкваше, когато се смееше беззвучно в брадата си, както на себе си, така и на хумора си.

Всеки пълнен с вода ров или езерце беше за нас неизследвана джунгла, гъмжаща от малки рачета и водни бълхи — зелени и коралово червени, застинали като птички, накацали по клоните под водата, а по тинестото дъно дебнеха плячката си „тигрите“: пиявиците и ларвите на водните кончета. Разглеждахме внимателно всяка хралупа — вътре човек можеше да открие събрала се вода, в която живеят ларвите на комарите; обръщаме всеки покрит с перука от мъх камък, за да видим какво има отдолу; разрязвахме всяко попаднало ни гнило дърво. Теодор, облечен в блестящи от чистота дрехи, заставаше изправен до някое езерце и внимателно прекарваше сакчето през водата, после го повдигаше и любопитно разглеждаше малката стъкленница в края, където се бяха събрали миниатюрните водни обитатели.

— Аха! — казваше той, а гласът му звънтеше от вълнение и брадата му щръкваше. — Струва ми се, че това е *seriodaphnia laticaudata*^[6].

Измъкваше от джоба на сакото си лупа и се вглеждаше по-внимателно.

— Хъм... да... много интересно... наистина е *laticaudata*. Би ли ми подал... хъм... чиста епруветка... благодаря...

И с бутало за пълнене на писалки изсмукваше малкото създание от стъкленницата, поставяше го внимателно в епруветката и едва тогава оглеждаше останалия улов.

— Като че ли няма друго, което да е особено необикновено... Ах... да... не бях забелязал тази интересна ларва на ручейник... ето, виждаш ли я? Хъм... Изглежда си е направила пашкула от черупките на разни мекотели... Много е красива наистина.

На дъното на малката стъкленница се виждаше продълговат пашкул, дълъг половин инч, направен от нещо, приличащо на копринена нишка, в която имаше множество плоски черупки на охлювчета, кръгли като копчета. От единия край на тази прекрасна къщичка надничаше самият собственик — грозноват подобно на личинка на муха звяр с глава като на мравка. Той бавно запълзя по стъкленницата, като влачеше подире си красивата си къща.

— Веднъж направих интересен експеримент — каза Теодор. — Улових няколко такива, хъм... ларви, и им магнах черупките. Естествено, не ги заболя от това. После ги сложих в буркани със съвсем чиста вода, в която нямаше нищо... хъм... нямаше каквото и да е, което да им послужи като материал за построяване на нови къщи. След това пуснах на всяка ларва различни по цвят строителни материали: дребнички сини и зелени мъниста, парченца тухла, бял пясък... дори разноцветни стъкълца. Те си построиха къщи от тия неща... и трябва да кажа, че резултатите бяха много любопитни и... хъм... живописни. Ларвите на ручейниците са много умни архитекти.

И Теодор изсипа съдържанието на стъкленницата обратно в езерото, преметна сака през рамото и продължихме пътя си.

— Тъй като стана въпрос за строителство — продължи Теодор с блеснали очи, — казах ли ти какво се случи на един мой... хъм... приятел? Хъм... да. Значи така — той имаше малка къща в провинцията, а семейството му... хъм... се увеличи, и приятелят ми реши, че къщата е тясна. Реши да вдигне още един етаж. Струва ми се, че беше малко самоуверен по отношение на архитектурните си... хъм... способности, затова настоя сам да си направи проекта. Та така. Всичко вървеше добре и етажът бе построен много бързо: със спални, бани и така нататък. Приятелят ми покани гости, за да отпразнува завършването на работата... Ние... хъм... вдигнахме тостове за новия етаж, свалихме съвсем тържествено скелето... Всичко ни изглеждаше съвсем наред, докато един новодошъл гост не поиска да разгледа стаите. Тогава открихме, че няма стълбище. Излезе, че приятелят ми забравил да включи стълбище в плановете, а по време на строителните операции той и работниците така свикнали да се качват на горния етаж по скелето, че никой не забелязал... този очевиден недостатък.

И така, ние продължавахме да вървим в горещия следобед, като поспирахме край езерцата, рововете и потока, пробивахме си път през уханните миртови храсти, прехвърляхме хълмовете, а пиренът скърцаше под краката ни, минавахме по бели прашни пътища, където понякога ни застигаше омърлушено, едва пристъпващо магаре, понесло на гърба си задрямал селянин.

Привечер бурканите, стъкленниците и епруветките бяха пълни с необикновени и вълнуващи форми на живот и ние потегляхме към дома. Докато минехме през маслиновите горички, вече сумрачни от

сенките, небето избледняваше до светлозлатисто, а въздухът ставаше прохладен и изпълнен с множество аромати. Роджър подтичваше пред нас с изплезен език, като от време на време поглеждаше през рамо дали го следваме. Разгорещени, прашни и уморени, с рамене, наболяващи приятно от издутите от сбирките торби, двамата с Теодор крачехме нататък и пеехме една песен, на която той ме беше научил. Игривата ѝ мелодия вдъхваше сили на уморените ни нозе, докато баритонът на Теодор и моят писклив дискант весело отекваха сред мрака на дърветата:

*Живееше старец в Ерусалим —
слава, алилуя, трамтаририм.
Той имаше шапка като килим —
слава, алилуя, трамтаририм.
Ла-ла-ла-ла, та-та-та-та,
слава, алилуя, трамтаририм.*

-
- [1] Дългопипално насекомо (конски комар). — Б.пр. ↑
[2] Приятелю (фр.). — Б.пр. ↑
[3] Порода, близка до ангорската. — Б.пр. ↑
[4] Нали, госпожо? (фр.). — Б.пр. ↑
[5] Да, да (фр.). — Б.пр. ↑
[6] Нисше ракообразно. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ДЕСЕТА

КАРНАВАЛНО ШЕСТВИЕ ОТ СВЕТУЛКИ

Пролетта бавно се сля с дългото, горещо, потопено в слънце лято. Пригласяха му жътварките — пронизително и развълнувано, и островът пулсираше от песента им. Царевичката в полето започна да се налива, свилената коса от кафява бе станала жълта като масло; когато обелиш увитите листа, и захапеш редовете бисерни зърна, сокът като мляко пръсва в устата ти. По лозите на куп висяха гроздове, пъстроцветни и топли. Маслиновите дръвчета сякаш бяха поприведени под тежестта на плодовете — гладки висулки от зелен нефрит, сред които свиреха на цитрите си оркестрите от жътварки. В портокаловите горички между тъмните гладки листа проблясваха червеникавите плодове — като руменина, която залива зелената грапава кожа.

Горе на хълмовете, покрити с тъмни кипариси и пирен, танцуваха ята пеперуди — въртяха се като конфети, носени от вятъра и сегиз-тогиз кацваха на някой лист, за да снесат купчинка яйца. Различни скакалци изскачаха като навити с ключе играчки изпод краката ми и прелитаха несигурно над пирена, а крилата им светеха на слънцето. Сред миртовите храсти обикаляха богомолки — безшумно и предпазливо, леко полюшвайки тела — олицетворение на злото. Бяха дългнести и зелени, с лица без брадичка, а чудовищно изпъкналите им очи със студен златист цвят излъчваха алчно, хищническо безумие. Свитите предни крачка с редица остри шипове отпращаха кротко и жалостиво своята престорена молба към света на насекомите, но леко трепваха, ако наблизко прелетеше пеперуда.

Привечер, когато ставаше прохладно, жътварките спираха да пеят и мястото им заемаха зелените дървесни жаби, прилепили влажни тела към листата на лимоновите дръвчета край кладенеца. С изцъклени очи, сякаш хипнотизирани, с гърбове лъскави като листака, където се криеха, те издуваха гуши и дрезгаво квакаха с такава сила, че те хващаше страх влажните им тела да не се пръснат от напъване. Когато слънцето залезеше, за миг падаше ябълковозелен сумрак, който избледняваше и ставаше морав, а въздухът се разхлаждаше и попиваше

вечерните аромати. Появяваха се краставите жаби — с цвят на маджун и петна като географски карти по бутилковозелените гърбове. Подскачаха и се прокрадваха из избуялите туфи в маслиновите горички, където летящите безредно дългоножки сякаш покриваха земята със стелеща се газена материя. Жабите стояха и примигваха, после внезапно лапваха някоя минаваща дългоножка, отпускаха се на земята и малко смутено набутваха стърчащите навън крила и крака в големите си усти, като си помагаха с лапи. Над тях върху порутените стени на запустялата градина черните скорпиончета, уловени за ръка, важно се разхождаха сред меките хълмчета от зелен мъх и горичките от миниатюрни гъби.

Морето бе гладко, топло и тъмно като черно кадифе. Нито една вълничка не набраздяваше повърхността. Далечните албански брегове леко се очертаваха от блед червеникав отблясък. Постепенно, с всеки изминат миг, отблясъкът ставаше все по-наситен и по-ярък, като се разпростираше по небето. После от ръба на изрязаната планинска верига се показваше огромната, виненочервена луна и проправяше кървавочервената си пътека през тъмното море. Тогава се появяваха кукумявките — прелитаха безшумно като падащи сажди от дърво на дърво и викаха учудено „кукумяу“, докато луната се издигаше все по-нагоре и по-нагоре, ставаше най-напред розова, после златиста и накрая, когато се настаняваше в звездното си гнездо, изглеждаше като сребърно мехурче.

Заедно с лятото дойде и моят нов учител — Питър — висок, красив млад човек, току-що завършил „Оксфорд“, чиито твърдо установени схващания за образованието ми се видяха най-малкото изнурителни. Постепенно обаче атмосферата на острова коварно му влезе под кожата, той се отпусна и почти заприлича на човек. Отначало уроците бяха безкрайно мъчителни: непрекъснатата война с дробни проценти, с геоложки ери и топли течения, със съществителни, глаголи и наречия. Но когато слънцето успя да омагьоса Питър, дробите и процентите престанаха да му се виждат изключително важна част от живота и постепенно бяха изतिकани на заден план; той откри, че сложните ери и резултатът от топли течения могат да се обяснят много по-просто, докато плуваме край брега, и че най-лесният начин да уча английски е да ми дава всеки ден нещо за писане, което след това да поправа. Беше ми предложил да водя дневник, но аз се

възпротивих, като изтъкнах, че вече вода дневник за природата, в който записвам всичко интересно за деня. Ако трябва да вода още един, какво щях да пиша в него? Питър не можа да се противопостави на такъв аргумент. Предложих му да опитам нещо по-предизвикателно и интересно от дневник. Самоуверено предложих да напиша книга и като не можа да измисли някаква причина, поради която да не пиша именно книга, Питър, малко стреснат, се съгласи. Затова всяка сутрин прекарвах щастливо около час, като добавях нова глава към моя епос — вълнуваща история, описваща околосветско пътешествие на семейството, по време на което ловяхме с невероятни капани всевъзможни представители на фауната. Имитирах стила на списанието „Само за момчета“^[1], поради което всяка глава завършваше на най-интересното място — или мама биваше нападната от ягуар, или Лари се бореше с увилия се около него огромен питон. Понякога тези кулминации бяха толкова оплетени и гъмжащи от опасности, че на следващия ден ми беше много трудно да измъкна семейството невредимо. Докато работех върху своя шедьовър и дишах тежко с изплезен език, като прекъсвах само за да обсъдя с Роджър някои по-сложни моменти от сюжета, Питър и Марго се разхождаха из запустялата градина и разглеждаха цветята. За мое учудване и двамата внезапно проявиха влечение към ботаниката. По този начин утрините минаваха приятно за всички. В началото Питър понякога се разболяваше от внезапни пристъпи на съвест и тогава епосът ми бе отпращан обратно в чекмеджето, а ние размишлявахме върху математически задачи. Но когато летните дни пораснаха и Марго започна да показва по-настоятелен интерес към градината, такива досадни периоди се случваха по-рядко.

След злощастната случка със скорпиона семейството отдели една голяма стая на първия етаж, където да слагам зверовете си — с напразната надежда, че по този начин те ще стоят само в една част от къщата. Тази стая, която наричах свой „кабинет“ (другите я наричаха „бълхарника“), миришеше приятно на етер и денатуриран спирт. Там държах книгите си по естествена история, дневника си, микроскопа, инструментите за дисекция, сакчетата, торбите за сбирките и други важни неща. В големи картонени кутии съхранявах сбирките от птичи яйца, бръмбарите, пеперудите и водните кончета, а по полиците бях наредил красиви шишенца със спирт, в които имаше интересни

екземпляри, като четирикрако пиле (подарък от съпруга на Лугареция), различни гущери и змии, жабешки хайвер в последователни стадии на развитие, новородено октоподче, три средно големи плъха (принос на Роджър) и миниатюрна новоизлюпена костенурка, която бе умряла от зимните студове. Стените бяха украсени малко, но с вкус — с плосък отломък, представляващ вкаменелост на риба, с моя снимка, на която се здрависвам с едно шимпанзе и с един препариран прилеп. Бях направил прилепа сам, без чужда помощ и страшно се гордеех с постижението си. Като се има предвид колко слаби бяха познанията ми по препариране, според мене чучелото твърде много приличаше на прилеп, особено ако го гледаш от другия край на стаята. Закачен с разперени крила върху корковото табло на стената, той гледаше свирепо към пода. С идването на лятото обаче прилепът изглежда почувствува горещините: малко увисна, козината му изгуби блясъка си, и някаква нова и неизвестна миризма потисна миризмата на етер и денатуриран спирт. Отначало погрешно обвинявахме клетия Роджър и едва по-късно, когато миризмата проникна дори в спалнята на Лари, задълбоченото разследване установи, че източникът е в моята стая. Бях учуден и доста се ядосах. Принудиха ме да изхвърля прилепа. Питър ми обясни, че не съм го изчистил хубаво и обеща ако намеря друг екземпляр да ми покаже как трябва да направя това. Разсипах се от благодарности, но благоразумно предложих да запазим тази идея в тайна — поясних му, че семейството гледа с подозрение на препараторското изкуство и ще трябва да ги убеждавам досадно дълго, за да ги докарам до състояние да го приемат.

Усилията ми да осигуря друг прилеп не се увенчаха с успех. Въоръжен с дълга бамбукова пръчка, чаках часове наред в нашарените от луната проходи между маслиновите дръвчета, но прилепите се стрелкаха край мене бързи като живак и изчезваха, преди да употребя бамбука. Ала докато напразно се надявах да улуча някой прилеп, видях много други нощни същества, които иначе не бих забелязал. Наблюдавах как една млада лисица търси в склона бръмбари: ровеше с изящни лапи пръстта и щом ги изкопаеше, лакомо ги схрускваше. Веднъж от миртовите храсти изскочиха пет чакала и спряха изненадани, че ме виждат, а после се стопиха като сенки сред дърветата. Размахали безшумно копринените си крила, козодоите като големи черни лястовици плавно се плъзгаха сред редовете маслинови

дръвчета и бързо минаваха над тревата, преследващи танцуващите в опиянение дългоножки. Една нощ на дървото над главата ми се появиха два сънливеца и започнаха да се гонят като полудели из горичката — скачаха от клон на клон като акробати, профучаваха нагоре-надолу по стъблата, а рунтавите им опашки изглеждаха на лунната светлина като кълбета сив дим. Така се захласнах по тях, че реших да си уловя един сънливец. Най-подходящото време за това бе, естествено, денем, когато те спят. Изследвах старателно горичките, за да открия убежището им, но търсенето ми бе напразно, защото всеки сгърчен и крив дънер представляваше хралупа, а всяка хралупа се състоеше от половин дузина дупки. Но търпението ми все пак бе възнаградено, защото веднъж си пяхнах ръката в една дупка и пръстите ми обгърнаха нещо малко и меко, което се мъчеше да се изскубне, докато го вадох. На пръв поглед находката ми приличаше на грамадно глухарче, украсено с огромни златисти очи; като я изследвах по-отблизо, оказа се малка сова, все още облечена в бебешки пух. Известно време се гледахме, след което птичето, явно възмутено от неприличния ми смях по повод на външния му вид, заби дълбоко малките си нокти в палеца ми. Изпуснах клона, за който се бях хванал, и паднахме от дървото.

Сложих възмутената сова в джоба си, отнесох я у дома и с известен трепет я представих на семейството. За моя изненада тя бе посрещната с невероятно одобрение и никой не се противопостави да я задържа. Настаних я в една кошница в своя кабинет и след много спорове я нарекохме Одисей. Още от самото начало той показа, че е птица с много силен характер, с която трябва да се съобразяваш. Макар че лесно можеше да се побере в чаена чаша, беше безстрашен и без колебание нападеше всичко и всички, независимо от размерите. Тъй като се налагаше да бъдем в една стая, реших, че няма да е зле, ако те с Роджър се сприятелят, затова веднага, след като Одисей посвикна, ги представих един на друг. Сложих совата на пода и казах на Роджър да се приближи, за да се запознаят. Роджър гледеше много философски на факта, че го карам да се сприятелява с различните същества, които аз осиновявах, и докато се приближаваше, се помъчи да се оприличи на сова. Въртеше бързо опашка и се умилкваше, а Одисей стоеше на пода и изражението му бе всичко друго, но не и приятелско. Наблюдаваше приближаването на Роджър, впил кръвожаден поглед в него. Роджър

започна да напредва не толкова самоуверено. Одисей продължи да го гледа втренчено, сякаш го хипнотизираше. Роджър спря, ушите му клепнаха, опашката му се въртеше вече съвсем бавно и той ме погледна, за да го окуража. Заповядах му строго да продължи стъпките към приятелството. Той погледна нервно совата и после с голямо безразличие я заобиколи, решил да се приближи към нея откъм гърба. Одисей обаче също завъртя глава, без да сваля очи от кучето. Роджър, за първи път видял същество, което може да гледа зад гърба си без да се обръща, изглеждаше малко озадачен. След като поразмисли, реши да опита със закачка — да предложи игра. Легна по корем, сложи глава между лапите си и бавно запълзя към птицата, като леко квичеше и приятелски въртеше опашка. Одисей си стоеше неподвижно като чучело. Роджър, все още по корем, успя да стигне съвсем близко, но направи фатална грешка. Издаде напред косматата си муцуна и усилено и любопитно взе да души птицата. Одисей беше много търпелив, но не можеше да позволи да го души някакво грамаданско куче с черна къдрава козина. Затова реши, че трябва да покаже на този невъзпитан и безкрил звяр, че прекалява. Спусна клепачи, изтрака с човка, подскочи във въздуха, приземи се точно върху муцуната на кучето и заби остриите си като бръснач нокти в черния му нос. Роджър уплашено изквича, отърси се от птицата и се скри под масата. Никакви увещания не бяха в състояние да го изкарат оттам, докато Одисей не бе затворен в кошницата.

Когато совата порасна, загуби бебешкия си пух. Поникнаха ѝ хубави пепелявосиви, ръждивокафяви и черни пера, а бледата ѝ гръд бе красиво нашарена с черни малтийски кръстове. Появиха ѝ се и дълги пискюлчета над ушите, които се наежваха, ако човек си позволеше прекалени волности. Тъй като вече бе прекалено голяма, за да живее в кошница, а силно се противопоставяше на идеята за клетка, бях принуден да ѝ дам на разположение целия кабинет. Одисей провеждаше уроците си по летене между масата и дръжката на вратата, а щом като усъвършенствува това изкуство, избра рамката на корниза за свой дом и през целия ден спеше горе, заприличал досущ на пънче от маслиново дръвче. Ако го заговорех, леко отваряше очи, пискюлчетата щръкваха и цялото му тяло се удължаваше, поради което изглеждаше като странен съсухрен китайски идол. Ако беше в особено

добро настроение, тракаше с човка, или в знак на голямо благоволение долиташе до тебе и те клъвваше бързо по ухото.

Когато слънцето залезеше и гущерите започнеха да шарят по стените на къщата, Одисей се събуждаше. Прозяваше се изящно, протягаше крила, почистваше опашката си и после силно се отърсваше, така че перата му настръхваха като листенца на разрошена от вятъра хризантема. После много небрежно повръщаше топче несмляна храна върху вестника, постлан отдолу за тази и за други цели. След като се приготвеше за нощни дела, той пробваше гласа си с едно „ти-ху-у“, за да види дали е във форма, а после плавно политаше, понасяше се из стаята тихо като пращинка пепел и кацваше на рамото ми. Известно време стоеше там и леко ме клъвеше по ухото, после отново се отърсваше, оставяше настрана чувствата и се настройваше за работа. Долиташе до прозореца, отново задаваше въпроса си: „Ти-ху-у?“ и ме поглеждаше с очите си с цвят на мед. Това беше знак, че трябва да отворя капациите. Щом като ги вдигнеш, Одисей се плъзваше навън и за миг силуетът му се очертаваше на фона на луната, преди да потъне сред тъмнината на маслините. Малко по-късно прозвънтяваше предизвикателното „ти-ху-у, ти-ху-у!“ — това беше предупреждение, че ловът започва.

Одисей прекарваше в лов различно време — понякога влетяваше обратно в стаята само след час, друг път ловуваше цяла нощ. Но където и да ходеше, задължително се връщаше между девет и десет часа, за да получи вечерята си. Ако в кабинета ми не светеше, той се спускаше до прозореца на всекидневната и надничаше да види дали съм вътре. Ако не се окажех там, политаше нагоре покрай фасадата и кацваше на перваза на спалнята ми. Започваше леко да чука по капациите, докато не отворех и не му сервирах чинийката с кълцано месо, нарязано птиче сърце или някакво друго лакомство, предвидено в менюто за деня. Когато глътнеше последната хапка сурово месо, той надаваше лек писък, приличащ на хълцане, после оставаше известно време замислен и накрая политаше над осветените върхове на дърветата.

След като доказа силата си, Одисей започна да се държи приятелски с Роджър, и ако слизахме към морето късно вечер, за да поплуваме, понякога успявах да го убедя да ни придружи. Яздеше на гърба на Роджър, вкопчил се в черната козина. Често се случваше

Роджър да забрави за пътника и да тръгне прекалено бързо или игриво да прескочи някой камък — тогава очите на Одисей светваха, той размахваше криле, като отчаяно се мъчеше да запази равновесие и с възмущение шумно затракуваше с човка, докато не напомнех на Роджър да внимава. На брега Одисей се разполагаше върху късите панталони и ризата ми, докато ние с Роджър се гонехме из топлата вода на плиткото. Одисей наблюдаваше лудориите ни, изпънат като гвардейски офицер и с малко неодобрително изражение в кръглите си очи. Сегизтогиз напускаше поста си и плавно се плъзваше над главите ни. Изтракуваше с човка и се връщаше на брега, но дали го правеше от страх за нашата безопасност, или защото искаше да вземе участие в игрите ни, не успях да разбера. Понякога, ако останехме в морето прекалено дълго, Одисей се отегчаваше и отлиташе в градината, като извикваше на прощаване „ти-ху-у!“

През лятото при пълнолуние семейството обичаше да ходи на морето нощем, защото през деня слънцето свирепо жареше и морската вода ставаше прекалено топла, за да освежава. Щом луната изгрееше, тръгнахме през горичките към проскърцащия дървен пристан и се натоварвахме в „Морската крава“^[2]: Лари и Питър на едното гребло, Марго и Лесли на другото, а Роджър и аз на носа в ролята на наблюдатели. Спускахме се покрай брега на около половин миля^[3] до един малък залив с ивица бял пясък и няколко удобни валчести камъка, гладки и все още запазили слънчевата топлина, върху които чудесно се разполагахме. „Морската крава“ хвърляше котва в дълбокото, а после се гмуркахме, за да се гоним и плонжираме, от което лунната светлина по повърхността на залива затрептяваше. Когато усетехме умора, започвахме да плуваме бавно към брега и лягахме върху топлите скали, загледани в луничавото от звезди небе. Обикновено след около половин час разговорите ми доскучаваха, плъзвах се обратно във водата и бавно прекосях залива, легнал по гръб в обгръщащото ме топло море, загледан в луната. Една нощ, когато направих това, открих че нашият залив се използва и от други същества.

Лежах, отпуснат като разперил криле орел, в меката свилена вода и само леко помръдвах ръце и крака, за да се държа на повърхността. Гледах Млечния път, който се бе развял като тънък шал по небето, и се чудех от колко ли звезди се състои. Чувах гласовете на останалите, които се смееха и разговаряха на брега, а щом повдигнех глава, виждах

къде са се разположили по трепкащите огънчета на цигарите им. Носех се по водата отпуснат и замечтан, но внезапно се стреснах, защото дочух съвсем близо до мене плясък и бълбукане, последвани от дълга, дълбока въздишка и поредица леки тласъци, които ме залюляха нагоре-надолу. Изправих се бързо и размахвах крака, за да видя доколко съм се отдалечил от плажа. Ужасен открих, че се намирам далече не само от брега, но и от „Морската крава“, а изобщо не си представях какво животно може да плува в тъмните води под мене. Чувах, как останалите на брега се смеят — вероятно на някоя шега, видях как един хвърлен фас полетя високо в небето като червена звезда, после описа дъга и угасна в крайбрежната плитчина. Притеснявах се все повече и повече и тъкмо се канех да извикам за помощ, когато на около двадесет стъпки от мене видях морето да се разделя с тих плясък и бълбукане. Появи се лъскав гръб, чу се дълбока въздишка на облекчение и гръбът отново потъна под водата. Едва бях успял да разпозная какво е това, когато се оказах заобиколен от морски костенурки. Те излизаха на повърхността, шумно въздъхваха, а черните им корубести гръбове блестяха на лунната светлина. Трябва да бяха осем. Една от тях се показва толкова наблизко, че можах да загреба три пъти и да докосна абаносовочерната ѝ глава. Като поемаха дъх и тежко въздишаха, те заиграха из залива, а аз заплувах заедно с тях и наблюдавах, без да мога да откъсна поглед, как те се вдигат и набраздяват повърхността, поемат си въздух, после отново се гмурват, а подир тях остава само разширяващ се кръг от пяна. След малко, сякаш подчиняващи се на някакъв сигнал, те смениха посоката и заплуваха към открито море, към далечните албански брегове, а аз размахвах крака, за да се задържа на едно място и наблюдавах как си отиват по проточилата се бяла лунна пътека. Когато изскачаха на повърхността, гръбовете им лъсваха, след което се потапяха с доволство в топлата, сякаш току-що издоено мляко, вода. Зад себе си оставяха диря от големи мехури, които се поклащаха и леко просветваха като миниатюрни луни, преди да изчезнат под вълничките.

След този случай често срещвахме морски костенурки, когато ходехме да плуваме по пълнолуние, и веднъж, подпомогнати от най-привлекателните насекоми, обитаващи острова, те направиха представление с илюминации в наша чест. Бяхме забелязали, че през

горещите месеци морето започва да фосфоресцира. На лунна светлина това не си личеше — виждаше се само зеленикаво блещукане около носа на лодката и кратко просветване, когато някой се гмурне. Открихме, че фосфоресцирането е най-ярко в безлунни нощи. Друг светещ обитател на летните месеци беше светулката. Тези нежни кафяви бръмбари политаха веднага след здрачаване — плавно се спускаха на групи през маслиновите горички, коремчетата им светваха и гаснеха и излъчваха зсленикавобяла светлина, а не златистозелена като морето. Но и светулките бяха най-ярки когато нямаше ясна луна, която да затъмнява фенерчетата им. Странното е, че ако не беше банският костюм на мама, никога нямаше да видим общото представление на костенурките, светулките и фосфоресциращото море.

От известно време мама много ни завиждаше за плуването — както денем, така и нощем, но когато я викахме с нас, заявяваше, че е прекалено стара за подобни занимания. Обаче накрая след като всички настойчиво я убеждавахме, мама отиде до града и се завърна във вилата, свенливо понесла тайнствен пакет. Отвори го и ни изненада, защото извади някаква необичайна безформена дреха от черна материя, покрита отгоре до долу с безброй къдрици, плисета и басти.

— Е, как ви се струва? — попита мама.

Гледахме странната дреха и се чудехме за какво ли служи.

— Какво е това? — попита накрая Лари.

— Бански костюм, разбира се — отвърна мама. — А вие какво си мислехте?

— Прилича ми на лошо одран кит — обади се Лари, като го заразглежда по-отблизо.

— Мамо, да не би наистина да го облечеш? — попита ужасена Марго. — Изглежда като направен през 1920 година!

— А за какво са тия къдрици и тем подобни? — полюбопитствува Лари.

— За красота, разбира се! — възмути се мама.

— Що за хрумване? Не забравяй да изтръскаш рибата от тях, когато излизаш от водата!

— На мене пък ми харесва — твърдо заяви мама и отново уви чудовищния костюм. — И ще си го обличам.

— Трябва да внимаваш да не потънеш, когато се напълни с вода — сериозно я посъветва Лесли.

— Но, мамо, костюмът е ужасен, как ще го облечеш! — извика Марго. — Защо не си купи нещо по-модерно?

— Когато човек е на моите години, миличка, не може да се разхожда по отделен бански... фигурата не му позволява.

— Искане ми се да зная каква е фигурата, за която е бил създаден този бански — подхвърли Лари.

— Ти наистина си безнадеждна, мамо! — отчаяно каза Марго.

— Но на мен ми харесва... не те карам ти да го обличаш! — възпротиви се войнствено мама.

— Правилно, прави каквото искаш — съгласи се Лари. — Не се отказвай. Положително щеше да ти отива много, ако можеха да ти пораснат още три-четири крака.

Мама изсумтя възмутено и се втурна към горния етаж да пробва костюма. След малко ни повика да видим резултата и ние се стълпихме в спалнята. Роджър влезе пръв, и когато бе поздравен от странния призрак, облечен в огромния черен костюм, целия покрит с къдрици, той бързо се дръпна заднешком към вратата и свирепо заджафка. Мина малко време докато го убедим, че това наистина е мама, ала дори и тогава той продължаваше да я поглежда доста недоверчиво с крайчеца на окото си. Но независимо от оказаното съпротивление, мама твърдо държеше на банския си костюм, макар че той приличаше на палатка и накрая ние се предадохме.

За да отпразнуваме първото къпане на мама в морето, решихме да си направим излет на лунна светлина на плажа и изпратихме покана на Теодор — единствения чужд човек, когото мама можеше да приеме в такъв специален случай. Настъпи денят на голямото потапяне. Пригответихме храна и вино, изчистихме лодката, струпахме в нея възглавнички и когато пристигна Теодор, всичко беше вече готово. Като разбра, че се готвим да правим излет на луна и да плуваме, той ни напомни, че тази нощ е безлунна. Всички започнаха взаимно да се обвиняват, че не са проверили фазите на луната и спорът продължи, докато се смрачи. Накрая бе взето решение да направим излета независимо от всичко, тъй като се бяхме подготвили изцяло, затова се запрепъвахме по пътя към лодката, натоварени с храна, вино, кърпи и цигари, и потеглихме покрай брега. Двамата с Теодор седяхме на носа

като наблюдатели, а останалите се редуваха да гребат, докато мама насочваше кормилото. Отначало, тъй като очите ѝ не бяха привикнали с тъмнината, мама ловко насочваше лодката в кръг, затова след десет минути мъчително плаване лодката изведнъж застрашително се надигна и ние се стоварихме един върху друг. Без да се смути ни най-малко, мама изпадна в другата крайност — насочи лодката към открито море и сигурно щяхме да акостираме в Албания, ако Лари не беше забелязал това навреме. Тогава кормилото пое Марго, която се справяше съвсем добре, само дето от вълнение забравяше, че за да завием надясно, трябва да дръпне ръчката наляво. В резултат ни се наложи да оправяме и дърпаме лодката, която Марго в бързината бе насочила към една скала, вместо обратно. Общо взето това беше добро предзнаменование за първото къпане на мама.

Накрая стигнахме залива, простряхме постелките върху пясъка, извадихме храната, наредихме батальона от бутилки с вино в плиткото, за да се охлажда, и настъпи великият миг. След множество приветствия мама свали пенъора си и застана в целия си блясък, облечена в банския костюм, в който приличаше, както изтъкна Лари, на морски паметник на принц Алберт^[4]. Роджър се държа много добре, докато не видя мама да нагазва бавно и с достойнство в плиткото. Тогава страшно се развълнува. Изглежда беше на мнение, че банският костюм е някакво морско чудовище, което е сграбчило мама и се опитва да я завлече навътре в морето. Разлая се страшно и се хвърли на помощ — ухапа една от къдриците, които висяха разкошно по костюма и я задърпа с всичка сила, за да измъкне мама на безопасно място. Мама, която току-що бе отбелязала, че водата е малко хладна, изведнъж усети, че нещо я тегли назад. Тя изпищя уплашено, загуби равновесие и тежко се плъосна в дълбоката две стъпки вода, докато Роджър дърпаше с такава сила, че откъсна голямо парче от волана. Въодушевено от факта, че врагът явно се разпада, кучето заръмжа окуражително към мама и се зае да махне и останалата част от проклетото чудовище от тялото ѝ. Ние се въргаляхме по пясъка, изтощени от смях, а мама седеше без дъх в плитчината, отчаяно се мъчеше да се изправи на крака и пъдеше Роджър, като гледаше да запази поне част от костюма си. За съжаление, платът беше много дебел, между него и тялото ѝ се бе събрал въздух, поради което костюмът се изду от водата като балон, и на мама ѝ стана още по-

трудно да удържа този въздушен кораб, състоящ се от волани и басти. Накрая Теодор прогони Роджър и помогна на мама да се изправи на крака. После мама изпи чаша вино, за да се съвземе и да отпразнува спасението си, което Лари нарече „Персей избавя Андромеда“, а ние отидохме да плуваме. Мама седеше дискретно скрита в плитчината, а Роджър клечеше наблизко и заплашително лаеше по костюма, който се издуваше и развяваше около кръста ѝ.

Фосфоресцирането тази вечер беше много красиво. Когато човек пъхнеше ръка във водата и я прокараше по повърхността, изписваше се широка златистозелена ивица от студени искри, а ако се хвърлеше в морето, врязващото се във водата тяло сякаш потъваше в хладна пещ от блещукащи светлинки. Когато се изморихме, излязохме на брега. Водата се стичаше по телата ни, които сякаш пламтяха. Полегнахме на пясъка и започнахме да ядем. Когато в края на вечерята отвориха виното, сякаш нарочно в маслиновите дръвчета зад нас се появиха светулки — нещо като пролог към представлението.

Отначало се виждаха само две-три зелени петънца, които плавно се плъзгаха между клоните и примигваха на равни интервали. Постепенно обаче светулките ставаха все повече, докато на места горичката се озари от странна зелена светлина. Никога не бяхме виждали толкова много светулки, събрани на едно място. Цели рояци просветваха между дърветата, пълзяха по тревата, по храстите и стволите, прелитаха над главите ни и се сипеха върху постелките като зелени въгленчета. Проблясващи потоци се носеха над морето, въртяха се над повърхността, а после, като по поръчка, се появиха костенурките. Заплуваха в редица из залива, като се поклащаха ритмично във водата, а гърбовете им сякаш бяха намазани с фосфор. Достигнаха средата на залива и завиха, като се гмуркаха и полюшкваха, а понякога подскачаха високо във въздуха и падаха в пожара на отблясъците. Гледката беше фантастична — отгоре потрепваха светулките, отдолу блестяха костенурките. Виждахме дори светлите следи под повърхността, където костенурките плуваха и озаряваха при движението си песъчливото дъно, а когато подскачаха високо във въздуха, изумрудено блестящите водни капки падаха надолу и не се знаеше какво вижда човек — фосфоресцирането или светулките. Наблюдавахме това факелно шествие около час, после светулките бавно се оттеглиха на сушата и надолу по брега. След това

костенурките се подредиха и забързаха към открито море, оставяйки подире си огнена пътека, която блестеше и просветваше, докато накрая бавно угасна, подобно на догарящ клон, хвърлен направо на залива.

[1] Ежемесечно списание с разкази, статии и практически съвети, издавано от 1879 до 1967 г. — Б.пр. ↑

[2] Име на морски бозайник (сирена), външно приличащ на тюлен, но по произход близко до слоновете. — Б.пр. ↑

[3] Морската миля е 1852 м. — Б.пр. ↑

[4] Паметникът на принц Алберт (1819–1861), съпруг на кралица Виктория, е в центъра на Лондон, висок 55 м. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА

ОМАГЪОСАНИЯТ АРХИПЕЛАГ

Лятото ставаше все по-горещо и по-горещо и ние решихме, че хвърляме много сили, като гребем с „Морската крава“ покрай брега до залива, където се къпехме, затова приспособихме към лодката външен мотор. Тази машина разкри пред нас нови брегове — вече можехме да отиваме много по-надалече, да предприемаме пътешествия покрай нарязаната брегова линия до непознати и пустинни плажове, златисти като пшеница или като луни, паднали сред назъбените скали. По този начин осъзнах факта, че мили наред по продължение на брега бе пръснат архипелаг от малки островчета — някои доста обширни, други просто големи скали с коса от зеленина, настанила се несигурно отгоре им. По някаква причина, която не можех да си обясня, този архипелаг много привличаше морската фауна, а по края на островите, в насъбраната между камъните вода и в пясъчните заливчета с размери на голяма маса, имаше учудващо много представители на животинския свят. Успях да подлъжа близките си на няколко пътешествия до тези островчета, но там нямаше особено хубави места за къпане и те скоро се отегчиха да седят по напечените от слънцето скали, докато аз непрекъснато изследвах езерцата и изкопах от време на време по някой странен — и, по тяхно мнение, отвратителен морски звяр. При това островите бяха разположени близо до брега — широк само двадесет стъпки пролив разделяше някои от тях от сушата, и имаше много рифове и скали. Затова насочването на „Морската крава“ през тези опасни места, при което гледахме перката да не закачи нещо и да не се счупи, превръщаше всяка екскурзия в сериозен навигационен проблем. Независимо от моите доводи, започнахме да пътуваме до там все по-рядко и аз се измъчвах от мисълта за прекрасните създания в кристалните езерца, които чакаха да бъдат уловени, но нищо не можех да направя, защото не разполагах с лодка. Предложих да излизам с „Морската крава“ сам, но семейството се възпротиви по най-различни причини. И точно когато бях загубил всяка надежда, хрумна ми една блестяща идея: приближаваше рожденият ми ден, затова бях сигурен, че

ако обработя семейството ловко, ще се снабдя не само с лодка, но и с много други необходими неща. Затова предложих вместо те да ми избират подаръци за рождения ден, аз да им кажа какво най-много ми се иска. По този начин щяха да бъдат сигурни, че не са ме разочаровали. Тъй като не знаеха как да постъпят, близките ми се съгласиха и после доста подозрително ме запитаха какво искам. Невинно заявих, че не съм обмислил още, но че ще изработя списък за всекиго, а те могат да си изберат по едно-две неща от него.

Много време обмислях и съставях списъците, като в значителна степен приложих психологически похвати. Знаех, например, че мама ще ми купи всичко от нейния списък, затова в него включих някои от най-необходимите и скъпи съоръжения: пет дървени кутии, отвътре с корк и със стъклени капаци, в които да сложа сбирката си от насекоми; две дузини епруветки; пет пинти^[1] метанол, пет пинти формалин и микроскоп. Списъкът на Марго ме затрудни малко повече, защото трябваше да се състои от неща, които да я накарат да посети любимите си магазини. Засега ѝ предлагах да ми купи пет ярда тънък муселин, десет ярда бяло платно, шест големи кутии карфици, два пакета памук, две пинти етер, пинсети и две бутала за пълнене на писалки. Разбирах, че е съвсем безнадеждно да искам от Лари неща като формалин и карфици, но ако в неговия списък покажех някакъв литературен уклон, нямаше да сбъркам. Затова изписах цял внушителен чаршаф със заглавия, имена на автори, издатели и цени на всичките книги по естествена история, от които имах нужда, като отбелязах със звездичка тези, които щях да приема с най-голяма благодарност. Тъй като ми оставаше само едно желание, реших да обработя Лесли в разговор, вместо да му давам списък, но знаех, че ще трябва да улуча подходящ момент. Изчаках няколко дни, докато сметнах, че моментът е благоприятен.

Тъкмо му бях помогнал да завърши успешно няколко балистични експеримента, които се състояха в следното: връзваше се една стара пушка, която се пълни от дулото, към дърво и се стреляше с нея посредством дълга връв, прикрепена за спусъка. При четвъртия опит постигнахме това, което Лесли явно смяташе за успех: цевта се пръсна и на всички страни се разхвърчаха късчета метал. Лесли беше доволен и старателно си направи бележки върху един плик. После се заехме да

съберем останките от пушката. Докато правехме това, попитах го между другото какво би искал да ми подари за рождения ден.

— Не съм мислил още — отговори разсеяно той, докато разглеждаше с явно задоволство едно изкривено метално парче. — Каквото си поискаш... каквото си избереш, без значение е.

Казах му, че искам лодка. Усетил, че е попаднал в клопка, Лесли възмутено заяви, че лодката е прекалено голям подарък за рожден ден и че нямам достатъчно пари. Аз отвърнах не по-малко възмутено, че самият той ми предложи да си избира каквото искам. Лесли се съгласи, че е така, но добави, че не е имал предвид лодка, защото лодките са ужасно скъпи. Аз повторих, че когато човек каже „каквото си поискаш“, това наистина означава всичко възможно, включително и лодка, но че не съм очаквал да ми купува лодка. Тъй като съм знаел, че разбира от лодки, мислел съм, че ще може да ми я направи. Но щом като той смята, че това е прекалено трудно...

— Изобщо не е трудно — изпусна се Лесли, но после побърза да добави: — Е, трудно е, но не чак толкова. Обаче изисква време. Изисква да се работи дни наред. Виж какво, не може ли да излизаме двамата с „Морската крава“ два пъти седмично?

Но аз бях непреклонен. Исках лодка и бях готов да чакам, докато я получа.

— Е добре, добре! — вбесен се съгласи Лесли. — Ще ти направя лодка. Обаче не съм съгласен да ми висиш над главата, докато я правя, ясно ли ти е? Ще стоиш настрана. Ще я видиш чак когато я довърша.

С удоволствие приех тези условия. През следващите няколко седмици Спиро пристигаше с колата, натоварена с дъски, и шумът от рязане с трион, чукане и ругатни витаеше около задната веранда. Къщата се напълни със стружки и навсякъде, където отиваше, Лесли оставяше подире си следа от стърготини. Не ми представляваше особена трудност да потисна нетърпението и любопитството си, защото по това време ме занимаваше нещо друго. Току-що бяха завършили някои ремонтни работи в задната част на къщата, от които бяха останали три големи торби розов цимент. Бях си ги присвоил, и се залових да направя няколко изкуствени езерца, където да слагам не само сладководната фауна, но и прекрасните нови създания, които се надявах да уловя с лодката си. Да се копаят езерца в средата на лятото се оказа по-трудно, отколкото предполагах, но накрая успях да изкопая

няколко квадратни трапа, а двата дни, когато се плесках с лепкавата каша на чудесния кораловорозов цимент, бързо ми помогнаха да се съвзема. Следите на Лесли от стружки и стърготини сега образуваха из къщата прекрасни фигури заедно с розовите отпечатъци от стъпките ми.

В навечерието на рождения ми ден цялото семейство предприе експедиция до града по три причини. Първо, отидохме за подаръците. Второ — да купим хранителни припаси. Бяхме решили, че няма да каним много хора — всички изказаха мнението, че мразят тълпите, затова внимателно се спряхме на десетина души, които можехме да си позволим да изтърпим. На събирането щяха да присъствуват малко, но забележителни хора, които ни харесваха. След като единодушно решихме това, всеки член от семейството покани по десет души. За съжаление гостите не се повтаряха, с изключение на Теодор, който получи пет различни покани. В резултат на това точно преди празника мама откри, че гостите няма да бъдат десет, а четиридесет и пет. Третата причина за пътуването до града имаше за цел Лугареция непременно да отиде на зъболекар. Напоследък много се оплакваше от зъби и доктор Андручели, който надникна в устата ѝ, изцъка няколко пъти, а това беше израз на ужас. Той каза, че Лугареция трябва да си извади зъбите, тъй като явно те са поводът за всичките ѝ оплаквания. След едноседмични уговорки, придружени с потоци сълзи, успяхме да накараме Лугареция да се съгласи, но тя отказа да го направи без моралната ни подкрепа. Пребледняла и обляна в сълзи, тя седеше в средата на групата, и така влязохме в града.

Завърнахме се чак вечерта, уморени и изнервени. Колата бе догоре натъпкана с храна, а Лугареция лежеше като труп върху скутовете ни и ужасно стенеше. Стана съвсем ясно, че тя няма да бъде в състояние да помогне при готвенето и другата работа на сутринта. Когато се обърнахме за съвет към Спиро, той сърдито ни отвърна с обичайния си отговор:

— Не се тревожете. Оставяш ми всичкото на мене.

На следващата сутрин се случиха куп неща. Лугареция се беше съвзела достатъчно, за да поеме по-леката работа, вървеше по петите ни из къщата и гордо показваше кървавите дупки във венците си, като описваше подробно мъките, които бе преживяла с всеки отделен зъб. Бях инспектирал внимателно подаръците си и бях благодарил на

семейството, след което отидохме с Лесли на задната веранда, където стоеше нещо тайнствено, покрито с брезент. С вид на вълшебник, Лесли дръпна покривалото и видях моята лодка. Гледах я в захлас — без съмнение това беше най-хубавата лодка, която може да съществува. Блестящ в току-що боядисаната си дреха, моят кон чакаше да потегли към омагьосания архипелаг.

Лодката беше дълга седем стъпки и с почти кръгла форма. Лесли побърза да ми обясни (да не би да си помисля, че това се дължи на нескопосна дърводелска работа) причината за това — дъските се оказали прекалено къси за рамката, и обяснението му ми се видя напълно приемливо. В крайна сметка такова досадно нещо може да се случи на всеки. Твърдо заявих, че формата на лодката е прекрасна, и наистина бях убеден в това. Тя се различаваше от обикновените лодки — издължени, тесни и с доста хищнически вид. Беше плавно заоблена и кръглата ѝ форма излъчваше някакво успокояващо съвършенство. Със сериозния си вид ми напомняше на торен бръмбар — насекомо, което много ми харесва. Лесли, доволен от видимата ми радост, каза умолително, че му се наложило да я направи с плоско дъно, тъй като по куп технически причини това било най-безопасно. Отговорих му, че най-обичам плоскодънните лодки, защото мога да слагам в тях бурканите с образците без голяма вероятност да се разсипят. Той ме попита дали харесвам цветовата гама, сякаш малко се съмняваше в това. Според мене най-хубавото на лодката беше начинът, по който бе боядисана — като завършек, който увенчава едно изключително произведение. Вътрешността бе в зелено и бяло; издутите бордове бяха боядисани на бели, черни и яркооранжеви ивици — комбинация от цветове, която ми се видя както високохудожествена, така и дружелюбна. После Лесли ми посочи дългото гладко кипарисово стъбло, което бе отрязал за мачта, но ми обясни, че не може да се постави, докато лодката не се пусне на вода. Въодушевен, му предложих веднага да я изпробваме. Лесли, който много държеше на традициите, заяви че един плавателен съд не може да бъде пуснат на вода, преди да бъде кръстен, и попита дали вече съм избрал име. Това беше труден въпрос. Цялото семейство се събра, за да ми помага. Стояха скупчени около лодката, която приличаше на гигантско цвете, и се мъчеха да измислят нещо.

— Защо не я наречеш „Веселия Роджър“^[2]? — попита Марго.

Отхвърлих презрително предложението ѝ — обясних, че името трябва да наемква за нещо дебело, за да подхожда на външния вид и характера на лодката.

— Тогава „Арбъкъл“^[3] — подхвърли без да се замисля мама.

И това не ставаше — просто лодката не приличаше на този киноартист.

— Наречи я „Ноевия ковчег“ — предложи Лесли, но аз поклатих глава.

Отново настъпи тишина, в която всички гледаха втренчено лодката. Изведнъж нейното име ми дойде на ум: Тумбел, така щях да я нарека.

— Чудесно, миличък — одобри избора ми мама.

— Тъкмо се канех да предложа „Нехранимайски“ — обади се Лари.

— Лари, за бога! — укори го мама. — Не учи детето на такива работи.

Прехвърлих предложението на Лари през ума си — името наистина звучеше необичайно, но така звучеше и „Тумбел“. И двете сякаш обединяваха формата и характера на лодката. След много размисъл реших какво ще направя. Извадих кутия черна боя и старателно изписах с доста разкривени главни букви името на лодката върху единия борд: „Тумбел-Нехранимайски“. Това вече беше нещо: не само звучеше необикновено, но бе разделено и с аристократично тире. За успокоение на мама казах, че при разговор с непознати ще наричам лодката само Тумбел. След като разрешихме въпроса с името, заловихме се със задачата да пуснем лодката на вода. Наложих се Марго, Питър, Лесли и Лари да обединят усилията си, за да отнесат лодката надолу по хълма до пристана, а мама и аз ги следвахме с мачтата и с малка бутилка вино, за да спуснем лодката в морето по всички правила. В края на пристана носачите спряха и се олюляваха от умора, докато ние с мама се борехме със запушалката на бутилката.

— Какво толкова правите? — нервно попита Лари. — Побързайте, за бога — не съм свикнал да ме използват за хелинг^[4].

Накрая успяхме да отпушим бутилката и аз обявих с ясен глас, че кръщавам кораба „Тумбел-Нехранимайски“. После разбих бутилката в заоблената задна част на лодката и за нещастие като последствие от това половин пинта бяло вино се изля върху главата на Лари.

— Внимавай, внимавай! — запротестира той. — Кого ще пускаме в морето — лодката или мене?

Накрая те здравата се засилиха и пуснаха „Тумбел-Нехранимайски“ в морето. Плоското дъно изплющя във водата като оръдеен залп и на всички страни полетяха пръски, след което лодката стабилно се закрепил и уверено се поклащаше на вълните. Само десният ѝ борд бе съвсем лекичко по-наклонен, но аз щедро отдадох това на виното, а не на майсторството на Лесли.

— Хайде! — каза Лесли, който ни ръководеше. — Да поставим мачтата!... Марго, дръж носа!... Така. Сега ти, Питър — качи се на кърмата, а ние с Лари ще ти подадем мачтата. Ти само ще я закрепил в гнездото.

Марго легна по корем и улови носа на лодката, а през това време Питър пъргаво скочи вътре и застана разкрачен, за да поеме мачтата, която държах Лари и Лесли.

— Тая мачта ми изглежда малко дългичка, Лес — каза Лари, като я оглеждаше изпитателно.

— Глупости! Точно по мярка е, само да се сложи — отвърна Лесли. — Е, Питър готов ли си?

Питър кимна, застана устойчиво, улови мачтата с две ръце и я пхна в гнездото. После се изправи, отупа ръцете си, след което със забележителна за формата му скорост „Тумбел-Нехранимайски“ се преобърна. Питър, облечен с единствения си приличен костюм, който бе сложил в чест на моя рожден ден, изчезна в дълбините почти безшумно. На повърхността останаха само шапката му, мачтата и яркооранжевото дъно на лодката.

— Ще се удави! Ще се удави! — изпищя Марго, която при кризисни моменти бе винаги черногледа.

— Глупости! Не е достатъчно дълбоко — възрази Лесли.

— Казах ти, че мачтата е прекалено дълга — заядливо се обади Лари.

— Не е — озъби се ядосано Лесли. — Тоя глупак не я постави както трябва.

— Не си позволявай да го наричаш глупак! — извика Марго.

— Не може да сложиш мачта, дълга двадесет стъпки, върху леген и да очакваш да не се прекатури — обади се Лари.

— Щом си толкова умен защо не взе ти да направиш лодка?

— Никой не ми е казал. Освен това се предполага, че ти си специалист, макар да се съмнявам, че ще те вземат на работа в Клайдсайд^[5].

— Виж ти. Лесно е да се критикува... само защото тоя глупак...

— Не го наричай глупак! Как смееш?

— Успокойте се, успокойте се, не се карайте така, милички — каза кротко мама.

— Лари се прави на толкова важен...

— Слава богу! Изплува — каза Марго с развълнуван глас, когато Питър изскочи на повърхността със съсипани дрехи, като плюеше вода.

Измъкнахме го на брега, а Марго бързо го заведе в къщи, за да се опита да изсуши костюма му, преди да са дошли гостите. Ние ги последвахме, като все още спорехме. Лесли, вбесен от критиката на Лари, се съблече по плувки и, въоръжен с обемист наръчник по направа на яхти, отиде да спасява лодката. Прекара останалата част от сутринта, като режеше с трион части от мачтата, докато успя да я закрепил права, но от нея бяха останали само три стъпки. Лесли бе много озадачен, но обеща да постави нова мачта веднага щом изработи точната спецификация. Затова „Тумбел-Нехранимайски“ остана вързан на пристана и се полюляваше от вълните в цялото си великолепие, наподобяващ много пъргава, макар и дебела безопашата котка от остров Ман.

Спиро пристигна рано следобед. Водеше със себе си висок възрастен човек, който приличаше на посланик. Спиро обясни, че човекът е бившият иконом на гръцкия крал, който се бил оттеглил от попрището, но Спиро го убедил да ни помогне за рождения ден. След това изгони всички от кухнята и двамата с икономом се затвориха вътре. Аз излязох навън, надникнах през прозореца и видях, че икономът се е съблякъл по жилетка и бърше чаши, а Спиро замислено смръщил вежди, си тананика и се разправя с огромен куп зеленчуци. От време на време той се навеждаше и раздухваше силно седемте огнища със скари край стената и въглените в тях припламваха като рубини.

Първият гостенин, който пристигна, бе Теодор. Седеше пременен във файтона, облечен с най-официалния си костюм, с лъснати до блясък обувки и, специално за случая, без колекционерски

принадлежности. В едната си ръка държеше бастун, а в другата грижливо увит пакет.

— Аха... хъм... Честит рожден ден! — каза той, като се ръкува с мене. — Донесох ти нещо за спомен... хъм... да... един малък дар... тоест, подарък, в чест на... хъм... празника ти.

Отвих пакета и с радост открих, че съдържа обемиста книга, наречена „Обитатели на езерата и потоците“.

— Мисля, че това... хъм... е подходяща нова книга за библиотеката ти — каза Теодор, като се поклащаше на пети и пръсти. — Съдържа много интересни данни за... хъм... да... за сладководните животински организми.

Постепенно гостите пристигаха и пред вилата се събра върволица файтони и таксита. Голямата всекидневна и трапезарията бяха пълни с хора, които разговаряха, спореха и се смееха, а икономът (който за ужас на мама бе облякъл фрак) лавираше бързо през тълпата като стар пингвин и сервираше питиетата и храната с такъв царствен вид, че много от гостите се чудеха дали това наистина е иконом, или е някой наш ексцентричен роднина, отседнал във вилата. Долу в кухнята Спиро поглъщаше невероятни количества вино, докато се движеше между тенджерите и тиганите; отблясъците от огъня хвърляха червени отражения по смръщеното му лице, а той гръмогласно пееше. Въздухът бе напоен с миризмата на билки и подправки и по Спирово нареждане Лугареция непрекъснато куцукаше с доста голяма скорост между кухнята и гостната. Понякога тя успяваше да притисне някой нещастен гостенин в ъгъла и докато държеше чиния с храна под носа му, започваше да му описва подробно преживяванията си при зъболекаря, като подражаваше съвсем реалистично и отвратително на звука, който издавал кътникът, когато го изскубвали с корена и отваряше широко уста, за да покаже на жертвата си ужасното опустошение, което цари вътре.

Пристигаха все нови и нови гости, а с тях — и подаръци. От моя гледна точка повечето бяха безполезни, тъй като не можеха да се използват в работата по естествена история. Струва ми се, че най-хубавите подаръци бяха две палета, донесени от едно селско семейство, което живееше наблизко. Едното пале беше кафяво на бели петна, с надвиснали червеникави вежди, а другото — черно като катран, също с надвиснали червеникави вежди. Тъй като това бяха

подаръци, семейството естествено не можеше да не ги приеме. Роджър ги гледаше с подозрение и интерес, затова реших, че трябва да се запознаят и ги затворих в трапезарията, като поставих между тях голяма чиния с лакомства. Резултатите не бяха точно според очакванията ми, защото когато потокът от гости съвсем се увеличи, наложи се да отворим междинната врата и да поканим някои хора в трапезарията, където заварихме унило седящия на пода Роджър. Около него играеха двете палета, а стаята беше така „украсена“, че не оставаше съмнение колко обилно си бяха похапнали новодошлите животни. Мама бе потресена от предложението на Лари да кръстим палетата Пикльо и Посерко, но всички започнаха да ги наричат така и те си останаха с тези имена.

Продължаваха да пристигат гости, прехвърляха се от препълнената всекидневна в трапезарията, минаваха през стъклените врати и се разполагаха на верандата. Някои бяха дошли с мисълта, че ще им бъде скучно, но след около час така се бяха забавлявали, че се качваха на файтоните си, отиваха до къщи и се завръщаха с останалата част от семействата си. Виното се лееше, въздухът синееше от тютюневия дим, а гущерите толкова се бяха изплашили от шума и смеха, че се бояха да се покажат от процепите на тавана. В ъгъла на стаята Теодор, смело свалил сакото си, танцуваше каламатиано с Лесли и с още неколцина по-развеселени гости: тропаха и люлееха тела, като подскачаха и удряха крак. Икономът, който вероятно бе изпил малко повече вино, отколкото можеше да носи, така се захласна да гледа националния танц, че остави подноса и се присъедини — заподскача и заудря крак не по-зле от всеки друг, независимо от възрастта си, а пешът му се развяваше. Мама се усмихваше доста насила и притеснено, заклещена между английския свещеник, който наблюдаваше надиграването с растящо неодобрение, и белгийския консул, който ѝ шепнеше нещо на ухото и сучеше мустак. Спиро се показа от кухнята, за да види къде се бави икономът, и веднага се присъедини към веселието. Из стаята летяха балони — удряха се в краката на танцуващите и се пукваха изведнъж със страшен трясък. На верандата Лари се опитваше да научи група гърци на някои от най-хубавите английски лимерици^[6]. Пикльо и Посерко бяха заспали в нечия капела. Пристигна доктор Андручели, като се извини на мама за закъснението си.

— Заради жена ми стана, мадам. Жена ми току-що роди — каза гордо той.

— Моите поздравления, докторе! Да пием за тяхно здраве — предложи мама.

Спиро, изтощен от танца, седеше на близкото канапе и си вееше.

— Какво?! — изрева той на Андручели, като свирепо се озъби.
— Още една бебе ли се е родило?

— Да, Спиро, момче — потвърди грейнал Андручели.

— Колко станаха с него? — попита Спиро.

— Шест, само шест — учудено отвърна докторът. — Защо?

— Би трябвало да се засрамите — каза с отвращение Спиро. — Шест деца... Божке! Карате я като котаци и кучки. Когато се ожених, попитах съпругата си колко деца иска — каза високо Спиро. — Тя отвърна две, получи си ги от мене и накарах да я зашият. Шест деца! Боже мили, направо ми се повръща... Котаци и кучки!

В този миг английският свещеник реши, че макар и да не му се иска, ще трябва да си тръгне, защото утре му предстои дълъг път. Двамата с мама го изпратихме, а когато се върнахме, видяхме, че Андручели и Спиро са се присъединили към танцьорите.

Когато последният файтон изтрополи по пътя, ние стояхме на портата и се прозявахме, а морето бе утринно спокойно и хоризонтът на изток светлееше. После аз легнах в кревата — в краката ми се беше свил Роджър, от двете ми страни бяха палетата, а рошавият Одисей седеше на корниза — и гледах през прозореца небето. Руменината се разливаше над върховете на маслините и гасеше звездите една по една. Помислих си, че общо взето рожденият ми ден бе минал много добре.

Много рано на следващата сутрин си взех колекционерските принадлежности и малко храна и придружен от Роджър, Пикльо и Посерко, се отправих на пътешествие с „Гумбел-Нехранимайски“. Морето беше спокойно, слънцето светеше на синьото като тинтява небе и подухваше съвсем лек ветрец. Денят беше великолепен. Лодката се клатеше по вълните покрай брега бавно и с достойнство, на носа Роджър изпълняваше ролята на наблюдател, а Пикльо и Посерко тичаха от единия до другия край, биеха се, опитваха се да пият морска вода, наведени от борда, и изобщо лудуваха, като че се намираха на сушата.

Каква радост е да си имаш лодка! Колко приятно е да усещаш могъществото си, когато гребеш с веслата и чувствуваш, че лодката се плъзга, а водата край бордовете шумоли, сякаш някой разгръща коприна. Слънцето леко топли гърба ти и от лъчите му морето просветва със стотици багри. Колко вълнуващо е да си проправяш път през сложния лабиринт от покрити с водорасли рифове, а ярките им цветове да светят току под тебе. Доставяха ми удоволствие дори мехурите, които излизаха по дланите ми, макар от тях да усещах ръцете си изтръпнали и сковани.

Направих много пътешествия с „Тумбел-Нехранимайски“ и преживях много приключения, но нищо не може да се сравни с първото пътуване. Тогава морето ми се видя по-синьо, по-кристално и по-прозрачно, а островите — по-далечни, по-опалени от слънцето и по-омагьосани от преди, и сякаш всички живи същества се бяха събрали в малките езерца и проливчета, за да приветствуват мен и моята лодка. На около сто стъпки от островчетата аз прибрах веслата и се покатерих на носа, проснах се до Роджър и загледах през бистрата вода към дъното, докато „Тумбел-Нехранимайски“ плаваше към брега, устойчив като целулоидно пате. Когато наподобяващата черупка на костенурка сянка на лодката лягаше върху морското дъно, пред очите ми се разкриваше многоцветният и жив гоблен на морския живот.

В ивиците на сребристия пясък на купчинки стояха отвесно забучени миди със зинали уста. Понякога между двете назъбени черупки виждах мъничък рак-пустинник с цвят на светла слонова кост — едно от крехките изродени създания с меко тяло, които водят паразитен живот, защитени от здравите стени на големи раковини. Беше ми интересно да видя как многочислената колония от миди дава сигнал за опасност. Оставих се водата да ме завлече над една група, докато стигнах точно над мидите, отворили черупки. След това леко пъгнах във водата дръжката на сака и докоснах една черупка. Тя мигновено се затвори и малко облаче бял пясък се изви като ураган. Раздвижването, причинено от уплахата на тази мида, се пренесе по водата и останалата част от колонията го почувствува. В същия миг наляво и надясно започнаха да хлопват „вратите“ и водата се напълни с вихрушки от бял пясък, които се издигаха и виеха около черупките и падаха на дъното като сребрист прах.

Между мидите имаше и морски червеи с красиви перести „листа“, разположени в края на дълга и дебела сива тръбица, които непрестанно се движеха в кръг. Поклащащите се пипала, оранжево-златисти и сини, изглеждаха съвсем не на място върху грубите „стъбла“ — все едно, че някоя орхидея бе цъфнала на пънче от гъба. И червеите имаха система, откриваща опасността, много почувствителна, отколкото тази на мидите — само прокарах дръжката на шест инча от водовъртежа на трептящите листенца, и всички те насочваха връхчета нагоре, събираха се и се напъхваха обратно в тръбичката (най-напред потъваше главата), и се виждаха само стебълцата им, подобни на парченца от миниатюрни маркучи, забити в пясъка.

Из рифовете, които бяха само на няколко инча под водата и при отлив оставаха отгоре, имаше скупчени най-много организми. В дупките се криеха нацупените морски кучета и когато размърдваха перки, дебелите им бърни придаваха на лицата им дързък негроиден израз. В сенчестите процепи сред водораслите имаше купчинки морски таралежи, приличащи на лъскавите семенни кутийки на дивия кестен, а бодлите им помръдваха леко като стрелки на компас, готови да уловят заплашващата ги опасност. Недалече от тях прилепналите към скалите кичести и разноцветни актинии полюшваха пипалата си в някакъв унесен източен танц, като се опитваха да хванат прозрачните като стъкло скариди, минаващи край тях. Започнах да разкопавам тъмните подводни дупки и открих новородено октоподче, разположило се на скалата като главата на Горгона, което смени цвета си на калнокафяв и ме гледаше с доста тъжни очи изпод плешивото кубе на главата си. При следващото ми движение то бурно изстреля черно мастилено облаче, което увисна поклащайки се в бистрата вода, докато октоподчето побягна зад прикритието му, стрелна се напред, а пипалата му се влачеха след него, от което то заприлича на украсен с ленти балон. Върху рифа имаше и крабове: дебели, зелени и лъскави, те размахваха щипци като за приятелски поздрав, а долу върху потъналото във водорасли морско дъно се виждаха морски паяци^[7] с остри шипове на черупките и дълги тънки крака, облечени в дреха от водорасли, или от спонгии^[8], а понякога — грижливо засадили актиния върху гърба си. Навсякъде из рифовете, сред водораслите и по пясъчливото дъно, се движеха стотици раковини — на красиви ивици,

със сини, сребристи, сиви и алени петънца, от които надничаха възмутените лица на раците-пустинници. Те приличаха на малки тежки фургони — блъскаха се едни в други, лавираха из водораслите или бързаха тромаво по пясъка сред извисяващите се мидени черупки и морски ветрила^[9].

Слънцето се спусна ниско и водата в заливите под клатушкащите се отражения на скалните замъци придоби тъмносивия цвят на вечерните сенки. Веслата едва чуто проскърцваха и аз бавно подкарах „Тумбел-Нехранимайски“ към къщи. Пикльо и Посерко спяха, изтощени от горещината и морския въздух, а лапите им потрепваха и ръждивочервените им вежди се движеха, когато те преследваха въображаеми крабове сред безкрайните рифове. Роджър седеше

заобиколен от буркани и стъкленици, в които имаше малки рибки, актинии размахваха пипала и морски паяци докосваха стените на стъклените си затвори с нежните си щипци. Кучето надничаше в бурканите с наострени уши, поглеждаше ме от време на време и за миг завърташе опашка, преди отново да потъне в проучванията си. Роджър проявяваше усърдно интерес към морския живот. Когато закръглената задна част на „Тумбел-Нехранимайски“ леко се удари о дървения пристан, слънцето проблясваше като монета иззад маслиновите дръвчета, а морето бе набраздено със златни и сребърни ивици. Гладен, жаден, уморен, с глава, бръмнала от видените цветове и форми, бавно понесох скъпоценните си находки нагоре по хълма към вилата, а трите кучета с прозявки и протягане ме последваха.

[1] Мярка за обем, равна на 0.56 л. — Б.пр. ↑

[2] Име на черния пиратски флаг. — Б.пр. ↑

[3] Американски комедиен актьор (1881–1933). — Б.пр. ↑

[4] Строителна или ремонтна база за кораби (от хол.). — Б.пр. ↑

[5] Название на Глазгоу и близките градове — корабостроителна област. — Б.пр. ↑

[6] Традиционна поезия на небивалиците по името на град Лимерик. — Б.пр. ↑

[7] Раци, приличащи на паяци. — Б.пр. ↑

[8] Наричани още „морски гъби“. — Б.пр. ↑

[9] Корал от вида Горгонария. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ДВАНАДЕСЕТА ЗИМАТА НА ГОРСКИЯ БЕКАС

Когато лятото наближи своя край, за щастие аз отново се оказах без домашен учител. Мама беше открила, че Марго и Питър „прекалено много са се привързали един към друг“, както деликатно се изрази тя. Тъй като семейството единодушно не одобряваше Питър за бъдещ роднина, явно нещо трябваше да се направи.

Единственият принос на Лесли към въпроса беше предложението му да застреля Питър — план, който по неизвестни причини бе посрещнат с присмех. Намирах тази идея великолепа, но бях малцинство. Лари предложи да изпратим щастливата двойка да поживее един месец в Атина, с цел, както той обясни, „да им го избием от главата“, но мама не се съгласи, защото било неморално. Накрая мама се освободи от услугите на Питър, той си замина набързо и потайно, а ние трябваше да се справим с отчаяната, разплакана и страхотно възмутена Марго, която по случай събитието бе облякла най-надиплените си и мрачни одежди и изигра отлично ролята си. Мама я успокояваше и нежно ѝ повтаряше всеизвестни истини, Лари ѝ изнасяше лекции за свободната любов, а Лесли, по известни само нему причини, реши да се превъплъти в образа на оскърбения брат, поради което постоянно се появяваше, размахал револвера, и заплашваше да застреля Питър като куче, ако кракът му отново стъпи в къщата. Сред всичко това стоеше Марго, сълзите убедително се стичаха по лицето ѝ, а тя правеше трагични жестове и заявяваше, че животът ѝ е съсипан. Спиро, който обичаше хубавата драма не по-малко от всеки друг, прекарваше времето си, като плачеше от съчувствие към Марго и пращаше различни свои приятели по пристанищата, за да бъде сигурен, че Питър няма да се опита да се завърне на острова. Всички ние прекрасно се забавлявахме. Точно когато историята вече загиваше от естествена смърт, и Марго беше в състояние да изяде цял обяд, без да избухне в сълзи, тя получи писмо от Питър, който казваше, че ще се върне да я вземе. Марго изпадна в паника от тази идея, показа писмото на мама и семейството с въодушевление отново поде фарса. Спиро

удвои наблюдението на пристанищата, Лесли смаза оръжията си и започна да се упражнява в стрелба по голяма картонена фигура, закрепена на фасадата на къщата, а Лари непрекъснато убеждаваше Марго или да се преоблече като селянка и да се хвърли в обятията на Питър, или да спре да се държи като Камила^[1]. Обидена, Марго се заключи на тавана и отказа да вижда когото и да било освен мене, тъй като аз единствен не бях взел страна. Тя лежеше там, лееше обилно сълзи и четеше томче със стихове на Тенисън^[2], като се откъсваше от това само от време на време, за да погълне с неизменен апетит големите количества храна, които аз ѝ качвах горе на поднос.

Марго остана затворена на тавана около седмица. Накрая се принуди да слезе долу от една ситуация, която беше завършек на цялата история. Лесли откри, че от „Морската крава“ са изчезнали няколко дребни неща и подозираше в това рибарите, които плаваха край пристана нощем. Затова реши да накара крадците да се замислят и закрепил на прозореца на стаята си три дългоцеви пушки, които да държат пристана на прицел. С едно хитро приспособление той можеше да стреля с тях последователно, без дори да става от леглото. Разбира се, разстоянието беше прекалено голямо, за да се случи някаква беля, но профучаването на куршумите през маслиновите дървета и цопването им в морето според него щеше да подеждува като доста добро предупреждение. Той бе толкова погълнат от собствената си находчивост, че забрави да спомене на останалите за този капан против злосторници.

Бяхме се оттеглили в стаите си и всеки се занимаваше с нещо. Във вилата цареше тишина. Отвън се носеше кротката песен на щурците в горещия нощен въздух. Изведнъж се чу поредица от колосални експлозии, които разтърсиха къщата, и кучетата на долния етаж се разляха. Изтичах на площадката, където бе настъпила суматоха: кучетата се бяха втурнали нагоре, за да се присъединят към развлечението, подскачаха и възбудено скимтяха. Мама, уплашена и разтревожена, облечена в огромната си нощница, бе изскочила от спалнята си с мисълта, че Марго се е самоубила. Лари пристигна ядосан и искаше да знае какъв е този шум, а Марго, сигурна, че Питър се е завърнал да я вземе и е бил застрелян от Лесли, се мъчеше да отключи вратата на тавана и пищеше с цяло гърло.

— Тя е направила някаква глупост... Направила е някаква глупост — хлипаше мама и правеше отчаяни опити да се отскубне от Пикльо и Посерко, които, уверени, че това е някаква весела нощна лудория, бяха захапали края на нощницата и я дърпаха, като ръмжаха свирепо.

— Това минава всички граници! Не оставят човек дори да спи спокойно... Това семейство ще ме подлуди — викаше Лари.

— Не го мъчете... Оставете го, страхливци... — чуваше се пискливият разплакан глас на Марго, докато тя дращеше по вратата на тавана и се мъчеше да я отвори.

— Крадци!... Запазете спокойствие, това са само крадци — викна Лесли от прага на стаята си.

— Тя е още жива... Още е жива... Махнете тези кучета!

— Зверове! Как посмяхте да го застреляте? Отворете ми, отворете!...

— Стига с тоя шум! Казвам ви, крадци са...

— По цял ден животни и експлозии, а посред нощ — оръдейни залпове! Това минава всички граници на ексцентричността!

Накрая мама успя да се промъкне горе, като влачеше уловилите се за края на нощните ѝ одежди Пикльо и Посерко, и бледа и трепереща, отвори вратата на тавана, където завари също толкова бледата и трепереща Марго. След доста перипетии разбрахме какво се беше случило и какво всъщност си беше помислил всеки от нас. Мама, разтърсена от шока, сурово порица Лесли.

— Не бива да правиш такива неща, миличък — увещаваеше го тя. — Направо е глупаво. Когато стреляш с пушките си, поне ни предупреждавай.

— Да — добави с горчивина Лари. — Поне малко ни подготвяй. Извиквай, да речем: „Да ме убие господ!“ или нещо подобно.

— Не виждам как бих могъл да изненадам крадци, ако трябва да предупреждавам всички ви наред — отвърна обидено Лесли.

— Проклет да съм, ако разбирам защо трябва да изненадваш и нас — протестираше Лари.

— Бий някаква камбанка тогава, миличък. Прави нещо, но не повтаряй това, което се случи... Чувствувам се много особено...

Тази случка обаче накара Марго да напусне тавана, и както каза мама, „доведе поне до едно добро“.

Макар че Марго вече донякъде общуваше със семейството, тя все пак предпочиташе да лекува раненото си сърце в самота, затова взе да изчезва за дълги периоди от време, като вземаше кучетата за придружители. Тя изчака да започне внезапният, свиреп есенен сирого, за да реши, че най-подходящото място да бъде сама е на малкото островче в залива точно срещу къщата, на около половин миля навътре в морето. Един ден, когато стремежът ѝ към усамотяване бе непреодолим, тя взе „Тумбел-Нехранимайски“ (без мое разрешение), натовари в него кучетата и се отправи към острова, за да полежи на слънце и да размишлява върху любовта.

Едва когато дойде време за чая, аз открих с помощта на бинокъла къде са изчезнали лодката ми и Марго. В яростта си доста неразумно съобщих на мама къде се намира Марго и подчертах, че на нищо не прилича да ми взема лодката без разрешение. Кой, попитах злъчно аз, ще ми построи нова лодка, ако „Тумбел-Нехранимайски“ се разбие?

А сирого вече виеше около къщата като глутница вълци. Мама, задвижена от нещо, което отначало приех като силна загриженост за съдбата на лодката ми, запъхтяно изкачи стълбите и се наведе от прозореца на спалнята ми, за да огледа с бинокъла залива. Лугареция плачеше, кършеше ръце и куцайки я следваше. Разтреперани и уплашени, двете тичаха от прозорец на прозорец и гледаха разпенените води на залива. Мама искаше да изпрати някого на помощ на Марго, но бяхме сами. Затова ѝ оставаше само да виси на прозорците, прилепила към очите си бинокъла, докато Лугареция отправяше молитви към свети Спиридон и непрекъснато разправяше на мама някаква дълга и обърквана история за своя чичо, който се удавил точно в такова сирого. За щастие, мама успяваше да разбере от разказа на Лугареция на седем думи една.

Постепенно Марго явно проумя, че е най-добре да потегли към къщи, преди бурята да се е усилила. Видяхме я, че слиза между дърветата към мястото, където вързаният „Тумбел-Нехранимайски“ подскачаше и се клатушкаше. Обаче Марго вървеше бавно и доста странно: първо на два пъти падна, после излезе на брега на около петдесет ярда от лодката и известно време се луташе в кръг, като явно я търсеше. Накрая, привлечена от лая на Роджър, тя се запрепъва по плажа и намери лодката. После с голяма мъка убеди Пикльо и Посерко да влязат вътре. Те нямаха нищо против да плават с лодка при

спокойно време, но никога не бяха пътували при бурно море и сега също не възнамеряваха да го направят. Марго тъкмо успяваше да сложи вътре Пикльо и се обръщаше да хване Посерко, когато Пикльо отново скачаше на брега. Това продължи доста, след което тя най-после улови и двамата, скочи вътре след тях и известно време правеше усилия да гребе, преди да разбере, че не е отвързала лодката.

Мама със затаен дъх следеше как лодката се приближава през залива. Тъй като тя лежеше ниско на водата и не се виждаше непрекъснато, всеки път, когато изчезнеше зад някоя особено голяма вълна, мама уплашено изтръпваше, убедена, че лодката е потънала заедно с всичко на борда. Едва когато смелата оранжево-бяла топчица се появи отново върху гребена на вълната, мама поемаше дъх. Посоката, в която Марго караше лодката, беше странна — „Тумбел-Нехранимайски“ се движеше насам-натам из залива наслука, а понякога се появяваше от вълните с нос, насочен към Албания. Един-два пъти Марго с мъка се изправи на крака и огледа хоризонта, заслонила с ръка очи; после сядаше и отново се залавяше да гребе. Накрая, когато лодката (по-скоро случайно, отколкото целенасочено) доближи брега, ние слязохме на пристана и започнахме да надвикваме съскането и плясъка на вълните и рева на вятъра, като наставлявахме Марго. Насочена от гласовете ни, тя храбро загреба към брега и се удари в пристана с такава сила, че едва не събори мама в морето. Кучетата се измъкнаха навън и се втурнаха нагоре по хълма — явно уплашени, че ще им се наложи отново да пътуват със същия капитан. Помогнахме на Марго да слезе на брега и тогава открихме причината за обърканата навигация. Когато стигнала до острова, Марго се проснала на слънце и заспала толкова дълбоко, че се събудила едва от силния вятър. Тъй като спала почти три часа на изгарящото слънце, клепачите ѝ били така подпухнали и подути, че почти нищо не виждала. Вятърът и водните пръски влошили положението и когато стигна пристана, тя вече не виждаше нищо. Кожата ѝ бе почервеняла и възпалена от слънцето, а клепачите ѝ бяха толкова подпухнали, че приличаше на страшно зъл азиатски пират.

— Повярвай ми, Марго, понякога се чудя дали си съвсем в ред — каза мама, докато слагаше на очите ѝ компрес със студен чай. — Такива глупости вършиш!

— О, мамо, ти винаги напразно вдигаш шум — каза Марго. — На всекиго може да се случи.

Но това произшествие изглежда излекува разбитото ѝ сърце, защото тя престана да предприема самотни разходки и не посмя отново да излезе с лодката. Започна да се държи нормално, доколкото ѝ беше възможно.

Зимата на острова винаги настъпваше постепенно. Небето все още беше ясно, морето беше синьо и спокойно, а слънцето — топло. Но във въздуха се долавяше някаква несигурност. Златистите и алени листа, които вятърът трупаше на купчини из полето, разговаряха и тихо се смееха, или правеха опити да тичат от място на място, като се въртяха подобно на цветни кръгове между дърветата. Сякаш репетираха и се подготвяха за нещо, което оживено обсъждаха с дрезгави гласове, когато се скупчваха край стволите. Птиците също се събираха на малки групи, пъчеха гърди и дълбокомислено цвърчаха. Целият въздух бе пропит с чувството, че нещо ще се случи, сякаш огромна публика чакаше да се вдигне завесата. После една сутрин човек отваряше капците и поглеждаше над маслиновите горички и синия залив към ръждиво кафявите планини на сушата и разбираше, че зимата е дошла, защото всеки планински връх бе нахлупил опърпана снежна шапка. Тогава чувството на очакване нарастваше с всеки изминат миг.

След няколко дни бели облачета започваха зимното си шествие: меки и пухкави, проточени и размъкнати, или дребни и крехки като перца, те преминаваха през небето, гонени от вятъра, който ги подкарваше пред себе си като стадо от различни породи овци. Отначало той беше топъл и повяваше леко, промъкваше се из маслиновите горички и листата затрептяваха и ставаха сребристи от вълнение, разклащаше кипарисите и те леко се полюшваха, вдигаше окапалата шума във весели, вихрени танци, които замираха така внезапно, както и започваха. Игриво разрошваше перцата по гърбовете на врабчетата, а те потръпваха и настръхваха, спускаше се неочаквано върху чайките и те замираха в средата на полета и свиваха белите си крила, за да се запазят. Капците се затръшваха и вратите внезапно изтракваха в рамките си. Но слънцето все още грееше, морето бе все така кротко и планините се извисяваха спокойни, опалени от слънцето, нахлупили окъсаните си снежни шапки.

Около седмица вятърът си игра с острова — закачаше го и си тананикаше сред голите клони. След това последва затишие — няколко невероятно спокойни дни. И внезапно, точно когато най-малко го очаквахме, вятърът се завърна. Обаче, това беше вече друг вятър — безумен, тръбящ и ревящ, той връхлетя върху острова и се опита да го издуха в морето. Синьото небе изчезна, и тънка пелерина от сиви облаци зави острова. Морето потъмня, стана почти черно и се покри с корица от пяна. Кипарисите се поклацаха на фона на небето като тъмни махала, а маслините (които цяло лято бяха сякаш вкаменени, неподвижни и приличаха на вещици) се заразиха от лудостта на вятъра, олюляваха се и проскърцваха на злочестите си, възлести стволове, а листата им свистяха, докато цветът им като седеф се променяше от зелено в сребристо. Ето за какво си бяха шепнали окапалите листа, ето за какво се бяха подготвяли и сега ликуващо се издигаха във въздуха и танцуваха, въртяха се като пумпали, спускаха се, връхлитаха върху земята и падаха от изтощение, когато вятърът се умореше и отминеше. След него идваше дъждът, но той беше топъл — цяло удоволствие бе да се разхождаш в такъв дъжд: големите кръгли капки тупкаха една подир друга по капациите, почукваха по листата на лозата като палки по барабан и мелодично клокочеха във водосточните тръби. Високо в албанските планини реките прииждаха озъбени, захапваха бреговете и се спускаха надолу, повлекли насъбралите се през лятото клечки, клони, туфи, трева — какво ли не, и ги изсипваха в морето, а големите извити вени на тинята и плавея образуваха фигури по тъмносините му води. Постепенно тези вени се спукваха и морето придобиваше жълтокафяв цвят. После вятърът накъсваше повърхността и издигаше водата на тежки вълни, подобни на едри светлокафяви львови с бели гриви, които дебнешком се нахвърлят върху брега.

Настъпваше ловният сезон: на континенталната част голямото езеро Бутринто бе заобиколено с дантела от звънтящ лед, а повърхността му бе нашарена от ятата диви гъски. Сред гъсталаците на кафявите хълмове, мокри и размити от дъжда, се събираха зайци, сърни и глигани — тъпчеха и ровеха замръзналата почва, за да изкопаят луковици и корени. Над блатата и езерата на острова се появиха тънките ленти на ятата бекасини, които кълвяха мочурливата земя с дългите си жилави човки и изсвирваха като стрели, когато

изхвърчаха изпод краката ти. Сред маслиновите дръвчета и миртата се спотайваше горският бекас — дебел и тромав, той отскачаше встрани, когато го разтревожеха, и шумно размахваше крила, приличащи на струпани от вятъра есенни листа.

Естествено, по това време на годината Лесли беше в стихията си. Заедно с група ентузиазирани съмишленици той предприемаше пътешествия до континенталната част веднъж на две седмици, и се завръщаше с туловището на някой четинест глиган, с окървавени заешки пелерини и огромни кошници, пълни догоре с дъгоцветни телца на патици. Мръсен, небръснат, вмирисан на смазка и кръв, Лесли ни разказваше подробно лова със светнали очи, като крачеше из стаята и показваше къде и как е бил застанал, къде и как се е бил появил глиганът, как изстрелът от пушката проехтял и отекнул сред голите планини, куршумът се забил, а глиганът се препънал и запремятал из пирена. Описанието му беше толкова картинно, че се чувствувахме участници в лова. В един миг Лесли беше глиганът, душещ срещу вятъра, несигурно пристъпващ сред тръстиковия гъсталак, вперил поглед под рунтавите вежди, заслушан в шума, вдиган от викачите и кучетата; след миг беше викач — движеше се предпазливо из високия до пояс храсталак, гледаше наляво и надясно и издаваше странния гъргорещ звук, който вдига дивеча от убежището му; а след малко, когато се появяваше глиганът — спускаше се по хълма и грухтеше — Лесли вдигаше въображаемата пушка и стреляше; пушката като истинска риташе и в ъгъла на стаята глиганът се премяташе и се търкулваше към своята смърт.

Мама нямаше високо мнение за ловните пътешествия, докато Лесли не донесе първия глиган. Като огледа грамадното, мускулесто тяло и острите бивни, които повдигаха горната устна на животното, тя тихо ахна.

— Господи! Не съм предполагала, че са толкова големи — каза мама. — Надявам се, че ще внимаваш, миличък.

— Дребна работа — отвърна Лесли. — Освен ако не ти изскочи точно под краката. Тогава е малко сложно, защото ако не улучиш, ще те връхлети.

— Твърде опасно, значи — отбеляза мама. — Не съм предполагала, че са толкова големи... Някой такъв звяр лесно може да те нарани или да те убие, миличък.

— Ами, мамо. Никаква опасност няма, освен ако не ти изскочи точно под краката.

— Не виждам защо и тогава да е опасно — намеси се Лари.

— Как така? — учуди се Лесли.

— Е, ако те нападне и не го улучиш, защо просто не го прескочиш?

— Не ставай смешен — захили се Лесли. — Проклетият звяр е висок около три стъпки и е дяволски бърз. Нямах време да го прескочиш.

— Наистина не те разбирам — каза Лари. — Все едно, че прескачаш стол, не може да е по-трудно. Както и да е. Но щом като не можеш да го прескочиш, защо не се метнеш отгоре му?

— Чисти глупости приказваш, Лари. Никога не си виждал как се носят глиганите. Невъзможно е да ги прескочиш, или да се метнеш отгоре им.

— Бедата при вас ловците е, че ви липсва въображение — критично отбеляза Лари. — Предоставям ти великолепни идеи — остава само да ги изпробваш. Но вместо това ти ги отхвърляш напълно.

— Ела тогава на следващия лов и покажи как се прави това — предложи Лесли.

— Нямам претенциите да съм герой с космати гърди — отвърна хладно Лари. — Мястото ми е в царството на идеите — на мозъчната дейност, така да се каже. Давам мозъка си на разположение за всякакви планове и стратегии, а вие с мускулите ги изпълнявате.

— Е, няма да изпълня последния ти план — уверено заяви Лесли.

— Звучи ужасно безразсъдно — каза мама. — Не прави глупости, миличък. А ти, Лари, престани да пълниш главата му с опасни идеи.

Лари винаги бе пълен с идеи за работи, в които нямаше опит. Съветваше мен кой е най-добрият начин да изучавам природата, Марго — за облеклото, мама — как да управлява домакинството и да покрива превишения кредит от банката, а Лесли — за стрелбата. Самият той не беше застрашен от подобно нещо — знаеше добре, че никой от нас няма да го учи съответно как най-добре се пише. Без изключение винаги, когато някой от семейството имаше някакъв проблем, Лари

знаеше най-добрия начин за разрешаването му. Ако някой се хвалеше, че е постигнал нещо, Лари вечно се чудеше защо вдига толкова шум — всичко ставало много лесно, стига човек да използвал разума си. Точно поради това свое надутото държание той подпали вилата.

Лесли се беше завърнал от континенталната част, натоварен с дивеч и гордо се пъчеше. Както ни обясни, за първи път стрелял „вляво и вдясно“ с двуцевката. Трябваше обаче дълго да ни обяснява, докато схванем напълно колко славна е тази проява. На ловен жаргон да стреляш „вляво и вдясно“ означавало да убиеш две птици или животни едно след друго — първо с дясната цев, после с лявата. Застанал в средата на голямата каменна кухня, осветена от червените отблясъци на огъня, Лесли ни описа как ятото диви патици се появило и разтеглената му редица пресякла зимното утринно небе. Крилете им тънко свистели, когато минавали над него, и Лесли се прицелил във водача, стрелял, обърнал пушката към втората птица и стрелял повторно с такава бързина, че когато смъкнал димящата двуцевка, двете патици цамбурнали в езерото почти едновременно. Събрано в кухнята, семейството слушаше като омагьосано картинното описание. Широката дървена маса бе отрупана с дивеч, мама и Марго скубеха връзка патици за вечеря, аз оглеждах различните видове и си вземах бележки в дневника (който бързо се изцапа от кървави петна и залепнали пера), а Лари седеше на един стол, сложил в скута си една убита зеленоглава патица, гладеше разрошените ѝ пера и наблюдаваше Лесли, до пояс затънал във въображаемото блато, за трети път да ни показва как направил знаменития изстрел.

— Чудесно, миличък — каза мама, когато Лесли описа сцената за четвърти път. — Сигурно е било много трудно.

— Не виждам защо — обади се Лари.

Лесли, който тъкмо се канеше отново да опише случката, се сепна, свирепо го изгледа и каза войнствено:

— Не виждаш значи, а? Да не би да имаш някаква представа за това? Не можеш да улучиш маслиново дръвче от три крачки, да не говорим за летяща патица.

— Любезни приятелю, нямам желание да те подценявам — отвърна му Лари с възможно най-ироничен и мазен глас. — Само че не виждам защо се смята за толкова трудно извършването на нещо, което ми изглежда съвсем просто.

— Просто ли? Ако имаше някаква представа от стрелба, нямаше да го наричаш „просто“.

— Не виждам защо е необходимо да имам представа от стрелба. Единственото, което човек прави в подобни случаи, е да запази спокойствие и да се прицели сравнително точно.

— Глупости приказваш — каза Лесли с отвращение. — Винаги смяташ направеното от другите за просто.

— Това е наказанието да бъдеш многостранна личност — въздъхна Лари. — Обикновено ако се опитам да повтора направеното от друг, оказва се смешно просто. Затова не разбирам причината да се вдига толкова шум само защото стрелбата е била точна.

— Смешно просто се оказва, така ли? — повтори изуменият Лесли. — Не ми се е случвало досега да видя как действуваш по някое от предложенията си.

— Злостна клевета! — отвърна жегнат Лари. — Винаги съм бил готов да докажа, че идеите ми са правилни.

— Е добре, да видим как ще улучиш два пъти последователно!

— Готово. От тебе пушката и жертвите, а аз ще ти докажа, че за това не са нужни никакви способности — всичко е въпрос на бърз ум, който математически да прецени обстановката.

— Точно така. Утре ще отидем в мочурището за бекасини. Да видим как ще приложиш бързия си ум.

— Не ми доставя удоволствие да унищожавам бекасините, които и без това изглеждат сакати по рождение — отговори Лари. — Но тъй като честта ми е заложена на карта, мисля, че мога да ги принеса в жертва.

— Ако улучиш една, ще бъде чудо — каза доволен Лесли.

— Повярвайте ми, деца, но вие наистина спорите за страшно глупави неща — каза с философски тон мама, като изтриваше очилата си от полепналите перца.

— Съгласна съм с Лес — внезапно се обади Марго. — Лари много обича да поучава хората, без той самият да прави нещо. Няма да му навреди, ако получи хубав урок. Мисля, че Лес е показал голям ум, като е убил с два куршума един заек — как го нарече точно той...

Лесли, с впечатлението, че Марго не е разбрала подвига му, започна отново и още по-подробно да описва епизода.

Цяла нощ валя, затова когато рано на следващата сутрин всички потеглихме да видим как Лари ще извърши своя подвиг, земята бе подгизнала, джвакаше под краката ни и ухаеше с остър аромат, подобен на пудинг със стафиди. В чест на събитието, Лари беше затыкнал голямо перо от пуяк във вълнената си шапка и приличаше на един дребен, представителен и невероятно горд Робин Худ. Докато стигнем мочурището в долината, където се събираха бекасините, той непрекъснато мърмореше. Било студено, било прекалено хлъзгаво, не можел да разбере защо Лесли отказва да повярва на думите му, а правел такъв нелеп фарс, пушката му била тежка, сигурно нямало да има никакъв дивеч, смятал, че само някой умствено увреден пингвин можел да излезе в такъв ден... Сурово и безжалостно, ние го подтиквахме да върви към мочурището, като се правехме, че не чуваме всичките му доводи и протести.

Мочурището всъщност представляваше по-гладката част на малка долина — около десет акра равнинна земя, която бе обработваема през пролетните и летни месеци. През зимата я оставяха да подивява — и тя се превръщаше в гора от тръстики и трева, пресечена от препълнени напоителни канавки. Тези канавки, които прорязваха цялата местност, затрудняваха лова, защото повечето бяха твърде широки, за да ги прескочиш, нито пък можеше да ги прегaziш, тъй като в тях имаше около шест стъпки рядка кал и четири стъпки мръсна вода.

Тук-там отгоре им бяха поставени тесни дъсчени мостчета, повечето — разнебитени и прогнили, но човек можеше да се придвижва единствено по тях. Времето на лова се разделяше между търсенето на дивеча и търсенето на следващия мост.

Едва-що бяхме минали по първото мостче, когато изпод краката ни изхвърчаха три бекасини и профучаха в далечината, като се поклащаха настрани, докато летяха. Лари вдигна пушката към рамото си и припряно дръпна спусъците. Петлетата паднаха, но изстрели не последваха.

— Няма да е зле да заредиш пушката — каза Лесли с леко задоволство в гласа.

— Смятах, че ти си я заредил — с горчивина отвърна Лари. — Нали играеш ролята на проклетия оръженосец. Щях да улуча тази двойка, ако ти не беше толкова мудар.

После зареди пушката и ние бавно тръгнахме сред тръстиките. При всяко движение чувахме как две свраки някъде пред нас се смеят злокобно. Лари бълваше заплахи и ругатни по техен адрес, защото предупреждавали дивеча. Но те продължаваха да летят напред и да се смеят шумно, докато Лари безкрай се вбеси. Той спря в началото на мъничък мост, който висеше над спокойните води на един доста широк канал.

— Не може ли да се направи нещо с тези птици? — попита разгорещено той. — Ще изплашат всичко живо из околността.

— Не и бекасините — отвърна Лесли. — Бекасините се вдигат, едва когато почти стъпиш отгоре им.

— Вижда ми се съвсем безполезно да продължаваме — каза Лари. — Все едно, че сме пратили напред духов оркестър.

Той сложи пушката под мишница и ядосано тропна с крак по мостчето. Тогава стана произшествието. Лари беше стигнал до средата на стенещата и разклатена дъска, когато две бекасини, лежали скрити във високата трева при другия край на моста, полетяха като ракети и се стрелнаха към небето. От вълнение Лари забрави особеното си положение, вдигна пушката към рамото си и като едва пазеше равновесие върху люлеещия се мост, стреля и от двете цеви. Пушката изтрещя и ритна, бекасините невредими отлетяха, а Лари с уплашен вик се стовари по гръб в напоителния канал.

— Дръж пушката над главата си!... Дръж я над главата! — крещеше Лесли.

— Не се изправяй, ще потънеш! Не мърдай — пищеше Марго.

Но Лари, легнал по гръб с разперени ръце, бе обзет само от една мисъл: да се измъкне колкото се може по-бързо. Повдигна се и се помъчи да стане на крака, като за ужас на Лесли използва цевта на пушката за опора. Задържа се прав, рядката тиня се разплиска и закипя, пушката изчезна от погледа ни, а Лари хлътна до пояс.

— Погледни какво направи с пушката! — закрещя обезумял Лесли. — Напълни с тиня цевите!

— Какво по дяволите ми оставаше? — озъби се Лари. — Да лежа и да чакам да ме погълне ли? За бога, подай ми ръка!

— Извади пушката! — ядосано каза Лесли.

— Отказвам да спася пушката, щом ти отказваш да ме спасиш! — изкрещя в отговор Лари. — По дяволите, да не съм тюлен! Измъкни

ме отгук!

— Ако ми подадеш края на пушката, ще те изтегля, глупако! — викна му Лесли. — Иначе не мога да стигна до тебе!

Лари усилено започна да бърка за пушката и потъна с още няколко инча, преди да я изтегли — запушена с черната и страшно смрадлива тиня.

— Боже господи! Само я погледни! — простена Лесли, докато я бършеше от калта с носната си кърпа. — Само я погледни!

— Няма ли да спреш да опяваш проклетото оръжие и да ме измъкнеш отгук? — попита саркастично Лари. — Или искаш тинята да ме погълне като един Шели^[3], който се занимава със спорт?

Лесли протегна към него цевта и всички ние задърпахме. Това изглежда не оказа никакво въздействие, защото когато спряхме изтощени, Лари потъна още по-дълбоко.

— Идеята е да ме спасите — подчерта той, задъхвайки се, — а не да прилагате *coup de grace*^[4].

— О, престани да дрънкаш и се опитай да се повдигнеш нагоре — каза Лесли.

— А ти какво си мислеше, че правя? Имам вече руптури на три места, така да се каже.

Накрая, след много усилия, тинята изригна страшен звук, Лари излетя на повърхността и ние го изтеглихме на сушата. Стоеше, покрит с черна и воняща кал, и приличаше на статуя от шоколад, която е била поставена близо до разпалена пещ — когато го приближихме, сякаш се топеше.

— Как се чувствуваш? — попита Марго.

Лари я изгледа сърдито.

— Прекрасно — отвърна саркастично той. — Направо прекрасно. Никога не съм се забавлявал толкова много. Като оставим настрана леката пневмония, натъртения гръб и факта, че едната ми обувка е на тридесет стъпки под тинята, прекарах чудесно.

Той куцаше към вилата и сипеше върху главите ни презрението и гнева си, а докато се прибрахме, вече беше напълно убеден, че цялата работа е била плод на заговор. Когато влезе в къщи, оставяйки след себе си следа като прясно изорана бразда, мама ахна ужасено.

— Какво си правил, миличък? — попита тя.

— Какво съм правил ли? Ходих на лов. А ти какво си мислеше?

— Но какво е станало? Защо капе от тебе? Да не би да си паднал някъде?

— Повярвай ми, мамо, вие с Марго притежавате такава забележителна прозорливост, че понякога се чудя как още сте живи.

— Само питам, миличък.

— Ясно, че съм паднал. А ти какво си мислеше?

— Трябва да се преоблечеш, миличък, иначе ще настинеш.

— Нищо ми няма — рече Лари с достойнство. — Просто днес направиха прекалено много опити, за да ме лишат от живота.

И като отказа всички предложения за помощ, Лари извади бутилка коняк от килера и се оттегли в стаята си, където, по дадените от него указания, Лугареция бе напалила огромен огън. Седна увит в леглото, кихаше и пиеше коняк. По обед поиска да му изпратят още една бутилка, а по време на чая вече чувахме прочувствените му песни, прекъсвани от шумни кихавици. Вечерта Лугареция зацъпука нагоре с трета бутилка и мама започна да се безпокои. Изпрати Марго да види как е Лари. Настъпи продължително мълчание, последвано от гневно извисения глас на Лари и жалостивите молби на Марго. Мама се намръщи и тежко затрополи по стълбите да види какво става, а Лесли и аз я последвахме.

Огънят ръмжеше зад решетката на камината, а Лари лежеше скрит под голям куп завивки. Марго, с чаша в ръка, ужасена стоеше до леглото.

— Какво му е? — попита мама и смело приближи.

— Пиян е — отвърна ужасена Марго. — Не мога да му измъкна от устата една смислена дума. Опитвам се да го накарам да вземе английска сол, но той отказва. Крие се под завивките и твърди, че искам да го отровя.

Мама взе чашата от ръцете на Марго и пристъпи към леглото.

— Хайде, Лари, не се дръж глупаво — ядосано отсече тя. — Изпий това веднага!

Завивките се повдигнаха и от дълбините се показа разрошената глава на Лари. Той втренчи невиждащ поглед в мама и замислено намигна.

— Ти си една ужасна старица... Сигурен съм, че съм те виждал някъде — подхвърли той и преди мама да се съвземе от шока, който ѝ причини това изявление, Лари бе потънал в дълбок сън.

— Е, сигурно е прекалил — каза мама с погнуса. — Както и да е, добре че заспа. Само ще стъкнем огъня и ще го оставим. На сутринта ще се чувства по-добре.

Рано на следващата сутрин Марго видяла, че купчина недогорели дърва от огъня се били свлекли между дъските на стаята и подпалили гредата отдолу. Още по нощница, тя се спуснала по стълбите и влетяла, бледа от вълнение, в мамината спалня.

— Къщата гори! Излизай... излизай... — пищяла тя драматично.

Мама пъргаво скочила от леглото.

— Събуди Джери... Събуди Джери! — развикала се тя, като се опитвала, по някаква известна само на нея причина, да закопчае корсета си над нощницата.

— Ставайте, ставайте! Пожар, пожар! — чухме Марго да крещи колкото ѝ глас държи.

Лесли и аз излязохме на площадката.

— Какво има? — попита Лесли.

— Пожар! — изкрещя Марго в ухото му. — Лари се е подпалил!

Появи се мама с определено ексцентричен вид, както беше закопчала накриво корсета си върху нощницата.

— Лари се е подпалил? Бързо, да го спасяваме! — изпищя тя и се втурна нагоре към тавана, а ние я следвахме по петите. Стаята на Лари бе пълна с лют дим, който се промъкваше през дъските на пода. Самият Лари кротко спеше. Мама се втурна към леглото и силно го разтърси.

— Събуди се, Лари, събуди се за бога!

— Какво има? — сънено попита той и седна.

— Стаята гори!

— Нищо чудно — отговори той и отново си легна. — Накарай Лес да я угаси.

— Излейте нещо отгоре — викаше Лесли. — Донесете нещо, за да залеем дъските!

В изпълнение на тези указания Марго грабна една бутилка, пълна до половината с коняк и пръсна съдържанието върху голяма част от пода. Пламъците се извисиха и се чу весело пукане.

— Глупачко, не с коняк! — изкрещя ѝ Лесли. — С вода! Донесете вода!

Обаче Марго, смазана от мисълта за своя принос към пълното унищожение, избухна в сълзи. Лес, мърморейки гневно, дръпна завивките от унесеня Лари и ги използва, за да потуши пламъците. Лари възмутен седна.

— Какво по дяволите става тук? — поиска да узнае той.

— Стаята се е подпалила, миличък.

— Не виждам защо трябва да замръзвам от студ. Защо ми взехте завивките? Господи, каква суматоха създавате. Толкова е лесно да се угаси пожар.

— О, я млъкни! — извика Лесли, който скачаше върху хвърлените на пода завивки.

— Не познавам други хора, които така да изпаднат в паника — каза Лари. — Просто трябва да се запази спокойствие. Лес се е справил с най-тежкото, сега ако Джери донесе брадвичката, а вие с Марго, мамо, донесете малко вода, без време ще угасим пожара.

Накрая, докато Лари лежеше в кревата и ръководеше действията, ние успяхме да откъртим дъските и да угасим тлеещата греда. Сигурно беше тляла цяла нощ, защото макар и направена от маслинов ствол, дебел дванадесет инча, бе вече наполовината изгоряла. Когато най-после се появи Лугареция и се залови да чисти мръсотията от тлеещите завивки, треските, коняка и водата, Лари отново с въздишка си легна.

— Виждате ли? — подчерта той. — Всичко стана без шум и паника. Просто човек трябва да запази спокойствие. Може ли някой да ми донесе чаша чай? Имам страхотно главоболие.

— Не ми се вижда чудно. Снощи приличаше на пияна кукумявка — каза Лесли.

— Щом не можеш да направиш разлика между силна треска, дължаща се на настинка, и пиянска оргия, няма защо да се опитваш да ме zlepоставяш — възпротиви се Лари.

— Е, поне хубав махмурлук ти е останал от треската — каза Марго.

— Това не е махмурлук — заяви с достойнство Лари. — Това е нервно напрежение, защото зората едва бе пукнала, когато бях събуден от истерична глутница хора, за да се справя с кризисното положение.

— Много добре се справи от леглото — промърмори Лесли.

— Не е важно действието, важна е мозъчната дейност, която се крие зад него, съобразителността, способността да запазиш самообладание, когато всички наоколо са го загубили. Ако не бях аз, сигурно щяхте да изгорите в леглата си.

[1] Героиня от „Енеида“ на Вергилий — дева-воин, от която се възхищават всички младежи. — Б.пр. ↑

[2] Англ. поет-лирик (1809–1892). — Б.пр. ↑

[3] Англ. поет-романтик (1792–1822), трагично загинал. — Б.пр.

↑

[4] Последен удар за довършване на жертвата (фр.). — Б.пр. ↑

РАЗГОВОР

Пролетта дойде и островът светна от пъстри цветя. Агнета с увиснали опашки играеха под маслиновите дръвчета и тъпчеха жълтите минзухари с мъничките си копитца. Новородени магаренца с неукрепнали, дебелички крака дъвчеха трева сред бърдуните. Езерцата, потоците и рововете бяха свързани с веригите на петнистия жабешки хайвер, костенурките повдигаха и оставяха настрана зимните си завивки от листа и пръст, а първите пеперуди, избледнели и окъсани от зимата, изнурено пърхаха между цветята.

Това свежо, упойващо време семейството прекарваше най-често на верандата в ядене, спане, четене на книги или просто в спорове. Точно там обикновено се събирахме един път седмично, за да преглеждаме пощата, която Спиро донасяше. Тя се състоеше главно от обемисти каталози с оръжия за Лесли, модни списания за Марго и списания с животни за мене. Пощата на Лари съдържаха най-вече книги и безкрайни поредици писма от писатели, художници и музиканти, в които те му пишяха за писатели, художници и музиканти. Мамината съдържаха дебели писма от роднини, и от време на време — каталози за семена. Докато ги преглеждахме безразборно, често си подхвърляхме по някоя забележка или си четяхме на глас откъси. Правехме това не от желание да общуваме (защото и без това никой не чуваше какво му говори другия), а просто защото не можехме да изпитаме докрай удоволствието от писмата и списанията, ако не го споделяхме. Случваше се обаче някоя новина да бъде достатъчно изненадваща, за да прикове вниманието на всички. Точно това стана един пролетен ден, когато небето приличаше на синьо стъкло, а ние седяхме под шарената сянка на асмата и жадно гълтахме пощата.

— О, това е чудесно... Вижте... Тънък муселин с буфан ръкави... Но ми се струва, че ще бъде по-красиво от кадифе... Или ако горницето е брокатено, а полата — клош. А, това вече е нещо... Ще изглежда чудесно с дълги бели ръкавици и с някоя от тези летни шапки, нали?

В последвалото мълчание тихото пъшкане на Лугареция из трапезарията се сливаше с шумоленето на хартията. Роджър звучно се прозина, последван веднага от Пикльо и Посерко.

— Господи! Каква красота!... Само я погледнете... оптически мерник, автоматично действие... Каква красота! Хъм... сто и петдесет лири... всъщност, не е толкова скъпа... А, виж, това вече е добра сделка... Да видим... Двущевка... стеснен канал при дулата... Да... Наистина, като че ли оръжието за патици трябва да е малко по-тежко...

Роджър почеса първо едното, после другото си ухо, завъртя главата си настрана и с блажено изражение на лицето тихичко изръмжа от удоволствие. Пикльо легна и затвори очи. Посерко вяло се помъчи да улови една муха и челюстите му изтракаха, когато зина към нея.

— А! Най-после са приели за печат стихотворение на Антоан! Много талант се крие в него, стига да може да го извади на бял свят! А Варлен си е направил печатарска работилница в една конюшня. Пфу! Собствени издания в ограничен тираж. Господи, помислете си само, Джордж Булк се опитва да рисува портрети! А не може да нарисува дори свещ. Мамо, това е една хубава книга за тебе — „Драматурзи от епохата на Елизабет I“... чудесно произведение... Много хубави работи има в него...

Роджър търсеше бълха по задните си части — използваше предните си зъби като щипки за коса и шумно душеше. Краката и опашката на Пикльо леко потрепваха, а червеникавите му вежди се вдигаха и спускаха — явно се чудеше на собствения си сън. Посерко лежеше и се преструваше на заспал, но надничаше с едно око къде ще кацне мухата.

— Леля Мейбъл се преместила в Съсекс... Пише, че Хенри издържал всичките си изпити и ще постъпи на работа в някаква банка... струва ми се, че пише „банка“... почеркът ѝ е ужасен, независимо, че е получила скъпо платено образование, с което винаги се хвали... Клетият чичо Стивън си е счупил крака и нещо си е повредил гръбначния стълб... Не, не е това... ама че почерк... счупил си крака, като паднал от някаква стълба... На тая възраст би трябвало да проявява повече разум и да не се катери по разни стълби... Направо е смешно... Том се е оженил... за едно от момичетата на Гарнътови...

Мама винаги оставяше последно дебелото писмо, адресирано уверено с едри заоблени букви, което беше месечната вноска на Хърмайъни — сестрата на баба ни. Нейните писма винаги предизвикваха буря от недоволство в семейството, затова когато мама с примирена въздишка започваше да прелиства дванадесетината страници, всеки оставяше настрана кореспонденцията си, а тя се наместваше удобно и започваше да чете.

— Хърмайъни пише, че докторите не хранят особени надежди за състоянието й — обади се мама.

— Докторите не хранят особена надежда за състоянието й от четиридесет години насам, а тя е все така яка като бик — отвърна Лари.

— Казва, че винаги й се е виждало странно хрумване от наша страна да хукнем към Гърция, но зимата в Англия е била тежка и вече смята, че е било разумно да решим да живеем при такъв здравословен климат.

— Здравословен! Ама че дума!

— О, господи! О, не... О, боже!

— Какво има?

— Пише, че иска да дойде да ни гостува... Докторите я посъветвали да отиде на по-топъл климат!

— Не съм съгласен! Няма да го понеса! — извика Лари и скочи на крака. — Достатъчно е и това, че Лугареция всяка сутрин ми показва венците си, остава само баба Хърмайъни да дойде и да заутира на части из къщата... Трябва да я откажеш, мамо. Отговори й, че няма място.

— Не мога, миличък. Последния път й писах каква голяма вила имаме.

— Сигурно вече е забравила — каза Лесли с надежда в гласа.

— Не е забравила. Споменава го тук... къде беше... А, ето: „Щом като можете да си позволите такова просторно жилище, аз съм сигурна, драга Луи, че няма да откажете на старата жена, която няма да живее дълго, едно малко ъгълче...“ Това е положението. Какво за бога можем да направим?

— Пиши й, че тук върлува епидемия от едра шарка, и й изпрати снимка с акнето на Марго — предложи Лари.

— Глупости, миличък. Вече й споменах, че тук няма болести.

— Мамо, ти си направо невъзможна! — ядосано възкликна Лари.
— Готвех се да поработя на спокойствие лятото, като поканя само няколко избрани приятели, а сега ще ни нападне тази зла стара камила, вмирисана на нафталин, която пее религиозни химни в тоалетната!

— Лари, моля те не преувеличавай. И не виждам откъде-накъде намесваш тук тоалетните. Никога не съм чувала леля Хърмайъни да пее химни — където и да било.

— Единственото, което тя прави, е да пее химни: „Води ни, свята светлина...“, а всички се струпват и чакат пред вратата.

— Както и да е. Трябва да измислим някаква уважителна причина. Не мога да ѝ пиша, че не искам да дойде, защото пее химни.

— Защо да не можеш?

— Не бъди неразумен, миличък. В края на краищата, тя ни е роднина.

— Какво общо има едното с другото? Откъде-накъде трябва да се подмазваме на старата вещица, защото ни била роднина, след като единственото смислено нещо е да я изгорим на клада?

— Тя не е чак толкова лоша — възпротиви се с половин уста мама.

— Любезна мамо, от всичките проклети роднини, с които сме затрупани, тя определено е най-лошата. Не мога да си обясня за нищо на света кое те кара да поддържаш връзка с нея.

— Но на писмата ѝ не мога да не отговарям, нали?

— Защо? Просто пиши върху пликовете „заминали“ и ги изпращай обратно.

— Не мога да го направя, миличък. Тя ми познава почерка — каза мама разсеяно. — Освен това, вече разпечатах това писмо.

— Не може ли някой от нас да ѝ пише, че си болна? — предложи Марго.

— Точно така, и че докторите са загубили всякаква надежда — добави Лесли.

— Аз ще напиша писмото — каза Лари с въодушевление. — Ще намеря един от ония прекрасни пликове с черно по края... Така цялата работа ще изглежда по-правдоподобна.

— Нищо такова няма да правиш — твърдо отсече мама. — Ако го направиш, тя веднага ще пристигне, за да се грижи за мене. Познаваш я добре.

— Защо поддържаш връзка с тях? Това не мога да проумея — с отчаяние в гласа попита Лари. — Какво удоволствие ти доставя? Те са вече или вкаменелости, или умопобъркани.

— Да си имаме уважението, не са умопобъркани — възмути се мама.

— Глупости, мамо... Спомни си за леля Бърта, дето отглежда несъществуващи котки... Или за Патрик, брата на дядо — разхожда се гол и разказва на съвсем непознати хора как убил двацет кита с джобно ножче... На всичките им хлопа дъската.

— Вярно е, че са чудаци, но те са много стари хора, затова им е позволено. Обаче не са умопобъркани — обясни мама, и добави любезно: — Поне не дотолкова, че да ги затворят в лудница.

— Е, щом ни предстои нападение от страна на роднини, остава ни да направим само едно — каза примирено Лари.

— Какво? — попита мама и надникна с очакване над очилата.

— Естествено, да се преместим.

— Да се преместим ли? Че къде? — попита учудено мама.

— В някоя по-малка вила. Тогава можеш да пишеш на всички тия покойници, че няма място.

— Но ние не можем непрекъснато да се лашкаме насам-натам из острова. Хората ще решат, че сме полудели.

— Още по-бързо ще ни помислят за луди, ако се появи тази стара харпия. Честна дума, мамо, ако тя дойде, няма да го преживея. Сигурно ще поискам от Лесли някоя от пушките му и ще ѝ надупча корсета.

— Лари! Умолявам те да не говориш подобни неща пред Джери!

— Просто те предупреждавам.

Последва мълчание, докато мама трескаво бършеше очилата си.

— Но не е ли прекалено... ексцентрично непрекъснато да сменяме вилите, миличък? — каза накрая тя.

— Разбира се, че е ексцентрично — съгласи се Лесли. — Но това поне е някаква форма на самозащита.

— Мамо, бъди разумна — каза Марго. — В края на краищата, вместо да извадим вежди, ще изпишем очи.

И като имахме предвид тази нова поговорка, ние се преместихме.

ТРЕТА ЧАСТ

Еднакви дни на веселия и на тъжния са отредени, но казват: с ден по-дълго ще живеем, ако сме засмени.

Юдъл^[1], „Ралф
Ройстър-Дойстър“

ГЛАВА ТРИНАДЕСЕТА СНЕЖНОБЯЛАТА ВИЛА

Кацнала отгоре на хълма сред маслиновите дръвчета, новата вила, бяла като сняг, беше от едната страна с широка веранда, по която се спускаше плътната завеса на лозата. Пред къщата имаше голяма колкото носна кърпа грижливо обиколена със стена градина, която представляваше гъста плетеница от диви цветя. Цялата градина бе засенчена от голяма магнолия, чиито лъскави тъмнозелени листа хвърляха дебела сянка. Изровен коловоз се спускаше от къщата надолу по хълма през маслинови горички, лозя и овощни градини, докато стигнеше до пътя. Харесахме вилата още в мига, когато Спиро ни я показа. Стоеше разнебитена, но невероятно изискана сред олюляващите се като пияни маслинови дръвчета и приличаше на госпожица от осемнайсети век, която си почива сред множеството си слуги. По мое мнение чарът ѝ още повече се подсилваше от факта, че в една от стаите открихме прилеп — вкопчил се надолу с главата за капака на прозореца, той зловец писукаше. Надявах се, че ще продължава да живее денем във вилата, но щом се нанесохме, той явно реши, че става твърде пренаселено и се премести в някоя тиха маслинова хралупа. Съжалявах за решението му, но тъй като ме занимаваха най-различни неща, скоро забравих за него.

Точно в бялата вила аз се запознах отблизо с богомолките — дотогава ги бях виждал да дебнат из миртовите храсти, но никога не им бях обръщал особено внимание. Сега те ме принудиха да го направя, защото по хълма, където бе разположена вилата, имаше стотици богомолки и повечето от тях бяха с много по-големи размери, отколкото ония, които бях срещал досега. Те надменно се разполагаха сред маслиновите клонки или върху гладките зелени листа на магнолията, а нощем се събираха в къщата, бръмчаха около лампата със зелените си крила, въртящи се като веслените колела на старите речни кораби, докато кацнеха на масите или столовете, местеха се дебнешком със ситни стъпки и търсеха плячка, приковали в нас изпъкнали очи върху лица без брадички. Дотогава не бях забелязал, че

богомолките могат да пораснат толкова много — някои от екземплярите, които ни посещаваха, бяха дълги по цели четири инча и половина. Тези чудовища не се бояха от нищо и без да се поколебаят, нападаха животни, големи колкото себе си, а дори и по-големи. Насекомите явно смятаха къщата за своя собственост, а стените и таваните — за законните си ловни полета. Но гущерите гекони, които живееха из пролуките в градината, също смятаха къщата за свое ловно поле, затова водеха с богомолките непрестанна война. Повечето битки представляваха схватки между отделни представители на двата вида, ала тъй като обикновено силите бяха равни, борбата рядко изглеждаше интересна. Но се случваха и битки, които си заслужаваха гледането. Имах щастието да наблюдавам една подобна борба направо от трибуна, тъй като тя бе проведена над, върху и в леглото ми.

През деня повечето гекони живееха под разкъртената мазилка на градинската стена. Когато слънцето залезеше и сянката на магнолията обвиеше къщата и градината, те се появяваха — подаваха малките си главички от цепнатините и златистите им очи оглеждаха с интерес околността. Постепенно излизаха на стената и късите им плоски телца с почти конусовидни опашки изглеждаха пепелявосиви в сумрака. Движеха се предпазливо по обраслата с мъх стена, докато попаднеха под закрилата на лозата над верандата, и там търпеливо изчакваха небето да потъмнее и да запалят газените лампи. Тогава избираха ловните си полета и се отправяха към тях по стените на къщата — някои отиваха в спалните, други в кухнята, а трети оставаха на верандата сред лозите.

Имаше един гекон, който бе обявил моята спалня за свое ловно поле. Опознах го много отблизо и го кръстих Джеронимо, тъй като нападенията му върху света на насекомите ми се виждаха не по-малко коварни и добре обмислени от нападенията на известния индианец. Джеронимо изглеждаше по-амбициозен от другите гекони. Първо, живееше сам под голям камък в лехата с цинии под прозореца ми и не търпеше друг гекон да доближи дома му. По същите причини не позволяваше на други гущери да влизат в спалнята ми. Събуждаше се по-рано от събратята си и напускаше камъка, когато стената и къщата все още бяха потопени в слаба слънчева светлина. Минаваше бързо през пропастите в обелената бяла мазилка, докато стигнеше до прозореца на стаята ми, надникваше над перваза, любопитно се

оглеждаше и бързо поклащаше два-три пъти глава — никога не знаех дали с това ме поздравява или изразява задоволството си, че стаята не се е променила по време на отсъствието му. Заставаше на перваза и започваше да преглъща, докато се стъмнеше и донесяха лампа; на златистата светлина на лампата цветът му от пепелявосив като че ли се променяше в седефенорозов и шарките по настръхналата му кожа се очертаваха по-ясно, а от това тя ставаше толкова нежна, че изглеждаше почти прозрачна, сякаш вече се виждаха вътрешностите и дебелилото му коремче, завити грижливо като хоботче на пеперуда. Очите му горяха от въодушевление, докато прекосяваше по стената до любимото си място — левия ъгъл на стаята от външната страна, където увисваше надолу с главата и чакаше да се появи вечерята му.

Храната не се бавеше много. Първият поток от дребни мушици, комари и калинки, които Джеронимо пренебрегваше, биваше последван от дългоножки, златоочици, неголеми мухи и някои по-едри бръмбари. Поучително беше да наблюдаваш Джеронимовата тактика на дебнене. След като златоочицата или мушицата се повъртеше около лампата, докато ѝ се завиеше свят, тя политаше и кацаше на тавана в белия кръг от сянката на лампата. Джеронимо, увиснал надолу с главата в ъгъла си, замираще. Два-три пъти бързо поклащаше глава, после започваше внимателно да се промъква по тавана стъпка по стъпка, приковал блесналите си очи в насекомото. После бавно се плъзгаше по мазилката докато стигне на около шест инча от жертвата, където спираше за миг и се виждаше как намества меките си лапи, за да се залови по-устойчиво. От възбуда очите му изпъкваха още повече, после погледът му придобиваше (както той явно смяташе) израз на смразяваща кръвожадност, върхът на опашката му потръпваше, а след това геконът се спускаше плавно по тавана, като капка вода, щракваше тихо челюсти и се обръщаше, а на лицето му бе изписано щастливо доволство: златоочицата беше в устата му, а краката и крилата ѝ странно висяха навън и се мърдаха като мустаци на морж. Тогава енергично размахваше опашка — като развеселено куче — и бавно изтопуркваше обратно на мястото си, за да си изяде вечерята на спокойствие. Притежаваше необичайно остро зрение, защото често виждах, че забелязва някоя дребна мушица в другия край на стаята и обикаля по тавана, докато се доближи достатъчно, за да я хване.

Отношението му към съперниците, които се опитваха да си присвоят територията му, беше недвусмислено. Веднага щом те прехвърлеха ръба на перваза, и се спираха да си починат след дългото изкачване по стената на вилата, се чуваше шум от тътрене — Джеронимо бързо се спускаше по тавана и стената и леко тупваше на перваза. Преди новодошлият да помръдне, Джеронимо се втурваше и скачаше отгоре му. Любопитното беше, че за разлика от другите, той не нападаше главата или тялото на врага си. Насочваше се право към опашката на противника, захапваше я на инч от връхчето, увисваше на нея като булдог и я дърпаше насам-натам. Разтревожен от необичайно подлия похват в нападението, новодошлият се спасяваше по издържалия проверката на времето начин: изоставяше опашката си и се спускаше колкото се може по-бързо през ръба на перваза по стената до лехата с цинии. Джеронимо, леко задъхан от направеното усилие, заставаше тържествуващо на перваза. От устата му висеше противниковата опашка, която се извиваше настрани като змия. Като се увереше, че съперникът му си е отишъл, Джеронимо се разполагаше удобно и започваше да яде опашката — отвратителен навик, който ни най-малко не одобрявах. Но явно така той празнуваше победата си и изпитваше пълно щастие едва когато опашката изчезнеше на сигурно място в издутото му коремче.

Повечето богомолки, които долитаха в стаята ми, бяха сравнително дребни. Джеронимо винаги изпитваше силно желание да се пребори с тях, но те се оказваха прекалено бързи за него. За разлика от други насекоми, богомолките явно не се влияеха от светлината на лампата: вместо унесено да кръжат около нея, те спокойно се разполагаха на някое удобно място и се залавяха да разкъсват танцьорите, когато те се спираха, за да съберат нови сили. Насекомите виждаха с изпъкналите си очи не по-зле от гущерите — те винаги забелязваха Джеронимо и бързо се преместваха, преди той да допълзи на подходящо за борба разстояние. Обаче в нощта на голямата битка гущерът се среща с богомолка, която не само че не отлетя, но дори тръгна насреща му, а това бе вече непоносимо за него.

От известно време си задавах въпроса как се размножават богомолките. Бях наблюдавал нещастното мъжко насекомо, застанало на гърба на женската, която с пълно безразличие извърщаше глава и започваше да се храни с него. Дори след като главата и гръдният му

кош изчезнеха във фината уста на женската, задната част на мъжкия продължаваше да изпълнява дълга си. След като бях наблюдавал този доста дивашки начин на любов, бях много любопитен да видя снасянето и излюпването на яйцата. Такава възможност получих един ден, когато скитах по хълмовете и се изправих, така да се каже, лице срещу лице с една изключително голяма женска богомолка, която с царствен вид крачеше горделиво из тревата. Коремчето ѝ беше издуто и аз почувствувах, че тя положително очаква щастливо събитие. Богомолката поспря, полюшна се на нежните си крачка и като ме огледа недружелюбно, продължи надутото пътя си през тревите. Реших, че ще е най-добре да я уловя, за да снесе яйцата си в кутия, където да мога да наблюдавам как се развиват. Веднага щом разбра, че се опитвам да я уловя, богомолката се завъртя и се изправи, разпери бледи крила с цвят на зелен нефрит и изви нагоре зъбчестите си предни крака в поза, изразяваща предизвикателство. Видя ми се забавно, че се държи войнствено със същество, което е толкова по-голямо от нея и небрежно я улових за гръдния кош с палеца и показалеца си. Мигновено тя протегна дългите си бодливи крака през гърба си и ги впи в палеца ми, от което изпитах чувството, че в кожата ми се забиват поне половин дузина игли. От изненада я изпуснах, седнах и засмуках пръста си. Открих, че три от раничките са много дълбоки и като ги стиснах, излязоха капки кръв. Уважението ми към богомолката нарасна — това явно беше насекомо, с което трябва да се съобразяваш. При следващия си опит бях по-предпазлив и излолзувах двете си ръце: с едната я хванах за гръдния кош, а с другата държах опасните ѝ предни крака. Тя безуспешно се въртеше, но не се измъкна; опита се да ме ухапе, като наклони злото си остро личице и загриза кожата ми, но челюстите ѝ бяха прекалено слаби, за да постигне нещо. Отнесох я у дома и я затворих в голяма кутия, покрита с газена материя и старателно украсена с папрат, пирен и камъчета, сред които тя грациозно се движеше с леки стъпки. Кръстих я Сисъли — нямах нищо определено предвид, и отделях доста време, за да ѝ ловя пеперуди, от които тя изяждаше огромни количества, без апетитът ѝ да намалява, а коремчето ѝ се издуваше все повече и повече. Точно когато бях сигурен, че ще снесе яйца всеки миг, тя намери някаква пролука в затвора си и избяга.

Една нощ четях седнал в леглото, когато чух бръмченето от бързо движещи се крила — Сисъли прелетя през стаята и тежко кацна на стената, на около десет стъпки от Джеронимо, който усърдно дояждаше последните хапки от една доста мъхната муха. Той вдигна глава с полепени по устата косъмчета и учудено погледна Сисъли. Сигурен съм, че за първи път виждаше толкова голяма богомолка — Сисъли беше поне с половин инч по-дълга от него. Изненадан от размерите ѝ и стъписан от безочливото ѝ посегателство върху неговата територия, няколко секунди Джеронимо само я гледаше втренчено. Междувременно Сисъли въртеше глава и се оглеждаше със зловещ интерес, като недодялана стара мома в картинна галерия. Като се посъзве от изненадата, Джеронимо реши, че трябва да даде хубав урок на наглото насекомо. Опря уста на тавана и я избърса, после бързо заклати глава и замята опашка, като явно се готвеше да изпадне в състояние на смъртоносна ярост. Сисъли не му обърна внимание — продължи да се оглежда и леко се полюшваше на дългите си тънки крака. Джеронимо бавно тръгна по стената и като преглъщаше от ярост, най-после стигна на три стъпки от богомолката, където поспря и се намести, за да бъде по-устойчив. Тогава Сисъли неумело се престори, че току-що го е забелязала. Остана в същата поза, но обърна глава и надникна през рамо. Джеронимо свирепо отвърна на погледа ѝ, като запрегльща още повече. След като го огледа изпитателно с изпъкналите си очи, Сисъли продължи да изследва тавана, сякаш гущерът не съществуваше. Джеронимо предпазливо се придвижи още няколко инча и отново се намести, а върхът на опашката му затрепери. После се хвърли напред и тогава се случи нещо странно. Сисъли, която до тоя миг изглеждаше погълната от изучаването на една цепнатина в мазилката, изведнъж подскочи във въздуха, завъртя се и кацна на същото място, но вече, разперила криле като пелерина, тя се изправи на задните си крака и сви в очакване двата си предни крака. Джеронимо се оказа неподготвен за подобно нелюбезно посрещане, на около три инча от нея спря да се плъзга и се вторачи. В отговор тя го изгледа презрително и предизвикателно. Джеронимо сякаш бе озадачен от всичко това — според опита му богомолката трябваше да избяга — да профучи през стаята при приближаването му, ала вместо това тя се бе изправила, готова да го ужили, а зеленото наметало на крилата ѝ леко шумолеше, докато тя се поклащаше. Но след като беше стигнал

толкова далече, той вече не можеше да отстъпи, затова напрегна тялото си и скочи върху жертвата.

Бързината и теглото му си казаха думата — той се стовари върху богомолката, тя се завъртя и челюстите му ухапаха долната част на гръдния ѝ кош. Сисъли му отвърна като заби и двата си предни крака дълбоко в задните му крака. Противниците се счепкаха и се местеха тежко по тавана и надолу по стената, като всеки се мъчеше да излезе отгоре. Настъпи леко затишие, докато те си починаха и се приготвиха за следващия рунд, все така вкопчени един в друг. Не знаех дали да се намеся — не ми се искаше някой да загине, но битката беше толкова интересна, че няхах сили да ги разделя. Преди окончателно да реша, те отново се счепкаха.

Кой знае защо Сисъли си бе поставила за цел да се опита да смъкне Джеронимо на пода, докато той имаше не по-малко твърдо намерение да я повлече към тавана. Настъпиха няколко критични момента, в които всеки се мъчеше да надделее, но без да последва решителна промяна. След това Сисъли направи фатална грешка: като използва предоставената ѝ възможност при едно от затишията, тя се вдигна във въздуха, сякаш се опитваше да прелети през стаята, докато държи Джеронимо в лапите си — същински орел, понесъл агне. Но тя не бе предвидила тежестта на тялото му. Внезапният ѝ скок изненада гуцера и отлепи пръстите му от стената, но щом двамата се озоваха във въздуха, тялото му натежа като камък, а на такава тежест Сисъли не можеше да издържи. Кълбото от преплетената опашка и крила тупна върху леглото.

Падането толкова ги изненада, че те се пуснаха и застанаха на одеялото, като се загледаха с пламнали погледи. Реших, че това е удобна възможност да се намеся и да обявя битката за приключена и тъкмо се канех да ги хвана, когато те отново се хвърлиха един върху друг. Този път Джеронимо прояви повече разум и ухапа с челюсти единия бодлив преден крак на Сисъли. Тя му отвърна, като го хвана през врата с другия крак. Одеялото пречеше и на двамата, защото краката им се закачиха в него и това ги спъваше. Те се боричкаха по леглото, после започнаха да се придвижват към възглавницата. И двамата вече бяха доста пострадали: едно от крилата на Сисъли беше смачкано и откъснато, един от краката ѝ висеше пречупен, а по гърба и врата на Джеронимо имаше доста кървящи драскотини, причинени от

острите предни крака на Сисъли. Вече изпитвах прекалено голям интерес да разбера кой ще излезе победител, за да ми минава през ум да ги спирам, затова когато приближиха възглавницата, аз напуснах леглото — не изпитвах никакво желание Сисъли да забие крак в гърдите ми.

Изглеждаше, че богомолката отпада, но щом стъпи върху гладката повърхност на чаршафа, тя сякаш отново се съживи. За съжаление обаче насочи прилива на нови сили към погрешна цел. Пусна врата на Джеронимо и улови опашката му — не зная дали си мислеше, че по този начин може да го вдигне във въздуха и така да го обезвреди, но стана точно обратното. Щом заби зъби в опашката, Джеронимо се освободи от нея, но в яростта си рязко дръпна настрани главата си и предният крак на Сисъли се откъсна и остана в устата му. В резултат на това, Сисъли бе сграбчила с единия си крак мятащата се опашка, а в устата на окървавения, останал без опашка Джеронимо потръпваше левия преден крак на богомолката. Сисъли можеше да се справи, ако беше сграбчила бързо Джеронимо, преди той да изплюе налапания крак, но тя бе прекалено погълната от мърдащата опашка, която сигурно смяташе за жизнено важна част от тялото на противника си, затова продължаваше да я стиска здраво с единствения си преден крак. Джеронимо изплю другия крак и се хвърли отгоре ѝ, челюстите му изщракаха, и главата и гърдният кош на насекомото изчезнаха в устата му.

Това всъщност беляза края на битката — сега оставаше само Джеронимо да поизчака, докато Сисъли умре. Краката на богомолката потръпваха, крилата ѝ се разпериха като зелени ветрила и леко шумоляха, докато ги размахваше, издутото ѝ коремче пулсираше, а спазмите на умиращото ѝ тяло придвижиха двамата противници в една гънка на насъбраните постелки. Доста време не ги виждах, само чувах пращенето от крилата на богомолката, но след малко и това спря. Настъпи тишина, а после над чаршафа надникна изподраскана окървавена главичка, две златисти очи ме погледнаха победоносно и Джеронимо уморено изпълзя навън. От рамото му бе откъснато голямо парче кожа, а на негово място имаше обелено розово петно; гърбът му бе изпъстрен с капчици кръв — там, където се бяха забивали крачката на богомолката, а сълзящото чуканче от опашката му оставяше червена следа по чаршафа. Гущерът беше съсипан, отпуснат и изтощен, но

постигнал победа. Спря се за миг и запрегльща, като ми позволи да избърша гърба му с памук, увит около клечка кибрит. За награда му улових пет тлъсти мухи и той ги изяде с удоволствие. Като си възстанови донякъде силите, Джеронимо бавно запълзя край стената, прехвърли перваза на прозореца и се спусна надолу към дома си под камъка в лехата с цинии. Явно беше решил, че след подобно изнурително преживяване има нужда добре да си почине през нощта. На следващата вечер се появи отново на обичайното си място, енергичен както винаги, и радостно размахваше чуканчето от опашката си, докато предвкусваше угощението с въртящите се около лампата насекоми.

Две седмици след тази голяма битка една вечер Джеронимо се показва над перваза и за мое учудване водеше със себе си друг гекон. Новодошлият беше съвсем дребен, на половината на Джеронимо, със седефенорозова кожа и огромни блестящи очи. Джеронимо застана както винаги в ъгъла, а новодошлият си избра място в средата на тавана. Заловиха се много съсредоточено да хващат насекоми, без изобщо да си обръщат внимание. Тъй като новодошлото гущерче беше много дребно, отначало го помислих за Джеронимовата невяста, но от изследването на лехата с цинии установих, че жилището под камъка все още принадлежи на ерген. Новият гекон явно спеше другаде и само нощем придружаваше Джеронимо, когато той се изкатерише по стената в спалнята ми. Като имах предвид колко заядливо се държи Джеронимо със събратята си, трудно можех да си обясня защо търпи новодошлия. Хрумна ми, че може да му е син или дъщеря, но знаех, че гущерите изобщо не водят семеен живот — просто снасят яйца и оставят малките си (когато се излюпят) да се грижат сами за себе си, затова идеята ми не беше приемлива. Все още не бях решил какво име да дам на новия обитател на спалнята ми, когато го постигна жестока съдба.

Вляво от вилата имаше голяма долина като купа, в която е подредена зеленина, и в нея нагъсто растяха кривите редици на маслиновите дръвчета. Долината бе заобиколена от високи около двадесет стъпки глинесто-песъчливи скали, в чието подножие миртови гъсталаци покриваха срутилите се натрошени камъни. За мене това представляваше богато място за лов, защото в него и наоколо живееха множество различни животни. Един ден ловувах сред заоблените

камъни и открих под храстите голям полуизгнил ствол на маслина. Помислих си, че отдолу може да намеря нещо интересно, затова смело го отместих, докато се претъркули и опря в земята размекнатата си долна част. В падината, направена от тежкото дърво, се гушеха две същества, които ме накараха да ахна от удивление.

Доколкото разбирах, те бяха обикновени жаби, но за пръв път виждах такива едри екземпляри. Обиколката на всяка надминаваше по размери средно голяма чинийка. Бяха сивозелени на цвят, покрити с множество брадавици, със странни бели петна по тялото там, където кожата лъщеше и бе депигментирана. Клечаха като две дебели, прокажени статуи на Буда, преглъщаха и ме гледаха с виновното изражение, което имат жабите. Взех ги в ръце — все едно, че държах две спаднали кожени топки. Жабите мигаха с красивите си филигранни златисти очи и се наместиха по-удобно в дланите ми, като ме гледаха доверчиво, а големите им бърнести устни бяха разтеглени в нещо като смутена и несигурна усмивка. Зарадвах се много на находката и вълнението ми беше толкова силно, че ако останеше дълго време несподделено, усещах как ще се пръсна от насъбралото се чувство. Хукнах към вилата, понесъл във всяка ръка по една жаба, за да покажа новата си придобивка на семейството.

Когато се втурнах вътре, мама и Спиро бяха в килера и проверяваха запасите от зеленчуци. Вдигнах високо жабите и горещо ги молах да погледнат тези прекрасни земноводни. Бях застанал сравнително близо до Спиро и когато той се обърна, озова се лице с лице срещу едната жаба. Смръщените му вежди се изгладиха, очите му изпъкнаха, а кожата му придоби зеленикав оттенък — приликата между него и жабата стана изумително голяма. Спиро измъкна носната си кърпа и я сложи на устата си, после с несигурна крачка излезе на верандата и неудържимо повърна.

— Не бива да показваш на Спиро такива неща, миличък — укори ме мама. — Знаеш, че е много гнуслив.

Изтъкнах, че макар да знаех колко е гнуслив Спиро, не ми беше хрумнало, че видът на двете прекрасни създания така ще го разстрои.

— Какво им е на животните? — попитах озадачен аз.

— Нищо им няма, миличък, те са чудесни — отвърна мама, като изгледа подозрително жабите. — Просто не всички хора ги харесват.

Спиро се дотътри от балкона. Беше пребледнял и триеше потта от лицето си с кърпичка. Побързах да скрия жабите зад гърба си.

— Божке, млади господине — каза жалостиво той, — защо ми показали такива работи? Извиняваш, че така избягам, госпожа Дарълс, ама честен кръст — щом видя някоя от тия проклетии, веднага ми се повдига и решавам, че е по-добре да повърна вън, отколкото вътре. Моля те, Джерис, друг път никога не ми показваш такива работи.

За мое разочарование останалите членове на семейството реагираха на жабите-близнаци горе-долу като Спиро и след като открих, че не мога да събудя възхищение у никого, аз ги отнесох в спалнята си и внимателно ги оставих под леглото.

Вечерта, когато запалиха лампите, пуснах жабите да се разходят из стаята и се позабавлявах, като им събарях от въртящите се около лампата насекоми, а те ги изяждаха. Жабите умислено скачаха насамнатам и поглъщаха даровете ми, а широките им усти се захлопваха с леко тропване, когато лепкавите им езици прибираха вътре насекомото. След малко в стаята влетя невероятно голяма и припряна нощна пеперуда и понеже реших, че представлява деликатес, започнах да я преследвам безжалостно. Накрая тя кацна на тавана, където не можех да я стигна, на няколко инча от приятеля на Джеронимо. Тъй като пеперудата бе поне два пъти по-голяма от него, гуцърът благоразумно не ѝ обърна внимание. В желанието си да я сваля за жабите, аз я замерих с едно списание. Това беше глупост, защото списанието мина край нея, но улучи гуцера през средата точно когато се бе вторачил в една приближаваща се златоочица. Книжката падна в ъгъла на стаята, а гуцърът тупна в средата на килима точно пред по-голямата от жабите. Преди влечугото да си поеме дъх и преди да предприема нещо за спасяването му, жабата се наведе с благо изражение на лицето, широката ѝ уста се отвори като подвижен мост, езикът ѝ изскочи и се прибра заедно с малкия гекон, а жабата отново затвори уста и доби свенлив и добронамерен вид. Джеронимо, увиснал надолу с главата в своя ъгъл, изглеждаше напълно безразличен към съдбата на другаря си, но аз бях потресен от случилото се и ужасен, че съм виновен за това. Бързо взех жабите и ги сложих в кутията им от страх, че Джеронимо ще стане следващата жертва на тяхната кръвожадност.

Бях много заинтригуван от гигантските жаби по няколко причини. Първо, те изглежда принадлежаха към най-разпространения вид, но телата и краката им бяха нашарени със странни бели петна. Пък и другите обикновени жаби, които бях виждал, бяха една четвърт от размера на тези чудовища. Друга любопитна подробност беше, че ги бях намерил заедно под паднало дърво — щеше да бъде естествено да бях намерил само едно чудовище, но ми се струваше, че да намеря две застанали редом животни е уникално явление. Дори се чудех дали няма да излезе, че видът им е неизвестен на науката. С тази надежда аз ги държах затворени под леглото си до следващия четвъртък, когато дойде Теодор. Тогава, силно развълнуван, изтичах до спалнята и му ги занесох да ги види.

— Аха! — отбеляза Теодор, като ги огледа внимателно и пипна едната с показалеца си. — Наистина са едри екземпляри.

После извади едната жаба от кутията и я сложи на пода. Тя го загледа жалостиво и се издуваше и спадаше като топка плесенясало тесто.

— Хъм... да... — продължи Теодор. — Обаче изглежда са от вида на същинските жаби, макар че са изключително хубави екземпляри. Странните петна се дължат на недостатъчна пигментация. Бих казал, че се дължат на преклонната възраст... въпреки че... хъм... може и да греша. Трябва да са доста стари... хъм... щом са достигнали такива размери...

Учудих се, защото никога не бях смятал, че жабите са особено дълголетни. Попитах Теодор колко средно живеят.

— Трудно е да се каже... Хъм... Няма статистически данни, на които да се опре човек... — каза той с блеснали очи. — Обаче мисля, че един толкова голям екземпляр може да е на дванадесет, или дори на двадесет години. Жабите изглежда са много издържливи. Някъде четох за жаби, вградени в стените на къщи — остават затворени години наред. В един от случаите престояли двадесет и пет години.

Теодор извади и другата жаба от кутията и я постави до другаря ѝ. Двете стояха редом, преглъщаха и премигваха, а увисналите им кореми се повдигаха при дишане. Теодор ги съзерцава известно време, после извади от джоба си щипки. Обиколи из градината и обърна няколко камъка, докато намери огромен, влажен кафеникав червей. Улови го внимателно с щипците и се запъти обратно към верандата. Застана над жабите и пусна извиващия се червей на каменните плочи. Червеят се сви на кълбо, а после бавно започна да се развива. Поблизката до него жаба повдигна глава, бързо запремигва и леко се извърна, за да застане точно срещу него. Червеят продължаваше да се гърчи като вълнен конец върху въглени. Жабата се наведе и го погледна с израз на изключителен интерес върху широкото лице.

— Аха! — каза Теодор и се усмихна в брадата си.

Червеят се изви в сложна осморка, а жабата от вълнение се наведе още по-напред. Отвори голямата си уста, изстреля навън розовия си език и предната половина на червея потъна в зиналата паст. Жабата щракна челюсти, а висящата навън част от червея се заизвива бясно. Жабата се изправи и много старателно се зае да я тъпче в устата

си, като си помагаше с лапи. Колкото по-навътре го напъхваше, толкова по-трудно преглъщаше и притваряше очи, като че усещаше силна болка. Бавно, но сигурно, членче по членче червеят потъваше между дебелите устни, докато накрая навън остана само връхчето, което потрепваше.

— О! — каза Теодор с доволство. — Винаги с интерес наблюдавам това. Прилича ми на номера, когато фокусниците вадят от устата си безкрайно дълги въжета или цветни панделки... хъм... да, естествено, в случая става наопаки.

Жабата премигна, с мъка преглътна, очите ѝ се затвориха и последното късче на червея изчезна в устата ѝ.

— Чудя се дали жабите не могат да бъдат приучени да гълтат саби... Струва си да се опита — каза замислено Теодор.

После внимателно вдигна жабите и ги сложи в кутията им.

— Естествено, не остри саби — каза той, като се изправи и започна да се клати, а очите му светнаха. — Ако сабите са остри, жабата може да изпадне в затруднено положение.

И той тихо се засмя, като поглади брадата си с палец.

[1] Англ. драматург, автор на горепосочената комедия (1553 г. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ЧЕТИРИНАДЕСЕТА ГОВОРЕЩИТЕ ЦВЕТЯ

Не мина много време и аз узнах нерадостната новина, че са ми намерили нов домашен учител. Този път беше някакъв индивид на име Кралевски — човек, чието потекло бе сложна смесица от националности, но преобладаваща бе английската. Семейството ме уведоми, че е много симпатичен, при това има интерес към птиците, поради което сигурно ще си допаднем. Аз обаче ни най-малко не се впечатлих от последното: познавах доста хора, които твърдяха, че се интересуват от птици, а се оказваха (след като ги разпитах по-подробно) шарлатани — не знаят как изглежда папуняка, нито могат да направят разлика между черната градинска червеноопашка и обикновената червеноопашка. Бях сигурен, че семейството е изнамерило новия ми учител — любител на птици — само от желание да ме поразведри, тъй като ще започвам отново да уча. Убеден бях, че славата му на орнитолог се основава на факта, че на четиринадесетгодишна възраст е имал канарче. По тези причини когато се отправих за първия урок в града, бях във възможно най-мрачно разположение на духа.

Кралевски заемаше горните два етажа на една правоъгълна плесенясала стара къща в покрайнините на града. Изкачих се по широкото стълбище и с прекомерно самочувствие затраках силно с чукалото, което украсяваше входната врата. Чаках, обзет от яд, като с доста голяма сила въртях тока на обувката си във виненочервения килим. Тъкмо се канех отново да почукам, когато дочух леки стъпки, предната врата широко се отвори и видях пред себе си новия учител.

Мигновено реших, че Кралевски изобщо не е човешко същество, а джудже, което се прави на човек, като си облича много извехтял, но елегантен костюм. Голямата му глава, приличаща на яйце с леко сплескана страна, бе наклонена назад към гладко заоблена гърбица. Поради това той изглеждаше странно — сякаш непрекъснато свива рамене и вдига поглед към небето. Имаше дълъг, остър и крив нос с широки ноздри, а необикновено големите му очи бяха воднисти и с

цвят на светло шери. Гледаха втренчено и отнесено, сякаш собственикът им в момента излизаше от някакъв транс. Голямата му уста с тънки устни успяваше да изрази смесица от педантичност и добронамереност, а сега лицето му бе разтегнато в усмивка, с която ме приветствуваше — толкова широка, че се виждаха дори потъмнелите му зъби.

— Ти Джери Даръл ли си? — попита ме той, заподскача като влюбено врабче и взе да размахва големите си костеливи ръце. — Нали се казваш Джери Даръл? Влизай, момчето ми, влизай!

Той ми даде знак с дългия си показалец, аз минах покрай него и влязох в неосветения хол, а дъските проскърцваха под проскубаната козина на килима.

— Оттук, в тази стая ще работим — с глас, тъничък като флейта, ми каза Кралевски, като отвори една врата и ме въведе в малка, скромно мебелирана стая.

Сложих учебниците си на масата и седнах на посочения ми стол. Кралевски се наведе над масата, опря се на връхчетата на грижливо поддържаните си ръце и ми се усмихна разсеяно. Усмихнах се в отговор, без да зная какво точно очаква от мене.

— Да бъдем приятели! — възкликна той с въодушевление. — Много е важно да бъдем приятели. Аз никак, ни най-малко не се съмнявам, че ще се сприятелим, нали?

Кимнах със сериозно изражение, но се ухапах отвътре по бузата, за да не се засмея.

— Приятелство... — измърмори той, затворил в екстаз очи при тази мисъл, — приятелство... Това ни е нужно!

Устните му се мърдаха беззвучно и аз се почудих дали не казва молитва, и ако казва, за кого? За мене, за себе си, или за двама ни? Една муха кръжеше над главата му, после се разположи уверено върху носа му. Кралевски се сепна, прогони я, отвори очи и запремига.

— Да! Точно така! — твърдо каза той. — Сигурен съм, че ще се сприятелим. Твоята майка ми каза, че много обичаш естествената история. А с това веднага ще намерим общ език... то, така да се каже, ще ни свърже, нали?

И той пхна палеца и показалеца си в джобчето на жилетката си, извади голям златен часовник и укоризнено го погледна. После въздъхна, прибра го и поглади с ръка плешивото петно на главата си,

което блестеше като кафяво огладено речно камъче под приличащата на лишей коса.

— Аз съм нещо като птицевъд, макар и любител — скромно заяви той. — Може би ще ти бъде интересно да видиш колекцията ми. Осмелявам се да смятам, че някакъв половин час с пернатите създания няма да ни навреди, преди да започнем работа. Освен това, тази сутрин не смогнах навреме и остана да сменя водата на една-две птици.

И Кралевски ме поведе по скърцащото стълбище към най-горния етаж на сградата и спря пред една тапицирана със зелено сукно врата. Извади огромна връзка ключове, която мелодично издрънка, докато търсеше нужния ключ; пхна го в ключалката, завъртя го и отвори тежката врата. От стаята се изсипа ослепителна слънчева светлина и ме зашемети, а заедно с нея се чу оглушителен птичи хор — сякаш в мръсния коридор на последния етаж Кралевски бе отворил райската порта. Таванът беше обширен, заемаше почти цялата площ. Нямаше килим, а единствената мебел беше голямата чамова маса в средата на стаята. Но по стените от пода до тавана бяха наредени една до друга големи просторни клетки, в които пляскаха с криле и чуруликаха птички. Подът бе покрит с тънък слой зрънца и те приятно хрущяха под краката ти, сякаш вървиш по едър морски пясък. Запленен от множеството птици, аз бавно обикалях край стените и спирах пред всяка клетка, докато Кралевски (който явно бе забравил за мене) грабна голяма кана от масата, леко заподскача от клетка на клетка и сипваше вода.

Отначало помислих, че всички птици са канарчета, но грешах: за моя радост, видях щиглеци, шарени като палячовци — ярко алени, жълти и черни; зеленики — зелени и жълти като лимонов листак в средата на лятото; конопарчета, облечени в елегантните си шоколадово-бели дрехи; червенушки с розовочервена гръд и безброй други птици. В единия ъгъл на стаята имаше стъклена врата, водеща към балкона. И в двата му края бяха направени волиери — в едната живееше мъжки кос — кадифеночерен, с ярка банановожълта човка; в отсрещната имаше птица, приличаща на дрозд, покрита с разкошни сини пера — прекрасна комбинация на оттенъци от морскосиньо до гълъбово.

— Скален дрозд — съобщи ми Кралевски, който внезапно подаде глава през вратата и посочи красивата птица. — Миналата

година ми го изпратиха от Албания, беше съвсем голишарче... За съжаление все още не съм успял да му намеря дама.

Той приятелски размаха каната към дрозда и изчезна в стаята. Птицата ме изгледа дяволито, изпъчи гърди и продължително и тихичко изкроя, сякаш се смееше доволно. Дълго и завистливо я гледах, след това се върнах на тавана, където Кралевски продължаваше да сипва вода.

— Не би ли искал да ми помогнеш? — попита ме той, втренчил в мене невидещ поглед. Бе навел каната и тънка струйка вода капеше върху едната му старателно лъсната обувка. — Винаги съм си мислил, че такава работа се върши много по-лесно от два чифта ръце. Ето, ти ще вземеш каната... така... а аз ще подлагам поилките... Чудесно! Това беше нужно! Ще свършим много бързо.

И аз започнах да пълня пръстените поилки с вода, а Кралевски ги хващаше внимателно с палеца и показалеца си и ловко ги пъхваше през вратичките на клетките — сякаш слагаше бонбони в устата на дете. Докато вършеше това, той говореше едновременно и с мене и с птиците, но тъй като ни най-малко не променяше тона си, понякога не разбирах дали забележката се отнася до мене, или до някой от обитателите на клетките.

— Да, днес те са в хубаво настроение... Понеже грее слънце... Щом слънцето огрее тази част на къщата, започват да пеят, нали разбираш? Следващия път трябва да снесеш повече яйца... Само две са, миличка, само две. Колкото и да ти се иска, това не може да бъде наречено „люпило“. Харесват ли ти новите семенца? А ти отглеждаш ли някакви птици? По тия места има много интересни птици, които се хранят със семена... Такива работи не се вършат в чистата вода!... Естествено, някои от тях се отглеждат трудно, затова пък усилията се възнаграждават — според мене особено при хибридите. По принцип много ми върви с хибридите... Обаче не бива да снесяш само по две яйца. Разбойник, разбойник!

Накрая сипахме вода навсякъде, Кралевски се изправи и усмихнато загледа птиците, докато бършеше внимателно ръцете си в малка кърпа. После ме разведе из стаята, като се спираше пред всяка клетка и ми разказваше историята на обитателя ѝ — какъв е произходът му и какво се кани да прави с него. Тъкмо разглеждахме безмълвно и радостно една дебела ярка червенушка, когато над

шумния птичи глъч внезапно се извиси пронизително, треперливо иззвъняване. За мое учудване установих, че източникът на звука явно беше в корема на Кралевски.

— Господи! — ужасено извика той, като обърна към мен изпълнени с мъка очи. — Господи!

Пъхна палеца и показалеца си в джобчето на жилетката и извади часовника си. Натисна някакво копче и звънът спря. Испитах леко разочарование, че звукът идва от толкова обикновено място — да имам учител, чиито вътрешности звънят от време на време щеше да допринесе много за очарованието на уроците. Кралевски погледна развълнувано часовника, после с отвращение вдигна очи.

— Господи! — тихичко повтори той. — Вече е дванадесет часът... Да, времето наистина е крилато... А ти трябва да си ходиш в дванадесет и половина, нали?

Той прибра часовника в джобчето, поглади плешивото петно на главата си и каза:

— Е, струва ми се, че за половин час няма да постигнем кой знае какво в областта на образованието. Но за да ти бъде приятно през това време, предлагам да слезем долу в градината и да наберем малко спореж за птиците. Както знаеш, много е полезно за тях, особено в периода на снасянето.

И така, слязохме в градината и брахме спореж, докато клаксонът на Спировата кола изсвири на улицата с глас на ранена патица.

— Сигурно е колата за тебе — любезно каза Кралевски. — Без съмнение, успяхме да съберем доста трева за това време. Оказа ми незаменима помощ. А утре ще дойдеш точно в девет, нали? Чудесно. Можем да смятаме, че сутринта не премина напразно — беше нещо като въведение, като преценка кой колко струва. Надявам се, че бе докосната първата струна на приятелството. А колко е важно това, боже мой! Е, тогава au revoir^[1] до утре!

Притворих скърцащата желязна порта, а той ми помахаша приветливо с ръка и се запъти към къщата, оставяйки след себе си диря от златистия цъфнал спореж, а гърбицата му се мяркаше сред храстите на розите.

Когато се върнах, семейството ме попита дали съм харесал новия си учител. Без да се впускам в подробности казах, че ми се вижда доста симпатичен и смятам, че много ще се сприятелим. На

запитването какво ми е преподавал първата сутрин отговорих, донякъде без да лъжа, че сме посветили сутринта на орнитологията и ботаниката. Семейството изглеждаше доволно. Твърде скоро обаче открих, че господин Кралевски много държи да работим и че твърдо е решил да ме образова, независимо от идеите ми по този въпрос. В известен смисъл уроците бяха отегчителни, защото методът на обучение сигурно беше някъде от средата на XVIII век. Сервираше ми историята на големи, несмилаеми късове, а датите трябваше да помня наизуст. Седяхме и ги повтаряхме монотонно, като речитатив, докато те се превръщаха в напевно заклинание, което избъбряхме машинално, докато си мислехме за нещо друго. За мое нещастие географията се простираше само върху Британските острови и трябваше да чертая безброй карти, които да попълвам с имената на купища графства и областни центрове. После трябваше да ги научавам наизуст, заедно с имената на по-важните реки, с основния поминък, населението и още много досадни и съвсем безполезни данни.

— Самърсет? — изпяваше името Кралевски и ме сочеше с укор.

Смръщвах вежди и отчаяно се мъчех да си спомня нещо за това графство. Очите на Кралевски се уголемяваха от вълнение, докато наблюдаваше умствените ми усилия.

Накрая, когато ставаше ясно, че знанията ми за Самърсет са несъществуващи, той казваше:

— Е, да оставим Самърсет и да опитаме Уорикшър. Значи, Уорикшър! Кой е главният град? Уорик. Точно така. А какво произвеждат в Уорик?

Ако ставаше въпрос за моето мнение, според мене в Уорик не произвеждаха нищо, но правех рискован опит да отгатна и казвах: „Добиват въглища“. Бях установил, че ако човек непрекъснато и твърдо посочва някой продукт (независимо за кое графство или град става дума) рано или късно отговорът му се оказва верен. Кралевски искрено страдаше от моите грешки — в деня когато го уведомих, че в Есекс^[2] произвеждат неръждаема стомана, очите му плувнаха в сълзи. Но тези дълги мигове на униние се компенсираха в излишък от невероятно доволство и радост, ако по някаква странна случайност отговорех вярно на въпроса.

Веднъж седмично ние се подлагахме на мъчения, като посвещавахме сутринта на френския език. Кралевски говореше

френски прекрасно и когато чуваше как осакатявам езика, едва го преживяваше. Той много скоро разбра, че е съвсем безнадеждно да се опитва да ми преподава по обикновени учебници, затова ги остави настрана и мястото им зае тритомник по орнитология, но дори тогава сякаш изкачвахме стръмнина. Понякога, след като прочетехме описанието за оперението на червеношийката за двадесети път, върху лицето на Кралевски се появяваше израз на сурова решителност. Тогава захлопваше книгата, изтичваше до хола и се връщаше миг по-късно с лятна панамена шапка на главата.

— Смятам, че така ще се поосвежим малко... Една кратка разходка ще проветри плесента... — обявяваше той, като поглеждаше с неприязнен поглед „Les Petits Oiseaux de L'Europe“^[3]. Какво ще кажеш да отидем до града и да се върнем по крайбрежния булевард? Отлично! Е, да не губим повече време. Ще имаме прекрасна възможност да поупражняваме разговорния френски, нали така? Затова — моля, край на английския. Всичко ще казваме на френски. Това е начинът да опознаем добре чуждия език.

И така, ние преминавахме през града почти в пълно мълчание. Красотата на тези разходки беше, че в каквато и посока да тръгнем, кой знае защо без изключение се озовавахме на птичия пазар. Бяхме почти като Алиса в градината на Огледалния свят: колкото и да се стараехме да вървим в противоположната посока, след време се оказвахме на площадчета, където сергиите бяха отрупани с раkitови клетки и въздухът трептеше от птичи песни. Там забравяхме за френския — той потъваше в небитието като алгебрата, геометрията, историческите дати, главните градове на графствата и тем подобни въпроси. Очите ни светваха, лицата ни пламваха и ние минавахме от сергия на сергия, оглеждахме внимателно птиците, пазаряхме се жестоко с продавачите и постепенно ръцете ни натежаваха от клетки.

След това изведнъж в действителността ни връщаше изящният звън на часовника в джобчето на Кралевски, който едва не изпускаше високата камара от клетки в желанието си да извади часовника и да натисне бутона.

— Господи! Дванадесет часът! Можеш ли да си представиш?! Моля те, подръж това конопарче, докато спра часовника... Благодаря ти. Ще трябва да побързаме, нали? Съмнявам се, че ще успеем навреме пеша, както сме натоварени. Боже, боже! Най-добре да вземем файтон.

Естествено, това е разточителство, но срещу ръжена не бива да се рита, нали?

Бързо пресичахме площада и струпвахме своите чуруликаци пернати покупки във фойтона, който ни откарваше до къщата на Кралевски. Шумът от прозвънтяващите юзди и тропачите копита се смесваше приятно с птичия глъч от нашия товар.

Бях се занимавал няколко седмици с Кралевски когато открих, че той не живее сам. От време на време докато учехме, той внезапно спираше точно по средата на някоя задача или рецитацията на областни градове и накланяше глава на една страна, сякаш се ослушваше. После казваше:

— Извинявай. Трябва да отида да видя мама.

Отначало това доста ме озадачаваше, защото бях убеден, че Кралевски е прекалено възрастен, за да бъде майка му още жива. След като доста размишлявах, стигнах до извода, че по този начин той възпитано ми съобщава, че трябва да се оттегли в тоалетната, тъй като съзнавах, че за разлика от семейството ми, другите хора изпитват неудобство да обсъждат подобни въпроси. Никога не ми хрумна, че ако бях прав, излизаше, че Кралевски посещава това място много по-често, отколкото всяко друго човешко същество. Една сутрин бях изял на закуска голямо количество локуот^[4] и точно по средата на урока по история последствията от плодовете започнаха да ме притесняват. След като Кралевски беше толкова придирчив по отношение на тоалетните, реших, че ще трябва да поставя въпроса си възпитано и ми се видя най-разумно да използвам собствената му любопитна формулировка. Погледнах го право в очите и казах, че искам да посетя майка му.

— Майка ми ли? — повтори с учудване той. — Да посетиш майка ми? Точно сега?

Не разбирах какво особено има в това, и просто кимнах.

— Сигурен съм, че тя, естествено, ще се зарадва да те види — каза Кралевски със съмнение в гласа. — Но по-добре първо да отида и да проверя дали е удобно.

И все още леко озадачен той напусна стаята и се завърна след няколко минути.

— Мама ще се радва да те види — съобщи ми той. — Но те моли да я извиниш, че видът ѝ е малко небрежен.

Помислих си, че учтивостта стига до крайност, щом се говори за една тоалетна като за живо същество, но тъй като Кралевски се държеше като чудак по този въпрос, реших, че е най-добре да го поразвеселя. Казах му, че няма значение дори ако майка му е в пълен безпорядък, тъй като и нашата майка често изглежда така.

— Хъм... да... може би... — промърмори той и ме изгледа доста стреснато. Тръгна пред мене по коридора, отвори една врата и за моя голяма изненада ме въведе в голяма тъмна спалня. Стаята приличаше на цветна градина: навсякъде бяха поставени вази, купи и съдинки, а във всяка от тях имаше множество красиви цветя, които светеха в мрака като стени от скъпоценни камъни в засенчена от зеленина пещера. В единия край на стаята се намираще огромен креват, а на

него, опряна върху куп възглавници, лежеше фигурка, която сякаш бе детска. Когато пристъпих към жената реших, че трябва да е много стара, защото нежните ѝ тънки черти бяха покрити с преплетени бръчки, които се врязваха в мека кожа, подобна на кадифената повърхност на току-що поникнала гъбка. Но най-странното нещо в нея беше косата. Спускаше се по раменете ѝ като голям водопад и стигаше до половината на кревата. Беше кестенява на цвят, и едва ли човек може да си представи по-красива и по-разкошна коса: проблясваше и светеше като запалена и ми напомняше за есенни листа и за лъскавата зимна козина на лисиците.

— Мамо, миличка — тихо я повика Кралевски, като прекоси на подскоци стаята и седна на стола до кревата. — Мамо, миличка, Джери е дошъл да те види.

Миниатюрната фигура на леглото повдигна тънките си бледи клепачи и ме погледна с големите си светлокафяви очи, ясни и умни като очите на птица. Извади изпод кестенявите кичури тънката си, изящна ръка, натежала от пръстени и ми я подаде, като хитро се усмихна.

— Много съм поласкана, че пожела да ме посетиш — каза тя с мек, дрезгав глас. — Толкова хора днес смятат, че човек на моята възраст става досаден.

Смутен, аз промърморих нещо, ясните очи ме погледнаха и проблеснаха, жената се засмя мелодично като птичка и поглади с ръка края на леглото.

— Заповядай, седни — покани ме тя. — Седни и ми разкажи нещичко.

Предпазливо хванах разпиляната кестенява коса и я отместих настрани, за да мога да седна. Косата беше мека като свила, но тежка като огнена вълна, която със свистене обливаше ръцете ми. Госпожа Кралевска ми се усмихна, улови един кичур и леко го повъртя между пръстите си, а той заблестя.

— Само тази суета ми остана — каза тя. — Само това остана от красотата ми.

И тя погледна морето от коса така, сякаш гледаше любимо животно, или някакво същество, което няма нищо общо с нея, и нежно го погали.

— Странно е, много е странно — продължи тя. — Знаеш ли, аз си имам теория: някои красиви неща се влюбват в себе си, както Нарцис. Когато това се случи, те нямат нужда от помощ, за да живеят — дотолкова са погълнати от собствената си красота, че живеят само заради нея, един вид се хранят от нея. И колкото по-красиви стават, толкова по-голяма е силата им — живеят в кръг. Така стана с моята коса. Тя е независима, расте заради себе си и фактът, че тялото ми се е превърнало в развалина, не я засяга. Когато умра, тя ще запълни ковчега ми и вероятно ще продължи да расте и след като тялото ми се превърне на прах.

— Мамо, престани, не говори така — нежно ѝ се скара Кралевски. — Не ми харесва, когато гледаш толкова черно на живота.

Тя се обърна, погледна го с любов и тихо се засмя.

— Но това не са черни мисли, Джон. Това е просто моята теория — обясни тя. — Освен това, представи си какъв красив саван ще стане от косата ми.

И тя я погледна, като се усмихна щастливо. В настъпилата тишина се чу енергичното прозвъняване на часовника на Кралевски. Той се сепна, извади го от джоба си, погледна го и извика:

— Господи! Тези яйца сигурно са се излюпили. Мамо, нали ще ме извиниш за малко? Трябва да ида да проверя.

— Върви, върви — отвърна тя. — Ние с Джери ще си побъбрим, докато се върнеш. Не се безпокой за нас.

— Чудесно! — възкликна Кралевски и с бързи подскоци прекоси стаята. Криволичеше между цветята като къртица, която си прокопава път през небесна дъга. Вратата с въздишка се затвори подире му, а госпожа Кралевска се обърна към мене и ми се усмихна.

— Казват... — започна тя, — хората казват, че когато човек остарее като мене, тялото му се развива по-бавно. Но аз мисля, че това не е вярно. Имам теория, че не човек се развива по-бавно, а животът за него започва да се развива по-бавно. Разбираш ли ме? Един вид всичко става провлечено, а когато движението на нещата е забавено, забелязваш много повече. Само колко много неща виждаш! Необикновени неща, които се случват край тебе, без да си подозирал дотогава за тях! Това е едно прекрасно преживяване, наистина прекрасно!

Тя със задоволство въздъхна и огледа стаята.

— Да вземем цветята — каза тя и посочи цъфналите цветове, които изпълваха стаята. — Чувал ли си цветята да говорят?

Силно заинтригуван, аз поклатих глава. Мисълта, че цветята говорят, беше нова за мене.

— Уверявам те, цветята наистина говорят. Водят дълги разговори едно с друго. Поне предполагам, че това са разговори, защото, естествено, не разбирам за какво си приказват. Когато остареееш като мене и ти сигурно ще ги чуваш — но само ако си склонен да приемаш такива неща. Повечето хора смятат, че когато човек остарее, не вярва в нищо и не се учудва от нищо, и затова по-лесно възприема разни идеи. Глупости! Разумът на всички стари хора, които познавам, е бил затворен за възприятия, подобно на посивяла, наслоена стрида, още от младите им години.

И тя изпитателно ме погледна.

— Може би намираш, че съм странна? Леко смахната, а? Понеже ти разказвам за цветя, които разговарят?

Разубедих я бързо и без да лъжа. Казах ѝ, че ми се струва повече от вероятно цветята да си говорят. Споменах, че прилепите издават лек писък, който аз чувам, но възрастните не го чуват, защото звукът е много пронизителен.

— Точно така, точно така! — радостно възкликна тя. — Зависи от дължината на вълните. Всичко това го отдавам на този процес на забавяне. Друго, което човек не забелязва като млад, е че цветята са отделни личности. Различават се едно от друго като хората. Гледай, сега ще ти покажа. Виждаш ли розата, която е сама?

В малка сребърна купа на масичката в ъгъла бе положена великолепна кадифена роза, толкова тъмно гранатово-червена, че изглеждаше почти черна. Цветът беше огромен; извивката на листенцата бе съвършена, мъхът по тях — мек и недокосван, като пращеца по крилцата на новоизлюпена пеперуда.

— Не е ли красива? — попита госпожа Кралевска. — Не е ли прекрасна? Имам я от две седмици. Не ти се вярва, нали? Беше пъпка, когато ми я донесоха. Не, не. Беше вече разцъфнала. Но, знаеш ли, изглеждаше много болна и мислех, че няма да оживее. Човекът, който я беше откъснал, имал неблагоприятното да я сложи в букет от астри. Смъртоносно, направо смъртоносно! Нямах представа колко жестоко е семейството на астрите. Те са много груби цветя, много обикновени

и естествено, да сложиш сред тях аристократ като розата, все едно да си търсиш белята. Докато я донесат, беше клюмнала и повяхнала до такава степен, че дори не я забелязах сред астрите. Но за щастие чух, че те си говорят. Тъкмо бях задрямала, когато се разприказваха. Струва ми се, най-напред се обадиха жълтите — те са толкова войнствени. Естествено, не разбрах какво си казват, но звучеше като нещо ужасно. Отначало не видях на кого говорят — мислех, че се карат помежду си. После станах и отидох да ги погледна и тогава открих клетата роза, смачкана в средата, измъчена до смърт. Извадих я, сложих я отделно, дадох ѝ половин аспириин. Аспириинът лекува розите. На хризантемите се слагат драхми, на розите — аспириин, на благовонното секирче — коняк, а за месестите цветя, като бегонията, се изстискава малко лимон. И така, като махнах розата от компанията на астрите и я подкрепих, тя се съживи веднага, и ми е толкова благодарна — явно полага усилия да остане красива колкото е възможно по-дълго, за да ме радва.

Госпожа Кралевска погледна с любов розата, грейнала в сребърната купа.

— Да, научих много за цветята. Те са съвсем като хората. Сложиш ли ги заедно, притесняват се взаимно и креят. Смеси няколко вида и ще получиш нещо като ужасна форма на класово различие. Разбира се, и водата е много важна. Знаеш ли, че някои хора смятат, че е добре да сменят водата всеки ден? Ужасно! Ако го правиш, чуваш как цветята започват да умират. Сменям водата веднъж седмично, слагам шепа пръст вътре и те се чувствуват отлично.

Вратата се отвори и влезе подскачащият Кралевски, победоносно усмихнат.

— Всички са се излюпили — съобщи той. — И четирите. Много се радвам. Безпокоях се, защото това беше първото ѝ люпило.

— Чудесно, миличък. Много се радвам — каза доволна госпожа Кралевска. — А ние с Джери проведохме много интересен разговор. Поне на мене ми беше интересно.

Станах от леглото и казах, че и на мене ми е било много интересно.

— Ела отново да ме видиш, ако не ти е скучно — каза тя. — Идеите ми ще ти се сторят малко необикновени, но си струва да ги чуе човек.

Тя ми се усмихна от леглото, покрита с голямото наметало на косата си и вдигна ръка с любезен жест, с който ме изпращаше. Прекосих стаята след Кралевски, а на прага се обърнах и се усмигнах. Тя лежеше неподвижно, притисната от тежестта на косата си. Отново вдигна ръка и ми помахаша. В полумрака ми се стори, че цветята са се преместили по-близо до нея — скупчили са се развълнувано около леглото, сякаш я чакат да им каже нещо. Стара царица, превърната в развалина, лежаща в цялото си величие, заобиколена от шепнещите си царедворци — цветята.

[1] Довиждане (фр.). — Б.пр. ↑

[2] Графството се слави с отглеждането на добитък. — Б.пр. ↑

[3] Малките птици в Европа (фр.). — Б.пр. ↑

[4] Плод, разпространен в Източна Азия. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ПЕТНАДЕСЕТА ЦИКЛАМЕНИЯТ ЛЕС

На около половин миля от вилата се издигаше сравнително голям конусовиден хълм, покрит с трева и пирен, увенчан от три маслинови горички, отделени една от друга с широки пояси миртови храсти. Наричах трите горички „цикламения лес“, защото напролет земята под дърветата придобиваше тъмнопурпурен и виненочервен цвят от цъфналите циклами, които растяха там по-нагъсто и бяха по-пищни, отколкото където и да е в околността. Месестите кръгли луковици с белези се на парцали люспи живееха на колонии като стриди сред наситено зеления букет на листата с бели жилчици, а красивите цветове приличаха на фонтан, сякаш изпъстрен с пурпурночервени капки.

Цикламеният лес беше прекрасно място за прекарване на следобедите. Легнал в сянката на дърветата, човек можеше да гледа долината — мозайка от ливади, лозя и овощни градини — чак до там, където морето проблясваше сред клоните на маслините. То се извиваше и ласкаво се отъркваше о брега, а по повърхността му заблестяваха хиляди огнени искри. Хълмът сякаш разполагаше със собствен ветрец, макар и слабичък, защото колкото и горещо да беше в долината, горе в трите маслинови горички лекият полъх непрекъснато лудуваше из шушнещите листа, а наведените главички на цикламите се кланяха една на друга, сякаш постоянно се поздравяваха. Мястото беше чудесно за почивка след изморителен лов на гущери, когато главата ти бучи от жегата, дрехите ти са пропити и побелели от потта, а трите кучета са изплезили розовите си езици и се задъхват като стари, миниатюрни парни локомотиви. Точно веднъж, когато си почивахме с кучетата след един такъв лов, се сдобих с две нови животни, а това постави началото на верига от съвпадения, които засегнаха и Лари, и господин Кралевски.

Кучетата с пресъхнали езици се бяха проснали по корем сред цикламите, изпружили задните си крака, за да бъдат телата им върху колкото се може повече влажна земя. Бяха притворили очи, а козината

под устата им бе потъмняла от слюнка. Стоях опрян на ствола на една маслина, която през последните сто години беше направила от кората си съвършена облегалка, и гледах към градините, като се опитвах да разпозная приятелите си селяни сред движещите се там малки цветни топки. В далечината, отвъд жълтия квадрат на зреещата царевица, се появи малка черно-бяла фигура, като нашарен малтийски кръст, която бързо се носеше над равните обработваеми земи, явно по посока на хълма, където седях. Като наближи, свраката изкрещя три пъти дрезгаво и глухо, сякаш човката ѝ бе пълна с храна. Спусна се плавно като стрела недалече към едно маслиново дръвче с гъст листак. Последва тишина, след което сред клоните се дочу хор от пронизителни гласчета, извиси се до кресчендо и бавно затихна. Отново прозвуча викът на свраката — кротко и предупредително, после тя се издигна над гората и се плъзна по склона. Изчаках докато птицата се превърна в петънце, не по-голямо от прашинка, политнала над кичестия триъгълник на лозята към хоризонта, и чак тогава станах и предпазливо обиколих дървото, откъдето се бяха чули странните звуци. Високо сред короната, полускрита от зелено-сребристите листа различих голяма обла купчина съчки като огромна, рошава футболна топка, закачила се в клоните. Развълнуван, аз се закатерих по дървото, а кучетата стояха под него и ме наблюдаваха с интерес. Когато наближих гнездото, погледнах надолу и сърцето ми се сви, защото главите на кучетата, вперили любопитни очи в мене, бяха не по-големи от цвят на огнивче. Внимателно, педя по педя, местех изпотените си длани и минавах от клон на клон, докато клекнах точно до гнездото между разклащаните от ветреца клони. То бе солидно построено — представляваше голяма дълбока кошница, грижливо изплетена от съчки, в средата замазана с кал и клечки. Малка дупка отстрани служеше за вход и съчките около нея, както и по цялото гнездо и по плетения ракивов купол, бяха с остри тръни. Такива гнезда сякаш са предназначени да обезкуражат и най-пламенния орнитолог.

Като се опитвах да не гледам надолу, легнах по корем на клона, внимателно бръкнах в топката от тръни и заопипвах калта. Пръстите ми усетиха меки движещи се телца, покрити с пух, и от гнездото се вдигна пронизителен глъч. Улових внимателно едно дебело топло пиле и го измъкнах навън. Колкото и да бях ентусиазиран, дори аз трябваше да призная, че далече не беше красиво. Тумбестата му човка с жълти

гънки отстрани, плешивата глава и полуотворените зачервени очи му придаваха доста идиотски и пиянски вид. Сбръчканата кожа висеше по телцето му, като че наболите черни перца едва я прикрепяха към плътта и тя може да се откачи всеки миг. Между двете възслаби крачета бе отпуснатото меко и огромно коремче. Кожата му беше толкова нежна, че под нея леко прозираха вътрешните органи. Голишарчето се разположи на дланта ми. Коремчето му се сплеска като пълен с вода балон и то изписка нетърпеливо. Опипах гнездото отвътре и открих още три птичета. Всичките изглеждаха отвратително, като това в ръката ми. След известен размисъл, когато ги огледах подробно едно по едно, реших да взема две и две да оставя на майката. Това ми се видя напълно справедливо и не виждах как майката може да не се съгласи. Избрах най-голямото (защото щеше да порасне бързо) и най-малкото (защото изглеждаше много окаяно), внимателно ги сложих в пазвата си и предпазливо се смъкнах при чакащите ме кучета. Когато видяха новите членове на зверилника, Пикльо и Посерко веднага сметнаха, че те са за ядене и се опитаха да проверят дали заключението им е вярно. След като ги укорих, показах птичетата на Роджър. Той ги подуши, както му беше обичаят, но бързо се дръпна назад, когато голишарчетата протегнаха дългите си гърчави шии, раззинаха червените си уста и запищяха колкото им глас държи.

Докато носех новите си животни към къщи, аз се помъчих да реша как да ги наричам. Все още замислен по този въпрос, стигнах вилата тъкмо когато семейството, завръщащо се от експедиция за пазаруване, се изсипа от колата. Протегнах двете си свити длани с голишарчетата и запитах дали някой може да им измисли подходящи имена. Близките ми им хвърлиха един поглед и всеки реагира индивидуално.

— Много са сладки, нали? — каза Марго.

— С какво ще ги храниш? — попита мама.

— Ама че са отвратителни! — рече Лесли.

— Нови животни ли носиш? — попита неодобрително Лари.

— Божке, млади господине Джерис, к'во пък са тия? — каза Спиро с погнуса.

Отговорих доста хладно, че това са новородени сврачета, че не питам какво мнение имат за тях, а просто искам да ми помогнат да ги кръстя. Какви имена да им измисля?

Но семейството не беше настроено да ми помогне.

— Как си посмял да ги вземеш от майка им, клетичките! — каза Марго.

— Надявам се, че са достатъчно големи, за да могат да се хранят — обади се мама.

— Всемогъщи боже! Само какви неща намира господарчето! — каза Спиро.

— Трябва да внимаваш да не започнат да крадат — посъветва ме Лесли.

— Да крадат ли? — уплашено каза Лари. — Мислех, че само чавките крадат.

— И свраките крадат — каза Лесли. — Свраките са страшни крадли.

Лари извади от джоба си банкнота от сто драхми и я размаха над голишарчетата. Те бързо протегнаха тънките си вратове, над които се полюшваха главичките им, зинаха и нададоха пронизителен, неистов писък. Лари скочи назад.

— Прав си, бога ми! — възкликна разтревожено той. — Видяхте ли? Опитаха се да ме нападнат и да ми вземат парите!

— Не ставай смешен, миличък. Те просто са гладни — каза мама.

— Глупости, мамо. Нали видя как се хвърлиха отгоре ми? Направиха го заради парите. Дори на тази възраст те имат престъпни наклонности. Джери не бива да ги взема — все едно да живеем заедно с Арсен Люпен. Иди и ги остави там, където си ги намерил, Джери.

С невинен вид аз излъгах, че не мога да направя това, тъй като майката ще престане да се грижи за тях и те ще умрат от глад. Както предполагах, това веднага спечели мама и Марго на моя страна.

— Не можем да оставим клетите птичета да умрат — възпротиви се Марго.

— Мисля, че нищо лошо няма да ни се случи, ако ги вземем — каза мама.

— Ще съжалявате, търсите си белята — каза Лари. — Ще оплячкосат цялата къща. Ще трябва да скрием добре всичките си ценности и да сложим въоръжена охрана. Това е лудост.

— Не бъди глупав, миличък — опита се да го утеши мама. — Можем да ги държим в клетка и да ги пускаме само да се пораздвижат.

— Да се пораздвижат ли?! Нима наричаш раздвижване това да летят из къщата, грабнали в мръсните си човки банкноти от сто драхми?!

Заклех се тържествено, че в никакъв случай няма да позволя на свраките да крадат. Подсетих ги, че птичетата все още нямат имена, но никой не можа да измисли нещо интересно. Стояхме и гледахме треперещите голишарчета, но нищо не можеше да ни хрумне.

— Какво ще правиш тия проклетии? — попита Спиро.

Доста нелюбезно му отговорих, че възнамерявам да си ги гледам и че това не са проклетии, а свраки.

— Как ги нарече? — смръщи вежди Спиро.

— Свраки, Спиро, свраки — каза мама, като разчленяваше думите.

Спиро известно време обмисля новото попълнение на английския си речник, като го повтаряше наум, за да го намести добре в главата си.

— Савараки, значи, а? — каза накрая той.

— Свраки, Спиро — поправи го мама.

— Точно това казах и аз — взмути се Спиро. — Савараки.

И от този миг ние се отказахме да търсим имена на птичетата. Започнахме просто да ги наричаме „Савараките“.

Когато Савараките се поохраниха и достигнаха такива размери, че им пораснаха криле, Лари толкова беше свикнал да ги вижда из къщи, че напълно забрави техните предполагаеми престъпни навици. Дебели, лъскави и свадливи, застанали отгоре върху кошницата си и пляскащи силно с крила, свраките изглеждаха самата невинност. Всичко вървеше добре, докато не се научиха да летят. В началото скачаха от масата на верандата, като размахваха неистово крила, плъзгаха се във въздуха и се стоварваха на около петнадесет стъпки върху каменните плочи. Колкото повече укрепваха крилата им, толкова по-смели ставаха те и не след дълго полетяха за първи път истински — направиха нещо като въртележка около вилата. Изглеждаха толкова красиви — дългите им опашки блестяха на слънцето, крилете им свистяха, когато се спускаха, за да прелетят под асмата, че извиках близките си да ги видят. Усетили, че има публика, Савараките полетяха още по-бързо, като се гонеха, стрелваха се и минаваха на косъм от стената, преди да се отклонят и изпълниха акробатически номера

върху магнолията. Накрая едната птица, прекалено окуражена от възхищението ни, не успя да прецени разстоянието, блъсна се в асмата и падна на верандата — превърна се от смел и ловък ас на пилотажа в окаяна топчица от пера, която отвори човка и запищя жалостиво, когато я взех, за да я успокоя. Но щом като овладяха крилетете си, Савараките бързо опознаха вилата и се заловиха да правят разбойнически нападения.

Знаеха, че кухнята е прекрасно място и че могат да я посещават, стига да стоят на прага и да не влизат вътре; в гостната и трапезарията влизаха само ако там няма никой; знаеха също, че единствената спалня, където са добре дошли, е моята. Влетяваха, разбира се и в спалните на мама и Марго, но понеже непрекъснато им се караха, беше им досадно. Лесли им позволяваше да кацат на прозореца, но не и да влизат, обаче те престанаха да го посещават след като един ден той без да иска гръмна с пушката си. Това ги разстрои и те сигурно донякъде смятаха, че Лесли се е опитал да ги убие. Обаче мястото, което истински ги привличаше и омагьосваше, беше, разбира се, спалнята на Лари. Мисля, че бе така защото никога не бяха имали възможност да я разгледат добре. Още преди да кацнат на перваза, ги посрещаха такива изблици на гняв, последвани от бързо сипещи се запратени предмети, че те веднага отлитаха към убежището на магнолията. Птиците изобщо не можеха да проумеят отношението на Лари и решиха, че след като вдига голям шум сигурно крие нещо и че е техен дълг да разберат какво крие. Избраха си подходящо време, като търпеливо изчакваха, докато един следобед Лари отиде да плува и остави прозореца отворен.

До завръщането на Лари не бях разбрал с какво се бяха занимавали Савараките — бяха изчезнали от погледа ми, но мислех, че са отлетели към долината да крадат грозде. Те явно добре са съзнавали, че вършат нещо непозволено, защото обикновено бяха шумни, а предприеха това нападение в мълчание, и според Лари се бяха редували да пазят на прозореца. Когато той се изкачвал по хълма, за свой ужас видял едната Саварака върху перваза и гневно се развикал. Птицата изкрещяла предупредително и втората птица изскочила от стаята. Двете отлетели на магнолията и дрезгаво се закискали — като ученици, пипнати, когато берат чужди градини. Лари се втурна в къщи и стремглаво се отправи към стаята си, като ме подбра по пътя. Когато отвори вратата, изстена сякаш го бяха подложили на мъчение.

Савараките бяха обърнали стаята наопаки не по-зле от агенти на тайната полиция, търсеци укрити планове. По пода бяха разпилени купища ръкописи и хартия за пишещата машина — все едно, че вятърът бе натрупал окапала шума. Повечето листове бяха надупчени на красиви фигури — при вида на хартия Савараките ставаха неудържими. Пишещата машина си стоеше на мястото върху масата и приличаше на изморен кон на арена за борба с бикове — лентата беше измъкната от макаратата, а клавишите бяха нацвъкани с курешки. Кламери засипваха килима, леглото и масата като скреж. Савараките, явно подозиращи, че Лари се занимава с контрабанда на наркотици, се бяха преборили храбро с тенекиената кутия, пълна със сода, и бяха разсипали съдържанието ѝ върху наредените книги, заприличали от това на покрита със сняг планинска верига. Изящни и необичайни орнаменти, изписани в червено и зелено, украсяваха масата, пода, ръкописите и особено възглавницата. Като че всяка Саварака бе обърнала шишето с любимия си цвят и бе натопила крака в мастилото. Шишето със синьо мастило, което не е толкова ярко, не беше докоснато.

— Това е капакът на всичко — рече Лари с треперлив глас. — Да, това е наистина капакът. Или ще направиш нещо с тези птици, или аз собственоръчно ще им извия вратовете.

Възпротивих се като казах, че не може да обвинява Савараките. Обясних му, че те се интересуват от всичко, че така са създадени, а това не може да се промени.

— Всички птици от семейството на враните — продължих аз, като пламенно ги защитавах — са любопитни по природа. И не съзнават, че вършат нещо непозволено.

— Не съм те молил да ми изнасяш лекция за семейството на враните — каза заплашително Лари. — Нито пък се интересувам от онаследените или придобити морални представи на свраките. Само ти казвам, че или ще трябва да ги изхвърлиш, или да ги държиш под ключ, иначе ще ги разкъсам парче по парче.

Разбрали, че продължаващият спор ще попречи на следобедната им почивка, останалите членове на семейството дойдоха, за да разберат какво се е случило.

— Боже господи! Милички, какво сте направили? — попита мама, като видя бъркотията в стаята.

— Мамо, не съм в настроение да отговарям на тъпи въпроси.

— Направили са го Савараките — каза Лесли със задоволството на пророк, който е отгатнал. — Липсва ли ти нещо, Лари?

— Не, нищо не ми липсва — горчиво отвърна Лари. — Поне това са ми спестили.

— Как са ти съсипали ръкописите! — подхвърли Марго.

Известно време Лари я гледа, като дишаше дълбоко. Накрая каза:

— Що за издевателство? Винаги си готова да приемеш с пълно спокойствие една катастрофа. Завиждам ти, че си способна да губиш дар слово в съдбоносни мигове.

— Няма защо да бъдеш груб — каза Марго.

— Лари не искаше да те обиди, миличка — опита се да преиначи нещата мама. — Естествено, той е разстроен.

— Разстроен ли? Значи, разстроен! Тия крастави лешояди са влетели тука и като банда критици са разкъсали и оцапали ръкописа ми още преди да съм го завършил, а ти казваш, че съм просто разстроен!

— Наистина, много е досадно, миличък — каза мама, като се опитваше да изрази вълнение от случилото се, — но аз съм убедена, че не са го направили нарочно. В края на краищата, те не разбират... нали са птици...

— Достатъчно — каза свирепо Лари. — Вече ми беше говорено какви схващания за доброто и злото има сврачешкият род. Отвратителен е начинът, по който нашето семейство защитава животните и за да ги извини, разиграва сълзливата комедия, че те са човекоподобни. Защо не основете сектата „Почитатели на свраката“ и не си построите храм, където да се молите? Както се държите, излиза, че виновният съм аз, че аз съм причина стаята ми да изглежда като оплячкосана от хуна Атила. Обаче аз ви заявявам: ако не направите веднага нещо с тези птици, сам ще се разправя с тях!

Лари изглеждаше толкова освирепял, че според мене беше най-разумно да преместя Савараките на безопасно място, затова с помощта на едно сурово яйце ги примамих в спалнята си и ги затворих в кошницата им, докато реша как да постъпя. Ясно беше, че ще трябва да ги сложа в нещо като клетка, но исках тя да е достатъчно голяма, а чувствувах, че няма да успея да се справя сам с построяването на просторна волиера. Безсмислено беше да моля семейството за помощ,

затова реших, че ще ми се наложи да привлека господин Кралевски за строителните работи. Можеше да дойде за един ден, и след като направехме клетката, щеше да има възможност да ме обучи на борба. Дълго бях чакал подходящ момент да започне да ми предава уроци по борба и случаят ми се видя идеален. Това, че господин Кралевски владееше борбата, беше, както установих, само една от многото му скрити способности.

Бях открил, че освен майка си и птиците, Кралевски имаше един голям интерес в живота — беше си измислил несъществуващ свят, който винаги бе пълен с най-различни и необикновени приключения. В тях участваха само двама души: той (като герой) и представител на противоположния пол, известен главно под името Дамата. Когато разбра, че аз сигурно вярвам на любопитните случки, които ми разказваше, той стана по-смел и с всеки изминат ден ми позволяваше да надникна малко по-навътре в рая на душата му. Всичко започна една сутрин, когато прекъснахме уроците заради чаша кафе с бисквити. От дума на дума заговорихме за кучета и аз му доверих силното си желание да имам булдог — създание, което смятах невероятно грозно.

— Господи, разбира се! Само булдог! — отговори Кралевски. — Прекрасно животно, храбро и вярно. За съжаление това не може да се каже за бул-териерите.

Той отпи от кафето и срамежливо ме погледна. Усетих, че очаква да го предизвикам, и го попитах защо според него на бул-териерите не може да се разчита.

— Те са предатели — обясни ми той, като избърса устата си. — Те са истински предатели.

Облегна се назад на стола, притвори очи и събра върховете на пръстите си, сякаш изричаше молитва.

— Спомням си, че веднъж — преди много години, когато бях в Англия — успях да спася живота на една Дама, нападната от тези зверове.

Той отвори очи и ме погледна. Като видя, че целият съм превърнат в слух, отново ги затвори и продължи:

— Беше хубава пролетна сутрин и аз бях излязъл да подишам чист въздух в Хайд парк^[1]. Толкова рано нямаше други хора и паркът бе потънал в тишина — само птичките пееха. Бях извървял доста

голямо разстояние, когато дочух плътен и яростен кучешки лай, като по дивеч.

Гласът на Кралевски премина в развълнуван шепот. Все така притворил очи, той наклони глава встрани, сякаш се заслушваше.

— Отначало не обърнах внимание. Реших, че някое куче се забавлява, като гони катерици. После внезапно до мене достигнаха викове за помощ, които се смесваха със свирепия лай.

Тялото на Кралевски се напрегна, той смръщи лице, а ноздрите му потрепераха.

— Забързах между дърветата и изведнъж пред мене се разкри ужасна гледка.

Кралевски спря и закри очите си с ръка, сякаш дори сега трудно можеше да понесе спомена за тази сцена.

— Видях Дама, която се бе облегла на едно дърво. Полата ѝ беше скъсана и раздърпана, краката ѝ бяха изпохапани и окървавени, и тя размахваше шезлонг, за да отблъсне нападението на едно куче. Зиналата паст на звяра бе покрита с пяна, той се хвърляше и ръмжеше, като дебнеше за удобен момент. Беше ясно, че силите вече напускат Дамата. Нямаше нито миг за губене.

Все още притворил очи, за да си представя по-добре картината, Кралевски се поизправи, изпъчи гърди и придаде на лицето си израз на дръзко предизвикателство — все едно, че казваше „да става каквото ще“ — такъв израз има лицето на човек, който се готви да спаси една дама от бул-териер.

— Вдигнах тежкия си бастун и се втурнах напред, като нададох вик, за да окуража Дамата. Песът, привлечен от гласа ми, веднага скочи отгоре ми, като страхотно ръмжеше, а аз му нанесох такъв удар по главата, че бастунът ми се счупи на две. Животното, макар и зашеметено, все още бе пълно със сили. Стоях беззащитен, докато то се съвзе и се хвърли към гърлото ми с раззинала паст.

По време на разказа челото на Кралевски се бе покрило с пот и той спря, извади кърпичка и избърса веждите си. Попитах нетърпеливо какво се е случило по-нататък. Той отново опря пръстите си и продължи:

— Направих единственото възможно нещо. Шансът беше едно на хиляда, но нямах друг избор. Когато звярът скочи към лицето ми, пъхнах ръка в устата му, хванах езика му и го заусуквах колкото сила

имах. Челюстите се склучиха върху китката ми, рукна кръв, но аз твърдо го държах, защото от това зависеше животът ми. Кучето продължи да се мята насам-натам цяла вечност. Бях изтощен. Чувствувах, че няма да издържа дълго. Но изведнъж тялото на звяра конвулсивно се изпъна и се отпусна. Бях успял. Животното се бе задушило от собствения си език.

Въздъгнах, изпълнен с облекчение. Историята беше изключителна, нищо не пречеше да е вярна. Но дори да беше измислена, според мене такива работи трябваше да се случват и аз симпатизирах на Кралевски, че след като животът не му беше предоставил възможността да удуши някой бул-териер, той сам си я създаваше. Казах му, че е проявил голяма смелост, като се е справил с кучето по този начин. Кралевски отвори очи, моето въодушевление го накара да почервенеет от удоволствие, той се усмихна и запротестира:

— Не, не, това не е истинска смелост — поправи ме той. — Дамата беше изпаднала в беда и един джентълмен не можеше да остане безучастен. За бога!

Като намери в мое лице добронамерен и очарован слушател, Кралевски стана по-уверен. Започна да ми разказва нови приключения, и всеки разказ бе по-вълнуващ от предишния. Една сутрин открих, че ако внимателно му подхвърля някоя идея, мога да знам предварително за какво приключение ще ми говори на следващия ден, когато въображението му е имало време да съчини историята. Захласнат, аз слушах как той и една Дама били единствените оцелели хора след претърпяно коработрушение край Мурманск („Бях там по работа“). Цели две седмици той и Дамата плавали със замръзнали дрехи на един айсберг, като се хранили с по някоя сурова риба или чайка, докато ги спасили. Корабът, който бил наблизко, можел и да не ги забележи, ако Кралевски не бил толкова съобразителен: използвал коженото палто на дамата, за да запали сигнален огън.

Много силно впечатление ми направи историята как бил хванат от бандити в Сирийската пустиня („докато водех една Дама да разгледа гробниците“) — когато разбойниците заплашвали да отвлекат прекрасната му спътничка, за да искат откуп, той предложил да го вземат вместо нея. Но бандитите явно смятали, че Дамата е по-подходяща за заложница и му отказали. Кралевски ненавиждал кръвопролитие, но какво оставало на един джентълмен при подобни

обстоятелства? Убил и шестимата с ножа, който бил скрил в противокомарната мрежа на шлема си.

Естествено, през Първата световна война той беше служил в разузнаването. Пуснал си брада, която прикривала чертите му, и го пратили в тила на врага, за да се свърже с друг английски шпионин и да вземе някакви планове. Не се учудих много, когато научих, че другият шпионин е Дама. Отървали се от разстрел (заедно с плановете) по начин, който представляваше шедевър на изобретателността. Кралевски, разбира се, се промъкнал в склада с оръжието и заредил всички пушки с халосни патрони, а когато канонадата започнала, той и Дамата се престорили на мъртви.

Толкова бях свикнал с необикновените истории на Кралевски, че в редките случаи, които ми казваше и нещо съвсем неправдоподобно, продължавах да му вярвам. Това доведе до неговия крах. Веднъж Кралевски ми разказа как на млади години една вечер се разхождал в Париж и срещнал огромен мъжага, който се държал грубо с някаква Дама. Кавалерските чувства на Кралевски били засегнати, и той стоварил бастуна си върху главата на мъжа. Грубиянът се оказал френският шампион по борба и веднага поставил въпроса да защити честта си. Кралевски се съгласил. Мъжът предложил да се срещнат на ринга и да премерят силите си. Кралевски се съгласил. Определили датата и Кралевски започнал да се готви за срещата („на зеленчуковата диета и с много упражнения“), и когато дошъл големият ден, се чувствувал в прекрасна форма. Противникът му — който, ако се съди по описанието, и по вид и по умствени възможности много приличал на неандерталец — с учудване открил, че Кралевски е достоен съперник. Борбата на ринга продължила около час, без някой да надделее. После Кралевски изведнъж си спомнил една хватка, която бил научил от свой приятел-японец. С рязко извиване и дръпване вдигнал огромното тяло на противника си във въздуха, завъртял го и го запратил извън ринга. Нещастният шампион пострадал толкова лошо, че прекарал три месеца в болница. Както Кралевски подчерта, това било подходящо наказание за негодник, осмелил се да вдигне ръка на една Дама.

Заинтригуван от този разказ, помолих Кралевски да ме научи на основните положения в борбата, които щяха да ми бъдат от голяма полза, ако се случеше да срещна Дама, изпаднала в беда. Кралевски не

изрази въодушевление — каза, че някога, ако разполага с голяма стая, може и да ми покаже две-три хватки. Той беше забравил за този разговор, но аз го помнех, затова когато дойде да ми помогне в построяването на нов дом за Савараките, твърдо реших да го подсетя за обещанието. По време на чая изчаках подходящ момент и му напомних за знаменитата среща с френския шампион по борба. Личеше си, че Кралевски не изпита радост от споменаването на този подвиг. Той пребледня и побърза да ме накара да замълча.

— Човек не се хвали публично за такива работи — прошепна ми той едва чуто.

Бях съвсем склонен да уважа скромността му, ако се съгласеше да ми дава уроци по борба. Споменах, че искам само да ми покаже някои прости номера.

— Добре — каза Кралевски, като облиза устните си. — Мисля, че мога да ти покажа няколко елементарни хватки. Но както знаеш необходимо е много време, за да овладее човек борбата.

Зарадвах се и го попитах дали иска да се борим на верандата, където да ни наблюдава семейството, или предпочита да се оттеглим във всекидневната. Кралевски избра всекидневната. Каза, че е много важно нищо да не отвлича вниманието ни. Влязохме в къщи, преместихме мебелите, за да не ни пречат, и Кралевски неохотно свали сакото си. Обясни ми, че основният и най-важен принцип в борбата е да се опиташ да нарушиш равновесието на противника си. Постигаш това, като го хванеш през кръста и бързо наклониш тялото му встрани. Кралевски ми показа това нагледно, като ме хвана и леко ме хвърли върху канапето.

— Е, разбра ли какво се иска? — попита ме той, вдигнал към мене показалеца си.

Отвърнах утвърдително — смятах, че съм разбрал.

— Точно така! — каза Кралевски. — А сега опитай ти да ме хвърлиш.

В своето желание да покажа колко способен ученик съм, аз го хвърлих доста енергично. Засилих се, сграбих го през гърдите, стиснах го колкото сила имах, за да му попреча да се измъкне и като умело се извих, го запратих върху най-близкото кресло. За съжаление не го праметнах достатъчно точно. Тялото му не улучи креслото, той се стовари на пода и нададе такъв вик, че цялото семейство се втурна от

верандата в стаята. Вдигнахме пребледнелия стенещ шампион по борба, сложихме го върху дивана и Марго отиде да донесе коняк.

— За бога, какво си му направил? — попита мама.

Отговорих, че просто съм изпълнил указанията, които ми е дал. Беше ме накарал да го преметна и аз го преметнах. Работата бе съвсем ясна и не виждах как някой може да ме обвинява в нещо.

— Ти не си знаеш силата, миличък — каза мама. — Трябва да бъдеш по-внимателен.

— Ама че глупост — обади се Лесли. — Можел е да го пребие.

— Познавах един човек, който остана сакал за цял живот от борба — подхвърли сякаш между другото Лари.

Кралевски застана още по-силно.

— Джери, понякога ти наистина вършиш глупости — каза смутено мама, която явно си представяше как Кралевски прекарва остатъка от дните си в инвалидна количка.

Ядосан от тези укори, които според мене бяха несправедливи, отново заявих, че нямам вина за случилото се. Бяха ми показали как да преметнеш противника си, после ме бяха помолили да го повторя, и аз го бях преметнал.

— Сигурен съм, че не е очаквал да го наредиш така — каза Лари. — Може да си му повредил гръбнака. Както на моя познат — гръбнакът му се беше прекършил като банан. Много любопитно — каза ми, че парчета от костта стърчали навън...

Кралевски отвори очи и погледна измъчено Лари.

— Не бихте ли могли да ми донесете малко вода? — едва чуто попита той.

В този миг се завърна Марго и го накарахме да пийне глътка коняк. Страните му леко поруменияха и той отново притвори очи.

— Е, можете да се поизправяте, а това е добър признак — каза весело Лари. — Макар че не твърдя със сигурност, че това е достатъчно доказателство. Познавах един художник, който падна от стълба и си счупи гръбнака — цяла седмица се движеше, преди да установят това.

— Не може да бъде! — възкликна силно заинтригуван Лесли. — И какво стана с него?

— Умря — каза Лари.

Кралевски се надигна, приседна и мъчително се усмихна.

— Струва ми се, че ако бъдете така любезни и помолите Спиро да ме откара, най-разумно ще бъде да отида в града и да се посъветвам с лекар.

— Разбира се! Спиро ще ви откара — каза мама. — На ваше място бих отишла до кабинета на Теодор — той може да ви види на рентген, за да се успокоите.

Загърнахме в много завивки бледния и притихнал Кралевски и внимателно го сложихме в колата на задната седалка.

— Помолете Теодор да ни изпрати бележка по Спиро какво е състоянието ви — каза мама. — Надявам се, че скоро ще ви мине. Много съжалявам за станалото — много неразумно от страна на Джери е било да го направи.

Това беше голямата възможност на Кралевски. Той се усмихна измъчено, все едно, че нищо не се беше случило, и вяло махна с ръка.

— Моля ми, моля ви, не се притеснявайте. Не мислете повече за това — каза той. — Не укорявайте момчето, то не е виновно. Просто аз не бях във форма.

Доста по-късно вечерта Спиро се завърна от благотворителната си мисия и донесе бележка от Теодор.

Скъпа госпожа Даръл,

Направих рентгенови снимки на гръдния кош на господин Кралевски и от тях се вижда, че две от ребрата му са пукнати — за съжаление, едното доста сериозно. Господин Кралевски премълча каква е причината за злополуката, но сигурно нараняването се дължи на някакъв много силен удар. Надявам се обаче, след като обездвижи ребрата за около седмица, да няма трайни последствия.

Сърдечни поздрави на всички, ваш Теодор.

P.S. Възможно е когато идвах последния четвъртък да съм забравил някъде в къщата малка черна кутия. В нея има няколко много интересни маларийни комара, които бях намерил. Изглежда съм я оставил някъде. Нали ще ме уведомите дали е у вас?

[1] Голям парк в Лондон. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ШЕСТНАДЕСЕТА

ЕЗЕРОТО С ЛИЛИИТЕ

Независимо от огромните размери на жилището си, Савараките бяха много възмутени, че са затворени. Тъй като страдаха от вечно незадоволеното си природно любопитство, за тях беше особено неприятно да не могат да научават всичко, което се случва, и да го обсъждат. Зрителното им поле се ограничаваше с предната фасада на къщата, и когато нещо се случеше в задната част, те направо подлудяваха — възмутено крещяха и гракаха, летяха в кръг из клетката си и се мъчеха да проврат глави през мрежата, за да видят какво става. Затворът им даваше възможност да посветят много време на научни занимания, които се състояха в създаване на солидна основа по гръцки и английски език и сполучливо подражаване на човешки говор. Не след дълго те можеха да викат по име всички членове на семейството и често коварно изчакваха Спиро да влезе в колата, да измине малко път по хълма, след което се спускаха към ъгъла на клетката и започваха да крещат: „Спиро! Спиро!“, което го караше да удари спиращките и да се върне в къщата, за да разбере защо го викат. Птиците изпитваха невинна радост и когато викаха бързо и последователно „Махай се!“ и „Ела тука!“ на гръцки и на английски, и кучетата напълно се объркваха. Друг номер, който им доставяше безкрайно удоволствие, беше да подмамват клетия рояк пилци, които прекарваха времето си в търсене на храна около маслиновите горички. Домашната помощница периодично излизаше на прага на кухнята и издаваше пискливи звуци, смесени с някакво странно хълцукане. Кокошките знаеха, че това е сигнал за ядене и сякаш някаква магическа сила ги събираше на задната врата. Щом Савараките усъвършенствуваха това повикване, направо съсипаха клетниците. Изчакваха най-неподходящите моменти, за да се разкрещят: когато изморените кудкудякащи птици се бяха разположили да си починат на по-ниските дървета, или в най-голямата жега, когато легнеха след обед да поспят в приятната сянка на миртовите храсти. Едва успяваха да задремат блажено, и Савараките започваха да ги викат за ядене — едната наподобяваше пискливите

звучи, а другата — хълцукането. Кокошките се оглеждаха неспокойно и всяка чакаше някоя своя съседка да даде признаци на живот. Савараките изкрещяваха отново — още по-съблазнително и припряно. Изведнъж някоя кокошка, която се владееше по-малко от другите, се разкудкудякваше, изправяше се на крака и се понасяше с клатушкане към клетката на Савараките. Останалите също се разкрещяваха, размахваха криле и хукваха подире ѝ. Стигаха до мрежата на клетката, като се блъскаха и кудкудякаха, настъпваха се по краката и се кълвяха, после спираха — една безредна задъхана тълпа, вперила поглед в Савараките. А те, изящни и елегантни в чернобелите си костюми, ги гледаха отвисоко и им се присмиваха, като двама градски мошеници, които ловко са измамили шумна тълпа доверчиви селяни.

Савараките обичаха кучетата, макар че използваша всяка възможност да ги дразнят. Особено бяха привързани към Роджър, който често ги посещаваше, лягаше до мрежата, наострил уши, а Савараките заставаха на пода на клетката на три инча от носа му и му говореха тихо, като хихикаха хрипливо и от време на време дрезгаво се кикотеха, сякаш му разказваха мръсни вицове. Никога обаче не дразнеха Роджър толкова, колкото двете палета и никога не се опитаха да го подмамят с коварно ласкателство досами мрежата, за да се спуснат и да кълвнат опашката му, както правеха с Пикльо и Посерко. Общо взето Савараките нямаха нищо против кучетата, но искаха те да изглеждат и да се държат като кучета, затова когато сред нас се появи Додо, Савараките буквално отказаха да приемат, че това е куче и се отнасяха към нея от самото начало с грубо и присмехулно презрение.

Додо беше от породата денди демонт. Тези кучета изглеждат като продълговати и обли покрити с козина балони, с миниатюрни криви крака, огромни изпъкнали очи и дълги клепнали уши. Колкото и да е странно, това необикновено куче, плод на злополучна кръстоска, се появи сред нас благодарение на мама. Един наш приятел имаше двойка такива кучета, и внезапно женската (след дълги безплодни години) роди шест кученца. Клетият човек се беше побъркал от усилия да настани потомството в добри ръце и мама, без да се замисли, с привичната си доброта бе казала, че ще вземе едно. Отиде един следобед да си избере кученце, и доста неразумно избра женско. Тогава не ѝ хрумнало, че е доста неподходящо да доведе кучка в домакинство, населено главно с мъжки кучета. Сграбчила под

мишница стъписаното кутре (приличащо на наденица), мама се качила в колата, за да покаже победоносно новата придобивка на семейството. Кутретото, твърдо решило да превърне случая в паметен, повръщало непрекъснато — от влизането в колата, до излизането. Семейството, събрано на верандата, наблюдаваше как трофеят на мама — с изпъкнали очи, с мънички крачета, които бързо ситнеха, за да поддържат в движение дългото, увиснало телце, със силно плющящи уши — тромаво върви по пътеката към къщата и от време на време спира, за да повърне сред цветята.

— Какво сладко кученце! — извика Марго.

— Велики боже! Прилича на морска краставица — каза Лесли.

— Мамо! Как е възможно?! — възкликна Лари, като гледеше Додо с отвращение. — Откъде изкопа това кучешки Франкенщайн^[1]?

— Много сладичко куче — повтори Марго. — Не го ли харесваш?

— Не него, а нея — каза мама, като гордо гледеше придобивката си. — Тя се казва Додо.

— Две неща не са наред от самото начало — каза Лари. — Първо, името е прекалено противно за животно, второ, направо си търсиш бялата, като водиш кучка в къща с три непрокопсаника. Пък и само я погледни! Погледни я на какво прилича! Защо има такъв вид? По рождение, или е пострадала от нещо?

— Не говори глупости, миличък. Това им е породата. Така трябва да изглеждат.

— Не може да бъде! Та това е чудовище! Кой би искал да създаде порода с такава форма на тялото?

Обясних му, че дакелите са горе-долу с такава форма, резултат на специална кръстоска, за да могат да се вмъкват в дупките на язовците. Вероятно породата денди демонт бе създадена по подобни причини.

— Тази порода сигурно е кръстосана, за да могат кучетата да се вмъкват в запушени канали и да вадят нечистотиите.

— Не говори гадости, миличък. Това са много симпатични кученца и явно много се привързват.

— Не се съмнявам, че се привързват към всеки, който покаже интерес към тях. Положително на света няма да се намерят много техни почитатели.

— Смятам, че си прекалено несправедлив към нея. Освен това не ти подхожда да съдиш за красотата по външността: нали тя е скрита? Затова вместо да се хващаш като удавник за сламката в чуждото око, виж гредата в своето — победоносно каза Марго.

Лари се обърка.

— Това поговорка ли е, или цитат от „Вестник на строителя“? — попита той.

— Струва ми се, че Марго има предвид поговорката „Всяко зло за три дни“ — каза Лесли.

— Повръща ми се от вас — каза Марго, изпълнена с гордо презрение.

— Иди тогава при малката Додо в градината.

— Стига, престанете да спорите — обади се мама. — Додо е мое куче, аз си я харесвам и всичко друго е без значение.

И така, Додо заживя сред нас, но още от самото начало се проявиха някои недостатъци на породата ѝ, които ни причиниха много повече главоболия, отколкото другите три кучета, взети заедно. Най-напред, задните ѝ крака бяха прекалено хилави и по всяко време на денонощието можеха да се измъкнат от ябълката без особена причина. Додо не беше стоик по природа и посрещаше поредното нещастие като квичеше пронизително и писъкът ѝ се издигаше до кресчендо с такава сила, че ставаше непоносим. Колкото и да е странно, това никога не ѝ се случваше, ако отиваше на разходка или тромаво като мече гонеше с въодушевление топка по верандата. Затова пък вечер, когато членовете на семейството се събираха и кротко пишеха, четяха или плетяха, кракът на Додо изведнъж се измъкваше от ябълката, кучето лягаше по гръб и надаваше писък, от който всички подскачаха и захвърляха заниманията си. Докато ѝ правехме масаж и наместехме крака ѝ, Додо се изтощаваше да квичи и веднага заспиваше дълбоко и спокойно, а ние се чувствувахме така изнервени, че не успявахме да се съсредоточим върху нищо през останалата част от вечерта.

Скоро установихме, че Додо е доста глуповата. В черепа ѝ не можеха да се съберат две идеи едновременно, а когато си наумеше нещо, тя упорито го отстояваше независимо от несъгласието ни. Съвсем в началото на развитието си Додо реши, че мама ѝ принадлежи, но не беше показала силното си чувство за собственост до следобеда, когато мама отиде в града на покупки и не я взе със себе

си. Убедена, че никога вече няма да види мама, Додо изпадна в дълбока скръб — тътреше се из къщата и виеше жално, от време на време дотолкова покрусена, че кракът ѝ излизаше от ябълката. Посрещна завръщането на мама с невероятна радост, но твърдо реши отсега нататък да не я изпуска от погледа си от страх да не изчезне отново. И тя се залепи упорито като пиявица за мама, като се отделяше от нея на не повече от две крачки. Ако мама седнеше, Додо лягаше в краката ѝ; ако мама станеше и прекосеше стаята, за да си вземе книга или цигара, Додо я придружаваше, после се връщаха заедно и сядаха, а Додо облекчено въздъхваше при мисълта, че отново е осуетила опита на мама за бягство. Кучето дори настояваше да присъствува, когато мама се къпе — клекваше натъжено до ваната и не сваляше очи от мама, с което я притесняваше. При всички опити да бъде оставена пред банята, Додо започваше да вие като обезумяла и да се хвърля върху вратата, в резултат на което кракът ѝ винаги излизаше от ябълката. Явно кучето смяташе, че не е безопасно за мама да остава сама в банята, дори ако то пази на прага. Сигурно си мислеше, че винаги съществува възможността мама да я надхитри, като се провере през канала на ваната.

Отначало Роджър, Пикльо и Посерко се отнесоха с умерено презрение към Додо — нямаха високо мнение за нея, тъй като беше твърде дебела и твърде късокрака, за да върви на дълъг път, а когато се опитваха да си поиграят с нея, явно предизвикваха пристъп на мания за преследване — Додо се втурваше към къщата и квичеше за помощ. Като цяло те бяха склонни да я приемат за скучна и безполезна добавка към домакинството, докато не откриха, че тя има една превъзходна и твърде приятна черта: да проявява женските си качества в точно определено време. Самата Додо се преструваше, че не разбира за какво става дума, и бе направо трогателна. Изглеждаше не само озадачена, но и направо уплашена от внезапната си популярност, когато почитателите ѝ започваха да пристигат на такива тълпи, че мама трябваше да ходи въоръжена с тежка тояга. Точно поради тази лицемерна невинност Додо се оказа лесна жертва за очарованието на огромните червеникави вежди на Посерко и така я сполетя съдба, „полоша от самата смърт“, когато мама без да иска заключи двете кучета в гостната, докато наглеждаше приготвянето на чая. След внезапното и неочаквано посещение на английския свещеник и съпругата му, които

мама въведе в стаята, където двете кучета се забавляваха и последвалите усилия да поддържа нормален разговор, мама беше останала без сили и получи страхотно главоболие.

За учудване на всички (включително и на Додо) от този съюз се роди кученце — странно скимтящо топчесто създание с конструкцията на майка си и с козина на особени кафяви и бели петна като баща си. Това, че се превърна внезапно в майка, се видя на Додо доста упадъчно и тя едва не получи нервно сътресение, защото се разкъсваше между желанието да бъде при кученцето си и подтика да бъде колкото се може по-близо до мама. Ние обаче не съзнавахме този психологически смут. Накрая Додо реши да направи компромис — вървеше подир мама и носеше кученцето си в зъби. Прави това цяла сутрин, докато разбрахме каква е причината. Нещастното новородено висеше от устата ѝ надолу с главата и телцето му се полюшваше, а Додо трмаво се мъкнеше по петите на мама. Карахме ѝ се, молахме я да престане, но напразно. Накрая мама се принуди да стои в спалнята си с Додо и кученцето, а ние им носехме храна на табла. Но дори и това не разреши въпроса — само мама да станеше от стола, и Додо, вечно нащрек, захапваше кученцето и започваше да гледа мама с уплашени очи, готова да хукне подире ѝ, ако стане нужда.

— Ако продължава така, кученцето ще се превърне на жираф — забеляза Лесли.

— Зная. Горкото! — отвърна мама. — Но какво мога да направя? Само да посегна за цигара и тя го взема в устата си.

— Най-лесното разрешение е да го удавим — каза Лари. — И без това като порасне ще бъде отвратително животно. Погледни родителите му!

— В никакъв случай няма да го давиш! — възмутено извика мама.

— Ужасен си, Лари. Клетото животинче! — каза Марго.

— Смятам, че това е нелепо — да позволиш на едно куче да те прикове към стола.

— Кучето е мое, аз самата искам да седя на стола и толкова — твърдо каза мама.

— Но за колко време? Това може да продължи месеци наред.

— Ще измисля нещо — отвърна мама с достойнство.

Накрая мама намери разрешение на въпроса и то беше много просто: нае най-малката дъщеря на домашната помощница да носи кученцето подир Додо. Додо беше много доволна от това споразумение и мама отново можеше да се движи из къщата. Приличаше на източен владетел — влачеше се от стая в стая, Додо топуркаше по петите ѝ, а момичето — София — довършваше шествието изплезило език; с очи, присвити от усилието, то носеше на ръце възглавница, на която се бе разположил странният наследник на Додо. Ако мама се задържаше на едно място по-дълго време, София почтително поставяше възглавницата на пода, а Додо се спускаше към нея и дълбоко въздъхваше. Щом мама се наканеше да отиде до друга част на къщата, Додо слизаше от възглавницата, отърсваше се и заемаше мястото си в кавалкадата, а София вдигаше високо възглавницата, сякаш на нея бе положена корона. Мама надникваше над очилата, за да се увери, че всички са готови, леко кимваше и колоната започваше да се вие по пътя към следващото място.

Привечер мама излизаше на разходка с кучетата и семейството много се забавляваше да гледа как слизат по хълма. Роджър, като най-възрастен, водеше шествието, следван от Пикльо и Посерко. След тях вървеше мама, с огромна сламена шапка на главата, с която приличаше на оживяла гъба. В едната си ръка стискаше голяма лопата, с която изкопаваше интересни диви растения. Додо се тътреше подире ѝ с изпъкнали очи и увиснал език, а София завършваше колоната — стъпваше тържествено, понесла царственото кученце върху възглавницата. Лари наричаше това „Цирка на мама“ и я дразнеше, като крещеше от прозореца:

— Хей! Госпожо! Кога е големият номер?

Лари закупи шише със стимулатор за коса, за да може мама, както ни обясни той, да направи няколко експеримента със София и да

се опита да я превърне в „брадата дама“.

— От туй се нуждае представлението ви, госпожо уверяваше той мама с дрезгав глас. — Да е по-изискано значи. Едно представление е изискано само ако в него има брадата дама.

Независимо от всичко това мама продължаваше да води необикновения керван към маслиновите горички всеки следобед в пет часа.

В северната част на острова имаше голямо езеро с приятното, звучно име Антиотиса и то стана едно от любимите ни места. Беше дълго около миля — проточила се плитка водна равнина, обрасла гъсто по края с папур и тръстики. Голяма, леко заоблена дюна от ситен бял пясък го отделяше от морето. Винаги, когато ходехме на езерото, Теодор ни придружаваше, защото езерцата, рововете и мочурливите понори по брега ни предоставяха богато поле за изследвания. Лесли винаги понасяше и артилерията си, тъй като тръстиковият гъсталак гъмжеше от дивеч, а Лари не пропускаше да вземе огромен харпун и стоеше по цели часове край потока, който свързваше езерото с морето, като се мъчеше да улучи някоя от големите риби, плуващи там. Мама се натоварваше с кошници, пълни с храна, с празни кошници за растения и с различни градинарски инструменти, с които да изкопава находките си. Марго беше може би най-леко екипирана — с бански костюм, голяма кърпа и шише с течност за почерняване. С такъв багаж пътешествията ни до Антиотиса напомняха на големи експедиции.

Имаше обаче едно време от годината, когато езерото беше най-хубаво — това ставаше през сезона на лилиите. Плавният склон на дюната между залива и езерото бе единственото място на острова, където растяха пясъчните лилии: странни на глед криви луковици, заровени в пясъка, които веднъж в годината изкарваха на повърхността плътни зелени листа и бели цветове, от които дюната заприличваше на цветен глетчер. Винаги ходехме на езерото по това време, защото преживяването тогава се запомняше. Малко след като Додо стана майка, Теодор ни уведоми, че времето на лилиите приближава и ние започнахме да подготвяме пътешествието си до Антиотиса. Скоро открихме, че присъствието на майка-кърмачка в групата доста ще затрудни всички.

— Този път ще трябва да отидем с лодка каза мама и намръщено погледна сложните фигури на блузата, която плетеше.

— Защо? С лодка пътят е двойно по-дълъг — каза Лари.

— Не можем да отидем с кола, миличък, защото Додо ще започне да повръща, пък и без това няма място за всички ни.

— Да не си решила да вземеш това животно? — попита ужасен Лари.

— Няма как, миличък... Две на лице, едно на опаки... Не мога да я оставя... Три на лице... Познаваш Додо.

— Тогава наеми за нея специална кола. Проклет да съм, ако тръгна из острова като човек, току-що ограбил Бетърсийския приют^[2].

— Додо не може да пътува с кола. Нали ти обясних. Знаеш, че ѝ прилошава. Замълчи за малко, миличък, броя бримките.

— Но това е смешно... — започна Лари с възмущение.

— Седемнайсе, осемнайсе, деветнайсе, двайсе — каза мама високо и натъртено.

— Смешно е да изминаваме толкова дълъг път само защото Додо повръща, когато види кола.

— Ето на! — ядоса се мама. — Заради тебе сбърках с броенето. Наистина те моля да престанеш да спориш, когато плета.

— А откъде знаеш, че няма да я хване морска болест? — попита с интерес Лесли.

— Хората, на които им прилошава в коли, никога не страдат от морска болест — обясни мама.

— Не ти вярвам — каза Лари. — Това са измислици. Нали, Теодор?

— Не мога да го твърдя със сигурност — мъдро каза Теодор. — Чувал съм, че така се смята, но не зная... хъм... дали това е вярно. На мене самия никога не ми е прилошавало в кола.

Лари го изгледа недоумяващо.

— Това доказва ли нещо? — попита озадачено той.

— А в лодка винаги ме хваща морска болест — простичко обясни Теодор.

— Прекрасно! — възкликна Лари. — Имаме избор: ако пътуваме с кола, ще прилошее на Додо, ако сме с лодка — на Теодор.

— Не знаех, че страдаш от морска болест, Теодор — каза мама.

— Това е истината, за съжаление. Намирам го за голям недостатък.

— Е, времето е такова, че морето ще бъде много спокойно — мисля, че ще се чувствуваш добре — обади се Марго.

— За съжаление... — каза Теодор, като се заклати — това е без значение. И от най-малкото... хъм... движение... ми прилошава. Няколко пъти, когато бях на кино и показвах кадри на кораби в бурно море, ми се наложи... хъм... да напусна мястото си.

— Най-лесно е да се разделим на групи — каза Лесли. — Половината ще отидат с лодка, а другата половина — с кола.

— Чудесно хрумване! — зарадва се мама. — Това решава въпроса.

Но това не решаваше въпроса, защото открихме, че пътят за Антиотиса е непроходим поради леко срутване и не можем да отидем с кола. Или трябваше да стигнем по море, или да се откажем.

Потеглихме в топла и бисерна утрин, което предвещаваше безветрен, топъл ден и спокойно море. За да поместим цялото семейство, заедно с кучетата, Спиро и София, трябваше да вземем освен „Морската крава“ и „Тумбел-Нехранимайски“. Скоростта на „Морската крава“ бе намалена, защото трябваше да влачи след себе си кръглия „Тумбел-Нехранимайски“, но нямаше друг избор. По предложение на Лари, кучетата, София, мама и Теодор се натовариха на малката лодка, а всички останали — на голямата. За съжаление, Лари не беше взел предвид един важен фактор: вълната, която правеше при движението си „Морската крава“. Водата се вдигаше от кърмата като стена от синьо стъкло и ставаше най-висока точно когато се разбиваше в борда на „Тумбел-Нехранимайски“ — малката лодка подскачаше нагоре и тупваше тежко обратно. Доста дълго време ние не забелязвахме последствията от това, защото шумът на мотора заглушаваше виковете на мама за помощ. Когато най-накрая спряхме и „Тумбел“ се доближи до нас, открихме, че не само Теодор и Додо страдат от морска болест, но и всички останали, включително и Роджър — един стар и опитен моряк. Наложих се да ги преместим в „Морската крава“ и да ги сложим да легнат, а Спиро, Лари, Марго и аз заехме тяхното място. Докато наближим Антиотиса, всички се почувствуваха по-добре, освен Теодор, който все още стоеше досами борда, гледаше втренчено върховете на обувките си и отговаряше едносрично на въпросите. Заобиколихме последния нос със златисточервени скали, които бяха наслоени на вълнисти ивици като

гигантски купища вкаменели вестници, или като захвърлени плесенявали книги сред разрушената библиотека на някой великан. „Морската крава“ и „Тумбел-Нехранимайски“ навлязоха в широкия син залив, до който стигаше езерото. Зад извития плаж с бисернобял пясък бе голямата дюна, покрита с лилии — белите цветя блестяха на слънцето като хиляди рогове от слонова кост, вдигнати нагоре към небето като към устни. Но наместо музика, от тях се лееше силен, тежък аромат, който представляваше дестилираната есенция на лятото — топла сладост, която те караше час по час да вдишваш дълбоко, за да я запазиш вътре в себе си. Моторът за последен път избумтя, ехото заглъхна сред скалите, двете лодки като шепот се плъзнаха към брега, а ароматът на лилиите се спусна към нас по водата, за да ни приветствува.

След като свалихме багажа на брега и го поставихме на белия пясък, всеки тръгна нанякъде. Лари и Марго лежаха полузаспали в плитчината, полюшвани от леките ласкави вълнички. Мама поведе кавалкадата на малка разходка, въоръжена с лопата и кошница. Както се беше съблякъл по долни гащи и газеше из потока, свързващ езерото с морето, Спиро приличаше на мрачен, космат първобитен човек. Стоеше до колене в прозрачната вода, стиснал в ръка тризъбец и смръщил вежди дебнеше ятата риби, които плуваха край нозете му. Ние с Теодор и Лесли хвърлихме жребий, за да видим коя част от брега на езерото на кого ще се падне и после се отправихме в противоположни посоки. Белегът, който делеше брега наполовина, беше една огромна и много крива маслина. Стигахме до нея, обръцахме се с гръб към дървото и тръгнахме обратно по следите си. Същото правеше и Лесли от другата страна. Това изключваше възможността да бъдем застреляни случайно от него в някой оплетен и объркан тръстиков гъсталак. И така, докато ние с Теодор се ровехме и сновяхме из локвите и ручейчетата като двойка усърдни чапли, Лесли напето крачеше из храсталаците от другата страна на езерото и от време на време ехото от някой изстрел ни осведомяваше докъде е стигнал.

Дойде време за обяд и ние, изгладнели, се събрахме на плажа: Лесли с торба, издута от дивеч — мокри от кръвта зайци, яребици и пьдпъдъци, бекасини и гривяци; ние с Теодор — с епруветките си и шишета, в които гъмжеше от дребни животни. Пламтеше огън, храната

бе струпана върху покривките, а виното — донесено от брега на морето, където се изстудяваше. Лари издърпа постелката в своя край към дюната, за да може да се изтегне, заобиколен от белите фунийки на лилиите. Теодор седна прилично, без да се изляга, и брадата му се мърдаше, докато бавно и методично дъвчеше. Марго се разположи изцяло на слънцето и кълвеше изискано от плодовете и зеленчуците. Мама и Додо стояха в сянката на голям чадър. Лесли бе седнал по турски на пясъка, сложил на скута си пушката — в едната си ръка държеше голямо парче месо, а с другата замислено гладеше цевите. Недалече от нас Спирос клечеше край огъня, а по набръчканото му лице течеше пот и падаше на блестящи капки върху гъстите черни косми, покриващи гърдите му. Той въртеше над огъня импровизирания шиш от маслинов клон, на който бяха нанизани седем тлъсти бекасини.

— Какво райско място! — изфъфли Лари с пълна уста, легнал блажено по гръб сред свежите цветя. — Чувствувам, че това място е било специално създадено за мене. Искан ми се вечно да лежа така, а голи, прекрасни горски нимфи да ми слагат в устата храна и вино. Естествено, като дишам дълбоко и равномерно в продължение на векове, този аромат ще ме балсамира и един ден моите верни нимфи ще ме намерят мъртъв, превърнат на аромат. Може ли някой да ми хвърли една от онези смокини, които изглеждат толкова вкусни?

— Веднъж ми попадна изключително интересна книга за балсамирането — каза оживено Теодор. — В Египет наистина са хвърляли много труд, за да приготвят телата. Да си кажа правичката, методът за... хъм... изваждане на мозъка през носа ми се видя много изобретателен.

— Измъквали са го през дупките на носа с нещо като кука, нали? — попита Лари.

— Лари, миличък, ние се храним.

Когато обядът свърши, отидохме в сянката на близките маслинови дървета и прекарахме в дълбока дрямка горещината на следобеда, докато пронизителната и успокояваща песен на жътварките се лееше над нас. От време на време някой се надигаше, отиваше до морето и се потапяше за миг в плитчината, после се завръщаше разхладен и отново лягаше да си почива. В четири часа Спирос, отпуснал безжизнено огромното си тяло, което потреперваше от хъркането му, изпръхтя, дойде на себе си и се затътри към плажа, за да

запали огъня за чая. Ние се събуждахме бавно, сякаш сънят трудно ни напускаше: протягахме се, въздъхвахме и се запътвахме по пътека към чайника, където водата кипеше и бълбукаше. Наклякахме около огъня с чаши в ръце — премигвахме, потънали в размисъл, все още сънени, а сред лилиите се появи една червеношийка с огненочервена гръд и светнали очи и заподскача към нас. Приблужи ни на десетина стъпки, спря и ни огледа неодобрително. Като реши, че се нуждаем от развлечение, тя заподскача към две преплетени лилии, образуващи красив свод, застана в театрална поза отдолу, изпъчи гърди и отправи към нас чистите трели на своята песен. Когато свърши, изведнъж наведе глава — това приличаше на комично важен поклон, и после се втурна през лилиите, уплашена от внезапно избухналия смях.

— Много са мили червеношийките — каза мама. — В Англия имаше една, която прекарваше часове наред с мене в градината. Много ми харесва как пъчат гърдички.

— Тази се заклати точно като че ли се покланяше — обади се Теодор. — Когато изпъчи гърди, според мене... хъм... много заприлича на оперен певец, макар и с необичайни размери.

— Да, пееше нещо много леко и въздушно... Струва ми се, Щраус — съгласи се Лари.

— Понеже заговорихме за опери... — започна Теодор с блеснали очи, — казвах ли ви за последната опера, която представиха в Корфу?

Отговорихме му отрицателно и се наместихме удобно, тъй като видът на Теодор, който разказва история, ни доставяше не по-малко удоволствие от самата история.

— Беше една... хъм... пътуваща оперна трупа. Мисля, че идваха от Атина, но може да бяха и италианци. Както и да е. Първото им представление трябваше да бъде „Тоска“. Певицата, която изпълняваше главната роля, беше изключително... хъм добре сложена, както е обичайно за оперните певици. Спомнете си, че в последното действие героинята среща злочестата си съдба, като се хвърля от зъбчатите стени на една крепост... по-скоро, на един замък. Първата вечер героинята се изкачи на крепостната стена, изпя прощалната си песен и после... хъм... срещна злочестата си съдба, като падна върху скалите под стената. За съжаление се оказа, че сценичните работници са забравили да нагласят добре това, на което се приземяваше. Като резултат, строполяването й, пък и последвалите... хъм... викове

поради силните болки донякъде отвлякоха публиката от впечатлението, че върху скалите долу лежи бездиханен труп. Актрисата, която трябваше да оплаква факта, че Тоска вече е мъртва, започна да пее доста... хъм... мощно, за да заглуши виковете ѝ. Естествено, героинята беше твърде разстроена от случилото се и на следващата вечер сценичните работници се бяха заели с ентузиазъм да ѝ осигурят приятно приземяване. Поразнебитената Тоска успя криво-ляво да изкара представлението, докато стигна до... хъм... последната сцена. Тогава отново се изкатери на стената, изпя прощалната си песен и се хвърли да срещне смъртта. За съжаление работниците, които в първия случай бяха сложили долу нещо прекалено твърдо, сега бяха стигнали до другата крайност. Натрупаните дюшеци... те са, както знаете, с пружини... така пружинираха, че когато героинята падна върху тях, отново отскочи нагоре. И докато актьорите се бяха събрали, осветени от... как ги наричаха?... А, да, прожекторите, и си говореха, че Тоска е мъртва, горната част от тялото ѝ се появи два-три пъти във въздуха над стената пред очите на озадачената публика.

Докато Теодор разказваше историята, червеношийката бе дошла наблизко, но отново отлетя, уплашена от избухналия смях.

— Честна дума, Теодор, мисля, че прекарваш свободното си време в съчиняване на истории — възрази Лари.

— Не, не — отвърна Теодор, като щастливо се усмихна в брадата си. — Където и да е другаде по света щеше да ми се наложи, но тук в Корфу... хъм... изкуството е, така да се каже, на почит.

Изпихме чая, Теодор и аз отново отидохме на брега на езерото и продължихме да търсим животни, докато се здрачи и вече не се виждаше добре. После бавно се върнахме на плажа, където пламъкът на запаления от Спиро огън трептеше и светеше като огромна хризантема сред призрачнобелите лилии. Спиро беше уловил три големи риби и сега, погълнат и намръщен, ги печеше на скара, като от време на време слагаше парченце чесън, изстискваше отгоре лимон или поръсваше с пипер нежното бяло месо, показващо се на местата, където изгорелите люспи бяха започнали да се белят. Луната се издигна над планините и посребри лилиите, освен там, където огънят ги осветляваше с червен отблясък. Върху огряното от луната море бързаха малки вълнички и облекчено въздъхваха, когато най-накрая достигаха брега. В дърветата се обадиха гласове на бухали, а в

мрачните сенки летяха светулки и мъждивите им нефритовозелени фенерчета потрепваха, светваха и изгасваха.

Най-после, като се прозявахме и протягахме, ние отнесохме багажа в лодките. Гребяхме до началото на залива, и докато Лесли нагласяше мотора, хвърлихме поглед назад към Антиотиса. На светлината на луната хълмът с лилиите приличаше на заснежено поле, а черният фон на маслиновите дървета изглеждаше като надупчен от фенерчетата на светулките. Нашият огън, който бяхме стъпкали и гасили преди да тръгнем, тлееше като гранатово петно досами цветята.

— Това наистина е... хъм... едно красиво място — каза Теодор с огромно задоволство.

— Прекрасно място — съгласи се мама, и в заключение прибави своето върховно доказателство за това: — Бих искала да ме погребат там.

Моторът плахо забоботи, после изрева с пълна сила. „Морската крава“ набра скорост и потегли покрай брега. Тя влачеше „Тумбел-Нехранимайски“, а вълната подире им се разстиляше ветрилообразно като бяла тънка паяжина върху тъмните води и тук-таме за миг припламваха фосфоресциращи искрици.

[1] Герой от едноименния роман на Мери Шели, направил механично чудовище, което убива създателя си. — Б.пр. ↑

[2] Лондонски център за бездомни кучета и котки. — Б.пр. ↑

ГЛАВА СЕДЕМНАДЕСЕТА ШАХМАТНИТЕ ПОЛЕТА

Под вилата, между хълмовете, на които беше разположена, и морето, бяха Шахматните полета. Морето се връзваше в брега и образуваше голям, почти ограден от суша залив — плитък и бистър, а по равната земна повърхност в краищата му се виждаха пресечените линии на тесни ровове — някогашни солници от Венецианско време. Всяко малко парче оградена от канали земя беше усърдно обработвано и се зеленееше от избуялите растения: царевица, картофи, смокини и лози. Тези полета — малки, различно обогрени квадратчета, заобиколени от блестящата вода, се простираха като шарена шахматна дъска, по която се местеха разноцветните фигури на селяните.

Там беше едно от любимите ми места, защото малките ровове и високите хрусталаци приютяваха безброй животни. Човек лесно можеше да се изгуби — когато тичах с въодушевление подир някоя пеперуда и обърквах пътя, като минех по някое дървено мостче, свързващо две островчета, изведнъж започвах да се лутам и да търся посоката в лабиринта от смокинови дървета, тръстики и приличащи на завеси редици на царевицата. Повечето ниви бяха собственост на мои приятели — на селски семейства, които живееха по хълмовете, затова когато се разхождах там винаги знаех, че мога да си почина някъде и да си побърбя на чепка грозде с някой познат, или да науча интересни вести — като например това, че в бостана на Георгиос под поникналите пъпеши има гнездо на чучулига. Ако пък вървах направо през шахматните полета, без да се спирам с приятели, и от пътя ме отклоняваха единствено водните костенурки, които се плъзгаха надолу по калните склонове и цамбуркаха във водата, или водните кончета, които внезапно прелитаха с глухо жужене край мен, накрая стигах до мястото, където всички канали се разширяваха и се губеха в огромно равно пясъчно пространство, нагънато на безброй еднакви дипли от приливите и отливите. Дългите криволичещи линии на плавея бележеха бавното отдръпване на морето: чудни вериги от цветни водорасли, умрели морски игли, корк от рибарски мрежи, съвсем като

неща за ядене — приличаха на парчета вкусна плодова торта; имаше натрошени стъкла от бутилки — превърнати в прозрачни скъпоценни камъни от търкани в морето и пясъка, и раковини — някои бодливи като таралежи, други гладки и заоблени, на цвят нежнорозови, като ноктите на някоя удавила се богиня.

Един следобед няхах какво да правя и реших да се поразходя с кучетата из ливадите. Канех се да направя още един опит да уловя Стария Плък, да пресека напърно до морето, за да събера миди и да поплувам, и да се върна в къщи през мястото на Петрос, където да поседа и да си побъбря с него, докато ядем диня или зрели нарове. Стария Плък беше престаряла и едра водна костенурка, която живееше в един от каналите. Повече от месец се опитвах да го хвана, но независимо от възрастта си той беше много лукав и подвижен и колкото и предпазливо да го издебвах, когато спеше на разкаляния бряг, винаги се събуждаше в критичния момент, хукваше като обезумял, плъзваше се по брега и цамбурваше като огромна спасителна лодка, пусната на вода. Разбира се, бях хващал много костенурки — както от черните, силно изпъстрени, с големи колкото главички на карфици златисти петънца, така и от сивите костенурки с продълговати черупки на бежови ивици, но най-много мечтаех да уловя Стария Плък. Не бях виждал толкова голяма костенурка, пък и беше толкова стар, че очуканата черупка и набръчканата му кожа бяха станали съвсем черни и по тях не се виждаха никакви белези, които може да е имал в ранната си младост. Бях си наумил да го притежавам и след като го бях оставил на мира цяла седмица, реших че е крайно време да предприема ново нападение.

Взех торбата, пълна със стъкленици и кутии, мрежа и една кошница, в която да сложа Стария Плък, ако го уловя и тръгнах с кучетата надолу по хълма. Савараките викаха подире ми „Джери! Джери!“ жалостиво и умолително, но като видяха, че не се обръщам, започнаха да се кискат хрипливо и да издават груби звуци. Дрезгавите им гласове позагълъгнаха, когато навлязохме в маслиновите горички, а хорът на жътварките, от който въздухът трептеше, напълно ги заглуши. Вървахме по пътя — горещ, бял и мек като пухче за пудра. Спрях на кладенеца на Яни да пия вода, после надникнах в надве-натри направената от маслинови клони кочина — там имаше две прасета, които се въргаляха с радостно грухтене в море от лепкава кал. След

като подишах дълбоко и със задоволство въздуха около прасетата и потупах по-голямото по зурлата, продължих надолу по пътя. На следващия завой известно време се разправях с две дебели селянки, понесли на главите си кошници с плодове, които бяха много ядосани на Пикльо. Беше се приближил тихичко до тях, както били увлечени в разговор, подушил ги, след което краката и полите им пострадали в съответствие с името на кучето. Разправията кой е виновен ни създаде щастливо занимание за десет минути, след това продължи и когато тръгнах надолу по пътя, докато бяхме разделени от такова разстояние, че вече не се чувахме и не можехме да оценяваме обидите, които си отправяхме.

Пресякох направо първите три полета и спрях за миг на лозето на Таки, за да опитам гроздето. Той не беше там, но знаех, че няма да има нищо против. Гроздето беше ситно и сочно, със сладък мускусен дъх. Като стиснех зърната, мекият плод, който нямаше семе, се стрелваше към устата ми, а обелената кожа оставаше между показалеца и палеца ми. Заедно с кучетата изядох четири чепки, после прибрах още две в колекционерската си торба — за да ги поизследвам в бъдеще. След това тръгнахме по извивката на канала към мястото, където Стария Пльок обичаше да се спуска по калната си пързалка. Като наближихме, приготвих се да предупредя кучетата, че трябва да пазят пълна тишина, но изведнъж от близката царевица изскочи голям зелен гущер и уплашено побягна. Кучетата високо залаяха и се втурнаха подире му. Докато стигна пързалката на Стария Пльок, само леките, уголемяващи се кръгове по повърхността на водата свидетелствуваха за неговото присъствие. Седнах и зачаках да дойдат кучетата, а през ума ми минаваха звучните и цветисти ругатни, с които щях да ги бомбардирам. За мое учудване обаче те не се завърнаха. Квиченето им заглъхна в далечината, последва тишина, след това те залаяха монотонно и равномерно в хор, което означаваше, че са намерили нещо. Заинтригуван какво може да бъде това, хукнах към тях.

Кучетата бяха застанали в полукръг около обрасло с трева място в края на канала и се втурнаха игриво да ме посрещнат. Размахваха опашки, квичаха от възбуда, а Роджър повдигаше горната си устна, и се усмихваше, зарадван, че съм дошъл да разгледам находката им. Отначало не разбрах какво ги е развълнувало толкова, после нещо,

което бях сметнал за коренище, се раздвижи и аз видях две тлъсти кафяви водни змии, страстно преплели тела в тревата, които ме гледаха с безизразни сребристи очи върху плоските главички. Тази находка бе изключителна и почти покриваше загубата, че не улових Стария Плъок. Отдавна исках да хвана такава змия, но тези змии плуваха много бързо и подвижно и аз никога не успявах да стигна близо до тях навреме. А сега кучетата бяха намерили една чудесна двойка, легнала на припек, сякаш специално за да бъде уловена.

Кучетата, изпълнили дълга си да открият животните и да ме доведат при тях, сега се оттеглиха на безопасно разстояние (защото нямаха вяра на влечугите), седнаха и ме загледаха с интерес. Бавно се заех да размотавам сакчето за пеперуди, докато отвих дръжката — вече имах нещо, с което да ги хвана, но въпросът беше как да хвана две змии с една пръчка? Докато се чудех какво да правя, едната змия ми помогна: бавно се отви и се плъзна във водата без плясък, като острие на нож. Реших, че няма да мога да я улова и ядосано загледах как вълнистата линия на тялото ѝ се прелива в блясъка на водата. После зарадван видях, че от дълбочината нагоре се вдига стълб размътена кал и разцъфва като роза на повърхността — влечугото се бе заровило на дъното и аз знаех, че ще стои там докато реши, че съм си отишъл. Съсредоточих вниманието си върху другата змия и я притиснах с пръчката в буйната трева. Тя се сви на плътно кълбо, отвори розовата си уста и засъска. Сграбчих я здраво за врата с палеца и показалеца си и тя се отпусна безжизнено в ръцете ми, докато поглаждах красивото ѝ бяло коремче и кафявото гръбче, където люспите бяха леко надигнати като повърхността на елова шишарка. Внимателно я поставих в кошницата и се приготвих да ловя другата змия. Отидох малко по-надолу по брега и пъгнах дръжката на сакчето в канала, за да проверя дълбочината — установих, че има три стъпки мека плискаща се тиня, а върху тях — две стъпки вода. Тъй като водата беше мътна, а змията се бе заровила в калта, реших че най-лесният начин е да се опитам да я напипам с пръстите на краката (както когато търсех миди) и тогава бързо да се хвърля отгоре ѝ.

Събух си сандалите и се потопих в топлата вода. Усещах между пръстите си как рядката кал, мека като пепел, се процежда и облива краката ми. От двете ми страни се вдигнаха големи тъмни облаци от мътилка и се понесоха по канала. Тръгнах към мястото, където се

криеше моята плячка, като се движех бавно и предпазливо в местещата се тинеста завеса. Изведнъж усетих под краката си плъзгавото тяло, пъгнах ръцете си до лактите във водата и посегнах да го хвана. Ръката ми сграбчи само тиня, която изцвъка между пръстите и бавно, на мътни облачета се понесе по течението. Тъкмо проклинах късмета си, когато змията изскочи на повърхността на един ярд от мене и заплува лъкатушейки. Нададох победоносен вик и се хвърлих с цяло тяло отгоре ѝ.

Последва суматоха, в която аз потънах в размътената вода и наносът запуши очите, ушите и устата ми, но в лявата си ръка здраво стисках влечугото, което обезумяло се мъчеше да се изскубне и затова бях изпълнен с радост. Задъхан и плюещ тиня, с която бях покрит от глава до пети, аз седнах в канала и сграбчих змията за врата преди да се съвземе и да ме ухапе, после дълго време почиствах зъбите и устните си от полепналите дребни песъчинки. Когато накрая се изправих на крака и понечих да прецапам до брега, за мое учудване открих, че публиката вече не се състои само от кучета — към нея се бе присъединил някакъв незабелязано пристигнал човек, който бе клекнал на брега и ме гледаше с интерес и любопитство.

Беше нисък и набит, а над почернялото му лице късо остриганата светла коса с тютюнев цвят приличаше на сламен покрив. Имаше големи яркосини очи, в които се таеше насмешливо огънче, със ситна мрежа от бръчици около ъглите. Къс орлов нос бе закривен като клюн над готова да се разтегли в широка усмивка уста. Бе облечен със синя памучна риза, избеляла и променила цвета си като прегоряла от слънцето незабравка, и износени сиви вълнени панталони. Виждах го за първи път и предположих, че е рибар от някое село по-надолу на острова. Докато излизах на брега, той ме гледаше сериозно, после се усмихна.

— Живо-здрaво! — каза човекът с плътен, приятен глас.

Учтиво отговорих на поздрава и се захех да напъхам втората змия в кошницата, като внимавах да не избяга първата. Очаквах да чуя лекция колко са страшни безвредните водни змии и на каква опасност се излагам, като ги ловя, но за мое учудване мъжът мълчеше, като наблюдаваше с интерес как слагах извиващото се влечуго в кошницата. Когато приключих, измих си ръцете и извадих гроздето, което бях задигнал от лозето на Таки. Човекът прие половината чепка и без да си кажем дума, ние седяхме и с наслада шумно осмуквахме меките зърна. Когато последната обелка цопна в канала, мъжът измъкна тютюн и сви цигара с късите си, почернели пръсти.

— Не си тукашен, нали? — попита той, като с голямо задоволство пое дълбоко дима.

Отвърнах, че съм англичанин и че семейството ми живее в една вила горе на хълма. После зачах неизбежните въпроси за пола, броя и възрастта на членовете на семейството ми, с какво се занимават, какви интереси имат, последвани от ловък кръстосан разпит защо живеем в Корфу. Обикновено така постъпваха селяните — но не го правеха по досаден начин, нито с друга цел, освен от приятелски интерес. Удостоявах те с простицък искрен разказ за собствения си живот и се обиждаха, ако не получеха същото в замяна. За мое учудване обаче човекът изглеждаше доволен от отговора ми — не ме попита нищо повече, седеше и пускаше към небето тънки струи дим, а замечтаните му сини очи оглеждаха околността. Изчегъртах с нокът една красива фигура върху засъхващия по бедрата ми слой сива кал и реших, че ще отида до морето да се измия и да изпера дрехите си преди да се завърна в къщи. Станах и праметнах през рамо торбата и мрежите. Кучетата също се изправиха, отърсиха се и се прозинаха. Повече от учтивост, отколкото по друга причина попитах човека накъде се е запътил. В крайна сметка според селския етикет трябваше да се задават въпроси. Досега не го бях питал нищо.

— Отивам към морето — каза той, като размаха натам цигарата. — При лодката си... А ти накъде си?

Отговорих му, че и аз съм нататък — първо, за да се измия, и второ, да потърся миди за ядене.

— Ще дойда с тебе — каза човекът, изправи се и се протегна. — В лодката имам кош с миди — ако искаш, можеш да си вземеш от тях.

Тръгнахме мълчаливо през полетата, а когато стигнахме до пясъка, той ми посочи далечния силует на лодка с гребла, полегнала удобно на една страна, с надиплени вълнички около кърмата. Докато вървахме към нея, попитах го дали е рибар и къде живее.

— Роден съм... по тия места — отговори той. — Поне домът ми е тук, но сега съм във Видо.

Отговорът ме озадачи, защото Видо беше малко островче близо до град Корфу и доколкото знаех, там изобщо нямаше хора, освен каторжници и надзиратели, защото островчето беше местният затвор.

— Прав си — съгласи се той, като се наведе да погали Роджър, който мина край нас. — Прав си. Аз съм каторжник.

Помислих, че се шегува и го стрелнах с очи, но изражението на лицето му беше съвсем сериозно. Казах, че тогава сигурно току-що е

бил пуснат на свобода.

— А, не, нямах тоя късмет — усмихна се той. — Остава ми да лежа още две години. Но съм добър затворник, така да се каже. Имат ми доверие, не им създавам главоболия. На такива като мене, които заслужават доверие, разрешават да си направят лодка и да си ходят у дома за празниците, ако не е далече. Трябва да се върна рано в понеделник.

Естествено, щом ми обясни това, работата изглеждаше ясна. Изобщо не ми хрумна, че този обичай е странен. Знаех, че на английските затворници не разрешават да си ходят у дома по празниците, но всичко бе възможно на остров Корфу. Щях да се пръсна от любопитство да разбера какво престъпление е извършил и измислях наум как тактично да задам въпроса си, но стигнахме до лодката, в която видях нещо, което изби всички мисли от главата ми. На кърмата, вързана за жълтия си крак към седалката, стоеше огромна черногръба чайка, която ме гледаше насмешливо с жълтите си очи. Пристъпих развълнувано напред и протегнах ръка към широкия ѝ, тъмен гръб.

— Внимавай... пази се! Много е зла — побърза да каже човекът.

Предупреждението му закъсня, защото вече бях докоснал гръба на птицата и леко прокарах пръсти по гладките като свила пера. Чайката настръхна, понечи да раззине клюна си и тъмните ириса на очите ѝ се свиха от учудване, но така бе изненадана от дързостта ми, че не направи нищо.

— Свети Спиридоне! — възкликна изумен човекът. — Сигурно те хареса — иначе хапе всички, които искат да я пипат.

Зарових пръсти в шумолящите бели перца на врата на птицата и леко я погалих, от което тя наведе глава и погледът на жълтите ѝ очи се замъгли от удоволствие. Попитах човека къде е успял да улови такава великолепна птица.

— През пролетта ходих с лодката до Албания за зайци и я намерих в едно гнездо. Тогава беше малка и пухкава като агънце. Сега прилича на голяма патица — каза човекът и замислено погледна птицата. — Дебела грозна патица, която кълве, това си ти, нали?

Усетила, че се обръщат към нея, чайката отвори едното си око и нададе дрезгав крясък, който можеше да бъде и протест, и съгласие. Човекът се наведе и измъкна изпод седалката голяма кошница — беше догоре пълна с едри заоблени миди, които мелодично се удряха една в

друга. Седнахме в лодката и докато ядяхме от тях, непрекъснато наблюдавах птицата, омагьосан от белоснежната ѝ гръд и глава, от дългата извита човка и силните, черни като сажди крила. Според мене беше много хубава — като се почне от големите ѝ ципести крака и се стигне до върха на клюна. Изядох последната мида, обърсах ръцете си в борда на лодката и попитах човека дали не може на следващата година да ми намери новоизлюпена чайка.

— Искаш чайка ли? — попита учудено той. — Харесват ли ти чайките?

Изпитах чувството, че подценява вълнението ми. Бях готов да си продам душата за такава чайка.

— Щом искаш, вземи я — подхвърли човекът, като посочи с палец птицата.

Не вярвах на ушите си. Възможно ли е някой да притежава толкова прекрасно създание и толкова безразлично да го предлага за подарък? Нима иска да се отърве от птицата, попитах аз.

— Птицата ми харесва — каза човекът, като погледна замислено чайката. — Обаче не мога да ѝ намирам толкова храна, колкото изяжда. Пък и е прекалено лоша — хапе всички, и затворниците и надзирателите не я обичат. Опитах да я пусна на свобода, но тя не отлита — все се връща. Канех се да я закарам до Албания някой ден и да я оставя там. Ако си сигурен, че я искаш, вземи я.

Дали бях сигурен, че искам чайката? Според мене все едно, че ми предлагаше да си имам ангел. Вярно, малко зловец на вид ангел, но какви великолепни крила имаше! От вълнение дори не помислих как семейството ще посрещне появяването на птица, голяма колкото гъска, с клюн, остър като бръснач. За да не позволя на човека да промени решението си, бързо се съблякох, изчистих доколкото можах изсъхналата по дрехите кал и поплувах на плиткото. После се облякох, свирнах да повикам кучетата и се приготвих да отнеса трофея си в къщи. Човекът отвърза въжето, взе чайката и ми я подаде. Сложих я под мишница и се изненадах, че такава огромна чайка е лека като перце. Благодарих безкрайно много на човека за прекрасния подарък.

— Тя си знае името — каза ми каторжникът, като улови леко клюна на чайката и го подръпна. — Наричам я Алеко. Като чуе, че я викаш, идва.

Алеко чу името си, запристъпва неспокойно и впери въпросително в мене жълтите си очи.

— Ще ти трябва риба за него — каза човекът. — Утре около осем часа излизам с лодката. Ако искаш, ела — ще наловим доста.

Отговорих, че нямам нищо против, а Алеко изкряска одобрително. Човекът опря ръце на носа на лодката, за да я изтика в морето и точно тогава се сетих нещо. Сякаш между другото, аз го попитах как се казва и защо е в затвора. Той ме погледна през рамо, подкупващо се усмихна и отвърна:

— Казвам се Костис, Костис Панопулос. Убих жена си.

И като се напъна, започна да бута лодката. Тя се плъзна леко по скрипящия пясък и стигна водата. Малки вълнички като игриви кутрета заподскачаха и заоблизваха кърмата. Костис се покатери вътре и взе греблата.

— Жив и здрав! — каза той. — До утре!

Греблата мелодично заскърцаха и лодката се понесе по бистрото море. Обърнах се, стиснал здраво скъпоценната птица под мишница и се затътрих по пясъка към шахматните полета.

Пътят до дома ми отне доста време. Реших, че Алеко тежи повече, отколкото ми се бе сторило, защото с всяка измината крачка ми ставаше по-трудно да го нося. Превърна се в непосилен товар, непрекъснато ме теглеше към земята и аз се принудих да го намествам отново под мишницата си, а той протестираше с високи крясъци. Бяхме изминали половината полета, когато видях едно подходящо смокиново дърво. Това означаваше и сянка, и храна, затова реших да си почина под него. Докато лежах във високата трева и дъвчех смокини, Алеко стоеше наблизо, без да помръдва — все едно, че бе издялан от дърво — и наблюдаваше кучетата с немигащите си очи. Единственият признак, че е жив, бяха ирисите му, които възбудено се свиваха и разширяваха всеки път, когато някое куче помръднеше.

След малко, отпочинал и освежен, аз предложих на спътниците си да се заемем с последната част от пътешествието. Кучетата послушно се надигнаха, но при тази мисъл Алеко настръхна, перата му зашумоляха като сухи листа и той потрепери. Явно не беше съгласен да го разнасям като торба под мишница и да мачкам перата му. След като ме беше накарал да го оставя на земята на толкова приятно място, изглежда нямаше намерение да продължи пътуването, което му се

виждаше уморително и ненужно. Когато се наведох да го взема, той затрака с клюн, изпищя дълго и пронизително и вдигна криле над главата си в позата, която заемат обикновено ангелите на надгробните плочи. Гледаше ме свирепо. Защо, сякаш ме питаше той, да тръгваме от това място? Тук е сянка, можем да се разположим на меката трева, наблизо има вода. Какъв смисъл има да ме влачиш из полето по начин, който не само е неудобен, но и недостоеен? Известно време го умолявах да тръгне и като ми се видя поуспокоен, отново се опитах да го взема. Този път Алеко не остави съмнение, че не иска да тръгне. Клъвна ме толкова бързо, че не успях да се дръпна и клюнът му се заби право в ръката, с която посегнах. Сякаш заби в нея брадва. Разранените кокалчета ме заболяха, от дълбоката два инча рана обилно потече кръв. Алеко изглеждаше толкова спокоен и доволен от постъпката си, че ме изкара от кожата. Грабнах сакчето за пеперуди, ловко замахнах и за учудване на чайката я омотах в мрежата. Скочих отгоре ѝ преди да се беше съзвела от изненадата и улових здраво клюна ѝ. После го омотах плътно с носната си кърпа и я вързах здраво с връвчица, след което съблякох ризата си, и я увих така, че прилепих разперените криле неподвижно към тялото. Чайката лежеше, направена на вързоп като стока за продан, гледаше ме свирепо и от вързания клюн приглушено се чуваха гневни писъци. Мрачно вдигнах багажа си, сложих птицата под мишница и гордо потеглих към къщи. След като бях успял да получа чайката, нямах намерение да се спирам пред трудности, за да я отнеса в къщи. През останалата част от пътя продължиха да се чуват глухо непрекъснатите пронизителни крясъци на Алеко и когато стигнахме до вилата, вече му бях съвсем сърдит.

Затрополих из всекидневната, сложих чайката на пода и започнах да я развързвам, а тя дрезгаво пищеше. Привлечени от шума, мама и Марго дотичаха от кухнята. Алеко, вече освободен от ризата ми, стоеше в средата на стаята с клюн, все още здраво увит с носната ми кърпа и яростно надаваше тръбни звуци.

— Господи, какво е това? — ахна мама.

— Каква огромна птица! — възкликна Марго. — Това орел ли е?

Липсата на всякакви познания по орнитология от страна на семейството ми винаги ме дразнеше. Сопнато им обясних, че това не е орел, а черногръба чайка и им разказах как съм се сдобил с нея.

— Но, миличък, как ще я изхраним? — попита мама. — Яде ли риба?

Заявих уверено, че Алеко яде всичко. Опитах се да го хвана, за да освободя клюна му, но той явно си мислеше, че го нападам — започна да пици и да тръби високо през кърпата. Този нов пристъп на ярост накара Лари и Лесли да излязат от стаите си.

— Кой по дяволите свири на гайда? — втурна се ядосан във всекидневната Лари.

Алеко поспря за миг, огледа спокойно новодошлия и като прецени колко струва, закрепва силно и презрително.

— Господи! — каза Лари, като бързо отстъпи и се блъсна в Лесли. — Какво по дяволите е това?

— Това е новата птица на Джери — осведоми го Марго. — Нали е много свирепа?

— Това е чайка — каза Лесли, като надникна през рамото на Лари. — Ама че голямо кречетало!

— Глупости — отсече Лари. — Това е албатрос.

— Не, чайка е.

— Глупости говориш. Къде се е чуло и видяло да има такива големи чайки? Казвам ти, това огромно чудовище е албатрос.

Алеко направи няколко крачки към Лари и отново нададе вик.

— Махнете го! — нареди Лари. — Джери, обуздай тая проклетия, готви се да ме нападне!

— Не мърдай, и няма да те закачи — посъветва го Лесли.

— На тебе ти е лесно, защото си зад гърба ми. Джери, веднага улови птицата преди да ми нанесе непоправими щети!

— Не крещи така, миличък, ще я изплашиш.

— Хубава работа! Тази птица на пода, голяма колкото митическата Рух^[1], размахва криле, готова да нападне всеки, а вие ми казвате да не я плаша!

Успях да се прокрадна зад Алеко и да го сграбча, и докато той заглушено протестираше, успях да махна кърпата от клюна му. Когато я пуснах, чайката възмутено се отърси и два-три пъти изтрака с клон, сякаш изплющя камшик.

— Само чуйте! — извика Лари. — Скърца със зъби!

— Те нямат зъби — отбеляза Лесли.

— Въпреки това скърца с нещо. Надявам се, мамо, че няма да разрешиш на Джери да го задържи. Явно това е опасен звяр, само погледни очите му. Освен това носи нещастие.

— Защо пък нещастие? — попита мама, която проявяваше дълбок интерес към поверията.

— Това е всеизвестно. Ако внесеш в къщата дори пера от него, всички се тръшват от чума, подлудяват и така нататък.

— Бъркаш го с пауните, миличък.

— Не, със сигурност знам, че албатросите носят нещастие. Всеизвестно е.

— Не, миличък, това е за пауните.

— Както и да е, не можем да оставим тая птица в къщи. Ще бъде чисто безумие. Спомни си какво се е случило с Древния мореплавател^[2]. Като си лягаме, ще трябва да си слагаме под възглавницата арбалети.

— Ах, Лари, ти прекалено усложняваш нещата — каза мама. — Птицата ми се вижда съвсем питомна.

— Една прекрасна сутрин ще се събудиш и ще откриеш, че ти е изкълвала очите.

— Глупости говориш, миличък. Изглежда ми съвсем кротка.

В този миг Додо, която винаги схващаше със закъснение бързо протичащите събития, изведнъж забеляза Алеко. Задиша тежко, опули очи от любопитство, приближи до него с клатушкаща походка и го подуши. Алеко стремително насочи клюна си, и ако Додо в същия миг не се беше извърнала — привлечена от уплашения ми вик — носът ѝ направо щеше да бъде отхапан, но сега само пострада от смекчен удар по главата, който толкова я изненада, че кракът и изскочи от ябълката. Тя отметна назад глава и запищя пронизително. Алеко явно реши, че това е предизвикателство към певческите му способности и положи всички сили да я надвика, като размаха така енергично криле, че угаси най-близката газена лампа.

— Видяхте ли? — доволно попита Лари. — Какво ви казах? От пет минути е в къщи и вече ще убие кучето.

Мама и Марго направиха масаж на Додо, и тя накрая млъкна, а Алеко наблюдаваше с интерес действията им. Затрака шумно с клюн, сякаш изумен колко е хилав кучешкият род, пицно украси пода и

размаха оживено опашка, явно с чувството, че е направил страшно умно нещо.

— Прекрасно! — каза Лари. — Сега пък ще трябва да вървим из къщи потънали до пояс в гуано.

— Не е ли по-добре да го изнесеш навън, миличък? — предложи мама. — Къде ще го държиш?

Казах, че мисля да разделя клетката на Савараките и да настаня Алеко в едната половина. Мама отвърна, че идеята ми е много добра. Докато приготвя клетката, вързах птицата на верандата, като поред уведомих всички членове на семейството за това. Когато седнахме да обядваме, Лари каза:

— Е, няма да бъдете прави да ме обвините, ако къщата бъде отнесена от ураган. Направих всичко, което можах — предупредих ви.

— Защо от ураган, миличък?

— Албатросите винаги докарват лошо време.

— За пръв път чувам да описват урагана като „лошо време“ — забеляза Лесли.

— Миличък, вече ти казах, че не албатросите, а пауните носят нещастие — с умолителен глас каза мама. — Зная го със сигурност, защото една моя леля имаше в къщата си паунови пера и готвачката ѝ умря.

— Скъпа ми мамо, албатросът е известен в целия свят като птица, която означава лоша поличба. Знае се, че когато стари и опитни моряци видят албатрос, пребледняват и припадат. Повярвай ми, една прекрасна нощ ще открием, че на комина горят огньовете на свети Елм^[3] и преди да се опомним, ще бъдем удавени в леглата си от огромна приливна вълна.

— Каза, че ще има ураган — напомни му Марго.

— Ураган и огромна вълна — повтори Лари. — Както сигурно и леко земетресение, придружено с две-три изригвания на вулкан. Ако оставим звяра в къщи, това ще е предизвикателство спрямо Провидението.

— Как точно намери чайката? — попита ме Лесли.

Описах срещата си с Костис (като изобщо не споменах водните змии, защото змиите бяха табу за Лесли) и как ми беше дал птицата.

— Никой нормален човек не би направил подобен подарък — забеляза Лари. — А що за човек е този Костис?

Без да се замисля, отговорих, че е каторжник.

— Каторжник ли? — потрепери гласът на мама. Как така каторжник?

Обясних, че пускат Костис да си ходи у дома по празниците, тъй като е доверен член на колонията във Видо. Добавих, че двамата ще ходим за риба на следващата сутрин.

— Не съм сигурна, че това е разумно, миличък — каза мама със съмнение в гласа. — Не ми се нрави да скитосваш с някакъв каторжник. Кой знае какво престъпление е извършил.

Възмутено заявих, че зная отлично какво е престъплението му — убил е жена си.

— Той е убиец?! — ужаси се мама. — Но защо тогава го пускат из околността? Защо не са го обесили?

— Тук осъждат на смърт само бандитите — обясни Лесли. — За убийство дават три години, а за ловене на риба с динамит — пет.

— Направо смешно! — възмути се мама. — Това е най-скандалното нещо, което съм чувала.

— Намирам, че добре показва стойността на нещата — каза Лари. Дребните риби се смятат по-важни от убитите съпруги.

— Във всеки случай няма да ти позволя да скитосваш с убиец — каза ми мама. — Може например да ти пререже гърлото.

След като цял час спорих и убеждавах мама, накрая тя се съгласи да ме пусне за риба с Костис, след като Лесли дойде с мене, за да го види. И така, на следващата сутрин отидох за риба с Костис и когато се завърнахме, бяхме уловили толкова риба, че Алеко щеше да се занимава с нея поне два дни. Помолех приятеля си да дойде до вилата, за да може мама сама да го проучи.

Мама много напрегна мисълта си и след големи усилия успя да си припомни две-три гръцки думи. Бедните ѝ познания по чуждия език и в най-добрите случаи пречеха на разговора да се разпростре, а сега, когато бе изправена пред необходимостта да си приказва светски с убиец, тя изцяло забрави гръцкия. Седеше на верандата и се усмихваше нервно, докато Костис, облечен с избелялата си риза и скъсани панталони пиеше бира, а аз им превеждах.

— Изглежда много симпатичен — каза мама, когато Костис си взе довиждане. — Изобщо не прилича на убиец.

— Да не мислиш, че убийците имат заешки устни, куцат по рождение и в едната си ръка стискат шише с надпис „отрова“? — попита Лари.

— Глупости, миличък, не смятам така. Но мислех, че той поне ще изглежда, нали разбираш, малко като убиец.

— Не бива да съдиш по външния вид, а по действията на човека — натърти Лари. — Аз например веднага разбрах, че е убиец.

— По какъв начин, миличък? — попита силно заинтригувана мама.

— Много просто — с презрение въздъхна Лари. — Само на убиец може да хрумне да подари на Джери чайка.

[1] От приказките „Хиляда и една нощ“. — Б.пр. ↑

[2] Поема от английския поет С. Т. Коулридж (1772–1834), в която албатросът донася нещастие на моряците. — Б.пр. ↑

[3] Светене на върха на мачтите при бурно време. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ОСЕМНАДЕСЕТА

ПРИЕМ С ЖИВОТНИ

Къщата кипеше от оживление. Край задната врата се тълпяха групи селяни, натоварени с пълни кошници продукти и навързани кудкудякащи кокошки. Два, а понякога и три пъти на ден Спиро пристигаше с колата, натъпкана догоре с каси вино, столове, сгъваеми маси и кутии с храна. Савараките, полудели от въодушевление, летяха между стените на клетката, подаваха глави през мрежата и шумно обсъждаха суетнята и оживлението. Марго бе легнала на пода в трапезарията, заобиколена от големи листове опаковъчна хартия и рисуваше с разноцветни тебешери огромни картини, които да окачим по стените. Лесли седеше във всекидневната, заобиколен от купища мебели и правеше математически изчисления колко столове и маси може да побере къщата, без да стане необитаема. В кухнята мама (подпомагана от две селски момичета с пискливи гласове) се движеше в обстановка, която напомняше кратер на вулкан, заобиколен от облаци пара, пръскащи искри огънове, и тихото къкрене и пуфтене на врящи съдове. Аз ходех с кучетата от стая в стая — помагахме с каквото можем, давахме съвети и изобщо гледахме да допринесем някаква полза. Горе в спалнята си Лари кротко спеше. Семейството се готвеше да посреща гости.

Както винаги, едва в последния момент решихме да направим събиране, и то без повод — просто така. Преливащо от любов към хората, семейството бе поканило всички, за които се бе сетило — дори тези, които изобщо не ни допадаха. Заловихме се за подготовката с въодушевление. Понеже беше началото на септември, решихме да го наречем Коледен празник, а за да не бъдат претупани нещата, поканихме гостите на обяд, следобеден чай и вечеря. Това предполагаше приготвяне на огромни количества храна, и мама (въоръжена с куп парцаливи готварски книги) изчезна в кухнята и остана там часове наред. Когато накрая се появи, очилата ѝ бяха запотени от парата и почти не беше възможно да водиш с нея разговор, който да излиза извън рамките на храната.

Както обикновено, това бе един от редките случаи, когато семейството, единодушно в желанието си да се забавлява, започна подготовката толкова отдалече и с такъв възторг, че в деня на празника всички бяха изтощени и изнервени. Излишно е да казвам, че посрещането на гости никога не ставаше според предвижданията. Каквито и усилия да полагахме, в последния миг се явяваше някаква спънка, която объркваше всичко и променяше плановете ни в съвсем друга насока, напълно различна от първоначалните ни намерения. Добре, че с течение на времето бяхме свикнали да става така, защото в противен случай Коледният ни празник щеше да бъде осъден на провал, тъй като бе напълно завладян от животните. Всичко започна твърде невинно — със златните рибки.

Неотдавна с помощта на Костис бях уловил престарялата костенурка, на име Стария Плък. Чувствувах, че след като съм се сдобил с такова великолепно и интересно попълнение към колекцията от животни, трябва да ознаменувам събитието. Реших, че е най-добре да направя подобрене на „езерото за костенурки“, което представляваше просто едно метално корито. Струваше ми се, че същество като Стария Плък заслужава нещо повече от такъв разнебитен „бордей“, затова се снабдих с голяма правоъгълна каменна цистерна (някога в нея бяха държали дървено масло) и започнах да я украсявам изискано с камъни, водни растения, пясък и чакъл. Когато привърших, изглеждаше съвсем като в природата — костенурките и водните змии явно одобряваха направеното. Аз обаче не бях напълно доволен. Макар че си личеше положеното старание, явно нещо липсваше. След много размисъл стигнах до заключението, че картината ще изглежда завършена само ако има златни рибки. Но откъде можех да ги намеря? Най-близкото място за такава покупка беше Атина, ала това усложняваше много нещата и изискваше време. А езерото трябваше да бъде готово за деня на празника. Знаех, че семейството е прекалено заето, за да обърне внимание на нуждата да се намерят златни рибки, затова поставих въпроса на Спиро. След като описах с графични подробности какво представляват златните рибки, той заяви, че молбата ми е неосъществима — никога не бил виждал такава „риба“ в Корфу. Все пак обеща да провери какво може да направи. Последва дълго очакване и аз вече мислех, че Спиро е

забравил, но в деня преди идването на гостите той ме повика в един тих кът, огледа се да не би някой да чуе, и каза с дрезгав глас:

— Господинчо Джерис, мислиш, че може да ти намериш златните рибове. Но пазиш пълна тайна. Идваш с мене в града тази вечер, когато вода майка ти да си прави косата, и носиш нещо, в което да ги сложи.

Развълнуван от тази вест, защото заговорническият тон на Спиро предизвикваше приятното усещане за опасност и тайнственост, аз прекарах следобеда в приготвянето на кутия, в която да сложа рибките. Тази вечер Спиро закъсна и ние с мама доста дълго чакахме на верандата, преди да чуем клаксона на ръмжащата по пътя кола, която изскрибуца и спря пред вилата.

— Божке, госпожо Дарълс, съжالياваш, че закъснява — извини се той, като помагаше на мама да се качи в колата.

— Нищо, Спиро. Само се притеснявахме да не си катастрофирал.

— Да катастрофирал?! — презрително отвърна Спиро. — Не, пак ме забави диарията.

— Диария ли? — учуди се мама.

— Да. По такова време винаги имаш диарията — каза замислено Спиро.

— Защо тогава не отидеш на лекар? — предложи мама.

— На лекар?! — повтори учудено Спиро. — Че защо?

— Нали знаеш, диарията може да е опасна — напомни му мама.

— Опасна?!

— Да, ако не се лекува човек.

Известно време Спиро замислено се мръщи.

— Става дума за диария на аеропланите — каза накрая той.

— Диария на аероплани?!

— Италианците му викат диария.

— Искаш да кажеш, авария с аеропланите?

— Точно това казал: диария — възмути се Спиро.

Вече се смрачаваше, когато оставихме мама при фризьора, и Спиро ме откара в другия край на града. Спряхме пред огромна железна порта. Спиро се измъкна от колата, огледа се предпазливо, после шумно се запъти към оградата и изсвири. След малко от храстите се показва възрастен тип с бакенбарди, и двамата шепнешком се договориха. Спиро се върна при колата.

— Даваш кутията, господинчо Джерис и стоиш тук — нареди той. — Няма се забавиш.

Типът с бакенбардите отвори портата, Спиро се вмъкна вътре и двамата на пръсти се скриха в храстите. Половин час по-късно Спиро се появи, притиснал кутията към масивния си гръден кош. Обущата му джвакаха, а от панталона му капеше вода.

— Готово, господинчо Джерис — каза той и ми тикна в ръцете кутията. Вътре плуваха пет дебели и блестящи златни рибки.

Страшно доволен, аз се разсипах да благодаря на Спиро.

— Дребна работа — каза той, като запали колата. — Само го пазиш в тайна, нали?

Попитах откъде бе взел рибките — чия беше градината?

— Няма значение — смръщи вежди Спиро. — Само ги криеш и не казваш на никого.

Едва няколко седмици по-късно се случи заедно с Теодор да минем покрай железната порта и аз го попитах какво е това място. Той ми обясни, че това е дворецът, където гръцкият крал (или друга царска особа) отсяда, когато посети острова. Възхитих се безкрайно от Спиро — стори ми се забележително постижение да се прокраднеш в дворец и да измъкнеш златни рибки от царското езеро. Това значително увеличи стойността им — поне за мене — и ми се струваше, че дебелите рибки, плуващи край костенурките, заблестяха още по-силно.

Събитията започнаха да се развиват едва на сутринта на празника. Най-напред мама откри, че Додо е избрала именно този ден, за да покани почитателите си. Едно селско момиче получи задачата да стои на задната врата и да пъди с дълга метла кучетата, за да не се откъсва мама от готвенето, но дори при тази мярка имаше панически мигове, когато някой по-храбър Ромео успяваше да се вмъкне в кухнята през предната врата.

След закуска изтичах да видя златните рибки и за свой ужас открих, че две са мъртви и полуизядени. В радостта си, че намерих рибки, аз бях забравил, че както костенурките, така и змиите понякога се хранят с риба. Това ме принуди да преместя влечугите в газена тенекия, докато намеря разрешение на въпроса. Изчистих клетките на Савараките и Алеко и им дадох да ядат, но все още не бях измислил по какъв начин да държа заедно риби и влечуги. А приближаваше пладне. Всеки миг щяха да пристигнат първите гости. Мрачно се запътих към

грижливо украсеното „езеро“ и за свой ужас открих, че някой е преместил тенекията на припек. Змиите лежах на повърхността толкова безжизнени от горещината, че за миг помислих, че са мъртви. Ясно беше, че могат да бъдат спасени само ако им се окаже първа помощ, затова грабнах тенекията и се втурнах в къщи. Мама, изнервена и разсеяна, беше в кухнята, като се опитваше да раздвои вниманието си между готвенето и почитателите на Додо.

Обясних бедата, сполетяла змиите и казах, че единственото спасение е да напълня ваната, за да стоят дълго време потопени в студена вода. Попитах мама дали мога да ги оставя в банята около час.

— Да, миличък, не виждам защо да не може. Провери само дали банята не трябва на някого. Няма да забравиш да дезинфекцираш ваната след това, нали?

Напълних ваната с приятно студената вода и внимателно пуснах змиите вътре. След няколко минути имаше признаци, че се съживяват. Много доволен, аз ги оставих да се понакиснат добре, и се качих горе да се преоблека. На слизане наминах към верандата да видя как е наредена масата за обяд, която бяха сложили под асмата. В средата ѝ — там, където сигурно бяха поставили красиво наредени цветя, се бяха разположили Савараките и леко се поклащаха. Изстинал от уплаха, огледах масата. Приборите бяха безразборно разхвърляни; дебел слой масло покриваше допълнителните чинийки, а по цялата покривка имаше мазни отпечатъци от стъпки. Пиперът и солта бяха почти изразходвани в украсяването на размазаните остатъци от съдържанието на купата с лютеница. Каната с вода бе изпразнена върху всичко, за да му придаде онзи окончателен, неповторим вид като истинско творение на Савараките.

Реших, че виновниците се държат невероятно странно — вместо да отлетят колкото се може по-бързо, те стояха сред раздърпаните цветя и ритмично се полюляваха. Очите им блестяха и те си разменяха доволни крясъци. След като известно време ме гледаха унесено, едната прекоси масата с несигурна походка, загуби равновесие в края на покривката и тежко тупна на земята. Другата дрезгаво изкрещя от радост, пхна главата си под крилото и заспа. Необичайното поведение на птиците ме озадачи. После видях на плочите счупена бутилка от бира. Стана ми ясно, че Савараките си бяха организирали собствен празник и бяха много пияни. Съвсем лесно улових и двете, макар че

тази на масата направи опит да се пъхне под една омазана салфетка и да се престори на невидима. Тъкмо стоях със Савараките в ръце и се чудех дали ще мога да ги сложа незабелязано в клетката и да се престоря, че не зная нищо за белята, когато се появи мама, понесла купа със сос. Уловен на местопрестъплението, нямаше да ми повярват, ако започнех да твърдя, че бъркотията се дължи на внезапно извила се буря, на плъхове или нещо друго, което ми хрумне. Заедно със Савараките трябваше да изпия горчивия хап.

— Не бива така, миличък, трябва да затваряш вратата на клетката. Добре ги познаваш — каза с умолителен глас мама. — Както и да е, станало е случайно. Пък и мисля, че не са съвсем виновни, щом като са пияни.

Когато отнесох в клетката отпуснатите Савараки, които гледаха с помътнели очи, открих, както и се боях, че Алеко също е използвал възможността да се измъкне. Сложих птиците вътре и ги порицах хубавичко. Те бяха изпаднали вече в агресивно състояние и свирепо закълваха обувката ми. Скараха се на коя да се падне честта да изяде връзката и накрая се сбиха. Оставих ги да размахват крила, да кръжат несигурно като обезумели и от време на време да се опитват напразно да се улучат с човки, и тръгнах да търся Алеко. Прерових градината и къщата, но го нямаше никъде. Реших, че е отишъл до морето да се поизкъпе и изпитах облекчение, че няма да се мотае наоколо.

Вече бяха пристигнали първите гости — поднесли им бяха питие на верандата. Присъединих се към тях и скоро бях погълнат от разговора с Теодор. Докато приказвахме, с учудване видях, че Лесли се задава откъм маслиновите горички — с пушка под мишница и мрежа, пълна с пьдпъдъци и голям заек. Бях забравил, че отиде на лов, като се надяваше да убие някой подранил бекас.

— Аха! — възкликна доволно Теодор, когато Лесли се покатери през верандата и ни показа торбата с дивеча. — Да не би да си улучил звяра, защото... хъм... стреляш с вяра?

— Теодор! Плагиатствуващ от Лам^[1]! — каза Лари с укор.

— Хъм... да... боя се, че е така. Но не можах да се въздържа — отвърна каещият се Теодор.

Лесли изчезна в къщата да се преоблече, а ние с Теодор възобновихме разговора си. Появи се мама и седна на перилата, а Додо клекна в краката ѝ. Представянето на мама като изискана домакиня

донякъде се разваляше от факта, че прекъсваше често думите си, за да погледне свирепо и да размахва голяма тояга към задъханата глутница кучета, стълпили се в градината пред вилата. От време на време сред приятелите на Додо избухваше караница и те с ръмжене се счепкваха. Тогава цялото семейство се обръщаше и всеки изреваваше заплашително: „Млък!“ Като резултат от това по-нервните ни гости разсипваха чашите си. След всяка подобна пауза мама се усмихваше ведро и правеше опити да възстанови нормалния разговор. Тъкмо беше успяла да го направи за трети път, когато всички отново млъкнаха като попарени от рева, който се дочу от къщата. Така би крещял Минотавъра, ако страда от зъбобол.

— Какво му става на Лесли? — попита мама.

Нямаше възможност дълго да се чуди, защото самият Лесли се появи на верандата гол, с увита около кръста кърпа.

— Джери! — изрева той, а лицето му бе почервеняло от гняв. — Къде е това хлапе?!

— Почакай, миличък — опита се да го успокои мама. — Какво се е случило?

— Змии! — озъби се Лесли, като разпери широко ръце, за да покаже колко са дълги, но веднага ги прибра, за да хване падащата кърпа. — В къщата има змии!

Беше интересно как реагират на това гостите. Тези, които ни познаваха, наблюдаваха сцената с жив интерес, непосветените явно се чудеха дали Лесли не е леко побъркан и не знаеха дали да се преструват, че нищо не се е случило и да продължават разговора, или да скочат отгоре му преди да е нападнал някого.

— За какво говориш, миличък?

— Тоя непрокопсаник е напълнил банята с отвратителни змии! — отвърна Лесли и всичко стана ясно.

— Недей да ругаеш, миличък, не бива — машинално каза мама и разсеяно добави: — Струва ми се, че е по-добре да се облечеш, може да настинеш толкова гол.

— Страхотно големи са, дълги като маркучи... Едва не ме ухапаха.

— Станалото — станало, миличък, аз съм виновна. Разреших на Джери да ги сложи там — извини се мама и усетила, че гостите имат

нужда да им бъде обяснено, добави: — Клетите създания, бяха получили слънчев удар.

— Честна дума, мамо, това е прекалено! — избухна Лари.

— Ти не се намесвай, миличък — твърдо отсече мама. — Лесли се е къпал със змиите, а не ти.

— Не ми е ясно защо Лари се бърка във всичко подхвърли огорчена Марго.

— Да се бъркам във всичко ли? Нищо подобно. Когато мама заговорничи с Джери и пълни ваната със змии, смятам, че е мой дълг да протестирам.

— О, я млъквай! — обади се Лесли. — Искам само да зная кога хлапето ще махне тия гнусотии от банята.

— Мисля, че вдигаш прекалено голям шум — каза Марго.

— Щом е станало наложително да извършваме процедурата „къпане“ в гнездо с кобри, аз ще бъда принуден да си замина — предупреди ни Лари.

— Ще мога ли да се изкъпя, или не? — дрезгаво попита Лесли.

— Защо не извадиш змиите сам?

— Само свети Франциск Азиски^[2] би могъл да се чувства у дома си в такава къща...

— За бога, престанете!

— Имам не по-малко право да си изкажа възгледите, отколкото...

— Искам да се изкъпя, нищо повече. Не моля кой знае за какво...

— Почакайте, милички, не се карайте — каза мама. — Джери, най-добре иди и извади змиите от ваната. Сложи ги известно време някъде — да речем, в умивалника.

— Никога! Да ги изхвърли веднага!

— Добре, миличък, само не викай.

Накрая взех една тенджерата от кухнята и сложих змиите си в нея. За моя радост те се бяха съживили напълно и яростно съскаха, докато ги вадех от ваната. Като се върнах на верандата, заварих Лари да занимава надълго и нашироко гостите.

— Уверявам ви, че в тази къща смъртта дебне на всяка крачка. Няма дупчица и цепнатина, която да не бъка от отровна фауна, готова да скочи отгоре ти. Не мога да си обясня как съм се отървал да не остана сакат за цял живот. И най-простото и невинно действие — например, да си запалиш цигара — крие опасност. Дори

неприкосновеността на спалнята ми е пренебрегната. Най-напред бях нападнат от скорпион — грозен звяр, който ръсеше отрова и новородени скорпиончета навсякъде. После стаята ми бе разпартушинена от свраки. Сега банята ни е пълна със змии, а из околността хвърчат ята албатроси, които издават звуци като лошо функционираща канализация.

— Лари, миличък, не преувеличавай — каза мама, като се опита да се усмихне на гостите.

— Мила ми майко, не само че не преувеличавам, но дори омаловажавам нещата. Ами нощта, когато Квазимодо реши да спи в стаята ми?

— Нищо страшно нямаше в това, миличък.

— Е, може би на тебе ти доставя удоволствие да бъдеш събудена в три часа през нощта от гълъб, който е решил да натика задника си в околото ти... — каза надменно Лари.

— Е, стига сме говорили за животни — побърза да го прекъсне мама. — Мисля, че обедът е готов. Защо не седнем на масата?

— Каквото и да си приказваме — каза Лари, докато вървахме към масата, — това хлапе е цяла напаст... Главата му е пълна с бръмбари.

Настаниха гостите по местата им, издърпаните столове застъргаха по плочите, после всички насядаха и успокоени се усмигнаха. В следващия миг двама от гостите нададоха силни викове и излетяха от столовете като ракети.

— О, господи, сега пък какво се случи? — уплашено попита мама.

— Сигурно пак има скорпиони — каза Лари и бързо напусна мястото си.

— Нещо ме ухапа... ухапа ме по крака!

— Видяхте ли? — извика Лари и хвърли победоносен поглед. — Точно както ви казах! Вероятно под масата има меча бърлога!

Единственият човек, който не се вцепени от ужас при мисълта, че в краката му може да има скрит звяр, беше Теодор. Той важно се наведе, повдигна покривката и пъкна глава под масата.

— Аха! — каза той, и в заглушения му глас се долавяше любопитство.

— Какво има там? — попита мама.

Теодор показва глава.

— Това е изглежда нещо... някаква... птица. Голяма птица с черни и бели пера.

— Това е проклетият албатрос! — развълнувано извика Лари.

— Не, не... — поправи го Теодор. — Мисля, че е от рода на чайките.

— Не мърдайте... Стойте неподвижно, ако не искате да отхапе краката ви до коляното — осведоми гостите Лари.

Като изявление, направено с намерение да успокои духовете, думите на Лари далече не постигнаха целта си. Всички вкупом станаха и напуснаха масата.

Изпод масата Алеко нададе продължителен и странен крясък — трудно е да се каже дали от съжаление, че е изпуснал жертвите си, или защото протестираше срещу вдигналия се шум.

— Джери, веднага улови тая птица! — заповяда ми Лари от безопасно разстояние.

— Улови я, миличък — съгласи се мама. — Най-добре я върни в клетката. Не може да остане под масата.

Леко повдигнах покривката и видях Алеко, разположил се господарски под масата, да ме гледа сърдито с жълтите си очи. Протегнах ръка да го хвана, но той разпери крила и заплашително затрака с клон. Явно не беше в добро настроение. Взех една салфетка и се помъчих да стигна с нея до клюна му.

— Не би ли искал да ти помогна, мило дете? — попита Кралевски, който сигурно чувствуваше, че славата му на орнитолог изисква да предложи нещо, но изпита явно облекчение, когато отказах помощта му. Обясних, че Алеко е в лошо настроение и ще ми трябва малко време, за да го хвана.

— За бога, побързай — супата изстива! — нервно се сопна Лари. — Не можеш ли да го подмамиш с нещо? Какво ядат тия зверове?

— Обичат чайките моряка, както хубавиците^[3]... — подхвърли много доволен Теодор.

— О, моля те, престани! — с мъка в гласа запротестира Лари. — Как можеш в такъв критичен момент...

— Боже! Наистина изглежда свиреп — забеляза Кралевски, докато аз се борех с Алеко.

— Сигурно е гладен — весело каза Теодор. — И мисълта, че сядаме да обядваме, му се е видяла горчива като пелин.

— Теодор!

Накрая успях да хвана клюна на Алеко и го измъкнах навън, а той размахваше криле и кряскаше. Докато уловя и крилето му, плувнах в пот и се разроших. Оставих го в клетката да сипе ругатни и заплахи по мой адрес и се върнах да продължа обядата си.

— Спомням си, че веднъж мой близък приятел бе нападнат от чайка — започна да разказва Кралевски, докато ядеше супа.

— Наистина ли? — попита Лари. — Нямах представа, че са чак толкова долни птици.

— Разхождал се край скалите с една Дама — продължи Кралевски, без да чува Лари, — когато изневиделица се появила някаква чайка и се спуснала отгоре им. Приятелят ми едва успял да я прогони с чадъра си. Не е за завиждане подобно преживяване, нали?

— Не може да бъде! — каза Лари.

— Трябвало е да насочи чадъра към чайката и да извика „Не мърдай, или ще стрелям!“ — подхвърли сериозно Теодор.

— Защо? — попита Кралевски озадачен.

— Чайката щеше да му повярва, да се уплаши и да отлети — обясни му любезно Теодор.

— Но не разбирам... — започна Кралевски, като се намръщи.

— Нали знаете, чайките са доста отчаяни създания — каза доволно Теодор.

— Честна дума, Теодор, ти си като стар брой на „Пънч“^[4] — изпъшка Лари.

Чуваше се звънтене на чаши, потракване на вилици, бутилките с вино кърколеха и обедът продължаваше. На масата се появяваха деликатес след деликатес, и след като гостите единодушно похвалеха всяко ядене, мама скромно се усмихваше. Естествено, разговорът се въртеше около животните.

— Спомням си, бях дете, когато ни пратиха да погостуваме на една от многобройните ни престарели и ексцентрични лели. Тя бе издигнала в култ пчелите — в градината имаше стотици кошери и се чуваше жужене като от телеграфни стълбове. Един следобед тя си забули лицето с огромна мрежа, сложи си ръкавици, заключи ни за сигурно във вилата и излезе навън, за да извади малко мед от един кошер. Явно не беше замаяла пчелите достатъчно — или каквото се прави там — защото като вдигна капака на кошера, те се изсипаха като водна струя и накацаха по нея. Видяхме всичко това през прозореца. Нямахме много познания за пчелите и решихме, че това е в реда на нещата, докато леля не хукна из градината, като правеше отчаяни опити да се отърве от пчелите, а мрежата се закачаше по розовите храсти. Накрая стигна до къщата и се хвърли към вратата. Но ние не можехме да ѝ отворим, защото беше взела ключа. Опитвахме се да ѝ припомним това, но жуженето на пчелите и стенанията ѝ ни заглушаваха. Струва ми се, че на Лесли му хрумна блестящата мисъл да я залеем с кофа вода от прозореца на спалнята. За жалост, обзет от ентузиазъм, той пусна и кофата. Да те измокри до кости студена вода, а после върху главата ти да се стовари голяма ламаринена кофа е доста неприятно, но да се мъчиш да се спасиш от рояци пчели в същото време е направо непоносимо. Когато най-накрая вкарахме леля в къщи, тя беше толкова подута, че не приличаше на себе си. — Лари прекъсна историята и натъжено въздъхна.

— Наистина ужасно! — възкликна Кралевски, широко отворил очи. — Можела е да умре.

— Да, можеше — съгласи се Лари. — И без друго заради това ваканцията ми изцяло пропадна.

— А оправи ли се тя? — попита Кралевски. Ясно беше, че замисля разказ за приключение със свирепи пчели и Дама.

— О, да, след няколкоседмичен престой в болница — с безразличие отвърна Лари. — Обаче това не я отказа от пчелите. Не след дълго един рояк се заселил в комина, и като се опитвала да ги прогони с дим, подпалила къщата. Когато пристигнала пожарната, били останали само овъглените основи, около които гъмжало от пчели.

— Ужасно, ужасно! — промълви Кралевски.

Теодор, който внимателно си мажеше парче хляб с масло, едва чуто изсумтя от доволство. Лапна го, дъвка минута-две съсредоточено,

прегълтна и грижливо обърса брадата си със салфетка.

— Понеже заговорихме за пожар — започна той, а очите му блеснаха дяволито, — разказвал ли съм ви за времето, когато модернизираха пожарната команда на остров Корфу? Вероятно началникът беше ходил в Атина, където силно... хъм... го впечатлили различните съвременни съоръжения за борба с огъня. Решил, че е крайно време Корфу да захвърли цистерната с вода, возена от коне... и да се снабди с нова... хъм... за предпочитане лъскава и червена на цвят пожарникарска кола. Завърна се обзет от... хъм... ентузиазъм. Първото, което нареди, беше да пробият кръгла дупка в тавана на сградата, за да могат пожарникарите да се плъзгат до долу по един стълб, както си му е редът. Обаче в бързината да модернизира всичко, беше забравил стълба, и още първия път, когато правиха подготовка, двама от пожарникарите си счупиха краката.

— Извинявай, Теодор, но не мога да ти повярвам. Не може да бъде.

— Не, не, уверявам те, че това е самата истина. Доведоха пострадалите в лабораторията ми да им направя рентгенова снимка. Явно началникът не беше обяснил на пожарникарите, че трябва да има стълб и те решили да скачат през дупката. Това беше само началото. На доста висока цена закупили изключително... хъм... голяма пожарникарска кола. Началникът настоявал да бъде възможно най-голямата и най-хубавата. За съжаление се оказа толкова голяма, че можеше да минава през града само по определен път — знаете колко тесни са повечето улици. Често я виждахме, полетяла с пълна пара и с лудо дрънчаща камбанка в посока, противоположна на пожара. Излизаше извън града, където пътищата са донякъде по-широки, и оттам заобикаляше до мястото на пожара. Струва ми се обаче, че най-интересна беше историята със свръхмодерната противопожарна сигнализация, която беше докарал началникът — от онези кутии, на които счупваш стъклото, а вътре има нещо като... хъм... телефон. Избухна спор къде да я сложат. Каза ми, че им е много трудно да решат, защото не знаят къде ще избухнат първите пожари. И за да не предизвикат объркване, поставиха сигнализацията на вратата на тяхната сграда.

Теодор замълча, потърка брадата си с палец и отпи от виното.

— Едва се бяха организирали, когато избухна първият пожар. Имах щастието да бъда наблизно и видях всичко с очите си. Пламна един гараж и огънят доста се беше разгорял, докато собственикът отиде до пожарната и счупи стъклото на сигнализацията. После изглежда си размениха по някоя груба дума с началника, който се ядосваше, че стъклото е счупено без време. Каза на човека, че е трябвало да почука на вратата, защото сигнализацията е чисто нова и ще бъдат нужни седмици, докато подменят стъклото. Най-после изкараха пожарната кола на улицата и пожарникарите се събраха. Началникът произнесе кратка реч, в която ги призова да изпълнят... хъм... дълга си. После заеха местата си. Настъпи лека препирня на кого да се падне честта да звъни с камбанката, но накрая самият началник се зае с това. Трябва да си призная, че когато пристигна пожарната кола наистина имаше внушителен вид. Пожарникарите наскачаха, засуетиха се и правеха впечатление, че си знаят работата. Развиха един голям маркуч и точно тогава се яви ново затруднение. Не можеха да намерят ключа за задната част на колата, където се прикрепва маркуча. Началникът каза, че го е дал на Яни, а той ползувал свободен ден. След много спорове някой изтича до къщата на Яни, която беше... хъм... за щастие, наблизно. Докато го чакаха, пожарникарите се възхищаваха от пламъците, които вече горяха с все сила. Човекът се завърна и съобщи, че Яни не е у дома — жена му казала, че отишъл на пожара. Започнаха да го търсят из тълпата и го откриха сред зяпачите с ключа в джоба. Изпълнен с негодувание, началникът ядосано заяви, че точно такива неща създават лоша слава. Отвориха капака, прикачиха маркуча и пуснаха водата. Естествено, за това време почти целият гараж беше изгорял и нямаше какво да гасят.

Обедът привърши и гостите бяха така натъпкани с храна, че не можеха да помръднат, затова останаха да си отдъхнат на верандата. Опитът на Кралевски да организира състезание по крикет бе посрещнат без всякакъв ентузиазъм. Ние, по-енергичните, помолихме Спиро да ни откара до морето, за да поплуваме и киснахме във водата, докато стана време за следобедния чай — още едно от гастрономическите постижения на мама. Появиха се клатушкаци се купчини топли кифлички, хрупкави, тънки като хартия бисквити, сладкиши като снежни преспи, от които капеше конфитюр, тъмнокори кейкове с плодове — сочни и вкусни, пълни с мед дребни сладки,

ронливи като корали. Разговорът почти замря — чуваше се само лекото прозвънтяване на чашите и дълбоката въздишка на някой гост, вече натъпкан догоре, който си взема още едно парче кейк. След това се разположихме из верандата на малки групи и си приказвахме несвързано, като в полусън, докато приливът на зеления здрач се процеди през маслиновите горички и така сгъсти сенките под асмата, че лицата почти не се виждаха в мрака.

След малко откъм дърветата се появи колата на Спирос, който беше предприел някаква лична потайна експедиция. Надуваше клаксона, за да съобщи на всички за пристигането си.

— О, защо Спирос смущава вечерния покой с този отвратителен шум? — попита Лари с измъчен глас.

— Прав сте, прав сте — промърмори сънливо Кралевски. — По това време трябва да чуваме песента на славеите, а не автомобилни клаксони.

— Спомням си, че бях много озадачен, когато Спирос ме взеше за пръв път — донесе се от мрака гласът на Теодор, който звучеше леко насмешливо. — Не се сещам точно за какво говорехме, но Спирос изведнъж ми каза: „Така е, докторе, когато минавам през някое село, хората направо умират“. Веднага пред очите ми се появи... хъм... картина на съвсем обезлюдени села и купища трупове край пътя. Спирос продължи: „Така ужасно надувам клаксона, че хората направо умират от страх“.

Автомобилът зави пред къщата, фаровете за миг се насочиха към верандата и осветиха къдравия навес от бледозелени лози, разпръснатите групички разговарящи и смеещи се гости и двете селски момичета с алени забрадки, които тихо сновяха насам-натам, а босите им крака шляпаха по плочите, докато слагаха масата. Моторът заглъхна и Спирос се показа на пътеката, притиснал до тялото си огромен и явно доста тежък пакет, увит в кафява хартия.

— Господи! Погледнете! — възкликна драматично Лари, като го сочеше с разтреперания си показалец. — Издателите пак ми връщат ръкописа!

Спирос, който се бе запътил към къщата, спря и погледна смръщено през рамо.

— Божке, няма такова нещо, господинчо Лорис — обясни със сериозен тон той. — Това са трите пуйки, дето жена ми сготвеше за

майка ти.

— Е, тогава все още има надежда — въздъхна Лари с престорено облекчение. — Едва не ми прилоша от изненада. Защо не влезем да пийнем нещо?

Газените лампи осветяваха стаите, а цветните картини на Марго леко потрепваха по стените от вечерния ветрец, който внимателно оправяше криво закачените листове. Весело звънтяха чаши, тапите изскачаха със звука, с който камъчета цопват в кладенец, сифоните въздишаха като уморени локомотиви. Гостите се пооживиха — очите им заблестяха, разговорът се извиси в кресчендо.

Отегчена от тържеството и от това, че не успява да привлече вниманието на мама, Додо реши да се поразходи сама в градината. Заклати се по осветения от луната двор и си избра подходящо местенце под магнолията, за да общува с природата. Какъв беше ужасът ѝ, когато изведнъж видя насреща си глутница настръхнали и сърдити кучета със страшен вид, които явно имаха възможно най-лоши намерения към нея. Додо уплашено изскимтя, завъртя опашка и хукна обратно към къщи, доколкото ѝ позволяваха късите дебели крачета. Но пламенните поклонници нямаше да се откажат без борба. Бяха се изнервили през горещия следобед в очакване да се запознаят с Додо и явно не искаха да изпуснат пратената им от всевишния възможност да направят опит за близост с нея. Додо се втурна в претъпканата всекидневна, а по петите ѝ се изсипа запъхтяната и ръмжаща вълна от кучета. Роджър, Пикльо и Посерко, които се бяха промъкнали в кухнята да похапнат, бързо дотичаха и се ужасиха от картината, която видяха. Те смятаха, че щом се налага да бъде прелъстявана Додо, това трябва да направи някой от тях, а не краставите селски парици. Нахвърлиха се ожесточено върху нейните преследвачи и след миг стаята се изпълни с вкопчани едно в друго ръмжащи кучета и с подскачащи, пищящи гости, които се пазеха да не бъдат ухапани.

— Вълци!... Това е поличба, че зимата ще бъде тежка! — извика Лари и ловко скочи върху един стол.

— Запазете спокойствие, запазете спокойствие! — изрева Лесли, сграбчи една възглавница, и я запрати по най-близкото кълбо от биещи се кучета. Възглавницата падна и мигновено пет челюсти яростно я захапаха и разкъсаха. Огромен облак от леки пера се издигна и се понесе из стаята.

— Къде е Додо? — с разтреперан глас питаше мама. — Намерете Додо, ще ѝ направят нещо!

— Спрете ги! Спрете ги! Те се убиват! — разпищя се Марго, грабна един сифон със сода и започна да пръска най-безразборно кучета и гости наред.

— Мисля, че червеният пипер много помага при кучешки сбивания — подхвърли Теодор, а перата падаха по брадата му като сняг. — Обаче не съм го пробвал.

— Господи! — извика Кралевски. — Внимавайте! Да спасим дамите!

И последва съвета си, като помогна на най-близката до него жена да се покачи на дивана и сам се покатери до нея.

— И за водата се смята, че помага — продължи да размишлява Теодор и сякаш за да провери дали това е вярно, изсипа много внимателно виното от чашата си върху едно минаващо куче.

По съвета на Теодор, Спиро изтича до кухнята и се завърна, стиснал в своите приличащи на свински бутове ръце газена тенекия, пълна с вода. Спря на прага, вдигна я над главата си и изрева:

— Пазете се! Сега ще наредиш тия мръсници!

Гостите се разбягаха на всички страни, но не бяха достатъчно бързи. Гладката, блестяща водна маса се изви във въздуха, стовари се върху пода, отново се вдигна нагоре, после се изви и се разби като огромна вълна в стените на стаята. За най-близкостоящите гости последствията бяха пагубни, но най-странно бе мигновеното ѝ въздействие върху кучетата. Уплашени от плисъка и шума на водата, те се разделиха и изчезнаха в нощта, оставяйки подире си картина на погром, от която спираше дъхът. Стаята приличаше на кокошарник, пострадал от ураган — приятелите ни се въртяха в кръг, мокри и покрити с пера; по лампите също имаше полепнали пера и след малко въздухът се изпълни с неприятна миризма на изгоряло. Мама, взела Додо на ръце, оглеждаше стаята.

— Лесли, миличък, иди донеси няколко кърпи, за да се изсушим. Ама че мръсна е тази стая. Е, както и да е, може би най-добре да излезем на верандата? — предложи тя и очарователно се усмихна. — Прощавайте за случилото се. Нали разбирате, няма как — в момента Додо представлява голям интерес за кучетата.

Най-последно изсушиха гостите, изчистиха перата от тях, напълниха чашите им и ги настаниха на верандата, където луната бе отпечатала по плочите мастиленочерните сенки на лозовите листа. Лари тихо подрънкваше на китарата и тананикаше неразбираемо с пълна уста; през големите стъклени врати се виждаха Лесли и Спиро, смръзили вежди от усилие, докато ловко разкъсваха голяма пуйка с тъмно месо. Мама се движеше насам-натам из сенките и разтревожено питаше гостите имат ли достатъчно ядене. Кралевски бе седнал на парапета — силуетът му напомняше омар, луната надничаше над гърбицата му, а той разказваше на Марго някаква дълга и объркана история. Теодор изнасяше лекция за звездите на доктор Андручели, като посочваше съзвездията с недооглозгана пуешка кълка.

Вън лунната светлина покриваше острова със сребристи и черни ивици и петна. Далече в низината бухалите се успокояваха с викове сред мрака на кипарисите. Небето изглеждаше черно и меко като козина на къртица, покрита с нежните росни капки на звездите. Магнолията извисяваше над къщата клони, обсипващите ги бели цветове бяха като стотици миниатюрни отражения на луната, а тежкия им сладък аромат висеше неподвижно над верандата — упойващият аромат, който очарова и примамва навън, сред тайнствената, осветена от луната природа.

[1] Англ. литературен критик и писател (1775–1834). — Б.пр. ↑

[2] Италиански поет (1182–1226), основател на францисканския монашески орден. — Б.пр. ↑

[3] Популярна песничка от началото на века. — Б.пр. ↑

[4] Хумористично списание, основано 1841 г., по името на герой от народно куклено представление. — Б.пр. ↑

ЗАВРЪЩАНЕТО

С джентълменска почтеност, която ми беше трудно да оправдая, Кралевски уведоми мама, че се е занимавал с мене доколкото може, но според него било дошло времето, когато трябва да замина за Англия или Швейцария, за да завърша образованието си. Отчаяно изтъквах доводи против тази идея — казах, че предпочитам да остана необразован — колко повече се учудва човек на света, ако е невеж! Но мама бе непреклонна. Настояваше да се завърнем в Англия, около месец да оправяме положението си (което означаваше, че ще води спорове с банката) и после да решим къде да продължа образованието си. За да успокои разсърдените, готови за бунт духове на семейството, тя ни каза да гледаме на това като на ваканция, като на едно приятно пътешествие. И обеща скоро да се завърнем на Корфу.

Подредихме багажа в сандъци, чанти и куфари, направихме клетки за птиците и костенурките, а кучетата се чувствуваха неловко като наказани с новите си нашийници. Направихме последните разходки из маслиновите горички, взехме си със сълзи на очи сбогом с безбройните си приятели-селяни и после колите, догоре натоварени с вещи, потеглиха бавно надолу по пътя. Както Лари забеляза, това много напомняше погребално шествие на някой преуспяващ вехтошар.

Струпахме планината от багаж в митницата и мама застана до нея, като дрънкаше с огромна връзка ключове. Навън, под яркочелата слънчева светлина останалите членове на семейството разговаряха с Теодор и Кралевски, които бяха дошли да ни изпратят. Появи се митничарят и леко се оклюма при вида на купа от багаж, завършващ с поставената най-отгоре клетка на Савараките, които надничаха злобно отвътре. Мама нервно се усмихна и размаха ключовете. Изглеждаше гузна като крадец на диаманти. Митничарят хвърли поглед към нея, после към багажа, затегна колана си и смръщи вежди.

— Това ваше? — попита той, за да се увери.

— Да, целият багаж е мой — изчурулика мама и прокара пръсти по ключовете като по клавиши на пиано. — Искате ли да отворя нещо?

Митничарят явно дълбоко разсъждаваше върху думите ѝ, защото замислено сви устни.

— Да имате некви нои дреи? — попита той.

— Моля? — не разбра мама.

— Да имате некви нои дреи?

Мама отчаяно затърси с поглед Спиро.

— Извинете. Не мога напълно да схвана какво...

Митничарят я изгледа сърдито и изрече заплашително, като се наведе над бюрото си:

— Мадам! Знае ли ти английски?

— О, да! — възкликна мама, зарадвана, че го е разбрала. — Зная малко.

Спиро пристигна точно навреме, за да я спаси от гнева на митничаря. Влезе с трополене, целият изпотен, утеши мама, успокои митничаря, като му обясни, че от години не сме си купували нови дрехи и преди да успеем да мигнем, багажът ни вече бе изнесен във на пристана. После Спиро взе парчето тебешир на митничаря и собственооръчно беляза с него всичко, за да няма повече недоразумения.

— Е, няма да ви кажа сбогом, а само au revoir — промълви Теодор, като се ръкува с всички наред. — Надявам се, че ще бъдете отново сред нас... хъм... съвсем скоро.

— Довиждане, довиждане — с напевен глас изрече Кралевски, като подскачаше от човек на човек. — Ще очакваме с нетърпение вашето завръщане! Да, да! Пожелавам ви да прекарате добре, използвайте най-целесъобразно престоя си в старата Англия. Превърнете го в истинска ваканция! Това ви е нужно!

Спиро мълчаливо разтърси ръката на всеки от нас, после застана и ни загледа. Лицето му беше както винаги смръщено, а огромните му ръце мачкаха шапката.

— Е, да ви казвам довиждане — започна той, а гласът му потрепера, секна и големи едри сълзи закапаха от очите му и потекоха по набразденото от бръчки лице. — Честен кръст, не искаше да плаче — захлипа той, а големият му корем се вдигаше и спускаше. — Обаче все едно, че си взема довиждане с роднини. Чувствува, че вие сте мои.

Корабчето търпеливо трябваше да изчака, докато го успокоим. После моторът забръмча и то се понесе по тъмната синя вода, а

тримата ни приятели стояха редом на разноцветния фон от схлупени къщи, накацали по хълмовете: Теодор — елегантен и изправен, с проблясваща на слънцето брада, бе вдигнал тържествено бастуна за поздрав; Кралевски подскачаше, сгушил глава и развълнувано ни махаше с ръка; Спиро, с тяло като бъчва, се мръщеше и ту бършеше очи с носната си кърпа, ту ни махаше.

Когато корабчето прекоси водите на залива и остров Корфу със свистене потъна в седефената мараня на хоризонта, бяхме обзети от мрачно настроение, което продължи чак до Англия. Мръсният влак се носеше по пътя от Брандиси до Швейцария, а ние седяхме, потънали в мълчание. Не ни се говореше. Върху багажника над главите ни сипките пееха в своите клетки, Савараките се кискаха и тракаха с човки, а от време на време Алеко тъжно изкрещяваше. Кучетата похъркваха в краката ни. На швейцарската граница паспортите ни бяха проверени от един неприятно експедитивен служител. Той ги върна на мама заедно с малка бланка, поклони се без да се усмихне и ни остави на унието ни. Малко по-късно мама погледна листчето, попълнено от служителя, и докато го четеше, направо се вцепени.

— Само вижте какво е написал! — възмутено възкликна тя. — Що за нахалство!

Лари погледна бланката и изсумтя.

— Такова е наказанието, което трябва да изтърпим за това, че напускаме Корфу — натъртено каза той.

На картончето, в графата, озаглавена „Описание на пътниците“ беше написано четливо с главни букви: „Пътуващ цирк (един брой) и персонал“.

— Как може да пише такова нещо! — каза мама, все още кипяща от гняв. — Някои хора са странни!

Влакът потракваше по релсите и се носеше към Англия.

ОГНЯНА ИВАНОВА

ОТ ОСТРОВ ДО ОСТРОВ

В една от по-късните си книги, отново посветена на семейството му, Джералд Даръл си спомня какво е казвал за него по различни поводи по-големият му брат Лари години наред: „Това дете е побъркано — в джобовете му има охлюви!“ (1931 г.); „Това дете е побъркано — събира скорпиони в кибритени кутийки!“ (1935 г.); „Това дете е побъркано — хванало се е на работа в зоомагазин“ (1939 г.); „Това момче е побъркано — иска да стане пазач в зоологическа градина!“ (1945 г.); „Този човек е побъркан — скита из джунгли, пълни със змии!“ (1952 г.); „Този човек е побъркан — иска да си прави зоологическа градина!“ (1958 г.); „Този човек е побъркан — каниш го на гости, а той оставя орел в избата с вино“ (1967 г.), докато се изтощава да протестира и завършва с обобщението „Този човек е побъркан!“ (1972 г.)... Но същият Лари, станал известния писател и поет Лорънс Даръл, в крайна сметка най-много се радва на успеха, непрекъснат спътник на литературните изяви на „побъркания“ му брат, вече автор на повече от двадесет книги. Причините за това са съвсем естествени. Джералд Даръл, познат като учен-натуралист и общественик, е преди всичко забележителен разказвач, талантлив и неповторим, макар шеговито да твърди, че пише книги само с една цел: да подпомага финансово своята зоологическа градина.

Писателят е роден през 1925 г. в Индия, а след като семейството се завръща в Англия, през 1935 г. временно се преселва на гръцкия остров Корфу в Средиземно море. По спомени на майка му, първата дума на малкия Джери не е била „мама“ или „татко“, а „зу“ — зоологическа градина — мястото, където момченцето искало да го водят всеки ден. Страстно привързано към животните, то в захлас се занимава със зоология; по-късно младият Джералд работи в магазин за живи животни и в зоологическа градина, организира първите си експедиции, за да търси изчезващи видове, а накрая създава своя зоологическа градина на остров Джърси — нормандски остров в

пролива Ла-Манш — която заема площ от петнадесет хектара и е приютила 850 екземпляра от 135 вида. Посветил времето си да спасява измиращи видове, Джералд Даръл е предприемал неведнъж експедиции в Камерун, Аржентина, Гвиана, Парагвай, Нова Зеландия, Австралия, Малая, остров Мавриций, Сиера Леоне. Емблемата на Джърсийският тръст за опазване на дивите животни, основан от него, е тежката и безкрила древна птица додо, обитавала до преди двеста години няколко острова в Индийския океан и загинала след откриването им от европейците. Само една поговорка — „мъртъв като додо“ — е останала да ни напомня, че нещо безвъзвратно се е изгубило, че то никога няма да бъде съживено или повторено и природата е обедняла.

Джералд Даръл упорито нарича себе си „колекционер на диви животни“ независимо от дейността си на зоолог, заради която е получил световна известност, и от литературните си занимания, които му дават право да се смята за писател с много по-голямо основание от доста свои съвременници в това поприще. Може би той избира такова определение като почетна титла, защото знае, че работата на един защитник на природата е смислена само ако е подкрепена от практиката. „В моите очи — пише Даръл — изстребването на всеки вид е престъпно деяние, равностойно на унищожаването на неповторими културни паметници като картините на Рембранд или Акропола“. Както писателят казва, опазване на животните означава да се опазят горите и пасищата, реките и езерата, дори моретата, за да бъде спасена фауната като цяло и хората като част от нея. С острота, но и с горчивина, ученият сравнява човешкото късогледство със самодоволството на малоумното дете, което реже с ножица картина на Рембранд и подготвя в недалечно бъдеще световна катастрофа...

А всичко започва така спокойно и красиво някога, в светлото детство на слънчевия остров Корфу, наричан истинското рождено място на Даръл... Сякаш самата древногръцка богиня на съдбата Лахеза — мойрата, която поема нишката на живота — е проявила особено благоразположение към този простосмъртен и по пътя му, предопределен да прекосява цели континенти, му е дала петте години на това късче земя сред ласкавото море, за да има къде да се връща той в сънищата си. Остров Корфу — това е миналото, но това са и мечтите, без които за Джералд Даръл нямаше да съществува остров Джърси —

мястото, където да ги защитава. Момчето, досаждало често на своите близки с интереса си към животните, доказва сериозното си отношение към тях, като ги избира за своя професия. „Професията ми може да е трудна — казва писателят — и да е изпълнена с разочарования, но има едно предимство: никой не би я нарекъл скучна“.

„Моето семейство и други животни“ е един богат и щастлив свят. В някои моменти книгата ни напомня фантастична приказка, друг път чудатостите на героите ни приличат на приключенията на барон Мюнхаузен, запознаваме се дори с каторжник, сякаш излязъл от произведение на Дикенс. Толкова много от прочетените страници ни карат да се смеем неудържимо и все пак, когато детството свършва, остава и мъничко тъга — както след всичко хубаво, което си е отишло. Малкият Джери старателно ни показва как да се вглеждаме в живота наоколо, как да забелязваме интересното като под микроскоп и да откриваме любопитни и неочаквани неща във всекидневието — там, където по обичайните представи е твърде скучно. Той ни води подир своята мечта и отваря очите ни, за да видим в пукнатините на една олющена стена хора и животни, истории и събития — тайнствени знаци, които сочат пътя към човеколюбието.

Огняна Иванова

Издание:

Автор: Джералд Даръл

Заглавие: Моето семейство и други животни

Преводач: Огняна Иванова

Език, от който е преведено: английски

Издание: първо

Издател: Издателство „Отечество“

Град на издателя: София

Година на издаване: 1984

Тип: роман

Националност: английска

Печатница: Печатница „Димитър Благоев“ — София

Излязла от печат: февруари 1984

Редактор: Лилия Рачева

Художествен редактор: Йова Чолакова

Технически редактор: Методи Андреев

Художник на илюстрациите: Александър Алексов

Коректор: Албена Николаева

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/8043>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.